

УРСУЛА ЛЕ ГУИН

ПРИКАЗКИ ОТ ЗЕМЛЕМОРИЯ

Част 0 от „Землемория (разкази)“

Превод от английски: Валерий Русинов, 2003

chitanka.info

„Приказки от Землемория“ принадлежи към поредицата „Землемория“ обаче книгата представлява сборник — чиито отделни произведения не принадлежат към основната сюжетна линия на останалите книги (които са и жанрово хомогенни — романи са). Отношението на тази книга към другите е такова каквото е отношението на „Силмарилион“ на Толкин спрямо „Хобитът“ и „Властелинът на Пръстените“ — уплътняваща картината на въображаемият свят на Землемория и повествуваща за събития, случили се епохи преди историята на магьосника Гед, Тенар, Техану и крал Лебанен, или пък за случки, съпътстващи историята на тези герои.

NomaD

ПРЕДГОВОР

В края на четвъртата книга за Землемория, „Техану“, историята бе стигнала до онова, което възприемах като сега. И също като в така наречения „реален свят“, не знаех какво ще се случи по-нататък. Можех да предполагам, да предсказвам, да се опасявам, да се надявам — но не знаех.

Неспособна да продължа историята на Техану (защото все още не се е случила) и приемайки глупаво, че историята на Гед и Тенар е стигнала до своето „и оттук нататък заживели щастливо“, дадох на книгата подзаглавието „Последната книга за Землемория“.

О, неразумна писателко. Сега се движи. Дори в разказното време, дори в сънното време, в „имало едно време“, *сега* не е тогава.

Седем или осем години след като беше публикувана „Техану“, ме помолиха да напиша разказ, чието действие е разположено в Землемория. Един бегъл поглед над онова място ми показва, че докато не съм го наблюдавала, там са се случвали някои неща. Крайно време беше да се върна и да разбера какво става там сега.

Имах също така нужда и от информация за най-различни неща, които са станали *тогава*, преди да се родят Гед и Тенар. Доста обстоятелства, свързани със Землемория, с магьосниците, с остров Роук, с драконите, бяха започнали да ме озадачават. За да разбера настоящите събития, трябваше да направя историческо изследване, да отделя известно време на архивите на Архипелага.

Методът, прилаган при изследването на една несъществуваща история, се изразява в това да разкажеш историята, за да разбереш какво е станало. Убедена съм, че той не е много по-различен от онова, което правят историците на т.нар. реален свят. Дори ако присъстваме в едно историческо събитие, можем ли да го възприемем — може ли да го запаметим дори — преди да успеем да го разкажем? А за събития, ставащи във времена или по места извън собствения ни опит, не можем да разчитаме на нищо друго, освен на разказите на други хора. Миналите събития съществуват, в края на краищата, само в паметта,

която е форма на въображение. Събитието е реално сега, но след като стане тогава, неговата съхраняваща се реалност зависи изцяло от нас, от нашата енергия и честност. Ако позволим то да отпадне от паметта, само въображението може да възстанови най-слабия му отблясък. Започнем ли да лъжем за миналото, да го принуждаваме да разказва история, която ние искаме да чуем, да означава това, което ние искаме да означава, то започва да губи реалността си, да се превръща във фалшификат. Да носим миналото със себе си през времето в пътните сандъци на мит и история е тежко начинание; но както казва Лао Дзъ, мъдрите хора вървят с товарните коли.

Когато човек конструира или реконструира свят, който никога не е съществувал, изцяло съчинена история, изследването върви в малко по-друг порядък, но основният импулс и техники до голяма степен са същите. Човек гледа какво се случва и се опитва да разбере защо се случва, слушаш онова, което ти казват хората там, и наблюдаваш какво вършат, мислиш за него сериозно и се стараеш да го разкажеш честно, така че разказът ти да добие тежест и да е смислен.

Петте приказки в тази книга изследват или разширяват света, установен от първите четири романа за Землемория. Всяка от тях е разказ сам за себе си, но ще е от полза, ако бъдат прочетени след, а не преди романите.

Действието на „Откривателят“ се развива около триста години преди времето на романите, в едно тъмно и тревожно време; историята му хвърля светлина върху това как са се появили някои от порядките и институциите на Архипелага. „Костите на Земята“ е за магьосниците, които са научили магьосника, който пръв учи Гед, и показва, че е нужен повече от един маг, за да се спре земетръс. „Тъмна роза и диамант“ би могла да се случи по всяко време през последните двеста години в Землемория; в края на краищата една любовна история може да се случи по всяко време и навсякъде. „На Високото блато“ е случка от кратките, но изпълнени със събития шест години, когато Гед е Върховен маг на Землемория. А последната новела, „Драгънфлай“, в която действието се развива няколко години след края на „Техану“, е мостът между тази книга и следващата, „Другият вятър“ (която ще излезе скоро). Драконов мост.

За да може умът ми спокойно да се движи през години и столетия, без всичко да се обърка, както и за да сведа до минимум

неизбежните противоречия и несъответствия, докато пишех тези новели, станах (донякъде) по-систематична и методична и събрах познанията си за народите и тяхната история в „Описание на Землемория“. Неговото предназначение е като това на първата голяма карта, която нарисувах на целия Архипелаг и на Разливите, когато преди повече от тридесет години започнах работата си над „Магьосникът от Землемория“: трябваше да зная къде са разположени нещата и как да стигна оттук дотам — във времето, както и в пространството.

Тъй като този вид измислени факти, също като картите на въображаеми земи, представлява истински интерес за читателите, включвам описанието след новелите. Освен това прерисувах географските карти за тази книга и докато го правех, за щастие открих една много стара, в Архивите на Хавнър.

През годините, откакто започнах да пиша за Землемория, съм се променила, разбира се, както и хората, които са чели книгите. Всички времена са променящи времена, но нашето е време на масивно, стремглаво морално и духовно преобразуване. Архетипи се превръщат във воденични камъни, значими прости неща се усложняват, хаосът става елегантен и това, което всеки знае, че е истина, се оказва нещо, за което просто някои хора са мислили, че е така.

Обезпокоително е. При цялата ни радост от неустойчивото, възторгващо трепкане на електрониката също така жадуваме за непроменливото. Питаем любов към старите истории заради тяхната непроменимост. Артур вечно мечтае в Авалон. Билбо може да ходи „дотам и обратно“ и „там“ винаги е любимото и познато Графство. Дон Кихот все така тръгва на поход, за да убие вятърна мелница... Така хората се обръщат към владенията на фантазията заради стабилността, древните истини и неизменчивите прости неща.

А мелниците на капитализма им ги осигуряват. Предлагащото отговаря на търсенето. Фантазията се превръща в стока, в индустрия.

Остоковената фантазия не поема рискове: тя не изобретява нищо, а имитира и тривиализира. Лишава старите истории от тяхната интелектуална и етична сложност, превръща действието им в жестокост, актьорите им — в кукли, а искрения им разказ — в сантиментална баналност. Героите размахват своите мечове, лазери и жезли механично като комбайните по житното поле, жънейки печалби.

Дълбоко притесняващи морални избори са санирани, фризирани, стават безопасни. Страстно възприеманите идеи на велики разказвачи се копират, стереотипизират, свеждат се до играчки, нашарени с ярки бои, рекламирани, продавани, чупени, хвърляни в контейнера за боклук, стават взаимно заменими, взаимно променливи.

Това, на което разчитат и което експлоатират стокопроизводителите на фентъзи, е непреодолимото въображение на читателя, дете или възрастен, което вдъхва живот дори на тези мъртви вещи — донякъде, за малко.

Въображението като всички живи неща живее сега и живее чрез, от и благодарение на истинската промяна. Като всичко, което правим и притежаваме, то може да бъде зло-употребено и деградирано; но то надживява търговската си и дидактическа експлоатация. Земята надживява империите. Завоевателите могат да оставят след себе си пустиня на мястото на гората и ливадата, но ще завали дъждът и реките ще потекат към морето. Неустойчивите, непостоянни, неистински владения на „имало едно време“ са също толкова част от човешката история и мисъл, колкото държавите в калейдоскопичните ни атласи, а някои от тях дори устояват по-дълго.

Ние сме заселили както действителните, така и въображаемите селения за дълго време. Но и в двете места не обитаваме така, както са го правили предците ни. Обаянието се мени с възрастта и с века.

Сега познаваме цяла дузина Артуровци и всички те са верни. Графството се промени безвъзвратно още по времето на Билбо. Дон Кихот отиде чак в Аржентина и там се срещна с Хорхе Луис Борхес. *Plus c'est la meme chose, plus ca change.* (Колкото повече едно нещо се запазва едно и също, толкова повече се променя.)

За мен бе радост да се върна в Землемория и да открия, че тя все още си е там, изцяло позната и в същото време — променена и продължаваща да се променя. Не се е случило това, което мислех, че ще се случи, хората не са тези — или такива — каквито мислех, че са, и се обърквам за острови, за които мислех, че зная наизуст.

Така че това са докладите за моите проучвания и открития: приказки от Землемория за онези, които са харесали или мислят, че могат да харесат тези земи, и които са готови да приемат следните хипотези:

— нещата се променят;

- на автори и чародеи не може да се вярва напълно;
- никой не може да обясни един дракон.

ОТКРИВАТЕЛЯТ

1. В ТЪМНОТО ВРЕМЕ

Това е първата страница от „Книгата за мрака“, написана преди шестстотин години в Берайла, на Енлад:

„След като Елфаран и Моред загинали и остров Солея потънал под морето, Съветът на мъдреците управлявал от името на Сериад, докато той седне на трона. Неговото царуване било ярко, ала кратко. Кралете на Енлад след него били седем и тяхната власт крепнела в мир и благоденствие. Сетне драконите започнали набезите си над западните земи и срещу тях все се опълчвали магьосници. Крал Акамбар преместил двора от Берайла на Енлад в град Хавнър, откъдето пращал флотилията си срещу нашествениците от земите на Каргад и ги изтласкал на изток. Но те все още продължавали да извършват набези с кораби чак до Вътрешното море. От четиринадесетте крале на Хавнър последният бил Махарион, който сключил мир и с драконите, и с каргадците, но на висока цена. А след като Пръстенът с Руната бил прекършен и Ерет-Акбе загинал с Великия дракон, а Махарион Храбрый бил убит с измяна, сякаш нищо добро вече не можело да има на Архипелага.

Мнозина били претенденти за трона на Махарион, ала никой не можел да го удържи и споровете между претендентите раздробили хорската вяроност. Изчезнали добруването и справедливостта, останала само волята на богатите. Мъже от благородни домове, търговци и пирати, всеки, който можел да си наеме войници и магьосници, наричал себе си владетел, претендирал за земи и градове като за своя собственост. Бойните вождове превръщали в роби покорените, а онези, които наемали, били всъщност роби, разчитащи единствено на своите господари да ги защитят от съперническите им бойни вождове, заграбващи земите им, и от морски пирати, плячкосващи пристаните, и от банди и орди беззаконни, окаяни хора, лишени от препитание, тласкани от глада да плячкосват и грабят.“

„Книга за мрака“, написана в края на времето, за което разказва, е сборник от противоречиви истории, откъслечни животописи и натъкмени легенди. Но е най-доброто от всички писмени сведения, оцелели от онези тъмни години. Търсеци по-скоро възхвала, отколкото историзъм, бойните вождове изгаряли книгите, които бедните и безвластните биха могли да научат що е власт.

Но колчем в ръцете на някой боен вожд се окажели книги на магьосник, той се отнасял предпазливо с тях, заключвал ги някъде грижливо, за да не се повредят, или пък ги давал на нает от него магьосник, за да постъпи с тях както намери за добре. В полетата, редом до заклинания и списъци на думи, или в края на тези изпълнени с мъдрост книги, някой магьосник или негов чирак можел да направи приписка за мор, за глад, за набег, смяна на господари, наред със заклинанията, извършени при такива събития, и техния успех или провал. Такива случайни приписки разкриват ясно по някой и друг момент, въпреки че всичко между тези моменти остава в мрак. Те са като бегли зървания на ярко осветен кораб далече навътре в морето, в тъмното, при дъжд.

А освен това са оцелели песни, древни приказки и балади от малките островчета и спокойните планински земи на Хавнър, които разказват историята за онези години.

Голямото пристанище Хавнър е градът в центъра на света, възвисяващ се със своите бели кули над залива; на най-високата кула мечът на Ерет-Акбе улавя първия и последния слънчев лъч. През този град преминава цялата търговия и обмен, учение и занаят на Землемория, нетленното ѝ богатство. Тук пребивава кралят, завърнал се след изцеряването на Пръстена, в знак за това изцеряване. И в този град, в тези отскорошни дни, мъже и жени по островите говорят с дракони, в знак за промяна.

Но Хавнър също тъй е Великият остров, просторна и богата земя. И в селата му навътре в сушата, по селските нивя и градини по склоновете на хребета Онн нищо не се е променило особено. Там, ако една песен си струва да бъде изпята отново, сигурно ще бъде изпята. Там старците в кръчмата разправят за Моред все едно, че са го познавали, когато са били млади юнаци. Там момичетата, тръгнали да прибират кравите от паша, разправят истории за жените от Ръката, които са забравени навсякъде другаде по света, дори на Роук, ала се

помнят по смълчаните, огрени от слънце пътища и поля и в кухните край огнищата, където се трудят и си приказват стопанките.

По времето на кралете магьосниците се сбирали в двора на Енлад и по-сетне в двора на Хавнър, да съветват краля и заедно да решават съдбовни неща, прилагайки изкуствата си в преследване на цели, които по общо тяхно съгласие били добри. Ала в тъмните години магьосниците продавали уменията си на оногова, който плащал най-добре, мерейки сили един срещу друг в двубои и битки на чародейство, в немара за злините, които причиняват, а и в по-лошо от суетно небрежие. Мор и глад, пресъхнали извори през пролетта, лета без дъжд и години без лято, родитба на болнави и уродливи агнета и телета, болнави и уродливи деца на хората по островите — всички тия неща се вменявали на действащите магьосници и вещици, и твърде често — с право.

Тъй че да практикуваш чародейство станало опасно, освен под опеката на силен боен вожд; а и тогава, ако магьосникът срещнел някой, чиято мощ е по-голяма от неговата, можел да бъде унищожен. А пък ако някой магьосник престанел да се пази от простолюдието, то простите люде също можели да го унищожат, стига да съзрат в него извора на най-тежките злини, които са ги сполетели и да видят в него зло същество. В ония години в умовете на повечето хора всяка магия била черна.

Тъкмо по това време селското чародейство и най-вече женското вещерство придобили мрачна слава, която се е закрепила и до днес. Вещиците плащали скъпа цена за изкуствата, които смятали за свои. Грижата за бременни животни и жени, бабуването, ученето на песни и обичаи, плодородието и обработката на ниви и градини, строежът и грижата за къща и покъщнина, копаенето на руда и метал — тези значими неща винаги са били под грижата на жените. Вещиците споделяли помежду си богати и древни знания за заклинания и магии, които да осигурят добрия изход от такива начинания. Но когато нещата потръгнали на зле при раждане или на полето, вината за това се вменявала на вещиците. А нещата по-често потръгвали на зле, отколкото на добре, заради воюващите магьосници, безскрупулно използващи отрови и проклетия в търсене на бързо надмощие, без да мислят за последствията. Те причинявали суша и град, главня по посевите, пожарища и болести, а зарад тях била наказвана селската

вещица. А тя не разбираше защо магията ѝ за изцеление карала раната да забере, защо детето, на чието раждане е бабувала, идва на света малоумно, защо от благословията ѝ сякаш семето в браздата изгаря и ябълката линее. Но за тези злини все някой трябвало да бъде виновен: а вещицата или заклинателят били подръка, току сред селото или паланката, а не в замъка или твърдината на местния боен водач, непазени от въоръжени мъже и защитни заклинания. Давели заклинатели и вещици в отровените кладенци, изгаряли ги в посърналите нивя, живи ги изгаряли, за да станела наново тучна мъртвата земя.

Така практикуването на тяхното знание и учение станало гибелно. Ония, що се залавяли с него, много често били вече отритнати, сакати, недъгави, без близки, стари — жени и мъже, без нищо за губене. Мъдрият мъж и мъдрата жена отстъпили място на изгърбената, тътреща се фигура на безсилния селски заклинател, с неговото евтино шарлатанство, и на грозната уродлива вещица с нейните отвари за усилване на похотта, на ревността и на човешката злост. А детската дарба за магия станала нещо страшно, което трябвало да се крие.

Това е приказка за онези времена. Отчасти тя е събрана от „Книга за мрака“, а отчасти — от Хавнър, от планинските стопанства на Онн и горските земи на Фалиерн. Един разказ може да бъде сглобен от такива откъслечи и макар да изглежда съшит с бели конци, съставен наполовина от мълга и наполовина от догадки, може да се окаже достатъчно достоверен. Това е сказание за основаването на Роук, а ако Повелителите на Роук твърдят, че не е станало така, нека тогава самите те разкажат как точно е станало. Че над времето, когато за първи път Роук се превърнал в Острова на Мъдрите, лежи облак, и може тъкмо мъдрите мъже да са го поставили там.

2. ВИДРАТА

*Видра живяла в нашта река,
вид всякакъв смъртен изяждала тя,
и правела странни и тайни магии,
мълвяла и драконски, и както ние.
И тъй си водата тече и тече,
и тъй си водата тече.*

Видрата бил син на лодкостроител, който работел в доковете на Голямото пристанище Хавнър. Така го нарекла майка му, селска жена от село Ендлейн, скътано в северозападните подножия на Онн. Дошла в големия град да си търси работа, подобно на мнозина други. Скромни хорица със скромен поминък в тревожни времена, лодкостроителят и семейството му все гледали да не се набиват на очи, че да не си докарат беля. И тъй, щом се разбрало, че момчето има магьосническа дарба, баща му се опитал да му я избие.

— Все едно да биеш облак — ще завали — рекла майката на Видрата.

— Гледай да не му набиеш зло — казала леля му.

— Гледай той да не те нашиба с каиша вместо ти него с някоя магия! — рекъл чичото.

Но момчето не въртяло никакви номера на баща си. Поемало си боя мълчаливо и се учело да крие дарбата си.

За него самия не изглеждало кой знае какво. Толкова лесно било да накара в тъмна стая да блесне сребриста светлина или да намери изгубена игла, като си помисли за нея, или да оправи крива сглобка само като прокара длани по дървото и му поговори, че не можел да разбере защо вдигат толкова врява за такива дребни неща. Но баща му се гневял за „преките“ му подходи и дори веднъж го зашлевил през устата, докато говорел на дървото, и настоял да си върши работата само със сечивата и да мълчи.

Майка му се опитала да обясни.

— Все едно че си намерил някой голям скъпоценен камък — заговорила тя, — а какво да направи човек като нас с един диамант, освен да го крие? Всеки, който е достатъчно богат да ти го купи, е достатъчно силен, за да те убие за него. Затова го пази скрит. И го дръж далеч от очите на големците и техните вещи мъже.

„Вещи мъже“ по онова време наричали магьосниците.

Една от дарбите на сила е в това да познаваш силата. Един магьосник познава друг магьосник, освен ако прикритието не е твърде умело. А момчето не притежавало никакви други умения освен правенето на лодки, в което на дванадесет години се изявило като обещаващ ученик. Някъде по това време бабата, която помогнала на майка му при раждането, дошла и рекла на родителите му:

— Пращайте Видрата при мен вечер след работа. Вече трябва да учи песните и да се подготвя за деня на именуването си.

Кое то си беше чистата истина, защото тя беше направила същото за по-голямата сестра на Видрата, и затуй родителите му почнаха да го пращат вечер при нея. Но тя учеше Видрата на повече работи от песента за Сътворението. Знаеше за дарбата му. Заедно с няколко мъже и жени като нея, хора, спечелили си недобро, а някои — лошо име, всички те в някаква степен имаха една обща дарба; и тихомълком си споделяха всичкото знание и умение, което притежаваха. „Необучената дарба е като кораб без кормчия“, казаха те на Видрата и започнаха да го учат на всичко, което знаеха. Не беше много, но съдържаше някои основи на великите изкуства; и макар той да се чувстваше неловко от това, че мами родителите си, не можеше да устои на това знание, нито на добротата и похвалите, с които го обсипваха нищите му учители. „Няма да ти навреди, стига да не го използваш във вреда“, казваха му те, а за него беше лесно да им обещае.

Край потока Серенен, там, където се стича през северната стена на града, бабата даде на Видрата истинското му име, с което той щеше да се запомни по острови далече от Хавнър.

Сред тези хора имаше и един старец, когото те помежду си наричаха „Променияция“. Той показва на Видрата няколко заклинания за илюзия; а когато момчето стана на петнадесет години, старецът го отведе на полята край Серенен, за да му покаже единственото заклинание за истинска промяна, което знаеше.

— Да видим първом как ще превърнеш ей оня храст в подобие на дърво — рече той и Видрата тутакси го стори. Илюзията идеше отръки на момчето и старецът се смути много. Видрата трябваше да го моли и придумва да го учи на още и накрая да му обещае, че ако научи голямото заклинание на Промениящия, никога няма да го използва за нищо друго, освен за да спаси живот, своя или нечий друг.

Чак тогава старецът го научи. Не че беше от голяма полза, мислеше си Видрата, щом като се налагаше да го крие.

Добре поне, че можеше да използва онова, което учеше в работата с баща си и чичо си на дока; а той ставаше добър занаятчия и дори баща му го признаваше.

Лоусън, морски пират, нарекъл себе си крал на Вътрешното море, по това време беше главният боен вожд в града и в цялата област югоизточно от Хавнър. Той събираше налога от богатия район и го харчеше, за да усили войнството си и флотилиите, които пращаше, за да докарват роби и да плякосват други земи. По думите на чичото на Видрата, този господар не оставяше корабостроителите без работа. Бяха благодарни, че имат работа във време, когато хората, търсеци поминък, обикновено стигаха до просия и когато из двореца на Махарион сновяха плъхове. Вършеха честна работа, твърдеше бащата на Видрата, а за какво се използва тя — не било тяхна грижа.

Но другото учене, което бе получил, правеше Видрата чувствителен за тези неща, с уязвима съвест. Голямата галера, която строяха, щеше да тръгне на бран, подкарана от робските гребла на Лоусън, и щеше да докара като товар други роби. Той изпитваше горчилка от това, че толкова добър кораб ще се използва за нещо толкова зло.

— Защо не строим рибарски лодки, като по-рано? — питаше той, а баща му отвръщаше:

— Защото рибарите не могат да ни плащат.

— Не могат да ни плащат толкова добре като Лоусън. Но бихме могли да преживеем — възразяваше Видрата.

— Мислиш ли, че мога да откажа кралската поръчка? Искаш да ме видиш пратен на греблото с робите в галерата, която строим ли? Мисли с главата си, момче!

Тъй че Видрата продължаваше да работи с ясна мисъл и гневно сърце. Бяха в капан. А каква е ползата от една дарба на сила, мислеше

той, ако не да се измъкнеш от един капан?

Съвестта му като занаятчия не можеше да му позволи да допусне какъвто и да било недостатък в строежа на кораба; но магьосническата му съвест подсказваше, че би могъл да вгради в него някаква магия, заклинание, втъкано в гредите и в корпуса му. Разбира се, това означаваше да приложи тайното изкуство за добра цел, нали? Да навреди — да, но да навреди само на вредните. Не сподели това с учителите си. Ако правеше нещо грешно, вината не беше тяхна и те не трябваше да знаят за това. Обмисляше го дълго, умуваше как точно да го направи, съставяше заклинанието много грижливо. Беше обратното на заклинание за намиране: загубващо заклинание, така си го беше нарекъл. Корабът щеше да си плува и да се управлява добре, и да се насочва, но нямаше да се насочва съвсем точно.

Беше най-доброто, което можеше да направи в протест срещу злоупотребата с една добра работа и с добър кораб. Доволен беше от себе си. Когато корабът бе пуснат на вода (а всичко по него изглеждаше наред, защото дефектът му нямаше да се прояви преди да навлезе в открито море), той не можа да затаи от учителите си какво е направил — от онзи малък кръг от старци и баби, от младия гърбушко, който можеше да говори с мъртъвци, от сляпото момиче, което знаеше имената на разни неща. Каза им за хитрината си и сляпото момиче се засмя, но старците го предупредиха:

— Отваряй си очите. Пази се. Крий се.

При Лоусън служеше един мъж, който наричаше себе си Хрътката, защото, твърдеше той, имал нюх към вещерството. Работата му беше да души храната, пиенето, дрехите и жените на Лоусън, всичко, което можеше да се използва от вражески магьосници срещу него; и също така да оглежда бойните му кораби. Един кораб е крехко изделие, поставено сред опасна стихия, уязвим е на заклинания и магии. Веднага щом Хрътката стъпи на борда на новата галера, той надуши нещо.

— Така, така — каза той, — кой ли е това? — Отиде при щурвала и опря ръка на него. — Умно е — рече той. — Но кой ли ще да е? Май е някой новак, мисля. — Подуши одобрително и кимна. — Много е умно.

Дойдоха пред къщата на Лодкарска улица след мръкване. Изритаха вратата и Хрътката, застанал между въоръжените и бронирани мъже, каза:

— Него. Другите ги оставете.

А на Видрата рече с тих и дружелюбен глас:

— Не мърдай.

Усещаше огромна сила в младежа и чак малко се уплаши от него. Но терзанието на Видрата беше твърде силно, а обучението му — твърде рехаво, за да му хрумне да използва магията, за да се освободи или да спре жестокостта им. Той се нахвърли срещу тях и се бори с тях като животно, докато не го удариха силно по главата. Счупиха челюстта на баща му, а леля му и майка му пребиха до несвяст, да ги научат друг път да не отглеждат вещи мъже. После отведоха Видрата.

По тясната улица не се отвори нито една врата. Никой не надникна навън да види от какво е целият този шум. Чак много време след като мъжете си отидоха, някои съседни се осмелиха да приближат и да предложат колкото могат утеха на близките на Видрата.

— О, какво проклятие, какво проклятие е това магьосничество!
— ридаеха те.

Хрътката каза, че са затворили на сигурно място един вещер, а Лоусън го попита:

— За кого работи?

— Работил е в корабостроителницата, ваше величество. — Лоусън обичаше да го наричат с кралски титли.

— Кой го е наел да омагьоса кораба, тъпако?

— Изглежда, че сам е решил да го направи, ваше величество.

— Защо? Каква изгода е щял да извлече?

Хрътката сви рамене. Не държеше да споделя с Лоусън, че хората го мразят, без да имат непременно интерес от това.

— Вещ е, казваш. Можем ли да го използваме?

— Мога да се опитам, ваше величество.

— Или го дресирай, или го погребеш — каза Лоусън и се залови с по-важни дела.

Смирениите учители на Видрата го бяха научили на гордост. Бяха го научили да изпитва дълбоко презрение към магьосниците, които

работят за хора като Лоусън и позволяват на страха и алчността да развратят магиката, та тя да се използва за зли цели. Нищо според него не можеше да бъде по-осъдително от такава измяна. Ето защо го безпокоеше, че не може да изпита същото презрение към Хрътката.

Бяха го затворили в някакъв склад в една от старите дворцови сгради, която Лоусън си бе присвоил. Нямаше прозорец, вратата беше от груб дъб, укрепен с железни ленти, и в тази врата имаше вградени заклинания, които щяха да задържат в плен и някой много по-опитен магьосник. При Лоусън имаше наети мъже с голямо умение и сила.

Хрътката не се смяташе за един от тях.

— Аз имам само нюх — казваше той. Идваше всеки ден да види дали Видрата се е съвзел от сътресението и дали се е оправило изкълченото му рамо, и да поговори с него. Според Видрата се държеше добронамерено и искрено. — Ако не искаш да работиш за нас, ще те утрепят — казваше той. — Лоусън не може да остави хора като теб на вражеската страна. По-добре се съгласи, докато още е склонен да те наеме.

— Не мога.

Видрата заявяваше това като нещастен факт, а не като морално твърдение. Хрътката го гледаше с разбиране. В живота му с пиратския крал му беше дошло до гуша от хвалби и закани, от надути и заплашващи хора.

— В какво си най-силен?

Видрата не беше склонен да отговори. Хрътката можеше да му допада, но не беше длъжен да му вярва.

— Превращение — изломоти най-сетне.

— Превъплъщение?

— Не. Само фокуси. Превръщаш едно листо в златно късче. Привидно.

В онези дни все още не съществуваха точни имена за различните видове и изкуства на магията, нито връзките между тези изкуства бяха ясни. Нямаше — както щяха да казват по-късно мъдреците на Роук — ясна наука за онова, което знаят. Но Хрътката знаеше съвсем сигурно, че пленникът му крие дарбите си.

— Не можеш да промениш собствената си външност, дори привидно?

Видрата сви рамене.

Беше му трудно да лъже. Смяташе, че просто е непохватен в това, защото му липсва опит. Но Хрътката знаеше повече. Знаеше, че самото магьосничество се съпротивлява на лъжата. Фокусът, ловкостта на ръката и лъжовното общуване с мъртъвци са противоположност на магьосничеството, стъкло, сравнено с диаманта, месинг, сравнен със златото. Те са фалшификат, а на такава почва лъжите процъфтяват. Но изкуството на магьосничеството, макар да може да се използва за лъжливи цели, се занимава с онова, което е истинско, и световите, в които то действа, са истински светове. Ето защо за истинските магьосници е трудно да лъжат за изкуството си. В душите си те съзнават, че изречената от тях лъжа може да промени света.

Хрътката го съжали.

— Знаеш ли, ако те беше разпитвал Гелък, щеше да изтръгне всичко от теб само с една-две думи, а с това и ума ти. Виждал съм какво оставя Белоликия след себе си, след като зададе въпросите си. Слушай, можеш ли изобщо да работиш с вятъра?

Видрата се поколеба и отвърна:

— Да.

— Имаш ли торба?

Ветроловците обикновено носеха кожена торба, в която, както твърдяха, държат ветровете, и я развързват, за да пуснат някой попътен вятър или да пленят насрещан. Може би беше само за показ, но всеки ветроловец си имаше торба — голям дълъг чувал или малка кожена кесийка.

— Вкъщи — каза Видрата.

Не беше лъжа. У дома той наистина си имаше кесия. В нея си държеше най-фините инструменти и либелата. А и за вятъра общо взето не лъжеше. Няколко пъти беше успявал да вкара в платното на някой кораб малко вълшебен вятър, макар да нямаше представа как да се пребори с буря или да я удържи, нещо, което един корабен ветроловец трябваше да прави. Но мислеше, че по-скоро би се удавил в морска буря, отколкото да го убият в тази дупка.

— Но не би се съгласил да използваш това умение на служба за краля?

— В Землемория няма крал — отвърна младежът, твърдо и искрено.

— Е добре, на служба при господаря ни — търпеливо се поправи Хрътката.

— Не — заяви Видрата и се поколеба. — Виж, не е толкова въпрос на неискане, колкото на неможене. Мислех да направя тапи в талпите на оная галера, долу при кила — нали се сещаш за какви тапи говоря? Щяха да избият, щом се наквасят хубаво дъските, когато навлезе в дълбоко море. — Хрътката кимна. — Но не можах да го направя. Аз съм корабостроител. Не мога да построя кораб, за да потъне. С всичките хора на борда. Ръцете ми нямаше да ми го позволят. Затова направих каквото можах. Накарах съда да си върви по свой път. Не по неговия.

Хрътката се усмихна.

— Между другото, още не са го развалили. Белоликия цял ден лази вчера по него, ръмжеше и мърмореше. Нареди да сменят щурвала. — Имаше предвид главния маг на Лоусън, бледолик мъж от Севера, казваше се Гелък. В Хавнър се страхуваха от него.

— Това няма да го оправи.

— Ти не можеш ли да развалиш заклинанието?

По умореното, премазано от боя младежко лице на Видрата пробяга едва прикрито самодоволство.

— Не. Не мисля, че някой би могъл.

— Лошо. Можеше да го използваш, за да се спазариш.

Видрата не отвърна нищо.

— Виж, нюхът е полезно нещо, продаваемо — продължи Хрътката. — Не че си търся конкуренция. Но един откривател винаги може да си намери работа... Бил ли си някога в рудник?

Догадката на един магьосник е близка до знанието, въпреки че той може и да не знае какво знае. Първият признак за дарбата на Видрата, когато беше още на две-три години, бе способността му да отива точно там, където нещо се е изгубило — изтърван пирон, забравен инструмент, веднага щом разбереше думата за него. А като момче едно от най-приятните му удоволствия бе да излиза сам из околностите и да се скита по ливади и хълмове, усещайки под петите на босите си крака и през цялото си тяло жилите на подземната вода, залежите и рудните жили, пластовете и гънките на всякакви видове скали и пръст. Беше все едно че преминава през някакво огромно здание, че зърва неговите коридори и стаи, шахтите към

въздухопроводи, блясъка на кованото сребро по стените; и докато вървеше, самото му тяло сякаш се превръщаше в тяло от земя, и познаваше нейните артерии, органи и мускули като свои. Тази сила му беше носила радост като момче. Никога не беше помислял да я използва. Беше си негова тайна.

Не отговори на въпроса на Хрътката.

— Какво има под нас? — Хрътката посочи пода, покрит с груби каменни плочи.

Видрата помълча малко. После каза тихо:

— Глина и чакъл, а под тях е скалата, от която се получава гранат. И скалата е под цялата тази част на града. Не зная имената.

— Можеш да ги научиш.

— Зная да правя кораби и да плавам с тях.

— Ти по-добре стой настрана от корабите, от битките и рейдовете. Кралят разработва старите мини при Самори, от другата страна на планината. Там ще си далече от пътя му. Все едно, трябва да работиш за него, ако искаш да останеш жив. Ще се погрижа да те пратят там. Стига да искаш да идеш.

Видрата помълча малко и каза:

— Благодаря.

И погледна Хрътката само веднъж, с питащ, преценяващ поглед.

Хрътката го бе задържал, беше стоял и гледал как хората му го пребиват, не беше спрял боя. А ето, че му говореше като приятел. Защо? — питаше погледът на Видрата. Хрътката отговори.

— Вещите мъже трябва да се крепят един друг — каза той. — Хората, които нямат никакво изкуство, нищо освен богатство — те ни хвърлят да се бием един против друг, заради собствените си цели. Продаваме им силата си. Защо го правим? Ако тръгнем сами по свой път, май ще сме по-добре.

Намеренията на Хрътката да изпрати младежа в Самори бяха добри, но той не разбираше колко е силна волята на Видрата. Видрата също не разбираше. Твърде много беше навикнал да се подчинява на други, за да схване, че всъщност винаги е следвал собствения си път, и твърде млад беше, за да повярва, че всяко нещо, което предприеме, би могло да го убие.

Още щом го изведоха от килията, му хрумна да приложи заклинанието на стария Променияц за самопревъплъщение и да избяга. Та не беше ли животът му в опасност и нямаше ли да е съвсем редно да използва заклинанието? Само че не можеше да реши в какво точно да се превърне — в птица ли, или в струйка дим, кое щеше да е най-безопасното? А докато го обмисляше, хората на Лоусън, свикнали с магьоснически хитрини, взеха, че му упоиха храната, и той престана да мисли за каквото и да било. Хвърлиха го в една теглена от мулета кола като чувал с овес. Когато по пътя показва признаци, че се съвзема, един от тях го халоса по главата и му каза, че искал само да се погрижи да си почине добре.

Когато се свести, с гадене, изтощен от отровата и с цицина на главата, се намираше в някаква стая с тухлени стени и зазидани с тухли прозорци. Видимо вратата нямаше ключалка. Но щом понечи да се изправи, усети магьосническите каиши, впили се в тялото и ума му, жилави, яки и стягащи се при всяко негово движение. Да стои прав можеше, но не можеше да направи и една крачка към вратата. Не можеше дори да протегне ръка към нея. Усещането беше ужасно, сякаш мускулите му не бяха негови. Той седна и се постара да не мърда. Магическите връзки около гърдите му пречеха да вдиша дълбоко, умът му също така изглеждаше задушен, сякаш мислите му бяха натъпкани в твърде тясно за тях пространство.

Много време изтече преди вратата да се отвори. Влязоха няколко души. Нищо не можеше да направи срещу тях, докато запушваха устата му и връзваха ръцете му отзад.

— Сега няма да плетеш магии или да редиш заклинания, вещерче — каза един едър як мъж с набраздено от бръчки лице, — но можеш да кимаш, нали? Тук те пращат като намирач. Ако си добър намирач, ще се храниш добре и ще спиш леко. Киновар, за това ще кимаш. Кралският магьосник казва, че все още имало от него в тия стари мини. И го иска. Тъй че за нас ще е най-добре, ако му го намерим. Сега ще те изведе оттук. Все едно, че аз съм намирачът на водата, а ти си ми лесковата пръчка, нали? Ти водиш. И ако речеш да тръгнем насам или натам, кимваш — ей тъй. А ако разбереш, че под краката ни има руда, тъпчеш на място, ей тъй. Значи се разбрахме, нали? Играеш ли честно, и аз ще играя честно.

Никой не очакваше Видрата да кимне, но той остана неподвижен.

— Мърдай — подкани го мъжът. — Ако не щеш тая работа, топилнята винаги е подръка.

Мъжът, когото останалите наричаха Лизача, го изведе в горещата ярка утрин, която заслепи очите му. На излизане от килията Видрата усети как магическите връзки се разхлабиха и паднаха, но имаше други заклинания, изтъкани по другите сгради наоколо, особено около някаква висока каменна кула — изпълваха въздуха с лепкавите нишки на съпротива и отблъскване. Понечеше ли да нагази в тях, остра болка жегваше лицето и корема му и той с ужас поглеждаше тялото си за рана; но рани нямаше. Със запушена уста и вързан, лишен от гласа и ръцете си, с които да направи магия, не можеше с нищо да надвие тези заклинания. Лизача беше вързал единия край на плетен ремък около врата му, държеше другия край и вървеше след него. Остави Видрата да нагази в две такива заклинания и после Видрата сам започна да ги избягва. Беше съвсем ясно къде са: калните пътеки извиваха, за да ги избегнат.

Вързан на каишка като куче, той вървеше, унил и треперещ от болка и гняв. Огледа се, видя каменната кула, купищата дърва до широкия ѝ праг, ръждясали колела и машини до някаква яма, големи камари чакъл и глина. Докато извърещаше натъртената си глава му, се зави свят.

— Ако си намирач, по-добре намирай — каза Лизача, застанал до него, и го изгледа накриво. — А ако не си, все едно, пак намирай. Така ще останеш по-дълго горе.

От каменната кула излезе някакъв мъж. Подмина ги припряно с някак странно тромавата си походка, забил поглед пред себе си. Брадичката му лъщеше, а гърдите му бяха овлажнели от слюнката, стичаща се от устните му.

— Това е кулата за топене — каза Лизача. — Там топят киноvara, за да извлекат от него метала. Леярите умират за година-две. Е, сега накъде, намирачо?

След малко Видрата посочи наляво, колкото да се махнат от сивата каменна кула. Тръгнаха към една дълга гола долина покрай обрасли с трева могили от шлака.

— Всичко тук долу отдавна е разработено — каза Лизача. А Видрата бе започнал да улавя странната местност под нозете си: празни шахти и изпълнени с тъмен въздух кухни в черната земя, вертикален лабиринт, чиито най-дълбоки ями бяха изпълнени с неподвижна вода. — Никога не е имало много сребро, а водният метал отдавна е изчерпан. Слушай, младок, ти знаеш ли въобще какво е киновар?

Видрата поклати глава.

— Ще ти го покажа. Точно това търси Гелък. Рудата на водния метал. Виждаш ли, водният метал изяжда всички други метали, даже златото. Затуй той го нарича Краля. Ако му го намериш този негов Крал, ще се държи с тебе добре. Той често е тук. Хайде, да ти го покажа. Кучето не може да души следата, докато не му подадеш миризмата.

Лизача го поведе надолу в мините да му покаже рудните скали, видовете земя, в които можеше да се появи рудата. В края на дългия изкоп работеха няколко миньорки.

Тъй като бяха по-дребни от мъжете и можеха с лекота да се придвижват в тесни места, или защото се чувстваха като у дома си в земята, а най-вероятно защото беше традиция, в мините на Землемория винаги работеха жени. Тези миньорки бяха свободни жени, не роби като работещите в кулата за топене. Гелък го бил назначил за надзорник на миньорките, обясни Лизача, но той не работел в мината — миньорките не го допускали; вярвали искрено, че ако мъж вдигне кирка или сложи подпорна греда, това носи лош късмет.

— Устройва ме — каза Лизача.

Една жена, светлоока и с къса коса, с привързана на челото ѝ свещ, остави товара си да покаже на Видрата парче киновар между кафяво-червените буци. В тунела в който се трудеха миньорките, пробягваха сенки. Скърцаха стари греди, отгоре се сипеше пръст. Въпреки че в тъмното лъхаше прохладен въздух, галериите и забоите бяха толкова ниски, че миньорките трябваше да се изгърбват, за да се промушват. Рудникът беше ужасно място; и въпреки това Видрата изпита вътре чувство за подслон. Почти съжали, когато трябваше да излезе отново на яркия дневен пек.

Лизача не го отведе в топилнята, а го върна в бараките. Извади от една заключена стая малка мека торба от дебела кожа, която натежа в ръцете му. Отвори я, за да покаже на Видрата лежащата в нея сиво-блестяща локвичка. Щом затвори торбата, металът в нея се раздвижи, изду се и се напрегна като животно, мъчещо се да излезе на свобода.

— Това е Краля — каза Лизача с тон, който можеше да мине както за почитителен, така и за изпълнен с омраза.

Макар и да не беше чародей, Лизача създаваше впечатление за много по-силен човек от Хрътката. И в същото време, като Хрътката, той беше груб, но не и жесток. Изискваше покорство, но нищо повече. Видрата беше виждал роби и техните господари през целия си живот по доковете и реши, че е извадил късмет. Поне денем, когато господарят му беше Лизача.

Можеше да се храни само в килията, щом махнеха невидимата кърпа, която запушваше устата му. Колкото и да беше прегладнял, всяка вечер, щом седнеше в стаята с магическите връзки, които го стягаха, едва успяваше да преглътне храната. Имаше вкус на метал, на пепел. Нощите бяха дълги и ужасни, защото заклинанията го притискаха, тежаха му, все го будеха изпаднал в ужас, зяпнал да си поеме дъх, неспособен да мисли ясно. Мракът беше непрогледен, в това помещение не можеше да накара да грейне споменът за светлина. Денят настъпваше неописуемо желан, макар да означаваше, че ръцете му ще са вързани отзад, устата запушена и вратът му — стегнат в кожения нашийник.

Лизача го изкарваше навън рано всяка сутрин и често обикаляха до късно следобед. Беше мълчалив и търпелив. Не питаше дали Видрата вече надушва рудата; не питаше дали изобщо я търси, или само се преструва, че я търси. А и да беше попитал, Видрата нямаше да може да отговори на въпроса. В тези безцелни обиколки знанието за това, което се таи под земята, го обземаше както обикновено и той се старееше да се затвори в него и да му се отдаде. „Няма да служа на злото!“, повтаряше си той. Тогава летният въздух и светлината го размекваха и загрубелите му боси ходила усещаха сухата трева, и той отново започваше да съзнава, че под тревните корени през черната земя лази поток, цеди се над една широка скална издатина, покрита със слюда, а под тази издатина има пещерна кухня, и стените ѝ са тънки, пурпурни, ронещи се леговища на киновар... Не го показваше.

Мислеше, че може би картата на земята под нозете му, която се оформяше в ума му, може да се използва за нещо добро, стига да се сети как.

Но след десетина дни Лизача му рече:

— Скоро идва господаря Гелък. Ако няма руда, сигурно ще си намери друг намирач.

Видрата продължи да върви още около миля, умислен; после се обърна и отведе Лизача до едно хълмче недалече от другия край на стария залеж. Там кимна надолу и тупна с крак.

В килията, след като Лизача го развърза и махна парцала от устата му, той каза:

— Там има руда. Можете да стигнете до нея, като продължите стария забой, може би двайсетина крачки.

— Добра ли е жилата?

Видрата сви рамене.

— Поне е достатъчно, колкото да я караме на първо време, а?

Видрата не каза нищо.

— Устройва ме — заяви Лизача.

След два дни, когато бяха подновили старата шахта и бяха започнали да копаят към рудата, чародейт пристигна. Лизача беше оставил Видрата отвън, седнал под слънцето вместо в килията в бараките. Видрата му беше благодарен за това. Не можеше да му е съвсем удобно с вързани ръце и запушена уста, но вятърът и слънчевата светлина бяха благословени. А и можеше да диша дълбоко и да дреме без онези земни сънища, които запушваха устата и ноздрите му, единствените сънища, които го спохождаха нощем в килията.

Беше полузаспал, седнал на земята в сянката край бараките, миризмата на нарязаните дърва, струпани край кулата за топене, му напомняше за работата в дока у дома — за острия мирис на сурово дърво, когато рендето минава по копринената на цвят, леко влажна дъбова дъска. Разбуди го някакъв шум или движение. Вдигна очи и видя застаналия пред него, извисил се над главата му магьосник.

Одеждите на Гелък бяха фантастични, мнозина от неговия занаят по онова време се обличаха така. Дълъг халат от лорбанерска коприна, пурпур, извезан със злато и почернял от руни и символи, а меката островърха шапка с широка периферия го правеше по-висок, отколкото беше. Видрата нямаше нужда да види дрехите му, за да разбере кой е.

Познаваше ръката, заплела връзките му и проклела нощите му, острата, кисела и задушаваша хватка на тази сила.

— Мисля, че намерих малкото си откривателче — каза Гелък. Гласът му беше дълбок и мек, като тонове на цигулка. — Спим под слънцето, като тези, които добре са си свършили работата. Ти значи си ги пратил да копаят за Червеното мамче, нали? Познаваше ли Червената майчица преди да дойдеш тук? Кавалер ли си на Краля? Е, стига, нямаме нужда повече от връзки и възли. — Както си стоеше, с едно щракване на пръстите отвърза китките на Видрата и душацият го парцал се смъкна.

— Мога да те науча как да го правиш сам — рече магьосникът усмихнат, загледан как Видрата търка и извива изтръпналите си китки и раздвижва устните си, с часове притиснати в зъбите му. — Хрътката ми каза, че си обещаващ момък, и с добър наставник можеш да стигнеш далече. Ако искаш да посетиш двора на Краля, мога да те заведа там. Но може би не знаеш за кой Крал ти говоря?

Видрата наистина не беше сигурен дали чародеят има предвид пирата, или живака, но с риск да сгреша кимна бегло към каменната кула.

Магьосникът присви очи и усмивката му се разшири.

— Името му знаеш ли?

— Водният метал — отвърна Видрата.

— Така го нарича простолюдието. Или живак, или тежка вода. Но тези, които му служат, го наричат Краля и Всекраля, и „Лунното тяло“. — Погледът му, доброжелателен и любопитен, се зарея над Видрата към кулата и отново се върна. Лицето му беше широко и издължено, по-бяло от всяко човешко лице, което Видрата бе виждал, със синкави очи. Тук-там на брадичката и по бузите му се къдреха сиви и черни косми. Кротката му открита усмивка показваше малки зъби, няколко от които липсваха. — Научилите се да прозират в истината го виждат такъв, какъвто е — господаря на всички вещества. В него се таи коренът на силата. Знаеш ли как го назоваваме тайно, в светая светих на царствените му покои?

Изведнъж високият мъж с високата шапка седна на пръстта до Видрата, съвсем близо до него. Имаше землист дъх. Светлоокият му поглед се прикова в очите на младежа.

— Искаш ли да го научиш? Можеш да научиш всичко, което пожелаеш. Не е нужно да имам тайни от теб. Нито ти от мен. — И той се засмя — не заплашително, а искрено. Отново се вторачи във Видрата с широкото си и бяло, гладко и замислено лице. — Да. Има сили у теб, всички малки белези и хитринки са налице. Умно момче си. Но не прекалено умно. Това е добре. Не си прекалено умен, за да учиш, като някои... Аз ще те уча, ако искаш. Обичаш ли учението? Знанието обичаш ли? Би ли искал да научиш името, с което наричаме Краля, когато е съвсем сам в бляскавите си каменни покои? Името му е Туррес. Знаеш ли това име? Това е дума на езика на Всекраля. Собственото му име на собствения му език. На нашия прост език би трябвало да го наречем Семето. — Той отново се усмихна и потупа Видрата по ръката. — Защото той е семето и оплодителят. Семето и източникът на мощ и право. Ще видиш. Ще видиш. Хайде! Хайде! Да идем да видим как се рее Кралят сред своите поданици, как сбира себе си от тях! — И той се надигна, рязко и внезапно, хвана ръката на Видрата и го вдигна на крака със смайваща сила. Смееше се от възбуда.

Видрата имаше чувството, че отново са го измъкнали на светло, в живия живот от нескончаемото, мрачно и замъглено полусъществуване. От докосването на магьосника не изпитваше ужаса от магическата връзка, а по-скоро, че го даряват с живост и надежда. Повтаряше си, че не бива да се доверява на този човек, но душата му копнееше да се довери, да научи от него. Гелък беше могъщ, властен и загадъчен, а ето, че го беше освободил. За първи път от толкова седмици Видрата крачеше с незавързани на гърба ръце и освободен от стягащото го заклинание.

— Насам, насам — мърмореше Гелък. — Не бой се, нищо лошо няма да те сполети. — Стигнаха до входа на топилнята — тесен проход през дебелия три стъпки стени. Младежът се поколеба и той го прихвана под мишницата.

Лизача му беше казал, че хората, работещи в кулата, се поболяват и умират от металните изпарения, вдигащи се от нагорещената руда. Видрата така и не беше пристъпвал в нея, нито бе виждал Лизача да влиза вътре. Беше я приближавал достатъчно, за да разбере, че е обкръжена от отровни заклинания, които трябваше да парят, да объркват и да задържат всеки роб, който би се опитал да избяга. Сега

ги усещаше като нишки от гъста паяжина, като въжета от тъмна мъгла, отстъпващи пред чародея, който ги беше създал.

— Дишай, дишай, дишай — подканваше го със смях Гелък и Видрата се постара да не затаи дъх, докато влизаха в кулата.

Топилната яма заемаше центъра на сводестата зала. Забързани, вкочанени като прътове човешки фигури, черни на фона на яркия огън, щъкаха и разбъркваха рудата върху бушуващите главни, пращящи под големите мехове, а други мъкнеха още дърва и движеха ръкавите на меховете. От върха на купола нагоре в кулата през пушеци и дим се издигаше спирала от камери. В тези камери, беше му казал Лизача, парата на живака се събираше и кондензираше, отново се загряваше и кондензираше, докато в най-високата камера чистият метал потичаше през каменен улей в една вдлъбнатина — само по капка-две на ден, беше му казал, от лошокачествените руди, които топяха сега.

— Не се бой — каза Гелък със силен и мелодичен глас, надмогващ задъхания хрип на огромните мехове и непрестанния рев на огъня. — Ела, ела и виж как се понася във въздуха, как се пречиства, как пречиства своите поданици! — Той придърпа Видрата към ръба на топилната яма. Очите му блестяха на ярката светлина на пламъците. — Злите духове, които служат на Краля, се пречистват — прошепна той на ухото на Видрата. — Умилкват му се, лигавят се и шлаката и нечистотиите изпадат от тях. Гнойта и мръсното забират и изтичат от циреите им. И тогава, след като изгорят, най-сетне те могат да се възнесат, да полетят нагоре към Кралските дворове. Хайде, ела, горе на върха на тази кула, където черната нощ възнася луната!

Видрата се заизкачва след него по витите стъпала, широки в началото и ставащи нагоре все по-стръмни и тесни. Подминаваха изпарителните камери с нажежени до червено пещи, чиито отдушници водеха нагоре към помещенията за пречистване на рудата, където голи роби изстъргваха саждите и шлаката и ги хвърляха отново да се претопят в пещите. Стигнаха най-горното помещение. Гелък се обърна към единствения роб, присвит на ръба на топилната шахта:

— Покажи ми Краля!

Робът, нисък и слаб, без косми по главата и с гноясали язви по дланите и ръцете, гребна с каменна чаша от ръба на шахтата за кондензиране. Гелък надникна, изгарящ от нетърпение като дете.

— Толкова мъничък — замърмори той. — Така невръстен. Малкият ни принц, бебенцето — бог, властелинът Туррес. Семето на света! Душата-съкровище!

Свали от гърдите на халата си кесийка от тънка кожа, извезана със сребърни конци. С малка рогова лъжичка, вързана на кесията гребна няколко капки от живака от чашата и ги изсипа вътре, а после отново върза каишката.

Робът стоеше край тях вкочанен. Всички, които работеха сред зноя и пушеците на топилната кула, бяха голи или облечени само с препаска около слабините и кожени обуца. Видрата погледна роба — мислеше заради ръста му, че е дете, — но видя малките гърди. Беше жена. Плешива. Ставите по костеливото й, мършащо тяло се бяха издули като буци. Тя го погледна само за миг и отметна очи. Изплю се в огъня, отри с ръка подутата си уста и отново застана неподвижно.

— Точно така, малко слугинче, много добре — с нежен глас й проговори Гелък. — Дай слюнката си на огъня и тя ще се пресътвори в живото сребро, в лунната светлина. Не е ли истинско чудо — продължи той и затегли Видрата надолу по спиралното стълбище — как от най-низшето възниква най-благородното? Това е великият принцип на изкуството! От злата Червена майка се ражда Всекралят. От плюнката на умираща робиня възниква сребърното Семе на Силата.

По целия път надолу по виещите се, обвити в зловонни изпарения каменни стъпала той не спря да говори, а Видрата се мъчеше да разбере, защото това беше човек на силата и му говореше какво е силата.

Но когато отново излязоха на дневна светлина, главата му продължи да кръжи в мрак и след няколко крачки той се присви на две и повърна.

Гелък го изгледа с любопитен, обичлив поглед, а щом Видрата се изправи — трепереше и пъшкаше, — чародеят нежно го запита:

— Боиш ли се от Краля?

Видрата кимна.

— Ако вземеш от силата му, той няма да ти навреди. Да се боиш от една сила, да се бориш с нея е много опасно. Царският път е да заобичаш силата, да я споделиш. Виж. Гледай какво правя аз.

Гелък вдигна кесийката, в която бе прибрал няколкото капки живак, и без да откъсва поглед от очите на Видрата, я развърза,

надигна я към устните си и изпи съдържанието ѝ. Отвори усмихнатата си уста за да види Видрата сребърните капки, събрали се на езика му, преди да ги глътне.

— Сега Кралят е в тялото ми, знатният гост на моя дом. Той не ще ме накара да се разлигавя и повръщам, нито ще причини язви по тялото ми; не, защото аз не се боя от него, а го каня, и той влиза в моите жили и вени. Зло той няма да ми причини. Кръвта ми тече сребърна. Виждам неща, непонятни за други хора. Споделям тайните на Краля. А щом ме напусне, той се скрива в смрадта, в най-голямата гнус, но и там, в най-мръсното място, той ме чака да дойда и да го вдигна, и да го пречистя тъй както той ме е пречистил, тъй че всеки път и двамата ставаме все по-чисти. — Чародеят хвана Видрата за ръката и го поведе. Каза му, усмихнато и някак много доверително: — Аз съм единственият, който сере лунна светлина. Друг като мен няма да срещнеш. И не само това, не само това. Кралят влиза в семето ми. Той е моето семе. Аз съм Туррес и той е аз...

С объркан ум, Видрата съвсем смътно си даде сметка, че вървят към входа на мината. Влязоха под земята. Забоите представляваха тъмен лабиринт, също като думите на магьосника. Видрата се препъваше, залиташе и се мъчеше да разбере. Видя робинята от кулата, жената, която го бе погледнала. Видя очите ѝ.

Вървяха без светлина, освен бледия лъжесветлик, който Гелък отпращаше пред двамата. Крачеха през отдавна изоставени проходи и нива, но магьосникът сякаш познаваше всяка стъпка, а може би изобщо не знаеше пътя и просто вървеше непредпазливо. Бръцолевеше, обръщаше се от време на време към Видрата, за да го насочи или предупреди, после отново продължаваше да крачи напред и да бръцолеви.

Стигнаха до мястото, където миньорите уширяваха стария тунел. Чародеят заговори с Лизача на светлината на свещите, между дрипавите сенки по стените. Опипа пръстта в края на тунела, откърти няколко бучки, разтърка пръстта между дланите си, смачка я, огледа я, опита я на вкус. Мълчеше, а Видрата го гледаше напрегнато, мъчейки се да разбере.

Лизача се върна при бараките с тях. Гелък пожела с мекия си глас лека нощ на Видрата. Лизача го заключи както обикновено в тухлената килия, като му даде самун хляб, глава лук и кана вода.

Както обикновено, Видрата седна и се присви под натиска на магическите връзки. Отпи жадно от каната. Лютивият землист вкус на лука беше приятен и той изяде цялата глава.

Когато смътната светлина, процеждаща се през цепнатините в мазилката на зазидания с тухли прозорец, съвсем угасна, вместо да потъне в окаяната пустош на всичките си нощи в тази килия, той остана буден и ставаше все по-буден. Смутът и възбудата на ума му от времето, което бе прекарал с Гелък, бавно затихнаха. От тях нещо се надигна, започна да се приближава, да става все по-ясно и открито — образът, който беше зърнал долу в мината, смътен и въпреки това ярко очертан: робинята в арката на върха на кулата, жената с плоските гърди и отеклите очи, която изплю слюнката, стичаща се от разранената ѝ от отровата уста, а после изтри устата си и се изправи неподвижна, очаквайки смъртта си. Беше го погледнала.

Сега той я видя по-ясно, отколкото я бе видял горе в кулата. Видя я по-ясно, отколкото беше виждал което и да е друго живо същество. Видя тънките ѝ ръце, издутите стави на китките и лактите, извития ѝ като на дете тил. Все едно че беше с него тук, в килията. Все едно, че беше вътре в него, беше самият той. Тя го гледаше. Той я видя как го гледа. Видя себе си през нейните очи.

Видя заклинанията, които го задържаха, тежките въжета от мрак, сплетения лабиринт около себе си. Имаше изход от тази плетеница, стига да се извърнеш ето така, а после — ето така, и да разтвори с ръце въжетата, така; и той се освободи.

Вече не можеше да я види. Беше сам в килията, изправен и свободен.

Всичките мисли, които не беше способен да помисли дни и седмици, сега се втурнаха през главата му — същинска буря от намерения и чувства, страст за ярост, за мъст, жал и гордост.

В началото беше обзет от яростни фантазии за сила и мъст: щеше да освободи робите, щеше да плени с магията си Гелък и да го хвърли в пречистващия огън, не, щеше да го завърже и да го ослепи, и да го остави да диша живачните изпарения в онзи, най-високия купол, докато умре... Но щом мислите му се укротиха, разбра, че не може да надвие един толкова опитен и могъщ магьосник, нищо, че този магьосник беше луд. Ако изобщо имаше някаква надежда да го надвие,

тя бе в това да използва неговата лудост и да поведе чародея към самоунищожението му.

Той се замисли. През цялото време, докато беше с Гелък, се беше старал да научи от него, опитваше се да разбере какво му говори чародеят. Но сега беше убеден, че представите на Гелък, учението, което му натрапваше толкова нетърпеливо, няма нищо общо със силата му, нито с каквато и да било сила. Рудничарството и топенето наистина бяха велики занаяти, със своите си тайни и майсторства, но Гелък, изглежда, не знаеше нищо за тези изкуства. Приказките му за „Всекраля“ и за „Червената майка“ бяха празни думи. И не бяха верните думи. Но откъде Видрата знаеше това?

През целия поток от думи единствената дума, която Гелък беше изрекъл на Древния език, езика, на който се правеха магьосническите заклинания, беше думата „туррес“. Беше казал, че означава „семе“. Видрата, със своята вродена дарба в магьосничеството, бе осъзнал, че значението е вярно. Гелък беше казал също така, че думата означава и живак, а Видрата знаеше, че тук той греша.

Скромните му учители го бяха научили на всички думи, които знаеха на Езика на сътворението. Сред тях го нямаше нито името за семе, нито за живак. Но устните му се разтвориха и езикът му се размърда. „Айезур“, промълви той.

Гласът му бе гласът на робинята в каменната кула. Тя беше тази, която знаеше истинското име на живака и тя го изрече чрез него.

Той остана за известно време неподвижен и вкочанен, телесно и умствено, започнал да разбира в какво е силата му.

Стоеше в тъмното, в залостената килия, и знаеше, че ще излезе на свобода, защото вече беше свободен. Обля го вълна на гордост и възторг.

За известно време, съвсем съзнателно, той отново влезе в капана на магическите си окови, върна се на старото си място, седна на нара и продължи да мисли. Задържащото го заклинание още си беше тук, но то вече нямаше никаква власт над него. Можеше да влиза в него и да излиза все едно, че връзките бяха най-обикновени, изрисувани по пода линии. Благодарността от това, че е свободен, заби в него заедно с ударите на сърцето му.

Започна да мисли какво да направи и най-вече как трябва да го направи. Не беше сигурен дали той я е призовал, или тя самата бе

дошла при него по своя воля; не знаеше как тя бе изрекла думата на Древната реч на него или чрез него. Не знаеше какво прави, нито тя какво прави, а беше почти убеден, че извършването на каквото и да било заклинание ще пробуди Гелък. Но накрая припряно и с боязън, защото подобни заклинания бяха почти мълва сред ония, които го бяха учили на чародейство, той призова жената в каменната кула.

Призова я в ума си и я видя така, както я беше видял там, в онова помещение, и я повика; и тя дойде.

Духът ѝ стоеше малко извън паяжината на заклинанието, гледаше го вторачено и го виждаше, защото стаята изведнъж се изпълни с мека синкава светлина, светлина без явен източник. Подутите ѝ разранени устни се извиха, но тя не проговори.

Проговори той, като ѝ каза истинското си име:

— Аз съм Медра.

— Аз съм Аниеб — прошепна тя.

— Как можем да се освободим?

— Името му.

— Дори да го знаех... Когато съм с него, не мога да говоря.

— Ако съм с теб, мога да го използвам аз.

— Не мога да те повикам.

— Но аз мога да дойда — промълви тя.

Тя се озърна, а той вдигна очи нагоре. И двамата знаеха, че Гелък е почувствал нещо, разбудил се е. Видрата усети как се стегнаха невидимите връзки и как натежаха старите сенки.

— Ще дойда, Медра — каза тя. Протегна тънката си ръка, свита в юмрук, и я разтвори с дланта нагоре, сякаш му поднесе нещо. После изчезна.

Светлината си отиде с нея. Беше сам в тъмното. Хладната хватка на заклинанието го стисна за гърлото и го задави, овърза ръцете му, притисна дробовете му. Той се сви задъхан. Не можеше да мисли; не можеше да помни.

— Остани с мен — промълви той, ала не знаеше кому говори. Беше уплашен, а не знаеше от какво се бои. Но в тялото му, не в ума му, грееше някакво знание, което повече не можеше да назове, някаква увереност, която бе като малък светилник в ръцете му в лабиринт от подземни пещери. И той задържа очите си върху това зрънце светлина.

Врхлетяха го изтощителни, задушавачи сънища, но не можаха да го обсебят. Задиша дълбоко. Най-сетне заспа. Засънува дълги планински скатове, забулени от дъжд, и светлината, сияеща през дъжда. Засънува облаци, лазещи над брегове и острови, и един висок зелен хълм, който се издигаше в мъгла, и слънчев зрак в края на морето.

Магьосникът, наричащ себе си Гелък, и пиратът, наричащ себе си „крал Лоусън“ бяха заедно от години. Всеки от двамата крепеше другия, всеки усилваше мощта на другия с убеждението, че другият е негов слуга.

Гелък беше убеден, че без него дрипавото кралство на Лоусън скоро ще рухне и някой вражески магьосник ще заличи „краля“ от лика на земята с половин заклинание. Но оставяше Лоусън да се държи като господар. Пиратът беше удобен за магьосника, свикнал да му осигуряват всичко, от което имаше нужда, със свободно време и безкраен приток от роби за нуждите и опитите му. Беше лесно да поддържа защитите, които бе вдигнал над Лоусън и неговите набези, оковаващите заклинания, които бе изградил по местата, където се трудеха робите или се съхраняваха съкровищата. Виж, създаването на тези заклинания беше друга работа, дълъг и упорит труд. Но те вече си бяха на мястото и нямаше нито един магьосник в Хавнър, който да е способен да ги развали.

Гелък никога не беше срещал човек, от когото да се бои. Неколцина чародеи, достатъчно могъщи, за да го обезпокоят, бяха пресичали пътя му, но никога не бе познавал магьосник със сила, равна на неговата.

Напоследък, навлизайки дълбоко в загадките на една книга на познанието, донесена му от остров Уей от един от пиратските главатари на Лоусън, Гелък беше станал безразличен към повечето изкуства, които бе научил или които сам беше открил. Книгата го убеждаваше, че всички те са само бледа сянка или намек за едно по-велико майсторство. Така както един истински елемент държи под свой контрол всички вещества, така и едно истинско познание съдържа в себе си всички останали. Навлизайки все по-дълбоко в това майсторство, той разбираше, че занаятът на магьосниците е толкова груб и фалшив, колкото титлата и властта на Лоусън. Слееше

ли се в едно с истинския елемент, той щеше да се превърне в истински крал. Единствен сред хората, той щеше да изрича словата на създаването и на развалянето. Драконите щяха да му служат като кучета.

В младия намирач той виждаше сила, необучена и несръчна, която можеше да използва. Трябваше му много повече живак, отколкото имаше, и затова му трябваше откривател. Откриването беше низше изкуство. Самият Гелък никога не беше го практикувал, но не му беше трудно да разбере, че младокът притежава дарбата. Щеше да е добре да научи истинското име на младежа, за да е сигурен, че го държи подвластен на волята си. Въздъхна при мисълта за времето, което трябваше да задели за обучението на момчето в това, за което беше добро. А след това оставаше рудата да се извлече от земята и металът да се пречисти. Както винаги, умът на Гелък скачаше необуздано през всички препятствия и пречки към възхитителните тайни зад тях.

В книгата на познанието от Уей, която винаги носеше със себе си в запечатана със заклинание кутия, имаше пасаж, засягащи истинския пречистващ огън. След като ги проучи, Гелък разбра, че щом събере достатъчно чист метал, следващата стъпка трябва да е да го пречисти още повече, докато не се превърне в Лунното тяло. Беше разбрал тайнствения език на книгата в смисъл, че за да се пречисти чистият живак, огънят трябва да се накладе не само с дървета, а и с човешки трупове. Докато препрочиташе и размисляше същата тази нощ над думите в стоята си, той откри още едно възможно тяхно значение. От думите на древното познание винаги можеше да се извлекат други значения. Навярно книгата искаше да каже, че трябва да има приношение не само на жалка плът, но също и на низш дух. Големият огън на кулата трябваше да гори не мъртви тела, а живи. Живи и в пълно съзнание. Чистота, извлечена от смрад; благодат, извлечена от болка. Всичко това беше част от великия принцип, съвсем ясен, след като бъде разбран. Сигурен беше, че е прав, най-сетне беше разбрал техниката. Но не биваше да бърза, трябваше да е търпелив, да се убеди напълно. Той обърна на друг пасаж, сравни го с предишния и продължи да размишлява над книгата дълго през нощта. Веднъж за миг нещо отвлече вниманието му, някакво нахлуване в най-външните предели на съзнанието му; беше момчето, опитваше се да приложи

някаква хитринка. Гелък изрече нетърпеливо една-единствена дума и се върна към чудесата на царството на Всекраля. Така и не забеляза, че младежът се е освободил от пленническите му сънища.

На другия ден нареди на Лизача да му доведе момчето. Очакваше с нетърпение да го види, да бъде добър с него, да го учи, да го поласкае малко като вчера. Седна с него на слънцето. Гелък обичаше деца и животни. Обичаше всякакви красиви неща. Беше приятно да има до себе си едно младо същество. Наивното възхищение на Видрата беше толкова мило, колкото несъзнаваната от самия него сила. Робите бяха досадни със своята немощ, с коварството си и с грозните си, болнави тела. Разбира се, Видрата беше негов роб, но нямаше нужда момчето да го знае. Можеха да бъдат учител и чирак. Ала чираците са вероломни, знаеше Гелък — помнеше собственото си чирачество. Младежът беше силен и твърде рано поумнял; трябваше да внимава с него и да го държи по-строго под контрол. Баща и син, това можеха да са двамата с Видрата. Трябваше да накара момчето да го нарича „татко“. Напомни си, че трябва да научи истинското му име. Имаше най-различни начини да го направи, но най-простият, тъй като момчето вече беше под негов контрол, бе да го попита.

— Какво ти е името? — рече той, взрян напрегнато във Видрата.

Последва малко умствена съпротива, но устата се отвори и езикът се раздвижи:

— Медра.

— Много добре. Много добре, Медра — каза магьосникът. — Можеш да ме наричаш „татко“.

— Трябва да намериш Червената майка — каза той ден по-късно. Седяха един до друг пред схлупените работнически бараки. Есенното слънце бе топло. Магьосникът беше свалил коничната си шапка и гъстата му сива коса се вееше около лицето му. — Знам, че си им намерил онова малко петно да го копаят, но в него няма повече от няколко капки. Не си струва да се горят дърва за толкова малко. Щом ще ми помагаш и щом ще те уча, трябва да се постарая малко повече. Мисля, че знаеш как. — Усмихна се на Видрата. — Нали?

Видрата кимна.

Все още беше потресен, стъписан от лекотата, с която Гелък го бе принудил да си каже името, което осигуряваше на чародея върховна и

окончателна власт над него. Вече нямаше никаква надежда, че ще може по какъвто и да било начин да се опълчи на Гелък. Предната нощ бе изпаднал в пълно отчаяние. Но после в ума му беше дошла Аниеб. Беше дошла сама, по своя воля, както тя си знаеше. Той не можеше да я призове, не можеше дори да помисли за нея, а нямаше и да посмее да го направи, след като Гелък знаеше името му. Но тя идваше дори когато той беше с чародея, не като призрак, а като присъствие в ума му.

Трудно му беше да си дава сметка за нея през приказките на магьосника и неизменните, полусъзнавани удържащи заклинания, заплитащи около него своя мрак. Но когато успя да го направи, беше не толкова като че ли тя е с него, колкото все едно, че тя е той, или че той е тя. Виждаше през нейните очи. Гласът ѝ говореше в ума му, посилен и по-ясен от гласа и заклинанията на Гелък. Той виждаше през нейните очи и мислеше с нейния ум. И започна да разбира, че магьосникът, напълно сигурен в това, че притежава тялото му и душата му, се отнася небрежно към заклинанията, които го обвързаха към неговата воля. Едно обвързване е връзка. Той — или Аниеб в него — можеше да проследи връзките на заклинанията на Гелък дълбоко в магьосническия ум.

Без да забелязва всичко това, Гелък продължаваше да говори, следвайки безконечната магия на собствения си омайващ глас.

— Трябва да откриеш истинската утроба, лоното на Земята, което съдържа в себе си най-чистото лунно семе. Знаеш ли, че Луната е бащата на Земята? Да, да; и той е легнал с нея, както е според бащиното му право. Оплодил е низшата ѝ глина с истинското си семе. Но тя няма да роди Краля. Силна е тя в страха си, и упорита в своята злост. Държи го тя и го крие дълбоко, бои се да роди рожба на своя господар. И затова, за да му роди, трябва да бъде жива изгорена.

Гелък замълча и дълго не каза нищо, замислен, с възбудено лице. А Видрата зърна образи в ума си: огромни бушуващи огньове, горящи клони и човешки ръце и крака, горящи буци, които пицяха така, както пици хвърленото в огъня сурово дърво.

— Да — рече Гелък с дълбокия си, тих и сънен глас. — Трябва да бъде изгорена жива. И тогава, едва тогава той ще излезе наяве, в целия си блясък! О, време е, отдавна е време. Ние трябва да помогнем на Краля да се роди. Трябва да намерим големия залеж. Той е тук; няма съмнение в това: „Утробата на Майката лежи под Самори“.

Отново замълча. Изведнъж се вторачи във Видрата и той замръзна от ужас — помисли си, че магьосникът е усетил как наднича в ума му. Гелък го погледа известно време с отчасти пронизителния си, отчасти невиждащ поглед и се усмихна.

— Малки ми Медра! — рече той, сякаш едва сега разбрал, че момчето е тук. Потупа Видрата по рамото. — Знам, че притежаваш дарбата да намираш, което е скрито. Този дар е велик, стига да бъде обучен добре. Не бой се, сине. Знам защо отведе слугите ми само към малката жила — разиграваше ги, за да печелиш време. Но след като вече дойдох, ще ми служиш и няма от какво да се боиш. И няма полза да криеш нищо, нали? Умното дете обича своя баща и му се подчинява, а бащата го награждава според заслугите. — Наведе се много плътно до него, както обичаше, и добави тихо и доверително: — Сигурен съм, че можеш да намериш голямата жила.

— Зная къде е — каза Аниеб.

Видрата не можеше да говори; тя бе проговорила през него, използвайки неговия глас, който прозвуча хрипливо и безсилно.

Много малко хора изобщо заговаряха на Гелък, освен когато той не ги принудеше. Заклинанията, с които смълчаваше, отслабваше и контролираше всички, които се доближат до него, бяха за него толкова обичайни, че дори не ги мислеше, когато ги правеше. Свикнал беше него да слушат, а не той да слуша. Беше спокоен в своята мощ и обсебен от идеите си и мисълта му не прекрачваше извън тях. Изобщо не мислеше за Видрата, нито го забелязваше, освен като продължение на замислите си, като продължение на самия него.

— Да, да, ще го направиш — промълви той унесено и отново се усмихна.

Но Видрата усещаше Гелък силно, и физически, и като присъствие на огромна и непреодолима, държаща го в плена си сила; и му се стори, че проговарянето на Аниеб отне толкова от властта на Гелък над него, че да му осигури място, на което да стъпи, да се изправи. Въпреки че Гелък беше толкова близо до него, той успя да промълви.

— Ще ви отведе там — каза той вкочанено и с усилие.

Гелък бе привикнал да слуша хората да изговарят думи, които той самият е вложил в умовете им, ако изобщо проговаряха. Тези думи беше искал да чуе, но не ги беше очаквал. Хвана младежа за ръката,

придърпа лицето му близо до своето и усети как се разтрепери от страх.

— Колко си умен — каза той. — Намерил ли си по-добра руда от онова късче, което вече показва? Струва ли си копаенето и топенето?

— Тя е жилата — отвърна младежът.

Бавно произнесените, вкочанени думи тежаха.

— Голямата жила? — Гелък се взря в очите му лицата им бяха на не повече от педя разстояние. Светлината в синкавите му очи беше като мекото, налудничаво потръпване на живака. — Утробата ли?

— Само Господарят може да влезе там.

— Какъв Господар?

— Господарят на Дома. Кралят.

За Видрата този разговор беше отново като вървенето през неизбродния мрак с малко светило. Това светило беше разбирането на Аниеб. Всяка стъпка разкриваше новата стъпка, която трябваше да направи, но той не можеше да види мястото, в което се намира. Не знаеше какво следва и не разбираше онова, което вижда. Но го виждаше и вървеше напред, дума след дума.

— Откъде познаваш този Дом?

— Видях го.

— Къде? Близо ли е?

Видрата кимна.

— В земята ли е?

„Кажи му каквото той вижда“, прошепна Аниеб в ума на Видрата и той заговори:

— През мрака тече един поток, над бляскав покрив. Под покрива е Домът на Краля. Покривът стои високо над пода, на високи стълпове. Подът е червен. Всички стълпове са червени. На тях има блестящи руни.

Гелък затаи дъх. И после рече много тихо.

— Можеш ли да разчетеш руните?

— Не мога. — Гласът на Видрата беше беззвучен. — Не мога да отида там. Никой не може да влезе там телесно, само Кралят. Само той може да разчете каквото е написано.

Бялото лице на Гелък беше станало още по-бяло; челюстта му леко потръпна. Изведнъж той се надигна рязко, както правеше винаги.

— Заведи ме там — каза той. Мъчеше се да се овладее, но толкова властно принуди Видрата да стане и да тръгне, че младежът залитна и едва не падна. После тръгна напред, вкочанено и тромаво; мъчеше се да овладее тласкащото го страстно желание да забърза.

Гелък крачеше енергично до него и често го хващаше за ръката.

— Насам — няколко пъти каза той. — Да, да! Точно това е пътят. — Но вървеше след Видрата. Допирът и заклинанията му го бутеха напред, тласкаха го, но в посоката, която Видрата беше избрал.

Подминаха топилната кула, минаха покрай старите шахти и новата и продължиха по дългата долина, където Видрата бе отвел Лизача първия ден, в който се озова тук. Беше вече късна есен. Храстите и проскубаната трева бяха посърнали и сухи, а вятърът шумеше в последните неокапали листа на унилите дървета. Вляво между гъстия върбалак течеше плитко поточе. Гаснещата предвечерна светлина мятеше дълги сенки по полегатите хълмове.

Видрата съзнаваше, че приближава мигът, в който може да се освободи от Гелък: в това се бе уверил още предната нощ. Знаеше също така, че в същия този миг можеше да надвие Гелък, да го лиши от всичката му сила, стига магьосникът, тласкан от виденията си, да забрави да се пази... и стига той да успее да научи името му.

Заклинанията на магьосника все още свързваха умовете им в едно. Видрата се напегна напористо да проникне в ума на Гелък, да потърси истинското му име. Но не знаеше къде да гледа, нито как да гледа. Той беше откривател, но още не познаваше занаята си; единственото, което можеше ясно да види в мислите на Гелък, бяха страници от някаква книга на познанието, изпълнени с безсмислени думи, както и видението, което беше описал — просторен дворец от червени стени, където по пурпурните колони танцуваха сребърни руни. Но Видрата не можеше да прочете книгата, нито пък руните. Никога не се беше учил да чете.

Двамата с Гелък се отдалечаваха от кулата и от Аниб и нейното присъствие понякога отслабваше и избледняваше. Видрата не смееше да я призове.

Вече само на няколко крачки пред тях се намираше мястото, където отдолу, изпод земята, на две-три стъпки под повърхността, пълзеше и се просмукваше тъмна вода през меката земя над пласта слюда. Под него се разтваряше кухнята със залежа киновар.

Гелък беше почти изцяло погълнат от собственото си видение, но тъй като умът му бе свързан с този на Видрата, виждаше отчасти и онова, което виждаше Видрата. Той спря и стисна младежа над лакътя. Ръката му се тресеше от възбуда.

Видрата посочи издигащия се пред тях нисък склон.

— Домът на Краля е там.

Тогава вниманието на Гелък напълно се откъсна от него и се прикова в хълма и образа, който виждаше в недрата му. В този момент Видрата можа да призове Аниеб. Тя мигом се появи в ума и в съществуването му и остана с него.

Гелък стоеше неподвижен, но треперещите му ръце бяха стиснати в юмруци, високото му тяло цялото се гърчеше и потръпваше като на хрътка, която иска да продължи преследването, а не може да улови миризмата. Беше объркан. Виждаше пред себе си хълмистия склон с тревата и храстите, огрян от последните слънчеви лъчи, но вход нямаше. Тревата растеше от чакълестата пръст; гладка, ненакърнена земя.

Макар Видрата да не помисли думите, Аниеб заговори с неговия глас, същия слаб и приглушен глас:

— Само Господарят може да разтвори вратата. Само Кралят притежава ключа.

— Ключа — повтори Гелък.

Видрата стоеше неподвижен, отчужден, също както Аниеб беше стояла в залата на върха на кулата.

— Ключът — настойчиво каза Гелък.

— Ключът е името на Краля.

Беше скок в тъмното. Кой от двамата го изрече?

Гелък стоеше напрегнат и треперещ, все така объркан.

— Туррес — назова след малко той, почти шепнешком.

Вятър лъхна в сухата трева.

Магьосникът веднага тръгна напред с блеснали очи и извика:

— Разтвори се пред името на Краля! Аз съм Тинарал!

И ръцете му се задвижиха в бърз и властен жест, сякаш разтваряха тежка завеса.

Склонът пред него потрепера, загърчи се... и се разтвори. Разцепът в него се вряза дълбоко в земната твърд и се ушири. От него заблика вода и потече в нозете на чародея.

Той се дръпна назад, вторачи се и направи рязък жест, който отвя бликналия поток нагоре и встрани на облак от пръски, като издухан от силен вятър фонтан. Разцепът в земята навлезе още по-надълбоко и разкри слюдения пласт. Блестящият камък се сцепи с рязък, късащ мозъка звук. Отдолу цареше мрак.

Магьосникът пристъпи напред.

— Идвам — промълви той с нежния си, пълен с радост и триумф глас и безстрашно навлезе в зейналата в земята рана, а около ръцете и главата му засия нимб от бяла светлина. Но щом стигна до ръба на кухнята и не видя склон, нито стъпала, се поколеба — и в този миг Аниеб извика с гласа на Видрата:

— Тинарал, пропадни!

Чул думите, магьосникът залитна обезумял, понечи отчаяно да се обърне, но изгуби равновесие и полетя надолу в мрака, пурпурният му халат се изду и като падаща звезда изтля вълшебната светлина около него.

— Затвори се! — извика Видрата, паднал на колене, с опрени в земята длани, на раздраната уста на процепа. — Майко, затвори се! Изцери се, стани цяла! — Умоляваше я, молеше я, изричаше слова на Езика на сътворението, които не беше знаел преди да ги изрече. — Майко, стани отново цяла! — повтори и потрети, и ранената земя застана и се раздвижи, събра се и се изцери.

Остана само една тънка червеникава черта, като белег в пръстта и чакъла, и изтръгнатата с корен трева.

Вятърът разбърка сухите листа и кривите клони на храстите. Слънцето се беше скрило зад хълма и прииждаше ниска сива грамада облаци.

Видрата се сви и в подножието на хълма, сам.

Облаците потъмняха. Дъжд премина над долинката и закапа по пръст и трева. Над облаците слънцето слизаше по западното стълбище на светлия небесен дом.

Накрая Видрата се сепна и се надигна. Беше мокър, измръзнал и озадачен. Защо беше тук?

Беше изгубил нещо и трябваше да го намери. Не знаеше какво е загубил, но то се намираще в огнената кула, мястото, където каменните стъпала водеха през пушеци и пари. Трябваше да отиде там. Затътри се уморено към долината.

Не помисли да се крие или да се пази. За щастие, наоколо не се мяркаха надзиратели; пазачите тук бяха малко и не бяха бдителни, защото магьосническите заклинания държаха затвора здраво затворен. Сега заклинанията ги нямаше, но хората в кулата не знаеха това и продължаваха изнурителния си труд под още по-тежкото заклинание на безнадеждността.

Видрата подмина купола на топилнята със суетящите се около нея роби и бавно започна да се изкачва по кръжащите, тъмнеещи и вонящи стъпала към най-горното помещение.

Тя беше там — болната жена, която можеше да го изцери, бедната жена, която държеше съкровището, непознатото същество, което беше самият той.

Той застана мълчаливо на прага. Тя седеше на каменния под до ръба на шахтната пещ, слабото ѝ тяло бе сивкаво и потъмняло като камъните. Брадичката и гърдите ѝ бяха лъскави от слюнката, която течеше от устата ѝ. Той помисли за водния извор, потекъл от разранената земя.

— Медра — промълви тя. Подутата ѝ уста не можеше да говори ясно. Той коленичи пред нея, хвана ръцете ѝ и я погледна.

— Аниеб. Ела с мен.

— Искам да се върна у дома.

Той ѝ помогна да стане. Не направи заклинание, което да ги пази или скрие. Беше изразходвал силата си докрай. А макар в нея да се таеше голяма магическа мощ, която я беше водила с него по всяка стъпка на онова странно пътуване в долината и бе подвела магьосника да каже името си, тя не владееше никакви изкуства, нито заклинания, а и не беше ѝ останала капчица сила.

Въпреки това никой не им обърна внимание, все едно че бяха загърнати в закриляща магия. Двамата слязоха по витото стълбище, излязоха от кулата, подминаха окаяните бараки и напуснаха мините. Тръгнаха през горите към подножията, криещи върховете на Онн от низините на Самори.

Аниеб вървеше много по-енергично и бързо, отколкото изглеждаше възможно за жена, толкова измършавяла от глад и съсипана от отровите. Крачеше почти гола под вледеняващия дъжд. Беше вложила цялата си воля в това да продължава напред; не

мислеше за нищо друго, дори за него. Но физически беше тук, с него, и той усещаше присъствието ѝ толкова остро и странно, колкото при първото ѝ отзоваване на повика му. Дъждът се стичаша по голата ѝ глава и тяло. Той я накара да спре и ѝ даде да облече ризата му. Беше го малко срам, защото беше мръсна от толкова седмици носене. Тя се остави да ѝ я навлече през главата, след което веднага продължи напред. Не можеше да крачи бързо, но вървеше стабилно, с приковани в коловозите пред тях очи. Свечери се и под дъждовните облаци вече не можеха да виждат къде стъпват.

— Направи светлината — каза тя. Гласът ѝ беше плачлив, умолителен. — Не можеш ли да направиш светлината?

— Не знам — отвърна той, но се опита да докара около двамата вълшебния лъжесветлик и след малко земята пред нозете им смътно засия.

— Трябва да си намерим подслон и да отдъхнем — каза той.

— Не мога да спра.

— Не можеш да вървиш цяла нощ.

— Ако легна, няма да мога да стана. Искам да видя Планината.

Тънкият ѝ гласец бе погълнат от многогласния дъжд, сипец се през дърветата.

Продължиха в тъмното, без да виждат нищо друго, освен смътносребристото сияние на магическия светлик през сребристите дъждовни нишки. Тя залитна и той я хвана под мишницата. Продължиха притиснати плътно един до друг за взаимна утеха и мъничко топлина. Вървяха все по-бавно и все по-бавно, но продължаваха. Никакъв звук нямаше наоколо освен непрестанния ромон на дъжда, изливащ се от черното небе, и тихото мляскане на краката им в калта и влажната трева.

— Виж — промълви тя и спря. — Медра, виж.

Беше вървял почти заспал. Бледнината на лъжесветлика се бе стопила, погълната от още по-смътно, но по-просторно зарево. Небе и земя се бяха слели в сивота, ала пред тях и над тях, много високо, над реещата се облачна пелена проблясваше в призрачната си червенина дългият планински хребет.

— Там — каза Аниеб. Посочи планината и се усмихна.

Погледна го, после бавно сведе очи към земята. Смъкна се на колене. Той коленичи с нея, помъчи се да я задържи, но тя се отпусна в

ръцете му. Помъчи се да задържи поне главата ѝ над калта. Ръцете и лицето ѝ трепереха, зъбите ѝ тракаха. Той я притисна плътно до себе си, за да я стопли.

— Жените — прошепна му тя. — Ръката. Помоли ги. В селото. Аз видях Планината.

Понечи отново да се изправи, вдигна очи нагоре, но изнемогата я разтърси от глава до пети. Дишаше все по-трудно. На червеникавата светлина, която сега засия от планинските висини и от цялото небе на изток, той видя пияната и слюнката, потекли пурпурни от устата ѝ. От време на време тя се притискаше в него, но повече не проговори. Бореше се да диша, да надвие смъртта, докато червената светлина не помръкна и после не посивя заради облаците, които отново покриха върховете и затулиха изгрева. Беше ден, сив и дъждовен, когато излезе последният ѝ хриплив дъх — и си остана последен.

Мъжът, чието име беше Медра, седеше в калта с мъртвата жена в прегръдките си и плачеше.

Един колар, крачещ до мулето си, влачещо товар дъбови трупи, се натъкна на двамата и ги откара в Горянино. Не можеше да убеди младежа да пусне мъртвата жена. Колкото и да бе изнемоощал и разтреперан, той не положи товара си върху трупите, а се качи в колата, без да пуска жената, и я държаше през целия път до Горянино. Каза само: „Тя ме спаси“ и коларят не зададе повече въпроси.

— Тя ме спаси, а аз не можах да я спася — заяви той с гняв на мъжете и жените в планинското селце. Все още не искаше да я пусне, а държеше в прегръдката си подгизналото от дъжда и вкочанено тяло, сякаш за да го опази.

Те много бавно и търпеливо го накараха да разбере, че едната от жените е майката на Аниб и че той трябва да я остави на нейните грижи. Накрая го стори — след като се увери, че ще е грижовна с приятелката му и ще я опази. После тръгна покорно след една от другите жени. Облече сухите дрехи, които тя му даде, изяде малкото храна, която му даде, легна в постелята, която тя му застла, похлипа унило и заспа.

Ден-два по-късно дойдоха хора на Лизача да разпитат дали някой не е виждал великия магьосник Гелък и дали не е чувал за един млад намирач — и двамата изчезнали безследно, казаха те, сякаш земята ги

е погълнала. Никой в Горянино дума не каза за непознатия, скрит в ябълковата градина на Мийд. Опазиха го. Навярно затова тамошните хора наричат днес селото си не Горянино, а Видрина дупка.

Беше преживял дълго и тежко изпитание и бе поел огромен риск срещу могъща сила. Телесните му сили скоро се върнаха, защото беше млад, ала умът му бавно намираше себе си. Беше изгубил нещо, беше го изгубил безвъзвратно, беше го изгубил точно когато го бе намерил.

Ровеше в спомени, луташе се в сенки, ровеше и ровеше сред бледи образи: нападението на родния му дом в Хавнър; каменната килия и Хрътката; тухлената килия в робските жилища и магическите окови там; обиколките с Лизача; седенето с Гелък; робите, огъня, каменните стъпала, виещи се нагоре през изпаренията и пушеците към високата зала на върха на кулата. Трябваше отново да възстанови всичко това, да го обходи, да издири. Отново и отново заставахе в онази зала и гледаше жената, а тя гледаше него. Отново и отново крачеше през малката долина по сухата трева, през огнените видения на магьосника, с нея. Отново и отново виждаше как магьосникът пропада в бездната и как земята се затваря. Виждаше червения планински хребет призори. Аниеб умираше в ръцете му, израненото й лице бе притиснато до гърдите му. Питаше я коя е и какво са направили, и как, но тя не можеше да му отговори.

Майка й Айо и сестрата на майка й, Мийд, бяха мъдри жени. Полагаха всички усилия да изцерят Видрата с горещи масла и разтривки, с треви и баене. Приказваха му и го слушаха, когато заговореше. Никоя от двете не се съмняваше, че той притежава огромна сила. Той го отричаше.

— Нищо нямаше да мога да направя без дъщеря ви — уверяваше ги.

— Какво направи тя? — тихо го попита Айо.

Той й каза всичко, което можеше.

— Бяхме непознати. Но тя ми даде името си. И аз й дадох своето. — Говореше на пресекулки, с дълги паузи. — Аз бях този, който вървеше с чародея, принуден от него, но тя беше с мен и беше свободна. Така, заедно, двамата успяхме да обърнем силата му срещу самия него, тъй че да се самоунищожи. — Помисли дълго и добави: — Тя ми даде силата си.

— Знаехме, че в нея се таи голяма дарба — каза Айо, помълча дълго и продължи: — Не знаехме как да я учим. Тук, в планината, не са останали учители. Магьосниците на крал Лоусън избиват заклинателите и вещиците. Няма към кого да се обърнеш.

— Веднъж бях високо по бърдата — каза Мийд, — връхлетя ме една пролетна виелица и се изгубих. Тя дойде там. Дойде при мен безтелесно и ме изведе на пътеката. Тогава беше само на дванайсет.

— Понякога вървеше с мъртвите — много тихо промълви Айо. — В гората, надолу към Фалиерн. Познаваше древните сили, онези, за които ми е разправяла баба ми, силите на земята. Казваше, че там те са могъщи.

— Но пък и беше само момиче, като всички други — рече Мийд и скри лицето си. — Добро момиче.

След малко Айо каза:

— Беше слязла долу към Фърн, с младите. Да купят вълна от тамошните овчари. Лани беше, пролетта. И магьосникът, с когото се заговорили, хвърлил заклинания. Взел ги за роби.

После и тримата дълго мълчаха.

Айо и Мийд си приличаха много и Видрата видя в тях онова, което щеше да стане от Аниеб: нисичка, слаба и пъргава женица с кръгло лице и ясни очи, с буйна тъмна коса, не права като на повечето хора, а къдрава, вълниста. Много хора западно от Хавнър имаха такава коса.

Но Аниеб беше оплешивяла като всички роби в топилнята.

Прозвището ѝ беше Перуника, синьото цвете на пролетта. Когато говореха за нея, майка ѝ и леля ѝ я наричаха Перуника.

— Каквото и да бъда, каквото и да направя, няма да е достатъчно — въздъхна той.

— Никога не е достатъчно — каза Мийд. — А и какво може да направи човек сам?

Тя вдигна палеца си и изпъна останалите пръсти, а после ги сви в юмрук; сетне бавно извърна китката си и я разтвори с дланта нагоре, като за приношение. Той беше виждал Аниеб да прави същия жест. „Това не е заклинание — помисли Видрата. Гледаше жената напрегнато. — Знак е.“ Айо го наблюдаваше.

— Това е тайна — каза тя.

— Мога ли да науча тайната? — попита след малко той.

— Вече я знаеш. Дал си я на Перуника. Тя я е дала на теб. Доверие.

— Доверие — каза младежът. — Да. Но срещу... срещу тях? Гелък повече го няма. Сега може би ще падне Лоусън. Нима нещо ще се промени? Нима робите ще се освободят? Или просяците ще се нахранят? Ще настъпи ли справедливост? Мисля, че злото е в нас, в човечеството. Доверието го отрича. Прескача го. Прескача бездната. Но то е тук. И всичко, което правим, накрая се оказва, че служи на злото, защото сме такива. Алчност и жестокост. Гледам света, горите и планините тук, небето, и всичко си е наред, както трябва да е. Но ние не сме. Хората не са. Ние сме грешни. Вършим грехове. Никое животно не извършва грях. Как биха могли? Но ние можем и го правим. И не се спираме.

Те го слушаха. Нито се съгласяваха, нито отричаха, ала приемаха отчаянието му. Думите му потъваха в заслушаното им мълчание и се утаяваха там с дни, и се връщаха към него, променени.

— Не можем нищо да направим, без да се крепим един друг — казваше той. — Но тъкмо алчните и жестоките са тези, които се държат един за друг и укрепват силата си. А онези, които не искат да са с тях, си остават сами. — Образът на Аниеб, както я бе видял първия път, умираща, сама в залата на кулата, не го оставяше. — Похабява се истинска сила. Всеки магьосник използва изкуствата си срещу другите, в служба на алчните. Каква е ползата от едно изкуство, щом се използва по този начин? Така то се разваля и пропада. Като живота на робите. Никой не може да се освободи сам. Дори да е магьосник. Всички те вършат магиите си в пленнически килии, без никаква полза. Няма как да се използва силата за добро.

Айо сви шепата си и я разтвори с длан нагоре — мимолетен жест, смътен знак.

От Фърн горе в планината, в Горянино пристигна въглищар.

— Жена ми Нести праща съобщение на мъдрите жени — каза той и селяните му посочиха къщата на Айо. Щом застана на прага, той направи бърз жест — юмрук, който разтвори с дланта нагоре. — Нести ви казва, че враните са се разлетели рано и че хрътката е тръгнал подир видрата — каза той.

Видрата, който седеше до огъня и белеше орехи, се скова. Мийд благодари на пратеника и го покани на чаша вода и шепи белени орехи.

Двете с Айо побъбриха с него за жена му. След като си отиде, тя се обърна към Видрата.

— Хрътката служи на Лоусън — каза той. — Ще си тръгна днес. Мийд погледна сестра си.

— Тогава е време да поговорим малко за теб — рече тя и приседна на пода до огнището, срещу него. Айо остана смълчана до масата. Огънят в огнището грееше хубаво. Беше влажно и студено, но тук, в планината, ако не друго, дърва поне имаше в изобилие.

— Из тия краища, а сигурно и отвъд, има хора, които мислят също като теб, че никой не може да бъде мъдър сам. Затова тези хора се мъчат да се крепят един друг. Затуй нас ни наричат „Ръката“ или „жените от Ръката“, макар да не сме само жени. Но е полезно да ни наричат жени, защото големците не търсят жени, които действат заедно. Или мислят за такива неща като право и криво. Или владеят сили.

— Казват — заговори от сенките Айо, — че имало някакъв остров, където правото и справедливостта се пазят, както е било при Кралете. Острова на Моред, така му викат. Но не е Енлад на Кралете, нито Еа. На юг бил, а не северно от Хавнър, разправят. Там, казват, жените на Ръката са опазили старите изкуства. И ги предават, не ги пазят в тайна всяка за себе си, като магьосниците.

— Може би с такова учение ще можеш да дадеш урок на магьосниците — каза Мийд.

— Може би ще успееш да намериш този остров — рече Айо.

Видрата запремества поглед от едната към другата. Беше ясно, че му споделят най-голямата си тайна и най-съкровената си надежда.

— Островът на Моред — промълви той.

— Това ще да е само името, с което го наричат жените на Ръката, криейки значението му от магьосници и пирати. За тях несъмнено би трябвало да има друго име.

— Пътят може да се окаже ужасен и дълъг — каза Мийд.

За сестрите и за всички техни съселяни планината Онн беше светът, а бреговете на Хавнър бяха крайт на вселената. Отвъд съществуваше само мъква и сън.

— Ще стигнеш морето, като тръгнеш на юг, казват — рече Айо.

— Той това го знае, сестро — прекъсна я Мийд. — Не ни ли каза, че е бил корабостроител? Но пътят през морето ще е ужасно дълъг,

несъмнено. С тоя магьосник, дето е по дирята ти, как ще стигнеш дотам?

— По милостта на водата, която не пази миризма — отвърна Видрата и се надигна. Купчината орехови черупки се изтърси от скута му и той взе метлата и ги омете в огнището. — Време е да тръгвам.

— Има малко хляб — каза Айо, а Мийд се разбърза да увие коравия самун и буцата твърдо сирене и орехи в торба, направена от овчи стомах. Бяха много бедни хора. Дадох му всичко, което имаха. Също като Аниеб.

— Майка ми беше родом от Ендлейн. Край гората на Фалиерн — каза Видрата. — Знаете ли го? Викат й Роза, дъщерята на Роуан.

— Коларите слизат до Ендлейн. Лете.

— Ако някой поговори с близките й там, ще й го предадат. Брат й, Пепелявчо, прескачаше до градчето веднъж на година-две.

Двете кимнаха.

— Ако можеше да научи поне, че съм жив.

Майката на Аниеб кимна.

— Ще го научи.

— Хайде, тръгвай — подкани го Мийд.

— Тръгвай с водата — каза и Айо.

Той ги прегърна — те също го прегърнаха — и излезе.

Изтича надолу от пръснатите колиби до шумния бързей, който бе слушал да му пее насъне през всичките тия ноци в Горянино. Помоли му се.

— Отведи ме и ме спаси — това му каза.

Направи заклинанието, на което толкова отдавна го беше учил старият Променящ и изрече думата на превръщането. И нямаше вече мъж, коленичил до шумните води на потока, а една видра се гмурна в него и изчезна.

3. ЧАЙКА

*На хълма ни живял мъдрец,
той пътя си намерил, желаното
постигнал,
преобразил се, името сменил,
но си останал същият.
И тъй си водата тече и тече,
и тъй си водата тече.*

Един зимен следобед на брега на река Онева, където тя се стича в северната извивка на Големия залив на Хавнър, в разкаляния пясък застана мъж: мъж, облечен бедно и бедно обут, слаб мургав мъж с тъмни очи и с толкова гъста коса, че го засланияше от дъжда. Над ниските брегове при устието на реката валеше — тънкият, хладен и унил дъжд на онази сива зима. Дрехите му бяха прогизнали. Той се изгърби, обърна се и се запъти към струята дим, виеща се над някакъв комин далече долу край брега. Зад него останаха дирите на четирикрака видра, излязла от водата, и дирите от два мъжки крака, отдалечаващи се от нея.

Къде е влязъл тогава, песните не разказват. Казват само, че е скитал, „скитал се дълго от една земя в друга“. Ако е тръгнал покрай брега на Великия остров, в много от онези селца е могъл да намери стопанка или мъдра жена, или заклинател, който да познае знака на Ръката и да му помогне; но с Хрътката по следите му, най-вероятно е оставил Хавнър при първа възможност, отплавал е като прост моряк на някоя рибарска гемия от Проливите на Ебавнор, или пък на търговски кораб от Вътрешно море.

На остров Арк, както и в Орими на Хоск, а и по Деветдесетте острова още се пазят разкази за някакъв мъж, който дошъл да търси земя, в която хората помнят справедливостта на кралете и честта на чародеите, и той наричал тази земя „Острова на Моред“. Не е известно дали тези разкази се отнасят за Медра, защото той вървял по пътя си

под много имена и едва ли повече изобщо се е наричал Видрата. Станало така, че пропадането на Гелък не свалило Лоусън. Пиратът-крал си имал други наемни магьосници, сред тях и един мъж, когото наричали Ранобудника, който със сигурност е искал много да залови младия бунтовник, надвил своя господар Гелък. А Ранобудника разполагал с чудесна възможност да го залови. Властта на Лоусън се простирала по целия Хавнър и на север от Вътрешното море, укрепвала с годините; а пък нюхът на Хрътката бил остър както винаги.

Може би тъкмо за да се измъкне от преследвачите си, Медра стигнал до Пендор, далече на запад от Вътрешното море, а може и някаква мътва сред жените на Ръката на Хоск да го е отпратила натам. Пендор бил богат остров, преди да го опустоши драконът Йевод. Където и да е стигал Медра, трябва да е заварвал земи в положението на Хавнър или по-зле, потънали във войни, опустошени от набези и пиратство, полята буренявали, градчетата — гъмжащи от крадци. Може би в началото е мислел, че на Пендор е намерил „Острова на Моред“, защото градът бил красив и мирен, а гражданите му живеели в изобилие.

Там той срещна един маг, старец с прозвище Хайдрейк, чието истинско име се е изгубило. Когато Хайдрейк чу приказките му за „Острова на Моред“, се усмихна и го погледна тъжно, и поклати глава.

— Не е тук — рече той. — Не е това. Владетелите на Пендор са добри хора. Помнят кралете. Не се стремят към войни и плячка. Но пращат синовете си на запад, да ловят дракони. За забавление. Сякаш драконите от Западния разлив са патици или гъски за лов. Нищо добро няма да излезе от това.

Хайдрейк с радост взе Медра за свой ученик.

— Мен на занаята ме научи един маг, който на драго сърце ми предаде всичко, което знаеше, а аз така и не намерих човек, комуто да предам това знание, докато не дойде ти — каза той на Медра. — Идват младите при мен и викат: „Че каква му е ползата? Злато можеш ли да намериш?“, викат. „Можеш ли да ме научиш как да превръщам камъните в диаманти? Можеш ли да ми дадеш меч, който да убива дракон? Каква е ползата да си бъбрим за равновесието на нещата?

Няма файда в това“, викат. Файда нямало! — И старецът се разбъбри за глупостта на младите и за злините на днешните времена.

Когато се стигна до ученето на това, което знаеше, той се оказа неуморим, щедър и настойчив. За първи път Медра получи представа за магията не като за низ от странни дарби и безразсъдни действия, а като за изкуство и занаят, които може истински да се усвоят само с продължително усърдие и да се използват както подобава след дълги упражнения — въпреки че и тогава те така и не изгубиха своята странност. Майсторството на Хайдрейк в заклинания и чародейство не беше по-голямо от това на ученика му, ала в ума си той беше прояснил представата за нещо много по-голямо, за целостта на познанието. И точно това го правеше маг.

Докато го слушаше, Медра си мислеше как двамата с Аниеб бяха вървели в тъмното под дъжда, водени от бледото сияние, което им сочеше само следващата стъпка, която можеха да направят, и как бяха погледнали нагоре към червеното планинско било по изгрев слънце.

— Всяко заклинание зависи от всяко друго заклинание — говореше Хайдрейк. — Всяко движение на всяко отделно листо раздвижва всеки лист по всяко дърво, на всеки остров в Землемория! Това е шарка. Това е, което трябва да търсиш и в което да се вглеждаш. Нищо няма да се получи както трябва, освен ако не е част от шарката. Само в нея е свободата.

Медра остана при Хайдрейк три години, а когато старият маг умря, владетелят на Пендор помоли Медра да заеме мястото му. Въпреки гневните проповеди и упреците, които беше сипал против ловците на дракони, Хайдрейк беше почитан на своя остров и неговият наследник щеше да разполага и с почести, и с власт. Може би изкушен от мисълта, че се е приближил до „Острова на Моред“ повече от всякога, Медра остана още малко на Пендор. Тръгна на път с младия владетел в кораба му, отвъд Портите на Торин и чак до Западния разлив, да търсят дракони. В сърцето му се таеше голям копнеж да види жив дракон. Но преждевременните бури, жестокият климат в онези години на три пъти изтласкаха кораба назад към Ингат и Медра отказа да го тласка отново и отново на запад през бурните вълни. А много беше научил за ветроловството от времето си на една едномачтова лодка в залива Хавнър.

Скоро след това, казват, той напуснал Пендор и отново се отправил на юг, и може би е стигнал до Енсмер. Под едно или друго прикритие, накрая е стигнал до Гийт, в Деветдесетте острова.

Там хората се препитаваха с лов на китове. В занаят като този той не пожела да се включи. Корабите им воняха и селищата им също воняха. Не искаше да се качи на борда на робски кораб, но единственият съд, който отплава на изток от Гийт, бе някаква галера, превозваща китова мас за Оупорт. Беше слушал приказки за Затвореното море, на югоизток от Оу, където имало богати острови, които не търгували със земите на Вътрешно море. Онова, което търсеше, можеше да се намира там. Затова той тръгна като ветроловец на галерата, карана от греблата на четиридесет роби.

Времето поне този път се оказа добро: попътен вятър, синьо небе, оживено от малки пъргави облачета, кроткото слънце на късната пролет. Пътуваха добре от Гийт. Късно следобед той чу как корабовладелецът казва на кърмчията:

— Тая нощ го дръж на юг, че да не събудим Роук. Не беше чувал за този остров и попита:

— Какво има там?

— Смърт и разруха — отвърна собственикът на кораба, нисък мъж с малки, тъжни и вещи като на кит очи.

— Война ли?

— Отпреди много време. Мор, черна магия. Водите около него са прокълнати.

— Червеи — рече кърмчията, брат на собственика. — Хванеш ли риба около Роук, винаги е пълна с червеи като мъртво псе, хвърлено на боклука.

— Още ли живеят хора там? — попита Медра, а господарят на кораба му отвърна:

— Вещици.

А брат му добави:

— Ядачи на червеи.

В Архипелага имаше много такива острови, съсипани и опустошени от магиите и проклятията на съперничаещи си магьосници; злокобни места, не само да не стъпваш на тях, а да ги подминеш отдалече, и Медра повече не помисли за този остров, до нощта.

Докато спеше на палубата с лице, огряно от звездната светлина, яви му се простицък и много жив сън: беше ден, облачета тичаха по ясното небе, а отвъд морето видя огряната от слънце извивка на висок зелен хълм. Събуди се с този образ, все още ясен в ума му, и със съзнанието, че го е видял преди десет години, още в онези заключени със заклинания робски бараки в мините на Самори.

Надигна се. Тъмното море бе толкова кротко, че звездите се отразяваха от гладката подветрена страна на дългите вълни. Гребните галери рядко се отдалечаваха от видимостта на суша и рядко гребяха нощем — оставаха на дрейф във всеки залив или пристан; но тук пристан нямаше и след като времето бе толкова кротко, бяха вдигнали мачтата и опънали голямото четвъртито платно. Корабът тихо се носеше напред, гребците роби спяха на скамейките си, свободните от екипажа също спяха до един, освен кърмчията и вахтения, а вахтеният дремеше. Водата покрай бордовете шепнеше, гредите проскърцваха леко, издрънчаваше по някоя робска верига, и пак.

— В нощ като тази нямат нужда от ветроловец, а още не са ми платили — каза Медра на съвестта си. Беше излязъл от своя сън с името Роук в ума си. Защо никога не беше чувал за острова, нито го беше виждал на карта? Можеше да е прокълнат и пуст, както твърдяха, но не трябваше ли да е показан на картите?

— Мога да отлетя там като чайка и да се върна на кораба преди съмване — каза си той, но някак разсеяно. Беше тръгнал за пристанището на Оу. Опустошени земи се срещаха под път и над път. За какво да летиш и да ги търсиш? Той се намести удобно в намотаното въже и загледа звездите. На запад видя четирите ярки звезди на Ковачницата, ниско над морето. Бяха леко замъглени и когато се взря в тях, те му замигаха една след друга.

По мудните гладки вълни пробяга съвсем лека, едва доловима тръпка.

— Господарю — каза Медра и скочи. — Събудете се.

— Какво има?

— Насам иде вещерски вятър. Към нас. Свалете платното.

Вятър нямаше. Въздухът беше тих, голямото платно висеше отпуснато. Само западните звезди гаснеха и чезнеха в мълчаливата чернота, която бавно се усилваше. Господарят погледна натам.

— Вещерски вятър, викаш? — попита той недоволно. Вещи мъже използваха времето като оръжие, пращаха бури да опустошат вражеската реколта или вихрушки да потапят корабите; а такива бури и вихрушки, капризни и диви, можеха да прелетят много отвъд местата, където ги пращаха, да създадат главоболия на жътвари и моряци на стотици мили разстояние.

— Свалете платното — повтори настойчиво Медра. Собственикът на кораба се прозя, изруга и зарева команди. Моряците се разбудиха бавно и също тъй бавно започнаха да прибират тежкото платно, а старшият гребец, след като зададе няколко въпроса на собственика и на Медра, почна да реве на робите и да крачи между тях, като ги разбуждаше отляво и отдясно с възлестия си камшик. Платното беше наполовина свалено, греблата наполовина извадени, заклинанието на Медра за укротяване — наполовина изречено, когато вещерският вятър ги връхлетя.

Връхлетя ги внезапно, с оглушителен гръм от пълния мрак, последван от пороен дъжд. Корабът щръкна с носа нагоре, като изправен на задните си крака кон, а после се килна надолу толкова силно, че мачтата се прекърши в основата, въпреки че опорите удържаха. Платното падна във водата, напълни се и задърпа галерата надясно, огромните вълни се втурнаха през гребните люкове, окованите роби закрещяха и се забориха по скамейките, бурета с масло се отвързаха от стегите и се затъркаляха едно през друго — люшнаха галерата и я преобърнаха, палубата се изправи вертикално над морската повърхност, една огромна щормова вълна я удари, помете я и я потопи. Всички викове и крясъци изведнъж замряха. Нямаше никакъв шум, освен рева на морския дъжд, който затихна, след като свирепият вятър отмина на юг. През него една бяла морска птица плесна с криле нагоре и се издигна над черната вода, малка и отчаяна, и полетя на север.

Призори по тясната пясъчна ивица под гранитните скали се виждаха следи от кацнала птица. От тях водеха дирите на крачещ мъж, задържал се дълго по брега, дотам, където той се стесняваше между скалите и морето. После следите свършваха.

Медра знаеше за опасността от честото приемане на друг облик, но беше потресен и изнемощял от корабокрушението и от дългия си

нощен полет, а сивият плаж водеше само до подножието на стръмните скали, които не можеше да изкачи. Той направи заклинанието и още веднъж изрече думата, и като морска чайка отлетя нависоко, пляскайки усилено с криле, чак до върха на канарите. Тогава, въодушевен от полета си, продължи да лети над сенчестата, огряна от ранното утро земя. Далече напред зърна извивката на висок зелен хълм, ярка на първите лъчи на слънцето.

Към него полетя и на него кацна, а щом докосна земята, отново стана човек.

Постоя известно време объркан и замаян. Струваше му се, че се е преобразил в истинския си облик не по своя воля, а че просто докосвайки тази земя, този хълм, отново беше станал себе си. Тук властваше магия, много по-силна от неговата.

Той се огледа, с любопитство и с тревога. По целия хълм бе разцъфтяло искрениче, дългите му венчелистчета грееха жълти из тревата. Децата на Хавнър познаваха това цвете. Наричаха го „искри от горящия Илиен“, когато Господарят на огъня нападнал островите, а Ерет-Акбе се сразил с него и го надвил. В паметта на Медра се отприщиха оказания и песни за героите: Ерет-Акбе и героите преди него, кралицата-орлица Херу, Акамбар, който повел каргадците на изток, и миротворецът Сериад, и Елфаран от Солея, и Моред, Белия вълшебник, любимият крал. Храбрите и мъдрите, явиха се всички те пред него сякаш призовани, сякаш той ги бе повикал при себе си, макар да не бе призовавал. Видя ги. Стояха сред високите треви, сред цветята с форма на пламъци, кимащи на утринния вятър.

После всички те изчезнаха и той остана сам на хълма, потресен и удивен. „Видях кралиците и кралете на Землемория — помисли Медра. — И те са само тревата, що расте на този хълм.“

Закрачи бавно покрай източната страна на билото, вече огряно и стоплено от слънцето, вдигнало се на два пръста над хоризонта. Под слънцето зърна покривите на селище, в началото на залив, отварящ се на изток, а отвъд тях — далечната линия на безбрежната морска шир, покриваща половин свят. Щом се обърна на запад, видя ниви, пасища и пътища. На север имаше дълги зелени хълмове. На юг, в някаква падина, дъбрава от високи дървета привлече погледа му и го задържа. Помисли я за начало на огромен лес, като Фалиерн на Хавнър, а не

разбра защо го помисли, тъй като отвъд горичката се виждаха голи равнини и пасища.

Дълго постоя там преди да закрачи надолу през високите треви и искреничета. В подножието на хълма се натъкна на черен път. Водеше през стопански зами, които изглеждаха добре поддържани, макар и много самотни. Огледа се за път или пътека, която да води към селището, но така и не намери нещо, което да води на изток. Жива душа не се мяркаше по наскоро изораните нивя. Едно куче не му излая по пътя. Само при едно кръстовище старо магаре на едно каменисто пасище се приближи до дървения стобор и подаде главата си, зажадняло за компания. Медра се спря и потупа сиво-кафявата му глава. Като градски и морски човек, не разбираше много от стопанства и животни, но си помисли, че магарето го гледа добродушно.

— Къде съм, магаре? — попита го. — Как да стигна до градчето, което видях?

Магарето притисна силно главата си в дланта му, за да го почеше още над очите и под ушите. Щом го направи, то помръдна дългото си дясно ухо. Затова след като остави магарето, той хвана дясната страна на кръстопътя, макар да му се струваше, че ще го отведе обратно при хълма; и много скоро се натъкна на къщи, и след това излезе на улица, която най-после водеше в градчето в началото на залива.

И тук, както при нивите, беше странно тихо. Не се чуваше глас, не се мяркаше лице. Беше трудно човек да изпита тревога в едно толкова обикновено наглед градче, в такава мила пролетна утрин, но при толкова тишина той неизбежно се зачуди дали пък наистина не е попаднал в поразено от мор място или на някой прокълнат остров. Продължи. Между една къща и някаква слива имаше простор за пране и окачените по него дрехи плющяха на топлия ветреца. От ъгъла на един двор излезе котка — не някое безпризорно, измъчено от глад същество, а охранена котка, с бели лапи, пухкава козина и дълги мустаци. А накрая, докато слизаше надолу по стръмната улица, която тук беше застлана с камъни, той чу гласове.

Спря, за да се вслуша, ала не чу нищо.

Продължи по улицата и излезе на малък пазарен площад. Тук се бяха събрали няколко души, не много. Нито купуваха, нито продаваха. Не се виждаха сергии. Чакаха него.

Откакто бе слязъл по зеления хълм над градчето и беше видял ярките сенки сред тревите, сърцето му се бе отпуснало. Беше в очакване, изпълнен с чувството за нещо безкрайно странно, но не беше уплашен. Остана на място и загледа хората, дошли да го посрещнат.

Напред излязоха трима от тях: старец, едър и с широки гърди, със светла побеляла коса, и две жени. Всеки магьосник може да познае друг магьосник и Медра разбра, че са жени, притежаващи сила.

Вдигна ръката си, затворена в юмрук, а после я извърна и я изпъна към тях с отворена нагоре длан.

— Ах — каза една от жените, по-високата от двете, и се засмя. Но не отвърна на жеста му.

— Кажи ни кой си — рече белокосият, съвсем учтиво, но без поздрав за добре дошъл. — Кажи ни как дойде тук.

— Роден съм в Хавнър и учих за корабостроител и заклина-тел. Бях на един кораб, тръгнал от Гийт за пристана Оу. Само аз оцелях нощес, когато ни удари вещерският вятър. — После замълча. Мисълта за кораба и окованите мъже погълна ума му, както черното море беше погълнало тях. Задиша тежко, сякаш току-що спасил се от удавяне.

— Как дойде тук?

— Като... като птица. Чайка. Това ли е остров Роук?

— Преобразил си се? Той кимна.

— Кому служиш? — попита по-ниската и по-младата от жените. Имаше умно, кораво лице с дълги черни вежди.

— Нямам господар.

— Каква ти беше работата в Оупорт?

— В Хавнър, преди няколко години, бях взет в робство. Онези, които ме освободиха, ми разказаха за място, където няма господари, където се помни царуването на Сериад и където изкуствата се зачитат. Търся това място, този остров, от седем години.

— Кой ти каза за него?

— Жени от Ръката.

— Всеки може да свие юмрук и да покаже длан — рече учтиво високата жена. — Но не всеки може да долети на Роук. Или да доплува, или с платно, или да дойде по какъвто и да било начин. Затова трябва да те попитаме какво те доведе тук. Медра не отвърна веднага.

— Случайността — каза най-после той, — в угода на силно желание. Не изкуство. Нито знание. Мисля, че съм дошъл на мястото,

което търсех, но не знам. Мисля, че вие може да сте хората, за които ми разказаха, но не знам. Мисля, че дърветата, които видях от хълма, крият някаква голяма загадка, но не знам. Зная само, че откакто стъпих на онзи хълм, съм като дете, както когато за първи път чух изпят „Подвига на Енлад“. Объркан съм от тези чудеса.

Белокосият погледна двете жени. Напред бяха излезли още хора и сега си говореха тихо.

— Ако останеш тук, с какво би се занимавал? — запита го жената с черните вежди.

— Мога да строя лодки или да ги поправам, или да ги карам. Мога да намирам, над и под земята. Мога да боравя с времето, стига това изобщо да ви е нужно. И ще уча изкуството от всеки, който би пожелал да ми го предава.

— Какво искаш да научиш? — попита с кроткия си глас повисоката жена.

Медра почувства, че му задават въпроса, от който ще зависи целият му живот, за добро или за лошо. Отново помълча малко. Понечи да отвърне, но нищо не каза, и най-сетне заговори.

— Никого не можах да спася. Дори онази, която спаси мен — рече той. — Нищо от онова, което знаех, не можа да я отърве. Нищо не знам. Ако знаете как да бъде човек свободен, моля ви, научете ме!

— Свободен! — Гласът на високата жена този път изплющя като бич. После тя огледа приятелите си и се поусмихна. Обърна се отново към Медра. — Ние сме затворници и свободата е нещо, което изучаваме. Ти дойде тук през стените на нашия затвор. Търсейки свободата, казваш. Но трябва да знаеш, че напускането на Роук може да се окаже по-трудно от идването. Затвор в затвор, и част от него сме си издигнали сами. — Погледна другите. — Какво ще кажете?

Не казаха почти нищо, сякаш се съветваха и съгласяваха помежду си в мълчание. Накрая по-ниската жена изгледа Медра с пронизващите си очи.

— Остани, ако искаш.

— Искам.

— Как ще искаш да те наричаме?

— Чайка.

И така го нарекоха.

Онова, което намери на Роук, се оказа и много по-малко, и много повече от надеждата и мълвата, по чиито дири бе пътувал толкова дълго. Остров Роук, казаха му, е сърцето на Землемория. Първата земя, която Сегой въздигнал от водите в началото на времето, била светлата Еа в северното море, а втората била Роук. Онзи зелен хълм, Роукската могила, бил с по-дълбока скална основа от всички останали острови. Дърветата, които беше видял и които като че ли понякога се намираха на едно място на острова, а друг път — на друго, бяха най-старите дървета на света и източникът и центърът на магията.

— Изсечем ли Горската обител, всичкото чародейство ще сек-не. Корените на тези дървета са корените на знанието. Шарките, които сенките на листата им правят на слънчевата светлина, изписват словата, които Сегой е изрекъл при Сътворението.

Така говореше Жар, неговата пламенна черновежда учителка.

Всички учители в магическото изкуство на Роук бяха жени. На острова имаше малко мъже със сила; изобщо мъжете не бяха много.

Тридесет години по-рано пиратските владетели на Уотхорт бяха изпратили флотилия да завладее Роук, не заради богатствата му, които не бяха много, а за да прекършат силата на магьосничеството му, за която се знаеше, че е могъща. Един от чародеите на Роук беше предал острова на „вещите мъже“ на Уотхорт, отслабвайки заклинанията му за закрила и тревога. След като те били преодолені, пиратите завзели острова без магьосничество, а с брутална сила и огън. Големите им кораби запълнили Туилски залив, ордите им плячкосвали и палели, роботърговците им отвеждали в плен мъже, момчета и млади жени. Невръстните деца и старците посичали на място. Палели всяка къща и нива, която видели. Когато след няколко дни си заминали, не оставили нито едно село несъборено, нито една къща неопожарена и неопустошена.

Градчето в началото на залива, Туил, притежавало нещо от ненакърнимостта на Могилата и Дъбравата, така че макар нападателите да го обходили в търсене на роби и плячка, и в палене на пожари, огньовете бързо загасвали, а тесните улици обърквали мародерите. Повечето оцелели островитяни били мъдри жени и се скрили с децата си в градчето или в Дъбравата. Сегашните мъже на Роук бяха онези оцелели тогавашни деца, вече пораснали, и няколко други, вече състарени. Тук не съществуваше никаква друга управа,

освен жените на Ръката, защото тъкмо тя бе опазила Роук толкова дълго и сега го пазеше много по-бдително.

Не се доверяваха много на мъже. Беше ги предал мъж. Мъже ги бяха нападнали. Тъкмо мъжките амбиции, твърдяха те, бяха насочили всички изкуства в полза на алчната печалба.

— Не се занимаваме с техните управи — казваше високата Було с кроткия си тон.

Но Жар казваше на Медра:

— Сами се унищожихме.

Мъжете и жените на Ръката се бяха сплотили на Роук преди повече от сто години, създавайки съюз на магьосници. Горди и сигурни в силата си, бяха се стремили да научат други като тях да се сплотяват тайно срещу онези, които разпалват войни и отвеждат в робство, докато не укрепнат толкова, че да могат открито да се надигнат срещу тях. В техния съюз жените винаги били водачки, казваше Жар, и тъкмо жени, предрешени като продавачки на целебни мехлеми, плетачки на рибарски мрежи и други такива, бяха тръгвали от Роук към други земи около Вътрешното море, заплитайки широка, тънка мрежа на съпротива. Дори и сега се бяха съхранили нишките и възлите на тази мрежа. Медра се беше натъкнал на една от тези нишки в селото на Аниеб и оттогава беше вървял по тях. Но не те го бяха довели тук. След пиратския набег остров Роук беше останал съвсем изолиран, затворен в себе си от мощните заклинания на защита, плетени и преплитани от мъдрите жени на острова, и жителите му не поддържаха никакви търговски връзки с други хора.

— Не можем да ги спасим — казваше Жар. — Ние себе си не можахме да спасим.

Було, с нейния кротък глас и усмивка, беше безмилостна. Каза на Медра, че макар да се е съгласила той да остане на Роук, го е приела само за да е под наблюдението ѝ.

— Ти веднъж проби през нашите защиты — казваше тя. — Всичко, което разправяш за себе си, може и да е вярно, а може и да не е. Можеш ли да ми кажеш нещо, което да ме накара да ти повярвам?

Тя се съгласи с останалите да му дадат една малка къща край залива и работа — да помага на лодкостроителя на Туил, който беше самоук в занаята и уменията му дойдоха добре дошли. Но му каза:

— Можеш ли да ми кажеш нещо, което да ме накара да ти повярвам?

А той нямаше отговор.

Жар обикновено се мръщеше, щом я поздравеше. Задаваше му резки въпроси, изслушваше го и не казваше нищо.

Той я помоли, много боязливо, да му каже какво представлява Горската обител, защото когато попита други, те му отвърнаха:

— Жар може да ти каже.

Тя отхвърли въпроса му, не грубо, ала решително с думите:

— За Дъбравата можеш да научиш само в нея и от нея. След няколко дни тя слезе до пясъчната ивица на Туилски залив, където Медра поправяше една рибарска лодка. Помогна му, колкото можеше, и го поразпита за правенето на лодки, и той ѝ разказа и показва каквото можа. Беше един кротък следобед, но след това тя си тръгна рязко, както бе обичайно за нея. Медра изпитваше известно страхопочитание към нея; беше непредсказуема. Удиви го, когато скоро след това му каза:

— Ще ида в Дъбравата след Дълготрайния танц. Ела, ако искаш.

От Роукската могила Дъбравата сякаш се виждаше открай докрай, но щом човек навлезеше в нея, не винаги можеше отново да излезе на открито. Вървеше безкрайно под дърветата. Във вътрешността на Дъбравата те бяха от един и същи вид, който не растеше никъде другаде, и въпреки това на хардийски за него нямаше друго име освен „дърво“. На Древната реч, каза му Жар, всяко от тези дървета си имало собствено име. Вървиш и вървиш, и след време отново нагазваш сред познати дървета, дъб, бреза и ясен, леска, орех и върба, зелени напролет и голи зиме; имаше и ели и кедър, и високи вечнозелени, каквито Медра не познаваше, с мека червеникава кора и дебели пластове иглички под тях. Вървиш и вървиш, а пътят ти през дърветата всеки път е различен. Хората в Туил му казаха да не навлиза много навътре, защото само по обратния път можеш да си сигурен, че ще излезеш отново в полята.

— Докъде стига тази гора? — попита Медра, а Жар му отвърна:

— Докъдето стига умът.

На Орити Медра се бе научил да чете обичайното писмо на Архипелага. По-късно Хайдрейк от Пендор го научи на някои от руните на силата. Това познание беше известно. Онова, което Жар бе

научила сама в Горската обител, не беше познато на никой друг, освен на онези, с които тя бе споделила знанието си. През цялото лято тя живееше под клоните на Дъбравата, само с една ракла, в която пазеше оскъдната си храна от горските мишки, в колиба от сплетени клони и с огнище край поточето, спускащо се от горите, за да се влее в малката река, стичаща се към залива.

Медра си направи бивак наблизко. Не знаеше какво иска от него Жар; надяваше се, че е решила да го учи, да започне да отговаря на въпросите му за Дъбравата. Но тя не казваше нищо, а той беше притеснителен и предпазлив, боеше се да не наруши самотното ѝ отшелничество, което го изпълваше с боязън също като странностите на самата Дъбрава. На втория ден тя му каза да тръгне с нея и го отведе дълбоко навътре в гората. Вървяха с часове, в пълно мълчание. Не се чуваше птичи зов. Ни лист не трепваше. Дърветата бяха безкрайно различни и все едни и същи. Той не разбра кога тръгнаха обратно, но знаеше, че са изминали по-дълъг път, отколкото са дълги бреговете на Роук.

Отново излязоха на открито сред изораните ниви и пасища в топлата вечер. Докато крачеха, той видя четирите звезди на Ковачницата, изгрели над западните хълмове.

Жар се раздели с него само с едно сухо „Лека нощ“.

На другия ден му каза:

— Ще поседя под дърветата.

Без да знае какво се очаква от него, той я последва от разстояние. Навлязоха в най-вътрешната част на Дъбравата, там, където всички дървета бяха от един и същи вид, безименни и в същото време — всяко със свое име. Щом тя седна върху мекия килим от листа сред корените на голямо древно дърво, той си намери място за сядане недалече от нея; и докато тя гледаше и слушаше стаена, той също гледаше и слушаше стаен. Така правиха няколко дни. После, една сутрин, вътрешно разбунтуван, той остана край потока, докато Жар навлизаше в Дъбравата. Тя не се обърна.

Същата заран от Туил дойде Було и им донесе в една кошница хляб, сирене, кисело мляко и плодове.

— Какво научи? — попита тя Медра със своя хладно кротък тон, а той отвърна само:

— Че съм глупак.

— Защо така, Чайка?

— Един глупак може цяла вечност да седи под дърветата, без да стане по-умен.

Високата жена леко се усмихна.

— Сестра ми никога досега не е учила мъж. — Погледна го, а сетне извърна поглед към огрените от лятото поля. — Никога досега не е гледала мъж.

Медра замълча. Лицето му се сгорещи и той сведе очи.

— Мислех... — понечи да отвърне той, но спря.

Беше се опитвал да гледа на Жар като на недосегаема, а в същото време бе копнял да докосне меката ѝ кафява кожа, черната ѝ блестяща коса. Когато тя се вторачваше в него, внезапно и непонятно предизвикателно, той беше мислил, че му е ядосана. Боеше се да не я оскърби, да не я обиди. А тя от какво се страхуваше? От желанието му? От своето?... Но тя не беше неопитно момиче, беше мъдра жена, магьосница, тази, която ходеше из Горската обител и разбираше шарката на сенките!

Всичко това се изля в ума му като порой, скъсал стената на бента, докато стоеше в края на леса с Було.

— Мислех, че магесниците се въздържат — най-сетне промълви той. — Хайдрейк твърдеше, че да се любиш значи да унищожиш силата си.

— Така твърдят някои мъдри мъже — отвърна кротко Було, отново му се усмихна и се сбогува.

Целия следобед той прекара объркан и ядосан. Когато Жар излезе от Дъбравата и тръгна към покритата си с листа колиба край потока, той отиде там, понесъл като извинение кошницата на Було.

— Може ли да поговорим? — каза Медра.

Тя му кимна рязко и го изгледа намръщено.

Той замълча. Тя клекна да види какво има в кошницата.

— Праскови! — възкликна и се усмихна.

— Моя учител Хайдрейк казваше, че магьосниците, които правят любов, развалят силата си — изломоти той.

Тя не отвърна нищо, извади каквото имаше в кошницата и почна да го дели.

— Мислиш ли, че е вярно? — попита той. Тя сви рамене.

— Не.

Езикът му се върза. След малко тя го погледна и каза с тих, мек глас:

— Не. Не мисля, че е вярно. Мисля, че всички истински сили, всички древни сили в корените си са една.

Той продължи да стои вкочанен, а тя рече:

— Виж прасковите! Узрели са. Ще трябва да ги изядем веднага.

— Ако ти кажа името си — каза той, — истинското си име...

— Аз бих ти казала своето — отвърна тя. — Ако така... ако така се започва.

Започнаха обаче с прасковите.

И двамата бяха свенливи. Когато Медра хвана ръката ѝ, неговата ръка трепереше, а Жар, чието истинско име се оказа Елеал, извърна намръщено поглед. После тя докосна ръката му, много леко. Щом той погали черния кичур на слепоочието ѝ, тя сякаш едва го изтрая и той спря. Когато понечи да я прегърне, тя беше скована, отхвърли го. После тя се обърна и много пламенно, припряно и неловко го сграбчи в прегръдката си. Нито първата, нито първите нощи, които двамата прекараха заедно, не им доставиха много удоволствие или покой. Но се учеха един от друг и през срама и страха стигнаха до страстта. След това дългите дни в тишина сред горите и дългите им, огрени от звездите нощи им носеха наслада.

Когато Було дойде от градчето да им донесе от последните късни праскови, те се засмяха; прасковите се бяха превърнали в символ на щастието им. Опитаха се да я задържат да остане за вечеря с тях, но тя отказа.

— Постойте си тук, докато можете.

Лятото тази година свърши твърде рано. Скоро дойдоха дъждовете; снегът падна още през есента, дори толкова на юг, където се намираше Роук. Бурите следваха една след друга, сякаш ветровете се бяха разбунтували срещу наглото вмешателство на вещите мъже. Жените седяха край огнищата в самотните селски къщи; хора се събираха край огнищата на градчето Туил. Вслушваха се във воя на вятъра, в дъждовния ромон или в безмълвния сипеж на снега. Извън Туилски залив морето ревеше по скалните брегове на острова, море, в което нямаше да посмее да навлезе нито един кораб.

Деляха си каквото имаха. В това отношение Роук наистина беше „островът на Моред“. На Роук никой не гладуваше, нито оставаше

бездомен, въпреки че никой не притежаваше много повече от това, от което имаше нужда. Скрити от останалия свят не само от море и бури, а и от своите защити, които прикриваха острова и отклоняваха корабите, хората се трудеха и си говореха, и пееха песните. „Зимния химн“ и „Подвига на младия крал“. И книги имаха, „Хрониките на Енлад“ и „История на мъдрите герои“. От тези драгоценни книги старците и стариците четяха на глас в една зала край пристана, където рибарките плетяха и кърпеха мрежите си. Там имаше камина и в студени дни я палеха. Идваха хора чак от стопанствата от другата страна на острова да слушат четените истории, да слушат мълчаливо и напрегнато.

— Душите ни са гладни — казваше Жар.

Тя заживя с Медра в малкия му дом недалече от Дома на мрежите, макар да прекарваше много дни със сестра си Було. Жар и Було били деца в една ферма край Туил, когато дошли пиратите от Уотхорт. Майка им ги скрила в дълбокото мазе на фермата и после използвала заклинанията си, мъчейки се да спаси мъжа си и братята им, които отказали да се скрият и се опълчили на нападателите. Бяха ги изклали с добитъка им. Същата нощ момиченцата останали в тъмното мазе, а и много нощи след това. Съседите, дошли накрая да погребат гниещите трупове, намерили децата — смълчани, прегладнели, въоръжени с мотика и парче от счупен лемеж, готови да бранят купчините камъни и пръст, струпали се над главите им.

Медра знаеше съвсем малко за тази история от Жар. Една нощ Було, която беше с три години по-голяма от Жар и чиято памет беше по-силна, му я разказа цялата. Жар седеше с тях и слушаше мълчаливо.

На свой ред той разказа на Було и Жар за мините на Самори и за магьосника Гелък, и за робинята Аниеб.

Когато свърши, Було дълго помълча, а накрая каза:

— Значи това си имал предвид, когато дойде: „Не можах да спася онази, която спаси мен“.

— А ти ме попита: „Какво можеш да ми кажеш, за да ме накараш да ти повярвам?“

— Вече ми го каза — отвърна Було.

Медра взе ръката ѝ и опря челото си на нея. Докато разказваше историята си, беше сдържал сълзите. Вече не можеше.

— Тя ми даде свобода — рече той. — И аз продължавам да чувствам, че всичко, което съм направил, е било чрез нея и за нея. Не, не за нея. Нищо не можем да сторим за мъртвите. Но за...

— За нас — промълви Жар. — За нас, които живеем, криейки се, без да ни убиват и без да убиваме. Мъртвите са си мъртви. Великите и могъщите си я карат, както си знаят, необуздани и без съвест. Единствената надежда, останала за света, е в нищите хора.

— Цяла вечност ли трябва да се крием?

— Думи на мъж — отвърна му с нежната си, ранима усмивка Було.

— Да — рече Жар. — Трябва да се крием. Цяла вечност, ако се наложи. Защото отвъд тези брегове няма нищо, освен да убиваш или да те убият. Ти го каза и аз го вярвам.

— Но не можеш да криеш истинската сила — каза Медра. — Не и задълго. Ако се крие несподелена, тя умира.

— Магията на Роук няма да умре — каза Було. — „На Роук всички заклинания са силни.“ Казал го е самият Ат. А и ти вървя под дърветата... Нашият дълг е да съхраним тази сила. Да я крием, да. Да я обуздаваме, както един млад дракон обуздава огъня си. И да я споделяме. Но само тук. Да я предаваме всеки на следващия, тук, където тя е в безопасност, и където големите крадци и убийци най-малко ще я търсят, защото тук няма ни един, за когото да държат сметка. И един ден ще дойде драконът в цялата си мощ. Дори да са нужни хиляда години...

— Но извън Роук — възрази Медра — има простосмъртни хора, които са подложени на гнет, гладуват и мрат окаяни. Трябва ли да продължат да живеят така още хиляда години, без никаква надежда?

Погледна едната сестра, после другата: едната толкова блага и така непоклатима, другата — под намръщената си маска толкова бърза и нежна, като първия пламък на прихванал огън.

— На Хавнър — продължи той, — далече от Роук, в едно селце на планината Онн, сред хора, които нищо не знаят за света, все още има жени на Ръката. Тази мрежа не се е скъсала след толкова години. Как е изплетена?

— Вещо — отвърна Жар.

— И е просната нашироко! — Той отново ги изглежда една по една. — В град Хавнър не научих много. Учителите ми казваха да не

използвам магията за зло, но самите те живееха в страх и не разполагаха със сила срещу силните. Дадох ми всичко, което имаха да ми дадат, но беше малко. Само късметът ми помогна да не се проваля. И силата, която ми вля Аниеб. Ако не беше тя, сега щях да съм роб на Гелък. Но и самата тя не беше научена, и затова бе поробена. Щом най-добрите преподават зле чародейството и щом то се използва за зли цели от могъщите, как тогава ще расте изобщо нашата сила тук? С какво ще се храни младият дракон?

— Това е центърът — каза Було. — Трябва да държим центъра. И да чакаме.

— Длъжни сме да дадем каквото трябва — възрази Медра. — Ако всички освен нас са роби, колко струва тогава нашата свобода?

— Истинското изкуство надмогва лъжливото. Шарката ще издържи — отвърна намръщено Жар. Посегна за ръжена да събере съименничките си в камината, разбута ги и купчината се разгоря. — Това знам аз. Но нашият живот е кратък, а шарката е много дълга. Само Роук да беше като едно време — да имаше повече хора на истинското изкуство, събрани тук, да преподават и да се учат, да съхраняват...

— Ако Роук сега беше като някога, прочут със силата си, онези, които се боят от нас, щяха отново да дойдат, за да ни унищожат — каза Було.

— Решението е в потайността — каза Медра. — Но в нея е и проблемът.

— Нашият проблем е в мъжете — рече Було, — да ме прощаваш. Други мъже държат повече сметка за мъжете, отколкото за жени и деца. Тук може да имаме петдесет вещици и няма да ни обърнат много внимание. Но ако знаеха, че имаме петима мъже с мощ, щяха да се опитат отново да ни разгромят.

— Ето защо макар да имаше мъже между нас, ние бяхме жените на Ръката — каза Жар.

— И все още сте — отвърна Медра. — Аниеб беше една от вас. Тя и вие, и всички ние живеем в един и същи затвор.

— Какво можем да направим? — попита Було.

— Да научим силата си! — каза Медра.

— Школа — промълви Жар. — Където мъдрите да могат да се учат взаимно, да изучават шарката... Дъбравата ще ни приюти.

— Бойните главатари презират схоларите и учителите — каза Медра.

— Мисля, че не само ги презират, а и се страхуват от тях — рече Було.

Така си говореха през онази дълга зима, а и други говореха с тях. Бавно и полека, разговорът се обърна от смътна идея в намерение, от копнеж — в замисъл. Було беше все така предпазлива, предупреждаваше за опасностите. Белокосият Дюна беше толкова нетърпелив, че според Жар искаше да започне веднага да учи всички деца в Туил. След като повярва, че свободата на Роук е в предлагането на свобода на други, Жар посвети цялата си мисъл на това как жените на Ръката отново да укрепят мощта си. Но умът ѝ, оформил се в дългите ѝ дни на усамотяване сред дърветата, винаги се стремеше към форма и яснота, и тя казваше:

— Как можем да преподаваме своето изкуство, след като самите ние не знаем какво е?

И за това говореха, всички мъдри жени на острова: кое е истинското изкуство на магията и къде то се превръща в лъжовно; как се съхранява или се губи равновесието на нещата; кои са нужните умения, кои са полезните, кои са опасните; защо някои хора притежават една дарба, но не друга, и дали човек може да изучи едно изкуство, за което не притежава вродено дарование. В такива беседи те създаваха наименованията, които по-сетне щяха да се дадат на майсторствата: откриване, работа с времето, променяне, церене, призоваване, упорядъчаване, именуване, и занаята на илюзията, и познанието на песните. Това са изкуствата, които и до днес знаят Повелителите на Роук, макар че Песнопоецът е заел мястото на Откривателя, след като откриването започнало да се смята само за полезно умение, ала незаслужаващо титлата маг.

И тъкмо с тези беседи е възникнала Школата на Роук.

Някои твърдят, че Школата е възникнала по съвсем различен начин. Разправят, че на Роук властвала някаква жена, наречена Тъмната жена, и била в съюз с Древните сили на земята. Казват, че живеела в една пещера под Роукската могила и никога не излизала на дневна светлина, а заплитала нашир и дълж, над суша и море своите заклинания, които принуждавали хората да бъдат подвластни на злата ѝ воля, докато на Роук не дошъл първият Върховен маг — той

разпечатал пещерата, влязъл в нея, надвил Тъмната жена и заел мястото ѝ.

В тези приказки има само една истина и тя е, че наистина първите Повелители на Роук отворили и влезли в една огромна пещера. Но макар корените на Роук да са корените на всички острови, тази пещера не се намирала на Роук.

И е вярно освен това, че по времето на Медра и Елеал хората на Роук, мъже и жени, не изпитвали страх от Древните сили на земята, а се прекланяли пред тях, търсели от тях сила и прозрение. Това се променило с годините.

В онази година пролетта отново дойде късно, студена и бурна. Медра се захвана с правенето на лодки. Докато цъфнат прасковите, построи една стройна, газеща в дълбоки води лодка, изработена според хавнърския стил. Нарече я „Надежда“. Скоро след това излезе с нея в Туилски залив, без да си взима спътник.

— Чакай ме в края на лятото — рече той на Жар.

— Ще бъда в Дъбравата — отвърна му тя. — А сърцето ми ще е с теб, моя тъмна видро, моя бяла чайко, моя любов, Медра.

— И моето — с теб, моя огнена жар, разцъфнало мое дърво, моя любов, Елеал.

За първото си откривателско пътешествие Медра, или Чайка, както се бе нарекъл, отплава на север през Вътрешното море към Орими, където беше прекарал няколко години. Там имаше хора от Ръката, на които можеше да се довери. Един от тях, мъж, казваше се Врана, бе заможен и саможив човек, който не притежаваше магическа дарба, ала хранеше силна страст към писаното, към книги с познание и история. Тъкмо Врана беше натикал, както казваше той, носа на Чайка в книга, докато успее да я изчете.

— Неграмотните чародеи са проклятието на Землемория! — ревеше той. — Невежествената сила е напасть!

Врана беше странен човек — упорит, своенравен, твърдоглав и стигнеше ли се до защитата на своята страст — храбър. Беше презрял властта на Лоусън преди години, като отишъл в пристанището Хавнър предрешен и се върнал с четири книги от една древна кралска библиотека. Тъкмо се беше сдобил, и страшно се гордееше с това, с един загадъчен трактат от Уей за свойствата на живака.

— И това го измъкнах изпод носа на Лоусън — рече той на Чайка. — Ела да я видиш! Писана е от прочут чародей.

— Тинарал — каза Чайка. — Знам го.

— Боклук, а? — рече Врана, който бързо долавяше намеците, станеше ли въпрос за книги.

— Не знам. Тръгнал съм за по-едър улов. Врана килна глава.

— Книгата на имената.

— Изгубена е с Ат, когато заминал на запад.

— Един маг, Хайдрейк, ми каза, че когато Ат се отбил в Пендор, казал на един тамошен магьосник, че е оставил „Книгата на имената“ при някаква жена на Деветдесетте острова, за да я опази.

— Жена! Да я опази! На Деветдесетте острова! Луд ли е бил? Врана се дуеше, но само при мисълта, че Книгата на имената все още може да съществува, беше готов да тръгне за Деветдесетте острова, когато Чайка пожелае.

Така двамата се отправиха на юг с „Надежда“, като отпървом се спряха на зловонния Гийт, а сетне, предрешени като амбуланти, тръгнаха от островче на островче през плетеницата протоци. Врана беше натоварил съда с по-хубави вещи, отколкото повечето стопанки по островите бяха виждали в живота си, а Чайка им ги предлагаше на прилични цени, предимно в замяна, тъй като островитяните рядко разполагаха с пари. Мълвата за тях ги изпреварваше. Знаеше се, че са склонни да търгуват срещу книги, стига книгите да са стари и тайнствени. Но по Островите всички книги бяха стари и тайнствени, доколкото ги имаше изобщо.

Врана много се зарадва на една придобивка — опърпан бестиарий от времето на Аксамбар в замяна за пет сребърни копчета, нож със седефена дръжка и парче лорбейнска коприна. Седеше си в „Надежда“ и мърмореше древните описания на харики, отак и ледена мечка. Но Чайка слизаше на всеки бряг и показваше стоките си в кухните на стопанките и в задрямалите кръчми, където седяха старците. Понякога небрежно свиваше юмрук и после извърщаше ръката си с дланта нагоре, но никой не му отвърна със знака.

— Книги ли? — рече един плетач на тръстика от Северен Судиди. — Като онова там? — Посочи дългите късове пергамент, които беше използвал при направата на сламения си покрив. — За нещо друго стават ли?

Врана, вторачен в думите, видими тук-там между гредите и прътите, взе да трепери от гняв. Чайка побърза да го изведе навън, преди да е избухнал.

— Беше само учебник за лекуване на животни — призна Врана, след като отплаваха и се поуспокои. — „Подуване“ прочетох, и нещо за овчето виме. Но такова невежество! Просташко невежество! Да си покрива къщата с книги!

— А знанието е полезно — каза Чайка. — Могат ли хората да са нещо друго освен невежи, след като знанието не е съхранено, не се предава? Ако можеше всички книги да бъдат събрани на едно място...

— Като Библиотеката на кралете — промълви Врана, унесен в мечти за древна слава.

— Или твоята библиотека. — Напоследък Чайка беше станал по-лукав отпреди.

— Фрагменти — изсумтя пренебрежително Врана за труда на своя живот. — Жалки останки!

— Начала — поправи го Чайка. Врана само въздъхна.

— Мисля, че можем отново да поемем на юг — рече Чайка. — Към Поуди.

— Имаш дарба за тая работа. Знаеш къде да търсиш. Отиде право при онзи бестиарий в плевнята... Но тук няма много за търсене. Нищо значимо. Ат едва ли ще е оставил най-великата от всички книги на познанието при простаци, които ще си правят покривите с нея! Е, щом искаш, отиваме в Поуди. А после обратно в Орими. Взе да ми омръзва вече.

— А и копчетата ни попривършиха — каза Чайка. Беше весел; още щом си помисли за Поуди, знаеше, че тръгва във вярната посока. — Може би ще успея да открия нещо по пътя. Това ми е дарбата, знаеш.

Никой от двамата не беше стъпвал на Поуди. Това бе потънал в дрямка южен остров с хубаво старо пристанищно градче, Телио, построено върху розов пясъчник, с нивя и градини, които трябваше да са плодородни. Но владетелите на Уотхорт го управляваха от сто години, налагаха тежки данъци, гнетяха и изтощаваха и земята, и хората. Слънчевите улички на Телио бяха тъжни и мръсни. Хората живеяха в тях като в пустош, в палатки и съборетини, направени от парчетии, много от тях дори без покрив.

— О, тук няма да стане — каза отвратен Врана, докато заобикаляше купчина изпражнения. — Тези същества нямат книги, Чайка!

— Потрай малко — отвърна спътникът му. — Дай ми един ден.

— Опасно е — възрази Врана, — и безсмислено. — Но с това възраженията му се изчерпаха. Скромният и наивен младеж, когото беше научил да чете, се бе превърнал в негов непогрешим водач.

Той го последва по една от главните улици и от нея — в квартал с малки къщи, стария квартал на тъкачите. На Поуди отглеждаха лен и имаше сгради за мънене на лен, сега повечето изоставени; зад прозорците на някои от домовете се мяркаха станове. На едно площадче със заслон от горещото слънце край кладенеца седяха и предяха четири-пет жени. Наблизо играеха деца, мършави и отпуснати от жегата, поглеждаха без особено любопитство към двамата странници. Чайка тръгна натам без колебание, сякаш знаеше къде отива. Спря и поздрави жените.

— О, мили човече — с усмивка отвърна една от жените, — хич не ни ги показвайте онези неща, дето ги носите в сандъка, че и един петак нямам, ни меден, ни костен, от месец паричка не съм виждала.

— Но пък може да ви се намира малко лен, госпожо? Тъкан или преден? Ленът на Поуди е най-добрият — така поне съм чувал чак в Хавнър. А и виждам какво хубаво предете. Хубав конец ще излезе. — Врана гледаше спътника си с насмешка и с малко презрение; той самият можеше много хитро да се пазари за всяка книга, но да си бъбри с прости жени за копчета и конци беше под достойнството му. — Я аз да го отворя това — говореше Чайка и заподрежда стоката си по чакъла, а жените и мръсните боязливи деца се струпаха да видят отблизо чудесата, които се канеше да им покаже. — Тъкан плат търсим, и невапцана прежда, а и други неща също — копчетата ни са на свършване. Ако имате рогови или костени, да речем? Бих разменил една от тези кадифени шапчици за три-четири копчета. Или една от тези панделки; вижте цвета им само. Красиви са като косата ви, госпожо! Или да речем хартия, книги. Нашите господари в Ориме търсят такива неща, ако сте заделили някоя, да речем.

— О, колко сте мил — каза жената, която ги заговори първа, засмя се и вдигна червената панделка до черната си плитка. — Е, жалко, че нямам нищо за вас!

— Няма да съм толкова дързък да ви помоля за целувчица — каза Медра, — но една отворена ръка, да речем?

Той направи знака; тя го изгледа мълчаливо.

— Това е лесно — каза му тихо и му отвърна със знака. — Но не винаги е безопасно между непознати.

Той продължи да показва стоките си на жените и децата и да се шегува с тях. Никой нищо не купи. Зяпаха дреболиите върху платното, сякаш бяха съкровища. Остави ги да ги оглеждат и опипват колкото искат; дори позволи на едно дете да свие малко огледалце от излъскан месинг — видя как изчезна под дрипавата му ризка, но нищо не каза. Накрая рече, че трябва да си продължи по пътя, и децата се отвяха, щом почна да прибира вещите.

— Имам една съседка — каза жената с черната плитка. — която може би има някаква хартия, щом това търсите.

— Писана ли е? — попита Враната, който до този момент беше седял отегчен край кладенеца. — Знаци има ли по нея?

Тя го изгледа от глава до пети.

— Има знаци по нея, господине. — И после се обърна към Чайка, с по-различен тон: — Ако искате да дойдете с мен, живее ей натам. И макар да е само момиче, и бедно, има отворена ръка. Макар че може би не всички от нас я имат.

— Трима от трима — рече Врана и бегло повтори жеста. — Тъй че спести си оцета, жено.

— О, май вие трябва да си го спестите, господине. Ние тук сме бедни хорица. И невежи — добави тя с блеснали очи и ги поведе.

Заведе ги до една къща в края на улицата. Личеше си, че някога е била заможна, на два каменни етажа, но беше полупразна и с разнебитена фасада, рамките на прозорците и каменните плочи бяха изкъртени. Прекосиха двор с кладенец. Тя почука на една странична врата и ѝ отвори момиче.

— Ах, това е вещерска бърлога — изсумтя Врана, щом от вратата лъхна на билки и ароматен дим, и отстъпи назад.

— Знахари — каза водачката им. — Пак ли е болна, Дори?

Момичето кимна, погледна Чайка и после Врана. Беше четиринайсетинагодишно, набито, макар и измършавяло, с навъсен поглед.

— Мъжете са от Ръката, Дори. Единият, виждаш, нисък и хубав, а другият висок и горд, и казват, че търсят хартии. Зная, че по-рано имахте някакви, макар че може и да ги нямате вече. В сандъка им няма нищо за теб, но може би ще платят малко в слонова кост за това, което търсят. Нали? — Тя извърна светлите си очи към Чайка и той кимна.

— Тя е много болна, Ръш — каза момичето и отново погледна Чайка. — Не сте ли знахар? — Прозвуча като обвинение.

— Не.

— Тя е знахарка — каза Ръш. — Като майка си и баба си. Пусни ни вътре, Дори, или мен поне, да поприказвам с нея.

Момичето се прибра за малко, а Ръш каза на Медра:

— Майка ѝ умира от охтика. Никой знахар не можа да я изцери. Но можеше да лекува живеница и други болести. Беше истинско чудо, а Дори се зарече да я последва.

Момичето им махна да влязат. Врана предпочете да остане навън. Стаята беше висока и дълга, личеше, че преди време е била обзаведена изцяло, но беше много стара и много бедна. Беше пълна със знахарски принадлежности и билки. Край хубавата каменна камина, където тлееше сноп ароматни треви, имаше постеля. Жената в нея беше толкова немоощна, че на смътната светлина изглеждаше само кости и сянка. Когато Чайка се приближи, тя понечи да се надигне и да заговори. Дъщеря ѝ намести главата ѝ на възглавницата и когато Чайка пристъпи съвсем близо, успя да я чуе.

— Чародей. Не е случайно.

Като жена на силата, беше разбрала какъв е. Дали тя го бе повикала тук?

— Аз съм откривател. И търсач.

— Можеш ли да я учиш?

— Мога да я отведа при хора, които ще могат.

— Стори го.

— Добре.

Тя отпусна глава и склопи очи.

Потресен от силата на волята ѝ, Чайка изправи гръб и вдиша дълбоко. После извърна поглед към девойката, Дори. Тя не отвърна на погледа му. Гледаше майка си скръбно. Чак след като жената потъна в дълбок сън, Дори се раздвижи, отиде да помогне на Ръш, която като

приятелка и съседка се захвана да пошета и засъбира разхвърляните край постелята пропити с кръв кърпи.

— Преди малко пак й тече кръв и не можах да я спра — каза Дори. По бузите й потекоха сълзи. Изразът й обаче не се промени.

— О, чедо! О, агънцето ми! — Ръш я притисна в прегръдката си, но макар да се отпусна в ръцете й, Дори не преви гръб.

— Ще отиде там, при стената, а аз не мога да ида с нея — промълви тя. — Отива си сама, а не мога да ида с нея... Можете ли да отидете там? — Тя се отдръпна от Ръш и отново погледна Чайка. — Знам, че можете!

— Не — каза той. — Не знам пътя.

Но докато Дори го казваше, той видя това, което виждаше и тя: дълъг хълм, спускащ се надолу в мрака, а на отстрещната страна, на ръба на сумрака — ниска каменна стена. И докато гледаше, стори му се, че видя жена, която върви покрай стената, много тънка, почти безтелесна, кости и сянка. Ала не беше умиращата в постелята жена. Беше Аниеб.

После видението изчезна и той отново се озова лице в лице срещу вещицата-момиче. Обвиняващият й поглед бавно се преобрази. Тя скри лицето си в шепи.

— Трябва да ги оставяме, щом тръгнат.

— Знам.

Ръш погледна нея, а после него с проникателните си светли очи.

— Не само ловък мъж, а и вещ. Е, не си първият. Той чакаше отговор на въпроса си.

— Тази къща я наричат домът на Ат — каза тя.

— Живял е тук — промълви Дори и в пелената от безнадеждност и болка се прокрадна нотка на гордост. — Магът Ат. Много отдавна. Преди да замине на запад. Всичките ми баби са били мъдри жени. Стоял е тук. С тях.

— Дай ми ведро — каза Ръш. — Ще донеса вода да ги накисна.

— Аз ще донеса вода — каза Чайка.

Взе ведрото и отиде на двора при кладенеца. Врана си седеше на зида, отегчен и изнервен.

— Защо си губим времето тук? — сопна се той, докато Чайка пускаше ведрото в кладенеца. — Сега да не шетах и на вещиците?

— Да — отвърна му Чайка. — И ще го правя, докато тя не издъхне. А после ще отведа дъщеря ѝ на Роук. А ти ако искаш да прочетеш Книгата на имената, можеш да дойдеш с нас.

Така Школата на Роук се сдоба с първата си презморска ученичка, както и с първия си библиотекар. Книгата на имената, която и до днес се пази в Самотната кула, положи основата на знанието и на метода на Именуването, което е основата на магията на Роук. Дори, която, както твърдят, учела учителите си, станала повелителката на всички знахарски изкуства и на науката за билките и наложила висока почит към това майсторство на Роук.

Колкото до Врана, безсилен да се раздели с Книгата на имената макар и за месец, той прати хора да докарат неговите си книги от Орити и се засели с тях в Туил. Оставяше хората от Школата да ги проучват, стига да проявяват към тях, както и към самия него, дължимото уважение.

Така течеше времето за Чайка. В късна пролет той отплаваше с „Надежда“, за да търси и намира хора за Школата на Роук — деца и младежи предимно, които имаха дарба за магия, а понякога и възрастни мъже или жени. Повечето деца бяха бедни и макар да не взимаше никое от тях против волята им, родителите или господарите им рядко разбираха истината: Чайка ту се представяше за рибар, търсещ момче, което да работи на лодката му, ту търсеше момиче за тъкачните работилници, или пък купуваше роби за господаря си на друг остров. Те пращаха детето си с него, за да му дадат някаква възможност, или пък му го продаваха от беднотия, за да работи за него, а той им плащаше с истинска слонова кост; ако му продаваха дете за робия, плащаше им със злато, а на другия ден, когато златото отново се превръщаше в кравешко лайно, вече го нямаше.

Пътуваше надалече из Архипелага, стигаше чак до Източния разлив. Никога не стъпваше два пъти в един град или на един остров, без да са минали няколко години, и така дирята му изстиваше. Въпреки това започнаха да говорят за него. Събирача на деца почнаха да го наричат, страшен чародей, който отвличал деца на острова си, в ледения север, и там изсмуквал кръвта им. В селата на Уей и Фелкуей все още разправят на децата за Събирача на деца, за да се пазят от непознати.

По това време вече имаше много хора от Ръката, които знаеха какво става на Роук. Там идваха изпращани от тях младежи. Идваха мъже и жени, за да се учат и да преподават. За мнозина от тях беше доста трудно да стигнат там, защото заклинанията, които криеха острова, бяха по-силни от всякога и отдалече той приличаше или на облак, или на подала се над водната шир гола скала; а духаше и Роукският вятър, който държеше всеки кораб надалече от Туилския залив, освен ако нямаше някой магьосник на борда, който да знае как да обърне вятъра. И все пак идваха, та с годините се наложи да се вдигне по-голяма къща за Школата от всички останали в градчето Туил.

В Архипелага мъжете строяха кораби, а жените — къщи, такъв беше обичаят. Но при голям строеж жените позволяват на мъжете да работят с тях — нямаше ги миньорските суеверия, които държаха мъжете настрана от рудниците, или на корабостроителите, които забраняваха жена да гледа как се поставя килът. Ето защо и мъже, и жени с много усърдие вдигнаха Големия дом на Роук. Темелът му бе поставен на едно бърдо над градчето Туил, надалече от Дъбравата и с изглед към Могилата. Стените му се съградиха не само с камък и дърво, а стъпиха върху здрава магия и бяха скрепени с могъщи заклинания.

Застанал на този хълм, Медра каза:

— Има водна жила, точно под мястото, където стоя, и няма да пресъхне.

Прокопаха внимателно, стигнаха до водата и я оставиха да избликне. И първата част от Големия дом, която направиха, беше сърцевината му, дворът с фонтана.

После Медра се разходи с Елеал по белите плочи, още преди около тях да има вдигнати стени.

Тя беше посадила до чешмата офика от Дъбравата. Дойдоха да се уверят, че се е хванала. Пролетният вятър духаше силно, към морето, откъм Роукската могила, издухваше настрана водата от фонтана. На склона на Могилата се виждаше малка група хора — кръг от млади ученици, които изучаваха ловкостите на илюзията от магьосника Хега от Оу. Майсторската ръка, така го наричаха. Глухарчетата, вече прецъфтели, хвърляха семенцата си на вятъра. В косата на Жар се мяркаха сиви косъм-чета.

— Е, значи пак тръгваш — каза тя, — и ни оставяш да решим тоя въпрос с Правото. — Мръщеше се свирепо както винаги, но гласът ѝ рядко биваше толкова рязък, когато говореше с него.

— Ще остана, ако искаш, Елеал.

— Да, искам да останеш. Но не оставай! Ти си откривател, трябва да ходиш и да откриваш. Само дето съгласието ни за Пътя — за Правото, както държи да го наричаме Варис — е два пъти по-тежка работа от строежа на Дома. И предизвиква десет пъти повече свади. Съжалявам, че не мога да се измъкна от това. Да можех просто да тръгна с теб, ей така... И ми се щеше да не тръгваш на север.

— Защо да се караме? — унило отвърна той.

— Защото не сме само ние! Събери двайсет-трийсет души в една стая, и всеки ще иска да наложи своето. А събереш ли мъже, които винаги са си държали на тяхното, с жени, които си знаят своето, и ще почнат да се обиждат. А и освен това има някои съвсем истински и сериозни различия между нас, Медра. Те трябва да се решат, а няма да се решат лесно. Макар че малко добра воля ще е от полза.

— Варис ли е?

— Варис и още няколко души. И са мъже, и му придават повече важност, отколкото на всичко останало. За тях Древните сили са омразни. Женските сили са им подозрителни, защото всички са свързани с Древните сили. Сякаш тия Сили могат да се контролират и използват от тленна душа! Но там, където ние поставяме света, те поставят мъжете. И затова държат, че истинският магьосник трябва да е мъж. И целомъдрен.

— Аха, и това ли? — Медра въздъхна.

— И това, я. Сестра ми ми каза снощи, че тя, Енио и дърводелците предложили да им построят една част от Дома, където да са си отделно, даже отделна къща, за да се пазят там чисти.

— Чисти ли?

— Думата не е моя, на Варис е. Но те отказали. Искат Правото на Роук да отдели мъжете от жените и искат мъжете да решават за всичко. Е, как да се разберем с тях? Защо дойдоха тук, като не искат да работят с нас?

— Трябва да накараме мъжете, които не искат, да си отидат.

— Да си отидат? С яд? И да кажат на владетелите на Уотхорт и Хавнър, че вещиците на Роук мътят буря?

— Забравям... все забравям — каза той, отново сломен. — Забравям стените на затвора. Не съм чак такъв глупак, когато съм извън тях... Когато съм тук, не мога да повярвам, че е затвор. Но отвън, без теб, помня... Не ми се тръгва, но трябва да замина. Не искам да призная, че всичко тук може да се обърка или се объркава, но трябва... Този път ще замина и ще замина на север, Елеал. Но когато се върна, ще остана. Това, което трябва да намеря, ще го намеря там. Не съм ли го намерил вече?

— Не — каза тя. — Само мен... Но в Дъбравата има твърде много неща за търсене и откриване. Достатъчно, за да задоволят дори и твоето неспокойствие. Защо на север?

— За да се добера до Ръката на Енлад и Еа. Никога не съм ходил там. Не знаем нищо за техните магьосничества. „Енлад на кралете и ярката Еа, най-старият от островите!“ Там със сигурност ще намерим съюзници.

— Но между нас е Хавнър — каза тя.

— Няма да подкарам „Надежда“ към Хавнър, обич моя. Смятам да го заобиколя.

Винаги можеше да я накара да се разсмее. Беше единственият, който го можеше. Когато беше на път, тя говореше кротко и спокойно, вече научила се колко безплодно е нетърпението в работата, която трябва да се свърши. Понякога се мръщеше, друг път се усмихваше, но не се смееше. Когато можеше, отиваше сама в Дъбравата, както го беше правила винаги. Но през тези години, докато се строеше Домът и се полагаха основите на Школата, рядко можеше да ходи там и дори тогава взимаше понякога по двама ученици да се научат да се оправят в гората и да разчитат шарките на листата; защото тя беше Пазителката на шарките.

Тази година Чайка тръгна на път късно. Взе едно петнадесетгодишно момче, Прашинка, обещаващ ветроловец, който трябваше да се упражнява в открито море, и Сейва, шейсетгодишна жена, дошла на Роук преди седем-осем години. Сейва беше една от жените на Ръката на остров Арк. Макар да не притежаваше никакви дарби в магията, тя толкова добре знаеше как да накара група хора да си вярват и да работят заедно, че беше зачитана като мъдра жена на Арк, а сега и на Роук. Беше помолила Чайка да я вземе, за да си види семейството — майка, сестра и двама сина; Чайка щеше да остави

Прашинка с нея и после да ги вземе за Роук на връщане. И така, те се отправиха на север през Вътрешното море през лятото, и Чайка каза на Прашинка да вкара в платното малко вълшебен вятър, тъй че да стигнат Арк преди Дълготрайния танц.

Когато стигнаха острова, Чайка направи около „Надежда“ илюзия, така че изобщо да не прилича на лодка, а на понесен от водата плавей — защото в тези води гъмжеше от пирати и от ловците на роби на Лоусън.

От Сисъри на източния бряг на Арк, където остави пътниците си, след като изтанцува там Дълготрайния танц, той отплава към Проливите на Ебавнор, с намерението да продължи на запад, покрай южните брегове на Омер. Поддържаше илюзорното заклинание около „Надежда“. В яркия чист средлетен ден, с духащия от север вятър, видя високо и далече горе синкавия провлак и по-смътните синьо-кафяви очертания на сушата, дългите ридове и безтегловния купол на планината Онн.

„Гледай, Медра. Гледай!“

Беше Хавнър, неговата земя, където бяха неговите близки — дали бяха живи, или мъртви не знаеше; където Аниеб легна в гроба си, горе в планината. Не беше се връщал тук, никога дори не беше приближавал толкова. Колко ли време бе изтекло? Шестнадесет, седемнадесет години. Никой нямаше да го познава, никой нямаше да помни момчето Видра, освен майката и бащата на Видрата, и сестра му, ако все още бяха живи. А в Голямото пристанище със сигурност имаше хора на Ръката. Макар да не го познаваха като дете, сега той трябваше да ги познае.

Той заплава през широките проливи, докато планината Онн не се скри от високия бряг при устието на залива Хавнър. Нямаше да я види отново, освен ако не минеше през тесния проход. Тогава щеше да види просналите ѝ се във всички посоки стръмни склонове, над спокойните води, където се бе опитвал да вдигне вълшебния вятър, когато бе на дванадесет години; а ако продължеше навътре, щеше да види как се издигат кулите над водата, отначало смътни, само точици и черти, после как се надигат могъщи с пъстрите си знамена — белият град в центъра на света.

Щеше да е чиста проява на страхливост тепърва да стои надалече от Хавнър — страх за кожата си, страх да не би да разбере, че близките

му са измрели, страх да не си спомни прекалено живо за Анииб.

Защото имаше времена, когато чувстваше, че както той я бе призовал жива, така тя мъртва можеше да призове него. Връзката между тях, която ги бе свързала и бе позволила тя да го спаси, не беше прекъснала. Тя много пъти бе навестявала сънищата му, застанала безмълвно, както стоеше в мига на първата им среща в кулата в Самори. И той я беше видял преди години, в онова видение за издъхващата знахарка в Телио, в сумрака, до стената от камъни.

Вече знаеше, от Елеал и други на Роук, какво е била тази стена. Простираше се между живите и мъртвите. А в онова видение Анииб крачеше отсам нея, не от другата страна, която се спуска в мрака.

Нима се боеше от нея, от онази, която го бе освободила?

Той подкара пряко на силния вятър, заобиколи Южния нос и навлезе в Големия залив на Хавнър.

Над кулите на Хавнър все още се вееха знамена и там все още властваше крал; знамената бяха на завладените градове и острови, а кралят беше бойният вожд Лоусън. Лоусън никога не напускаше мраморния дворец — седеше там по цял ден, обслужван от роби, и гледаше как сянката от меча на Ерет-Акбе се плъзга като сянка на огромен слънчев часовник по покривите долу. Раздаваше заповеди, а робите отвърщаха: „Изпълнено е, ваше величество“. Даваше аудиенции, а старейшините му казваха: „Служим ви покорно, ваше величество“. Привикваше магьосниците си, а магът Ранобудник идваше и се кланяше ниско.

— Направи така, че да ходя! — крещеше Лоусън и биеше с немощни ръце парализираните си крака.

Магът отвърщаше:

— Ваше величество, както знаете, нищожната ми дарба не помогна, но съм повикал най-великия лечител в цяла Землемория, който живее в далечния Нарведуен, и когато той дойде, ваше величество със сигурност отново ще тръгне, да, и ще танцува Дълготрайния танц.

Тогава Лоусън започваше да сипе проклетия и да плаче, и робите му донасяха вино, магът си отиваше с поклони и пътьом проверяваше дали парализиращото му заклинание държи.

Много по-удобно беше за него Лоусън да си остане крал, отколкото той самият открито да управлява Хавнър. Военните не вярваха на вещите мъже и не искаха да им служат. Каквато и да беше мощта на един маг, освен ако не беше могъщ като Врага на Моред, той не можеше да държи под властта си войски и флотилии, ако войниците и моряците не искат да му се подчиняват. Хората бяха свикнали да се подчиняват на Лоусън и да се страхуват от него, този навик вече беше стар и добре усвоен. Признаваха му качествата, които бе проявявал — дръзка стратегия, твърдо водачество и безмилостна жестокост; приписваха му и качества, каквито никога не бе притежавал, като власт над магьосниците, които му служеха.

Вече нямаше други магьосници на служба при Лоусън, освен Ранобудника и няколко по-низши заклинатели. Един след друг Ранобудник беше прогонил или убил своите съперници, за да спечели благоволението на Лоусън, и от години властваше еднолично над цял Хавнър.

Като чирак и помощник на Гелък, той бе подтикнал господаря си да изучава знанието на Уей и по този начин оставаше свободен, докато Гелък го нямаше, записан със своя живак. Но внезапният край на Гелък го беше потресъл. В това имаше нещо загадъчно, липсваше някакъв елемент или личност. Ранобудник бе привикал Хрътката да му помогне и бе направил подробно разследване на случилото се. Не беше загадка, разбира се, къде се намира Гелък. Хрътката го бе проследил чак до един белег в склона на някакъв хълм и заяви, че е заровен дълбоко под него. Ранобудник не изпита никакво желание да го изкопае. Но Хрътката не успя да проследи момчето, което е било с него: не можеше да каже дали е под онзи хълм с Гелък, или се е измъкнало. Не бил оставил никакви заклинателски следи като мага, каза Хрътката, а цялата нощ след това беше валил проливен дъжд и когато Хрътката помисли, че е намерил дирите на момчето, те се оказаха женски; а жената беше умряла.

Ранобудник не наказва Хрътката заради провала, но го запомни. Не беше свикнал с провали и не ги обичаше. Не му хареса това, което Хрътката му разказа за момчето, Видра, и го запомни.

Страстта за власт се подхранва от само себе си — докато поглъща, расте все повече. Ранобудник страдаше от глад. Примираше от глад. Управлението на Хавнър носеше нищожно удовлетворение —

земя на просяци и нищи селяци. Каква полза да владееш Трона на Махарион, щом на него седи един пиян сакат? Какво му беше славното на тези дворци в старата престолнина, след като ги обитаваха само пълзящи роби? Можеше да има която жена си поиска, но жените щяха да изцедят мощта му, да изсмучат силата му. Той не искаше жена край себе си. Жадуваше за враг: противник, достоен да бъде унищожен.

От повече от година шпионите му идваха и мърмореха за някакво сериозно вълнение из цялото му кралство, метежни групи от заклинатели, които наричали себе си „Ръката“. Жаден да намери своя противник, Ранобудник се бе разпоредил да заловят и разпитат една такава група. Оказаха се жалка пасмина старици, стопанки, дърводелци, копач на кладенци, чирак на калайджия, две малки момчета. Унижен и разгневен, Ранобудник бе заповядал да ги осъдят на смърт заедно с човека, който беше донесъл за тях. Екзекуцията беше публична, от името на Лоусън, за престъпление в заговор срещу краля. Напоследък като че ли нямаше достатъчно подобни примери за назидание. Но не му стана приятно. Не му харесваше да прави публично зрелище от глупци, които го бяха надхитрили да се страхува от тях. Щеше да предпочете да се разправи с тях по своя си начин, когато той си избере. За да се подхранва, страхът трябва да бъде непосредствен; трябваше му да види хора, които се боят от него, да чуе ужаса им, да го помирише, да го вкуси. Но след като управляваше от името на Лоусън, войските и народите трябваше да се боят от Лоусън, а той самият — да стои отзад и да се разправя с роби и слуги.

Скоро след това беше изпратил Хрътката по някаква работа и когато приключи, старецът му каза:

— Да си чувал за остров Роук?

— На югозапад от Камери. Господарят на Уотхорт го владееше преди четиридесет-петдесет години.

Макар да напускаше рядко града, Ранобудник се гордееше с познанията си за целия Архипелаг, извлечени от донесения на мореплаватели и от великолепните древни карти, съхранявани в двореца. Проучваше ги по цяла нощ и размишляваше накъде и как би могъл да разшири империята си.

Хрътката кимна, сякаш местоположението беше единственото, което го интересуваше около Роук.

— Е?

— Една от стариците, които изтезвахте преди да изгорят цялата им пасмина, знаете ли? Ами, каза ми го човекът, който я е измъчвал. Говорела за сина си на Роук. Зовяла го да се върне. Все едно, че е имал силата да го направи.

— Е, и?

— Странно ми се струва. Старица от някакво си село, не виждала никога морето, да назовава името на толкова далечен остров.

— Синът сигурно е бил рибар и ѝ е разказвал за пътванията си.

Ранобудник махна с ръка. Хрътката изсумтя, кимна и си излезе.

Ранобудник никога не пренебрегваше и най-малката дреболия, спомената от Хрътката, защото много от тези дреболии впоследствие съвсем не се оказваха дреболии. Не харесваше стареца за това, а не го харесваше и защото беше непоклатим. Никога не хвалеше Хрътката и гледаше да го използва колкото може по-рядко, но Хрътката беше твърде полезен, за да не го използваш.

Магьосникът задържа името Роук в паметта си и когато отново го чу в същата връзка, разбра, че Хрътката отново е попаднал на вярна следа.

Три деца, две петнайсетгодишни момчета и едно дванайсетгодишно момиче бяха заловени от един от патрулите на Лоусън южно от Омер, докато карали открадната рибарска лодка с помощта на магически вятър. Патрулът ги хванал само защото и на неговия борд имало ветроловец, който вдигнал вълна да потопи откраднатата лодка. След като ги върнали в Омер, едно от момчетата се прекършило и заломотило нещо — как щяло да се включи в Ръката. Щом чули тази дума, мъжете казали на децата, че ще бъдат изтезавани и изгорени на клада, при което момчето се разревало и им казало, че ако го пощадят, ще им разкаже всичко за Ръката, за Роук и за великите магьосници на Роук.

— Доведете ги тук — заповяда Ранобудник на пратеника.

— Момичето избяга, господарю — отвърна с неохота пратеникът.

— Избягало?

— Превърнало се в птица. Орел рибар, казват. Не са го очаквали от толкова малко момиче. Докато се усетят, излетяло.

— Тогава доведете момчетата — каза с убийствено търпение Ранобудник.

Доведоха му едното момче. Другото скочило от кораба, докато пресичали Хавнърския залив, и го убили със стрела на арбалет. Момчето беше толкова стъписано от ужас, че чак Ранобудник се отврати от него. Как да уплашиш същество, което вече е заслепено и смазано от страх? Той хвърли на момчето обвързващо заклинание, което го държеше изправено и неподвижно като каменна статуя, и го остави така за една нощ и един ден. От време на време говореше на статуята — казваше ѝ, че е умно момче и че от него може да излезе добър чирак тук, в двореца. Че може в края на краищата и до Роук да стигне, защото Ранобудник мисли да иде на Роук, за да се срещне с тамошните магьосници.

Когато го отвърза, момчето се опита да се престори, че все още е камък, и не искаше да проговори. Ранобудник трябваше да влезе в ума му, както го беше учил Гелък преди много време, когато Гелък беше истински майстор в изкуството си. Каквото можа, откри. След това от момчето вече нямаше никаква полза и трябваше да се отърве от него. Отново се почувства унижен — да бъде надхитрен от самата глупост на тези хора; а единственото, което бе научил за Роук, беше, че там е Ръката, и че имали някаква школа, където учили чародейство. И беше научил името на един човек.

Идеята за школа за магьосници го разсмя. Как ли пък не! Школа за глигани, училище за дракони! Но това, че съществува някакъв заговор и събиране на мъже на силата на Роук, изглеждаше вероятно, и колкото повече се замисляше за това, толкова повече го безпокоеше представата за съюз на магьосници. Изглеждаше неестествено и можеше да съществува под нечия огромна сила, под натиска на нечия господстваща воля — волята на маг, достатъчно могъщ, за да държи на служба при себе си дори силни магьосници. Ето това бе врагът, който му беше нужен!

Казаха му, че Хрътката чака в преддверието. Ранобудник изпрати да го повикат.

— Кой е Чайка? — попита той веднага щом старецът влезе. С възрастта Хрътката бе заприличал на прозвището си — сбръчкан, с дълъг нос и тъжно клепнали уши. Той подуши по навик и като че ли се нагани да отвърне, че не знае, но беше достатъчно умен, за да се опитва да лъже Ранобудник. Въздъхна.

— Видра — отрони той. — Същият, който уби стария Белолик.

— Къде се крие?

— Изобщо не се крие. Идвал е в града, разговарял е с най-различни хора. Отишъл да види майка си в Ендлейн, оттатък планината. Сега е там.

— Трябваше да ми го кажеш веднага — каза Ранобудник.

— Не знаех, че го търсите. Аз го търся от много време. Той ме изигра. — Хрътката говореше без злоба.

— Той е надхитрил и убил един велик маг, моя учител. Той е опасен. Искам мъст. С кого е говорил тук? Искам ги. След това ще се заема с него.

— С няколко старици по кейовете. С един стар заклинател. Със сестра си.

— Доведи ги тук. Вземи от хората ми. Хрътката подуши, въздъхна, кимна.

Нямаше какво толкова да се научи от хората, които му доведоха. Все същото: бяха от Ръката, а Ръката беше съюз на могъщи магьосници на острова на Моред, или Роук; а мъжът Видра или Чайка беше дошъл оттам, макар да беше родом от Хавнър; и те хранеха към него голяма почит, въпреки че беше просто откривател. Сестрата беше изчезнала, може би беше отишла с Видра до Ендлейн, където живееше майка им. Ранобудник порови в замъглените им, глупави мозъци, заповяда да подложат на мъчения най-младия, а после да ги изгорят пред очите на седящия зад прозореца си Лоусън. Кралят имаше нужда от малко развлечения.

Всичко това отне само два дни и през цялото време Ранобудник не забравяше село Ендлейн — изпрати там най-напред Хрътката, да наблюдава. Като разбра къде е човекът, се пренесе много бързо там, на орлови криле; защото Ранобудник беше голям майстор в превръщането, и толкова смел, че можеше да се превърне и в дракон.

Даваше си сметка, че е добре да прояви предпазливост с този човек. Видрата беше надвил Тинарал, а и цялата тази работа с Роук... Имаше някаква сила у него, или с него. Все пак за Ранобудник беше трудно да изпита страх от някакъв си прост откривател, тръгнал да се занимава със стопанки и тем подобни. Не можеше да се насили да се промъква скришом. Затова се спусна посред бял ден, кацна на тревясалия площад на селцето Ендлейн и ноктестите му орлови крака се разгърнаха в мъжки нозе, а широките му криле — в ръце.

Притича дете, плачещо за майка си. Нямаше друга жива душа. Но Ранобудник извърна глава все още с бързото, сковано движение на орел и се вторачи. Магьосникът познава магьосника и той веднага разбра в кой дом е плячката му. Тръгна към нея и рязко отвори вратата.

Погледна го седнал зад масата дребен мургав мъж.

Ранобудник вдигна ръка да метне над него обвързващото заклинание. Ръката се закова и остана вкаменена, полувдигната до хълбока.

Добре, значи това беше двубой, и то с достоен противник! Ранобудник отстъпи крачна назад, усмихна се и вдигна двете си ръце напред и нагоре, много бавно, но неумолимо — не можеше да го възпре каквото и да било действие на другия.

Къщата изчезна. Нито стени, нито покрив, никой. Ранобудник седеше сред прахта на селския площад под утринното слънце с вдигнати ръце.

Беше само илюзия, разбира се, но тя за миг го спря в заклинанието, а после трябваше да развали илюзията, да върне рамката на вратата около себе си, стените и таванските греди, бляска по гледжосаните съдове, камъните на огнището, масата. Но никой не седеше зад масата. Врагът му беше изчезнал.

Тогава той се ядоса. Ядоса се много, като прегладнял човек, комуто са измъкнали храната от ръцете. Призова Чайка да се появи отново, ала не знаеше истинското му име и нямаше никаква власт над сърцето или ума му. Никой не се отзова на призивите.

Отдалечи се от къщата, обърна се и изпрати към нея огнено заклинание, тъй че да лумне в пламъци. Сламеният покрив, стените и прозорците забълваха огън. От къщата с писъци изхвърчаха жени. Явно се бяха крили в задната стая. Той не им обърна внимание. „Хрътката“, каза си. Изрече призива, използвайки истинското име на Хрътката, и старецът се появи пред него, както беше длъжен. Но беше навъсен и каза:

— Бях в кръчмата, ей там, малко по-надолу. Можеше да ми кажеш прозвището и щях да дойда.

Ранобудник го погледна само веднъж. Устата на Хрътката се затвори и повече не се отвори.

— Ще говориш, когато ти разреша. Къде е човекът? Хрътката кимна на североизток.

— Какво има там?

Ранобудник отвори устата на Хрътката и му даде достатъчно глас, за да отвърне, с мъртвешки равен глас:

— Самори.

— Обликът му?

— Видра — каза мъртвият глас. Ранобудник се засмя.

— Ще го почакам!

И мъжките му крака се превърнаха в жълти орлови нокти, ръцете му — в широки криле, и полетя орелът нагоре и пряко на вятъра.

Хрътката подуши, въздъхна и с неохота се повлече след него, а зад гърба му в селото пламъците замираха и плачеха деца, и жени кълняха подир орела.

Опасността в усилието да си добър е в това, че умът започва да бърка намерението за доброта с правенето на нещата добре.

Не за това мислеше видрата, докато плуваше напористо по течението на Йенава. Всъщност тя едва ли мислеше за нещо друго освен за скорост и посока, и за сладкия вкус на речна вода, и за омайващата сила на плуването. Но нещо подобно си бе помислил Медра, докато седеше на масата в бабината си къща в Ендлейн и си говореше с майка си и сестра си, малко преди вратата рязко да се отвори и на прага да застане онази ужасна, сияеща фигура.

Медра бе дошъл в Хавнър с мисълта, че след като няма намерение да причини зло, няма и да го стори. А причини непоправимо зло. Заради това, че е тук, бяха загинали мъже, жени и деца. Бяха загинали в изтезания, изгорени живи. Беше поставил сестра си и майка си под ужасна заплаха, а и себе си, а покрай себе си и Роук. Ако Ранобудник (за когото той знаеше само прозвището и славата му) го хванеше и го използваше, както разправяха, че използвал хора, като опразвал умовете им като кесии, тогава всеки на Роук щеше да се озове под заплахата на магьосническата му мощ и мощта на флотилиите и армиите под негова власт. Медра щеше да предаде Роук на Хавнър, точно както магьосникът, чието име никога не споменаваха, го беше предал на Уотхорт. Може би и онзи човек също не бе помислял, че може да навреди.

Медра беше премислял отново, и все така напразно, как би могъл да напусне Хавнър бързо и незабелязан, когато дойде магьосникът.

Сега, като видра, той мислеше само, че би искал да остане видра, да е видра, в сладката кафява вода, в живата вода — завинаги. За една видра не съществува смърт, само живот до края. Ала в гладкото същество се криеше смъртният ум; и там, където потокът прекосява хълма западно от Самори, видрата излезе на калния бряг, и там, на нейно място, присвит и треперещ се появи човекът.

А сега накъде? Защо бе дошъл тук?

Не бе помислил. Беше приел формата, която първа му дойде наум, побягна към реката, както щеше да побегне видра, заплува, както щеше да заплува видра. Но само в собствения си облик можеше да мисли като човек, да се крие, да взима решения, да действа като човек или като магьосник срещу магьосника, който го преследваше.

Знаеше, че не е равностоен на Ранобудник. За да спре онова негово първо обвързващо заклинание, беше използвал цялата съпротивителна сила, която имаше. А илюзията, както и превръщането, бяха все хитрини, за които трябваше да заплати. Ако отново застанеше лице в лице срещу магьосника, той щеше да го унищожи. А с него и Роук. Роук и децата му, и обичната му Елеал, и Було, Врана, Дори, всички тях, фонтана в белия двор, дървото край фонтана. Щеше да остане само Дъбравата. Само зеленият хълм, смълчан и непоклатим. Той чу в ума си думите на Елеал: „Между нас лежи Хавнър“. Чу я как казва: „Всички истински сили, всички древни сили в корена си са едно“.

Вдигна очи нагоре. Склонът над потока беше същият хълм, при който бе дошъл в онзи ден с Тинарал, с присъствието на Аниеб в съзнанието си. Само няколко крачки встрани и се озова пред белега, резката, все още ясно откροима под зелената лятна трева.

— Майко — промълви той, коленичил. — Майко, отвори ми. Положи длани върху белега от земната рана, но в тях нямаше сила.

— Пусни ме, майко — прошепна той на езика, стар колкото този хълм. Земята леко потръпна и се отвори.

Чу писък на орел. Той се изправи. И скочи в тъмното.

Орелът долетя, закръжи и запищя над долината, над хълмистия склон, над върбите край потока. Кръжеше, търсеше и търсеше, а накрая отлетя натам, откъдето бе дошъл.

Много след това, късно следобед, старата Хрътка се дотътри от долината. Спираше тук-там и душеше. Седна на склона до белега в

земята и изпружи уморените си нозе. Огледа изронените буци пръст и наклонената трева. Накрая се надигна, отиде да пие от чистата вода под върбите и се отправи през долината към мините.

Медра се събуди в болка, в пълен мрак. Дълго време беше само това. Болката идваше и си отиваше, тъмнината оставаше. Веднъж леко просветна до сумрак, в който смътно можеше да вижда. Видя склон, спускащ се от мястото, където лежеше, към стена от камъни, отвъд която отново имаше мрак. Но не можа да се изправи и да отиде до стената, а в този момент болката отново се върна — много остра — в ръката, в бедрото и в главата му. После мракът отново го обкръжи и вече нямаше нищо.

Жажда: и с нея — болка. Жажда и шумът на течаща вода.

Опита се да си спомни как да направи светлина. Аниеб му беше казала умолително: „Не можеш ли да направиш светлината?“ Но не можа. Запълзя в тъмното; шумът на водата се усили и камъните под него станаха мокри, и заопипва слепешком, докато ръката му не напипа вода. Отпи, а после се опита да изпълзи от мокрите камъни, защото бяха студени. Едната ръка го болеше и в нея нямаше сила. Главата също отново го заболя и той изскимтя и потрепери, и от болка, и от студ. Нямаше топлина, нито светлина.

Седеше малко встрани от мястото, където бе лежал, и се гледаше, въпреки че продължаваше да е пълен мрак. Лежеше присвит недалече от малкия, просмукващ се над слюдения ръб поток. Далече от него имаше още една свита купчина — изгнила червена коприна, дълга коса, кости. Отвъд нея се простираше пещерата. Виждаше, че помещенията и проходите ѝ стигат много по-надалеч, отколкото беше мислил. Виждаше това със същото безразличие, с което бе видял тялото на Тинарал и собственото си тяло. Изпита дори жалост. Стори му се напълно справедливо да умре тук с човека, когото беше убил. Беше редно. Беше съвсем редно. Но нещо вътре в него го заболя, не онази рязка телесна болка, а друга, продължителна болка, траеща цял живот.

— Аниеб — промълви той.

После отново се върна в себе си, с жестокото парене в ръката, в бедрото и в главата, замаян и заслепен от тъмното. Раздвижи се и изскимтя, ала се надигна и седна. „Трябва да живея — помисли си. —

Трябва да си спомня как се живее. Как да направя светлина. Трябва да си спомня. Трябва да си спомня сенките на листата.“

Докъде стига гората?

Докъдето стига умът.

Огледа се в тъмното. След малко леко раздвижи здравата си ръка и бледият светлик полетя от нея.

Таванът на пещерата беше високо над него. Водната струйка, капеща от слюдестата издатина, проблясваше на малки пръски.

Вече не можеше да види камерите и проходите на пещерата, както ги бе видял с безгрижното си, безтелесно око. Можеше да вижда само онова, което блещукането на лъжесветлика показваше малко около него и пред него. Както когато вървяха в нощта с Аниеб и той я водеше към смъртта ѝ, стъпка по стъпка в тъмното.

Вдигна се на колене и чак тогава се сети да прошепне: „Благодаря ти, майко“. Изправи се, но падна, защото лявото му бедро поддаде от болката, която го накара да изреве на глас. След малко се опита отново и този път успя. Закрачи напред.

Много дълго време му отне, докато прекоси пещерата. Счупената си ръка пхна в ризата, а ставата държеше притисната до бедрената става, което правеше вървежа малко по-лек. Стените бавно се стесняваха в проход. Тук таванът беше много по-нисък, точно над главата му. По едната стена се цедеше вода и се събираше на малки локвички под краката му. Не беше великолепият червен палат от виденията на Тинарал, със загадъчни сребристи руни, изписани по високи пурпурни стълпове. Беше само земята — само пръст, камък и вода. Въздухът беше студен и неподвижен. Още по-надалече от смътния ромон на потока стана съвсем тихо. Извън сиянието на лъжовната светлина цареше мрак.

Медра спря и сведе глава.

— Аниеб — каза той, — можеш ли да се върнеш чак дотук? Не зная пътя.

Почака малко. Видя мрак, чу тишина. Бавно и стъпка по стъпка навлезе в прохода.

Как човекът успя да му се измъкне, Ранобудник не разбра, но две неща бяха сигурни: че е много по-могъщ магьосник от всеки, когото Ранобудник беше срещал, и че ще се върне на Роук колкото може по-

бързо, след като той бе източникът и центърът на неговата сила. Нямахме смисъл да се опитва да стигне там преди него; той водеше. Но Ранобудник можеше да последва дирята, а щом собствените му сили не бяха достатъчни, трябваше да поведе мощ, на която никой магьосник да не може да устои. Та не беше ли дори Моред почти съкрушен не от магьосничество, а само от мощта на армиите, които Врагът бе обърнал срещу него?

— Ваше величество ще изпрати флотилиите си — заяви Ранобудник на опуления старец в креслото, в кралския палат. — Срещу вас събира мощ голям враг, на юг във Вътрешното море, и ние ще го унищожим. Сто кораба ще отплават от Голямото пристанище, от Омер и от Южния пристан, и от васалството ви на Хоск, най-могъщата флотилия, каквато е виждал светът! Аз ще ги поведе. А славата ще е за вас — каза той и се изсмя открито, тъй че Лоусън го гледаше едва ли не с ужас, най-сетне разбрал кой е господарят и кой — робът.

Толкова здраво бе хванал Ранобудник мъжете на Лоусън, че само след два дни огромната флотилия пое от Хавнър, събирайки по пътя подкрепленията си. Осемдесет кораба вдигнаха платна покрай Арк и Илиен, тласкани от истински и от магически вятър, който ги носеше право към Роук. Понякога Ранобудник, в белия си копринен халат, стиснал дългия си бял жезъл от рог на морски звяр от най-далечния Север, заставаеше на предната палуба на флагманската галера, чиито сто гребла бляскаха и биеха ритмично водата като криле на гларус. Понякога самият той ставаше гларус или орел, или дракон, и се понасяше високо и пред флотата, а щом мъжете го видеха да се рее така, викаха с пълен глас:

— Господарят на драконите! Господарят на драконите!

На брега на Илиен спряха за вода и храна. Толкова бързо бе повел пълчищата стотици и стотици мъже, че не му беше останало време да осигури провизии. Те щурмуваха селищата по западния бряг на Илиен, плякосваха каквото им падне, а също и на Виси и Камери, а каквото не можеха да вземат, подлагаха на огън и меч. После огромният флот възви на запад, отправи се към единствения пристан на остров Роук, Туилския залив. Ранобудник знаеше за залива от картите в Хавнър и знаеше, че над него има висок хълм. Когато приближиха, той прие облика на дракон и полетя високо над корабите — хем ги поведе, хем се взираше на запад, за да види хълма.

Като го видя, едва открояващ се, зелен над мъгливото море, извика с все сила — мъжете по корабите чуха драконов писък — и полетя още по-бързо, като ги остави да го следват към завоеванието.

Мълвата за Роук твърдеше, че е добре пазен със заклинания и скрит с магии, невидим за простосмъртни очи. И да имаше заклинания, изтъкани около хълма или около залива, който сега той виждаше как се разтваря пред него, за него те бяха прозрачни като паяжина. Нищо не замъгли очите му, нито се опълчи на волята му, докато летеше над залива, над малкото градче, над полудовършената сграда на склона над него, към билото на високия зелен хълм. Там, изпънал драконовите си нокти и пляскайки с ръждивочервените криле, той кацна.

Изправи се, в собствения си облик. Ала не беше се превърнал сам. Стоеше нащрек, озадачен.

Вятърът духаше, високата трева се скланяше под напора му. Лятото беше в разгара си и тревата вече съхнеше, пожълтяваше, нямаше цветя по нея, освен малките бели главички на глухарчетата. Някаква жена се приближаваше по хълма към него през високата трева. Не вървеше по пътека, но крачеше с лекота, без да бърза.

Той помисли, че е вдигнал ръка в заклинание да я спре, но не беше вдигнал ръката си, а тя приближаваше. Спря се чак когато се озова на две ръце разстояние от него, но все още малко по-надолу.

— Кажи ми името си — рече тя, а той отвърна:

— Териел.

— Защо дойде тук, Териел?

— Да ви унищожа.

Вгледа се в нея и видя кръглолика жена, на средна възраст, ниска и силна, с прошарена коса и тъмни очи под тъмните вежди, очи, които задържаха неговите, плениха го, изтръгнаха истината от устата му.

— Да ни унищожиш? Да унищожиш този хълм? — Погледна долу към някаква дъбрава, недалече от хълма. — Сигурно Се-гой, който ги е създал, би могъл да ги премахне. Навярно земята може да се самоунищожи. Може би накрая ще се унищожи сама, чрез нашите ръце. Но не от твоите. Лъжовен крал, лъжовен дракон, лъжовен човек, не идвай на Роукската могила, преди да си разбрал земята, на която стъпваш.

Тя направи само един жест, надолу към земята. После се обърна и слезе по хълма през високата трева, както бе дошла.

И други хора имаше на хълма, чак сега видя той, много други — мъже и жени, деца, живи и духове на мъртъвци; много, много бяха. Ужасиха го и той се присви от страх, и се опита да направи заклинание, което да го скрие от всички тях.

Но не направи никакво заклинание. Не бе останала магия у него. Отишла си беше, изтекла бе от него в недрата на този ужасен хълм, долу, в ужасната земя под нозете му, нямаше я. Не беше никакъв магьосник, само един човек, като другите, безсилен.

Знаеше го, знаеше го абсолютно, макар все така да се опитваше да изрече заклинания, и вдигаше ръце с напева им, и биеше с тях във въздуха от безсилен гняв. После се взря на изток, напрегна очите си да види бляскавия ритъм на греблата на галерата, да види платната на своите кораби, идещи за да накажат тези хора и да го спасят.

Видя само мъгла над водата, по цялото море, чак отвъд устието на залива. И пред погледа му мъглата се сгъсти и потъмня, тежко надвисна над мудните вълни.

Земята в обръщанията си към слънцето прави дни и нощи, но вътре в нея дни няма. Медра крачеше през нощта. Беше много осакатял и не винаги успяваше да задържи лъжесветлика. Колчем угаснеше, трябваше да спре, да седне и да поспи. Сънят никога не се оказваше смърт, както мислеше. Събуждаше се все премръзнал, все с болки, все прежаднял, и щом успееше да създаде макар и най-смътна светлинка, ставаше и продължаваше. Така и не виждаше Аниеб, но знаеше, че е тук. Следваше я. Понякога имаше големи кухни. Понякога имаше езера с неподвижна вода. Трудно беше да наруши покоя на повърхността им, но той пиеше от тях. Дълго време мислеше, че е слязъл все по-надълбоко и надълбоко, докато не стигна най-дългото от тези езера, а оттам пътят отново тръгна нагоре. Сега понякога Аниеб го следваше. Можеше да изрече името ѝ, макар тя да не му отвърщаше. Друго име не можеше да назове, но можеше да мисли за дърветата, за корените на дърветата. Това беше кралството на корените на дърветата. Докъде стига гората? Докъдето стигат горите. Колкото е животът, колкото надълбоко са корените на дърветата. Колкото сенки хвърлят листата. Тук нямаше сенки, само тъмнината, но

той вървеше и вървеше напред, докато не видя пред себе си Аниеб. Зърна блясъка на очите ѝ, облака на къдравата ѝ коса. За миг тя го погледна през рамо, а после свърна встрани и леко затича по един дълъг стръмен склон навътре в непрогледния мрак.

Там, където стоеше той, не беше съвсем тъмно. Въздухът пред лицето му се раздвижи. Далече напред, съвсем смътно, имаше светлина, която не беше лъжесветлик. Продължи напред. Вече беше пълзял дълго, влачейки десния си крак, който не можеше да понесе тежестта му. Продължи още напред. Помириса вятъра на вечерта и видя небето на вечерта, през клоните и листата на дърветата. Извито в дъга дъбово коренище оформяше устието на пещерата, не по-голямо, отколкото му трябва на човек или на язовец, за да изпълзи през него. Той изпълзя. Остана да лежи в корените на дъба, загледан как гасне светлината и как една-две звезди се показаха между листата.

Точно там го намери Хрътката — на много мили от долината, западно от Самори, в края на голямата гора на Фалиерн.

— Намерих те — каза старецът, свел очи към окаляното, отпуснато тяло. И добави със съжаление: — Но много късно. — Приведе се да види дали ще може да го вдигне или повлече, но усети смътния топлик на живота. — Як си — промълви той. — Хайде, събуди се. Хайде, Видра, събуди се.

Той позна Хрътката, въпреки че не можеше да се изправи и едва можеше да говори. Старецът го загърна с палтото си и му даде вода от манерката си. После клекна до него, опря гръб на огромния дъбов ствол и известно време постоя мълчаливо, загледан в гората. Беше ранно утро, топло, лъчите на лятното слънце се процеждаха през листата в хиляди оттеници на зелено. Високо горе в дъба се обади катерица, отвърна ѝ сойка. Хрътката се почеса по врата и въздъхна.

— Магьосникът хвана по грешна следа, както обикновено — заговори най-накрая той. — Каза, че си отишъл на остров Роук и щял да те хване там. Аз си замълчах.

Погледна мъжа, когото знаеше само като Видрата.

— И ти влезе вътре, в оная дупка, при стария магьосник, а? Намери ли го?

Медра кимна.

— Хм — продължи Хрътката с къс, хриплив смях. — Намираш каквото търсиш, нали? Като мене. — Видя, че спътникът му е отчаян, и

каза: — Ще те изведе оттук. Ще взема колар от селото долу, щом си поема дъх. Слушай. Не бой се. Не съм те гонил всичките тия години, за да те дам на Ранобудника. Както те дадох на Гелък. Съжалявам за това. Мислил съм го. Онова, дето ти го казах, за вещите мъже, да се държат един за друг. А то, за кои работим? Не разбирах, че имах много повече избор. Но след като ти направих лошо, помислих, че ако отново ни се съберат пътищата, ще ти направя добро, ако мога. Като откривач за откривача, нали така?

Видрата едва дишаше. Хрътката хвана за малко ръката му и каза: — Не бой се. Почини. — И стана.

Намери колар, който ги закара до Ендлейн. Майката и сестрата на Видрата живееха при братовчеди, докато оправят колкото могат изгорялата си къща. Посрещнаха го изумени и пощурели от радост. Тъй като не знаеха нищо за връзките на Хрътката с бойния вожд и неговия магьосник, се отнесоха с него като с един от тях, добрия човек, който е намерил горкия Видра полужив в гората и го е докарал у дома. Мъдър човек, каза майката на Видрата, Роза, определено мъдър човек. За такъв човек душата си да дадеш, пак няма да стигне.

Видрата се съвземаше и изцеряваше бавно. Правилецът направи каквото можеше за счупената му ръка и пострадалото бедро, мъдрата жена намаза с мехлеми раните от камъните по ръцете, главата и коленете му, майка му му носеше всички благини, които можеше да намери из градините и плодните храсти; ала той лежеше все така немощен и изтощен, както когато го докара Хрътката. Сърце не е останало у него, каза мъдрата жена на Ендлейн. Сърцето му беше някъде другаде, изядено от грижа, от страх или от срам.

— Че къде е тогаз? — попита Хрътката. А Видрата след дълго мълчание отвърна:

— На остров Роук.

— Където отиде Ранобудник с голямата флота. Разбирам. Приятелите там. Е, знам, че един от корабите се е върнал, щото видях един от хората му в кръчмата. Ще ида да поразпитам. Да разбера дали са стигнали до Роук и какво е станало там. Мога само да ти кажа, че Ранобудник нещо май окъснява. Хмм, хмм — продължи той, доволен от шегата си. — Нещо окъснява май — повтори и стана. Погледна Видрата, който не беше много за гледане. — Ти си почини — каза му и излезе.

Нямаше го няколко дни. Когато се върна, в една двуколка, имаше такъв вид, че сестрата на Видрата изтича да му каже:

— Хрътката или е спечелил битка, или е изровил имане! Вози се с градски кон, в градска двуколка, като някой княз!

Хрътката влезе след нея.

— Ами — почна той, — като стигнах града, най-напред отидох до палата, да чуя вестите какви са, и какво виждам? Виждам стария ни крал вдигнал се на крака, и раздава заповеди като по-рано. На крака стои! Не е стоял от години. И реве заповеди! И някои правят каквото им казва, а други хич и не го слушат. Тъй че аз си излязох, нали разбираш, в един дворец такава ситуация е опасна. После пообиколих разни приятели и ги поразпитах къде е Ранобудник, стигнала ли е флотът до Роук, върнала ли се е и прочие. А, Ранобудник ли, викат, никой не знае нищо за Ранобудник. От него — ни вест, ни кост. Сигурно ти можеш да го намериш, викат ми, майтапят ме, хмм. Знаят, че си го обичам. Колкото за корабите, върнал се един, екипажът му разправял, че така и не стигнали до остров Роук, така и не го видели, плавали точно там, където според всички карти трябвало да има остров, а остров нямало. Казват, че когато приближили до мястото, където трябвало да е островът, навлезли в мъгла, гъста като мокър парцал, а морето също се сгъстило толкова, че гребците едва могли да бутат греблата през него, и това ги задържало цял ден и цяла нощ. А когато се измъкнали, ни един кораб от целия флот не се виждал по морето, а и робите им още малко да се разбунтуват, затова господарят им го върнал обратно колкото може по-бързо. Друг кораб, „Буреносец“, дето едно време беше личният кораб на Лоусън, дойде, докато бях там. Поговорих с няколко души от екипажа. Рекоха, че нищо друго нямало, освен мъгла и рифове в цялата околност, където трябвало да е остров Роук, затова те продължили с още седем кораба на юг и се натъкнали на флота от Уотхорт. Сигурно тамошните господари са чули, че към тях иде голяма пиратска флота, защото не спрели да ги разпитват, ами пуснали по нашите магьоснически огън и им влезли странично да ги вземат на абордаж, ако могат, а хората, с които говорих, разправят, че било голям зор, докато им се измъкнат, и не всички успели. През цялото това време дума не са чули за Ранобудник, а то и времето не работело за тях, освен ако си нямали по някой шарлатанин на борда.

Така се повлекли назад през цялото Вътрешно море, един по един, като пребити кучета. Е, хареса ли ти новината, която ти нося?

Видрата се мъчеше да сдържи сълзите си. Скри лицето си в шепи и промълви:

— Да. Благодаря.

— Така си и рекох. Колкото до крал Лоусън — рече Хрътката, — кой знае. На негово място бих се оттеглил. — Подуши по навик и въздъхна. — Мисля сам да го направя.

Видрата вече бе овладял лицето и гласа си. Изтри очите и носа си, окашля се и каза:

— Това е умно. Ела на Роук. По-безопасно е.

— Това място май е трудно за намиране.

— Аз мога да го намеря.

4. МЕДРА

*Старец стоял край нашта врата,
и я открехвал за нищ и богат;
мнозина дохождали, малки, велики,
ала малцина можели да минат през
портата на Медра.
И тъй си водата тече и тече,
и тъй си водата тече.*

Хрътката остана в Ендлейн. Там можеше да си изкарва препитанието като откривател, пък и кръчмата му хареса, както и гостоприемството на майката на Видрата.

В началото на есента Лоусън вече висеше на едно въже, стегнато около шията му, от един прозорец на Новия дворец и гниеше, докато шестима бойни главатари се караха за кралството му, а корабите на великата флотилия се гонеха и сражаваха помежду си из Проливите и бушуващото от магьоснически заклинания море.

Но „Надежда“, карана и насочвана от двама млади чародеи от Ръката на Хавнър, докара Медра жив и здрав през Вътрешното море на Роук.

Жар беше дошла на кея да ги посрещне. Окуцял и много измършавял, той отиде при нея и хвана ръцете ѝ, но не можа да вдигне лице към нейното. Каза:

— Твърде много смърти имам на сърце, Елеал.

— Ела с мен в Дъбравата — отвърна тя.

Отидоха заедно и останаха там чак до зимата. През следващата година си построиха къщурка край брега на Туилбърн, който се стича от Дъбравата, и лете живееха там.

Работеха и преподаваха в Големия дом. Видяха го как израства камък по камък, всеки камък въздан в заклинания за защита, издръжливост и мир. Видяха как се наложи Правото на Роук, макар и не толкова непоклатимо, колкото може би им се искаше, и винаги с

противници; защото идваха магьосници от други острови, а и от учениците на Школата израстваха такива, мъже и жени с мощ, знание и гордост, заклели се според Правото да работят заедно и за доброто на всички, но това „добро“ всеки го разбираше по свой си начин.

Когато остаря, Жар се отегчи от страстите и проблемите около Школата и все по-неугодно започнаха да я привличат дърветата, където ходеше сама, докдето може да стигне умът. Медра също ходеше там, но не толкова далече като нея, защото беше куц.

След като тя умря, той поживя известно време в къщурката близо до Горската обител.

В един есенен ден се върна в Школата. Влезе през градинската врата, която е на пътеката през полята към Роукската могила. Любопитното за Големия дом на Роук е, че няма никакъв портал и никакъв параден вход. В него можеш да влезеш през така наречената „задна врата“, която макар да е направена от рог и обкръжена с драконов зъб, и с издяланото в нея Хилядолистно дърво, отвън на нищо не прилича, все едно че си стигнал до нея по някоя задна уличка; или пък можеш да влезеш през градинската врата, от прост дъб и с желязно резе. Но предна врата няма.

Той премина през залите и каменните коридори до най-вътрешната част, застлания с мрамор двор с фонтана, където посаденото от Елеал дърво вече се издигаше високо, а плодовете му червенееха.

Като чула, че е там, учителите на Роук дойдоха — мъжете и жените, които бяха майстори в своя занаят. Преди Медра беше Майсторът Откривател, докато не се оттегли при Горската обител. Сега това изкуство преподаваше млада жена, както той й го беше предал.

— Мислех си — каза той. — Вие сте осем. Девет е по-добро число. Смятайте ме за майстор, ако искате.

— А какво ще правите, майстор Чайка? — попита го Призовникът, сивокос маг от Илиен.

— Ще пазя вратата — каза Медра. — Тъй като съм куц, няма да се отдалечавам от нея. Тъй като съм стар, ще знам какво да казвам на онези, които идват. Тъй като съм откривател, ще откривам дали са за тук.

— Това би ни спестило много неприятности и доста опасности — каза младата Откривателка.

— А как ще го правите? — попита Призовникът.

— Ще ги питам за името им — каза Медра. И се усмихна. — Ако ми го кажат, ще могат да влязат. А щом решат, че са научили всичко, могат пак да си излязат. Стига да могат да кажат името ми.

И така тръгна. През остатъка от живота си Медра пазеше вратите на Големия дом на Роук. Градинската врата, отваряща към Могилата, отдавна се нарича Портата на Медра, макар че оттогава толкова неща са се променили в този дом, колкото столетия са изтекли. И все още деветият Повелител на Роук е Вратарят.

В Ендлейн и селата около подножията на Онн на Хавнър жените, докато предат или тъкат, пеят една песен-гатанка, чийто последен куплет има връзка, може би, с човека, който беше Медра и Видра, и Чайка.

*Три неща са били и няма вече да бъдат:
остров Солея, блеснал над вълните,
дракон, заплувал в морето,
и чайка, полетяла в гроба.*

ТЪМНА РОЗА И ДИАМАНТ

ЛОДКАРСКА ПЕСЕН ОТ ЗАПАДЕН ХАВНЪР

*Гдето идеш, мили,
там ще ида аз.
Гдето ти отплаваш,
ще отплавам аз.*

*В радост и неволя
с тебе ще съм аз.
Ти ако загинеш,
ще умра и аз.*

*Гдето идеш, мили,
там ще ида аз.
Гдето ти отплаваш,
ще отплавам аз.*

В западната част на Хавнър, сред хълмовете, обрасли с дъб, се намира градчето Горска поляна. Преди време богаташът на това градче бил един търговец, когото наричали Златния. Златния притежавал дъскорезницата, която режела дъбовите дъски за корабите, дето ги строели в Южния пристан на Хавнър и в Голямото пристанище на Хавнър; той притежавал и най-големите лескови гори; негови били и колите и той наемал коларите да прекарват дървения материал и лешниците през хълмовете за продан. От дърветата печелел много добре и когато му се родил син, майката рекла:

— Дали да не го наречем Лешник или Дъб?

— Диамант — отсякъл бащата, защото според него диамантът бил единственото нещо по-скъпо от златото.

Така мъничкият Диамант отраснал в най-хубавата къща в Горска поляна — дебело бебенце с блеснали очи, червендалесто и усмихнато момче. Той имал сладък глас за пеене, върно ухо и обичал музиката, така че майка му, Тюли, го наричала „пеещата ми лястовичка“ и „небесната ми чучулига“, наред с още обични имена, защото „Диамант“ така и не ѝ харесало. Чуруликал той и пеел из къщата; научавал всяка мелодия още щом я чуел, а и свои си измислял, когато нямало какво да чуе. Майка му приканила мъдрата жена Рошла да го научи на „Сътворението на Еа“ и „Подвигът на младия крал“, а на Слънчевото завръщане, когато бил на единадесет години, той изпял „Зимния химн“ за владетеля на Западната земя, дошъл да навести владението си в хълмовете над Горска поляна. Владетелят и неговата дама похвалили пеенето на момчето и му дали малка златна кутийка с вграден в капачето ѝ диамант, което според Диамант и майка му било мил и хубав дар. Но Златния леко се изнервил от пеенето и евтините дрънкулки.

— Има по-важни работи за тебе, синко — казал той. — И големи награди, които да спечелиш.

Диамант помислил, че баща му говори за търговията — секачите, резачите, дъскорезницата, лешниковите гори, берачите, коларите, колите — всичката тази работа, говорене и обмисляне, всички тези сложни, възрастни неща. А те никак не го привличали. Как тогава да се занимава с тях и да изпълни очакванията на баща си? Може би щял да разбере, щом порасте.

Но Златния всъщност не мислел само за работата. Той забелязал нещо у сина си, нещо, което не го накарало чак да вдигне очи високо над търговия и печалба, но все пак от време на време да попоглежда малко над тях и веднага да затваря очи.

Отначало той помислил, че Диамант притежава онази мъничка, присъща за повечето деца дарба, която по-късно се губи, онази искрица вълшебство. Като малко момче, самият той можел да накара собствената си сянка да блести и да искри. Семейството му го хвалело за този фокус и го карали да го показва пред гости; а после, като станал на седем или осем, той му загубил колая и повече не можел да го прави.

Когато видял Диамант да слиза по стълбите, без да ги докосва със стъпалата си, той помислил, че очите нещо го лъжат; но няколко дни по-късно видял, че синът му се носи нагоре по стъпалата, плъзга се във въздуха само на един пръст покрай стария дъбов парапет.

— Можеш ли да го направиш това и надолу? — попитал Златния, а Диамант казал:

— Ами да, ето.

И се спуснал надолу гладко, като облаче, понесено от южния вятър.

— Как се научи да го правиш това?

— Ами просто така, открих го — рекло момчето, явно притеснено дали баща му одобрява.

Златния не похвалил момчето, че да не вземе да стане много самоуверено или суетно покрай нещо, което можело да се окаже преходен, детински дар, също като сладкия, чуруликащ гласец. Бездруго покрай това пеене вече се бил вдигнал много шум.

Но след около година той видял Диамант в задната градина с приятелката му в игрите Роза. Децата клечали в градината, опрели глави, и се смеели. Нещо напрегнато и странно у тях го накарало да се поспре на стълбището и да ги погледа от прозореца. Между двамата нещо подскачало — жаба ли? Щурец? Той излязъл в градината и се приближил до тях, ала много тихо, макар да бил едър мъж, тъй че децата, погълнати от заниманието си, не го чули. Нещото, което подскачало на тревата между босите им пръсти, се оказало камък. Щом Диамант вдигнел ръката си, камъкът подскачал нагоре, щом разтърсел ръката си, камъчето се въртяло във въздуха, а когато спуснел пръстите си надолу, то падало на земята.

— А сега ти — казал Диамант на Роза и тя започнала да прави като него, но камъкът само леко помръднал.

— О — прошепнало момичето. — Татко ти.

— Много умно — казал Златния.

— Ди го измисли — отвърнала Роза.

Златния не харесвал това дете. То било едновременно прямо и мнително, безразсъдно и плахо. Било с една година по-малко от Диамант, и при това дъщеря на вещица. Искало му се синът му да си играе с момчета на неговата възраст и от неговия сой, от уважаваните фамилии на Горска поляна. Тюли настоявала да нарича вещицата

„мъдра жена“, ала вещицата си е вещица и дъщеря ѝ не била подходяща компания за Диамант. Но и леко го погъделичкало това, че момчето му учи на фокуси дете на вещица.

— Друго какво можеш да правиш, Диамант? — попитал той.

— Да свиря на флейта — тутакси отвърнал Диамант и извадил от джоба си флейтичката, която майка му му била подарила за дванадесетия му рожден ден. Допрял я до устните си, пръстите му заиграли и той засвирил милата, позната мелодия от западния бряг „Гдето идеш, мили“.

— Много хубаво — рекъл бащата. — Но знаеш ли, всеки може да свири на флейта.

Диамант погледнал към Роза. Момичето извърнало глава и свело очи към земята.

— Ама аз се научих много бързо — казал Диамант. Златния изсумтял равнодушно.

— Тя може да свири и сама — казал Диамант и отдръпнал флейтичката от устните си. Пръстите му заиграли по дупките и флейтата изсвирила кратка джига. Няколко ноти хванала фалшиво, а на последната изскимтяла жално.

— Още не съм я свикнал — казал Диамант тъжно и смутено.

— Много добре, много добре — рекъл бащата. — Продължавай да се упражняваш.

И ги оставил. Не знаел какво повече да каже. Не искал да окуражава момчето да си хаби повече времето с музика или с това момиче; бездруго вече било похабило твърде много време, а нито едното, нито другото щяло да го отведе далече в живота. Но този дар, този неоспорим дар — подскачащият камък, флейтата, която свири сама... грешка би било да му се придава прекалено голямо значение, но може би нямало да е зле да не го обезкуражава.

Според разбирането на Златния парите били сила, но не единствената сила. Имало още две — едната равна на парите, а другата — по-голяма. Когато Владетелят на Западните земи дошъл в имението си недалече от Горска поляна, Златния с радост му показал васалната си вярност. Владетелят бил роден, за да управлява и поддържа мира, а Златния бил роден, за да се занимава с търговия и богатство, всеки на мястото си; и всеки, знатен или простосмъртен, ако служел добре и честно, заслужавал почит и уважение. Но имало също така и по-

дребни благородници, които Златния можел да купи и продаде, да им заеме или да ги остави да стигнат до просешка тояга, хора родени благородници, които не заслужавали нито вяръност, нито почит. Силата на рождението и силата на парите били съпоставими и трябвало да се печелят и отстояват, за да не се изгубят.

Но над богатите и знатните стояли онези, които наричали хора на силата: чародеите. Тяхната сила, колкото и малко да се упражнявала, била абсолютна. В техните ръце лежала съдбата на останалото дълго време без крале кралство на Архипелага.

Ако Диамант бил роден за този вид сила и власт, ако това била неговата дарба, то тогава всички мечти и планове на Златния да го обучи за търговията и да го вземе да му помага в разширяването на обмена с Южен пристан и да изкупи цялата гора над Рече — всичко това се оказвало дребнаво и нищожно. Дали Диамант не би могъл да отиде (като чичото на майка му) в Школата за магьосници на остров Роук? Дали и той не би могъл (като чичото) да спечели слава за своето семейство и власт над всеки знатен и обикновен гражданин, ставайки маг в Двора на владетелите регенти в Голямото пристанище на Хавнър? Самият Златен за малко щял да се зарее нагоре по стъпалата, унесен от такива мечти.

Ала не казал нищо на момчето, нито на майка му. Съвестно си държал устата затворена, недоверчив към мечти и видения, докато не се превърнат в реалност; а жена му, макар да била грижовна и обичлива съпруга, майка и стопанка, вече попрекалявала с талантите и постиженията на Диамант. И също като всички жени имала навика необмислено да бърбори и клюкарства с приятелките си. Всъщност момичето Роза се навъртало около Диамант, защото Тюли често канела майката на Роза, вещицата Рошла, да им гостува и се съветвала с нея всеки път, щом Диамант ожули коляно или си счупи нокът, и й разправяла повече, отколкото тя или който и да било друг трябвало да знае за домакинството на Златния. Неговите занимания и печалби не били работа на вещицата. От друга страна, Рошла навярно можела да му каже дали синът му наистина показва обещаваща дарба, дали има талант за магьосничество... но той отхвърлял мисълта да я пита, да търси вещерското й мнение за каквото и да било, камо ли преценката й за сина му.

Решил да чака и да наблюдава. Тъй като бил търпелив човек със силна воля, го правил четири години, докато Диамант не станал на шестнадесет. Едър, добре отраснал младеж, добър и в игрите, и в уроците, той бил все така червендалест, с грейнали очи и засмян. Тежко понесъл, когато гласът му загрубял и сладкият детски сопран станал немелодичен и дрезгав. Златния се надявал, че най-сетне ще сложи край на пеенето си, но момчето продължавало да хойка с разни скитащи музиканти, певци на балади и тям подобни, и да учи боклуците им. Не било това живот за син на търговец, който трябвало да наследи и управлява бащините си имоти, дъскорезница и търговии, и Златния му го казал.

— Времето за пеене свърши, сине — така му казал. — Вече трябва да помислиш, че си мъж.

Диамант получи истинското си име при изворите на Амиа, в хълмовете над Горска поляна. Заклинателят Бучиниш, който познаваше чичото на майка му, мага, дойде от Южен пристан да го именува. И Бучиниш бе поканен на имения му ден следващата година — голямо празненство, бира и ядене за всички, и нови дрехи, по риза или пола, или долна ризка за всяко дете, което си беше стар обичай в западен Хавнър, и танци на моравата в топлата есенна вечер. Диамант имаше много приятели, всички момчета на неговата възраст и всички момичета също така. Младите танцуваха, а някои бяха попрекалили с бирата, но никой не се държа много лошо и нощта мина весело и остави добри спомени. На другата сутрин Златния каза на сина си да помисли, че вече е мъж.

— Мислил съм доста за това — отвърна момчето с дрезгавия си глас.

— И?

— Ами... — започна Диамант и млъкна.

— Винаги съм разчитал, че ще се заемеш със семейните дела — рече Златния. Тонът му беше спокоен и Диамант си замълча.

— Мислил ли си какво искаш да правиш?

— Понякога.

— Изобщо говори ли с майстор Бучиниш? Диамант се поколеба.

— Не. — И погледна въпросително баща си.

— Аз говорих с него снощи — каза Златния. — Според него ти имаш някои естествени дарби, които не само е трудно, а всъщност е погрешно и вредно да се потискат.

Светлината се беше върнала в тъмните очи на Диамант.

— Майсторът каза, че такива дарби или заложиби, ако не се обучават, не само че се похабяват, но може да се окажат и вредни. Изкуството трябва да се учи и упражнява, така каза.

Лицето на Диамант засия.

— Но според него то трябва да се учи и упражнява само за себе си.

Диамант закима нетърпеливо.

— Това е още по-вярно, ако дарбата е истинска, някоя необикновена заложиба. Една вещица с нейните любовни билета не може много да навреди, но дори един селски заклинател, твърди той, трябва да внимава, защото ако изкуството се използва за низки цели, то става слабо и пакостно... Разбира се, дори на един заклинател му се плаща. А магьосниците, както знаеш, живеят с владетели и имат каквото пожелаят.

Диамант слушаше напрегнато, леко намръщен.

— Тъй че, да го кажа направо, щом я имаш тая дарба, Диамант, от нея пряка полза за нашата търговия няма. Тя трябва да се отгледа по нейните си правила и да се държи в юзди — изучена и усвоена. Чак тогава, каза той, учителите ти могат да започнат да ти казват какво да правиш с нея, какво добро ще ти донесе. Или друго — добави той сдържано.

Последва дълга пауза.

— Казах му — продължи Златния, — че съм те виждал с едно обръщане на ръката и с една дума да превръщаш издялана от дърво птица в птица, която лети и пее. Виждал съм те да правиш светлик във въздуха. Ти не знаеше, че те наблюдавам. Дълго те наблюдавах и не казвах нищо. Не исках да придавам голямо значение на някаква детинска игра. Но вярвам, че имаш дарование, може би голямо дарование. Щом разказах на майстор Бучиниш какво съм те виждал да правиш, той се съгласи с мен. Каза, че можеш да отидеш да учиш при него в Южен пристан за една година, а може би и повече.

— Да се уча при майстор Бучиниш? — възкликна Диамант.

— Стига да искаш.

— Аз... никога не съм мислил за това. Може ли да си помисля за... един ден?

— Разбира се — отвърна Златния, доволен от предпазливостта на сина си. Беше мислил, че Диамант ще скочи, като чуе предложението, което навярно щеше да е естествено, но болезнено за бащата, бухала, който — може би — бе отгледал в гнездото си орел.

Защото Златния гледаше на магическото изкуство с искрено смирение, като на нещо много високо над него — не просто игра, като музиката или разказването на предания, а като на практическа работа с огромен потенциал, с която неговата търговия не можеше да се сравни. И той освен това, въпреки че сам не би се изразил по този начин, се боеше от магьосниците. Леко презрително се отнасяше към заклинателите с техните шмекерии, фокуси и ала-бала, но от магьосниците се боеше.

— Мама знае ли? — попита Диамант.

— Ще научи, като му дойде времето. Тя не бива да се меси в твоето решение, Диамант. Жените нищо не разбират от тези неща и нямат нищо общо с тях. Ти трябва да направиш своя избор сам, като мъж. Разбираш ли ме?

Златния беше искрен — виждаше във всичко това възможност най-сетне да отбие момчето от майка му. Тя като жена щеше да се вкопчи в него, но той като мъж трябваше да се научи сам да се справя с живота си. А Диамант закима твърдо и това удовлетвори бащата, макар да изглеждаше малко умислен.

— Майстор Бучиниш е казал, че аз... казал е, че смята, че аз съм имал... че може би имам дарба, талант за...

Златния го увери, че магьосникът наистина го е казал, макар че, разбира се, тепърва щяло да се разбере що за дарба е. Скъмността на момчето го успокои много. Полусъзнателно се беше боял, че Диамант ще тържествува, че тутакси ще прояви силата си — онова тайнствено, опасно, непредвидимо могъщество, пред което цялото богатство и достойнство на Златния щяха да са безсилни.

— Благодаря ти, татко.

Златния го прегърна и го остави, напълно доволен.

Мястото за срещата им беше сред жълтите върби, при завоя на Амиа под ковачницата. Когато Роза дойде, Диамант ѝ каза:

— Иска да отида да се уча при майстор Бучиниш! Какво да правя сега?

— Да се учиш при чародея?

— Той смята, че имам огромен талант. За магьосничество.

— Кой?

— Татко. Видял е някои от нещата, които правехме. Но казва, че според Бучиниш трябва да отида да уча, защото иначе може да стане опасно. Ох. — И Диамант заблъска главата си с ръце.

— Но ти наистина имаш талант.

Той простена и продължи да удря главата си с юмруци. Седеше върху пръстта на старото им място за игра, едно затулено сред върбите кътче, където можеха да слушат ромона на потока през камъните и кънтенето от ковачницата малко по-нагоре. Момичето седеше срещу него.

— Виж само всичките неща, които можеш да правиш. Нямаше да ги можеш, ако нямаше дарба.

— Малка дарба — смотолеви Диамант. — Само за фокуси.

— Откъде знаеш?

Роза беше мургава, с бухнала като облак къдрава коса, тънки устни и напрегнато, сериозно лице. Краката и ръцете ѝ бяха голи и мръсни, полата и елекът ѝ — опърпани. Оцапаните пръсти на краката и ръцете ѝ бяха тънки и нежни, а под дрипавото ѝ елече проблясваше наниз от аметисти. Майка ѝ, Рошла, припечелваше добре от знахарство, наместване на изметнати кокали и бабуване, от продажба на магии за намиране, любовни билета и отвари за приспиване. Можеше да си позволи да облече и себе си, както и дъщеря си в нови дрехи, да ѝ купи обувки, та да ходи чиста, но просто не ѝ хрумваше да го направи. Нито пък домашното шетане и готвене я интересуваше много. Двете с Роза преживяваха главно с варени пилета и пържени яйца, защото ѝ плащаха главно с птици. Дворът на двустайната им къщичка гъмжеше от котки и кокошки. Падаше си по котки, жаби и накити. Герданчето от аметист ѝ беше платата заради лекото раждане на сина на главния дървар на Златния. Самата Рошла ходеше отрупана с гердани и гривни, които тракаха и дрънкаха, докато припряно редеше някое заклинание. По някой път носеше коте на рамото си. Не беше грижовна майка. Веднъж, когато беше на седем години, Роза я беше попитала сърдито:

- Защо си ме родила, като не си ме искала?
- Как да изкарвам бебетата на хората, ако не съм имала?
- Значи съм просто упражнение — изсумтя Роза.
- Всичко е упражнение — отвърна ѝ Рошла.

Иначе не беше злонравна жена. Рядко се сещаше да направи нещо за щерка си, но никога не я биеше, никога не я гълчеше и ѝ даваше всичко, което поиска — ядене, една голяма крастава жаба, само нейна, гердана от аметист, уроци по вещерство. Щеше и нови дрехи да ѝ вземе, ако Роза я беше помолила, но тя така и не я помоли. Роза беше започнала да се грижи за себе си от много малка; и това бе една от причините Диамант да я обикне. С нея той знаеше какво е свободата. Без нея можеше да си я спечели само когато слушаше, пееше и свиреше.

— Наистина имам дарба — каза сега той; търкаше слепоочията си и си скубеше косата.

— Престани да си съсипваш главата — каза му Роза.

— Знам, че според Тари имам.

— Разбира се, че имаш. Има ли значение какво мисли Тари? Вече свириш на арфата девет пъти по-добре от него.

Това беше друга причина Диамант да я обича.

— Има ли на света магьосници музиканти? — Той вдигна очи към нея.

Тя се замисли.

— Не знам.

— И аз не знам. Моред и Елфаран са си пели, а той е бил маг. Мисля, че на Роук има Повелител на песните, който ги учи на предания и истории. Но никога не съм чувал за магьосник, който да е и музикант.

— Не виждам защо не би могло да има. — Тя никога не виждаше защо нещо не би могло да го има. Още една причина да я обича.

— Винаги ми се е струвало, че те някак си приличат — каза той.

— Магията и музиката. Заклинанията и мелодиите. Поне и в двете трябва да си съвсем точен.

— Упражнение — каза много кисело Роза. — Знам. Подхвърли едно камъче към Диамант и във въздуха то се превърна в пеперуда. Той също ѝ подхвърли пеперуда и двете запърхаха за миг, преди да паднат

на земята като камъчета. Двамата си бяха измислили най-различни такива варианти на стария фокус с подскачащото камъче.

— Трябва да заминеш, Ди — каза тя. — Просто за да разбереш.

— Знам.

— Ами ако наистина станеш магьосник! Оу! Помисли само на какво можеш да ме научиш! Превръщане... Бихме могли да станем какво ли не. Конне! Мечки!

— Къртици. Честно ти казвам, иде ми да се скрия вдън земя. Винаги съм мислил, че татко ще ме накара да уча неговия занаят, след като си получих името. Но през цялата тази година той някак го задържа. Предполагам, че си е наумил това нещо отдавна. Ами ако ида там и се окаже, че не ме бива толкова за магьосник, колкото за писар? Защо да не мога да правя това, което знам, че мога?

— Добре де, а защо да не можеш да ги правиш всичките неща? Поне магьосничеството и музиката? Писар винаги можеш да си наемеш.

Засмя се и слабото ѝ лице светна, тънката ѝ уста се отвори широко и очите ѝ почти се скриха.

— О, Тъмна роза — каза Диамант, — обичам те.

— Разбира се, че ме обичаш. Мисли му, ако престанеш. Ще те омагьосам.

Изправиха се на колене, един срещу друг, със сплетени длани, и се зацелуваха. За устните на Роза лицето на Диамант беше гладко и сладко като узрял плод, съвсем леко боцкащо на горната устна и брадичката, където наскоро се бе обръснал. За устните на Диамант лицето на Роза беше меко като коприна, съвсем леко песъчливо на едната буза, където наскоро бе отрила оцапаната си ръка. Още малко се доближиха, така че гърдите и коремите им се опряха, макар ръцете им да останаха долу на хълбоците. Продължиха да се целуват.

— Тъмна роза. — Той прошепна в ухото ѝ тайното си име. Тя не отвърна нищо, само издиша топлия си дъх в ухото му и той изстена и стисна силно ръцете ѝ. Отдръпна се леко. Тя също.

Седнаха отново на пръстта.

— О, Ди — промълви тя. — Ще бъде ужасно, когато заминеш.

— Няма да замина — каза той. — Никъде. Никога.

Той, разбира се, замина за Южния пристан на Хавнър, в една от бащините си коли, карана от един от бащините му колари, заедно с майстор Бучиниш. По правило хората правят това, което магьосниците ги посъветват да правят. А и немалка е честта да бъдеш поканен от магьосник за негов ученик или чирак. При Бучиниш, който си бе спечелил тоягата на Роук, често идваха момчета да го молят да ги изпита, а ако имат дарба — да ги учи. Изпитваше леко любопитство към това момче, чиято веселост и добри обноски сякаш прикриваха някаква неохота или съмнение в себе си. Това, че е надарено, беше идея на бащата, не на момчето. Това беше необичайно, макар може би не толкова необичайно за богатите, колкото за обикновените хора. Тъй или инак, той го взе срещу добра чирашка такса, платена предварително в злато и слонова кост. Ако имаше заложи за магьосник, Бучиниш щеше да го учи, а ако се окажеше, както подозираше Бучиниш, че дарбата е само детско умение, щеше да го върне у дома с остатъка от платеното. Бучиниш беше честен, праведен, сериозен, учен магьосник, не се интересуваше много от чувства и амбиции. Неговата дарба беше в имената.

— Изкуството започва и свършва с назоваването — твърдеше той и това си беше самата истина, макар че между започването и свършването има още твърде много.

Така Диамант, вместо да учи заклинания, илюзии, превръщания и всякакви там „евтини фокусчета“, както ги наричаше Бучиниш, седеше в една тясна стая в задната част на магьосническата тясна къща, на една тясна задна уличка в стария град, и зубреше дълги-предълги списъци думи — думи на силата на Езика на Сътворението. Растения и части на растения, животни и части на животни, острови и части на острови, части на кораби, части на човешкото тяло. Думите така и не образуваха смисъл, така и не се свързваха в изречения. Само списъци. Дълги, дълги списъци.

Умът му се рееше. „Клепка“ на Истинската реч е сиаса, прочете той и усети как едни клепки се отриват в брадичката му в пеперудена целувка, тъмни клепки. Вдигна стреснато очи и не разбра какво го е докоснало. После, когато се опита да повтори думата, занемя.

— Памет, памет — казваше Бучиниш. — Никаква полза няма от таланта без памет!

Не беше груб, но беше неумолим. Диамант нямаше представа какво е мнението на Бучиниш за него, но предполагаше, че е доста ниско. Чародеят понякога го взимаше със себе си по работа — най-вече да поставя заклинания за безопасност на кораби и къщи, да пречиства кладенци и да заседава в градския съвет, където рядко говореше, но винаги слушаше. Друг магьосник, неучил на Роук, но с голяма дарба в лекуването, се грижеше за болните и смъртниците в Южен пристан. Бучиниш беше много благодарен за това. Той намираше удоволствие в изследването и общо взето, доколкото разбираше Диамант, не правеше никакви магии.

— Да се пази Равновесието, това е всичко — казваше Бучиниш и: — Знание, ред, контрол.

Тези думи ги казваше толкова често, че в главата на Диамант те образуваха мелодия и сами се пееха непрестанно: „Зна-ание, ре-ед, контрооооол...”

Когато Диамант вкарваше списъците с имена в измислени от него мелодии, ги запомняше по-бързо; но пък тогава мелодията се превръщаше в част от името, а той пееше толкова чисто — гласът му бе започнал да се възстановява в богат тенор, — че Бучиниш потръпваше. Къщата на Бучиниш беше много тиха.

Общо взето от ученика се очакваше или да бъде с учителя, или да запаметява списъците с имена в стаята, където се намираха книгите с познание и книгите с думи, или да спи. На „рано лягай, рано ставай“ Бучиниш държеше стриктно. Но от време на време Диамант получаваше по един-два свободни часа. Винаги слизаше до пристанището, седаше на някой кей и мислеше за Тъмна роза. Веднага щом излезеше от къщата и се отдалечеше от майстор Бучиниш, започваше да мисли за Тъмна роза и продължаваше да мисли за нея и почти за нищо друго. Това малко го изненадваше. Струваше му се, че трябва да изпитва тъга по дома, да мисли за майка си. Всъщност доста често мислеше за майка си и често изпитваше тъга за родния дом, когато лежеше на нара си в голата тясна стаичка след оскъдната вечеря с постна яхния от грах — защото магьосникът поне не живееше в такъв лукс, какъвто си беше представял Златния. Нощем Диамант изобщо не мислеше за Тъмна роза. Мислеше или за майка си, или за слънчевите стаи и топлата храна, или пък някоя мелодия му идваше в главата и той я упражняваше на арфата наум и така се унасяше в сън.

Тъмна роза се появяваше в ума му само когато слезеше при кейовете, вторачеше се във водата на залива, в дървените колове, рибарските лодки, само когато беше навън и далече от Бучиниш и къщата му.

Лелееше оскъдните си свободни часове все едно, че бяха истински срещи с нея. Винаги я беше обичал, но не беше разбирал, че я обича повече от всякого и от всичко на света. Докато беше с нея, дори когато седеше на пристанището и мислеше за нея, беше жив. В къщата на майстор Бучиниш и с него не се чувстваше съвсем жив. Чувстваше се малко мъртъв. Не чак мъртъв, но малко мъртъв.

Няколко пъти, докато седеше на стълбата към водата и мръсните вълнички се плискаха няколко стъпала по-надолу, а крясъците на чайките и врявата на пристанищните докери се сливаха в писклива, нестройна музика, той затваряше очи и виждаше любовта си толкова ясно, толкова близо, че протягаше ръка да я докосне. Ако протегнеше ръката си само наум, както с арфата, на която се упражняваше наум, я докосваше наистина. Усещаше ръката ѝ в своята, и бузата ѝ — топло-хладна, копринено-грапава, полегнала на устните му. В ума си ѝ говореше и в ума му тя му отвръщаше, гласът ѝ, дрезгавият ѝ глас казваше името му: „Диамант...“

Ала щом тръгнеше обратно нагоре по улиците на Южен пристан, я изгубваше. Заклеваше се да я пази в себе си, да мисли за нея, да мисли за нея през нощта, но тя се стапяше и изчезваше. Щом отвореше вратата на къщата на майстор Бучиниш, почваше да декламира списъци с имена или да се чуди какво ще има за вечеря, защото непрекъснато беше гладен. Едва когато го пуснеха за някой час и изтичаше долу на пристана, можеше да мисли за нея.

И той заживя с чувството, че тези часове са истински срещи с нея, и заживя заради тях, без да съзнава за какво живее, докато не стъпеше на чакълестия морски бряг и очите му не се впереха към далечната граница между море и небе. Тогава си спомняше онова, което си струваше да помни.

Зимата отмина, хладната ранна пролет също, а с топлата късна пролет дойде и писмо от майка му, донесено от един колар. Диамант го изчете и го занесе на майстор Бучиниш с думите:

— Майка ми пита дали бих могъл да прекарам един месец вкъщи това лято.

— Вероятно не — отвърна магьосникът и сякаш чак сега забелязал Диамант, остави перото си и рече: — Младежо, трябва да те попитам дали желаеш да продължиш с мен.

Диамант не знаеше какво да каже. Изобщо не му беше хрумвало, че зависи от него.

— Смятате ли, че трябва? — попита накрая той.

— Вероятно не.

Диамант очакваше да изпита облекчение, но се почувства отхвърлен, посрамен.

— Съжалявам — отвърна той с толкова достойнство, че накара Бучиниш да вдигне глава.

— Би могъл да отидеш на Роук — каза магьосникът.

— На Роук?

Зяпналата физиономия на момъка подразни Бучиниш, макар той да знаеше, че не трябва. Магьосниците обикновено подсилват самочувствието на младите си себеподобни. Очакват скромността да се появи по-късно, ако изобщо се появи.

— Казах Роук.

Тонът му говореше, че не е свикнал да се повтаря. И тогава, защото това момче, това мекушаво, зареяно в облаците момче му беше станало скъпо със своята безропотна търпеливост, Бучиниш го съжали и му каза:

— Трябва или да отидеш на Роук, или да намериш магьосник, който да те научи на това, което ти е нужно. Разбира се, това, на което аз мога да те уча, ти е нужно. Трябват ти имената. Изкуството започва и свършва с назоваването. Но не това е дарбата ти. Слаба памет имаш за думите. Трябва да я упражняваш много упорито. Ясно е обаче, че имаш заложби, и те трябва да се отглеждат и дисциплинират, нещо, което някой друг може да ти даде по-добре от мен. — Ето как понякога, дори на неочаквани места, скромността поражда скромност. — Ако решиш да заминеш за Роук, ще ти дам препоръчително писмо, за да привлече специалното внимание на Повелителя на призоваването.

— О! — възкликна объркан Диамант. Изкуството на призоваването всъщност беше най-загадъчното и опасното от цялото магьосничество.

— Може и да греша — каза Бучиниш със сухия си и равен глас. — Дарбата ти може да е в Шарката. Или обикновена дарба за превръщане. Не съм сигурен.

— Но вие сте... аз всъщност...

— О, да. Младежо, ти си доста муден в опознаването на собствените си дарования. — Каза го малко грубо и Диамант се вкочани.

— Мислех, че дарбата ми е за музика — каза той. Бучиниш махна презрително с ръка.

— Аз говоря за Истинското изкуство. Сега ще бъда откровен с теб. Съветвам те да пишеш на родителите си — аз също ще им пиша — като ги уведомиш, че си решил да отидеш на Роук, стига да го решиш; или в Голямото пристанище, стига магът Опърничавия да се съгласи да те вземе, а мисля, че ще се съгласи с моята препоръка. Но не те съветвам да посещаваш дома си. Заплетените връзки със семейство, приятели и прочие е точно това, от което трябва да се освободиш. Сега и завинаги.

— Магьосниците нямат ли семейства?

Бучиниш се зарадва, като видя поне малко плам у момчето.

— Те са си семейство един за друг.

— А приятели?

— Могат да бъдат приятели. Да съм казвал, че животът е лек? — Мълчание. Бучиниш гледаше Диамант право в очите. — Имаше едно момиче.

Диамант издържа погледа му за миг, сведе очи и не отвърна нищо.

— Бащи ти ми каза. Дъщеря на вещица, приятелче от детинство. Вярваше, че си я учил на заклинания.

— Тя ме учеше. Бучиниш кимна.

— За деца това е напълно разбираемо. Но вече е невъзможно. Разбираш ли?

— Не — отвърна Диамант.

— Седни — покани го Бучиниш и Диамант седна на коравия стол срещу него.

— Тук мога да те пазя и го правих. На Роук, разбира се, ще си в пълна безопасност. Там самите стени... Но върнеш ли се у дома, ще трябва сам да се пазиш, с много воля. За един младеж това е трудно,

много трудно... изпитание на воля, която все още не е калена, на ум, който все още не е разбрал същинската си цел. Много категорично те съветвам да не поемаш този риск. Напиши на родителите си и замини за Голямото пристанище или за Роук. Половината годишна такса, която ще ти върна, ще ти осигури първите разходи.

Диамант седеше сковано. Напоследък придобиваше високия ръст и телосложението на баща си и много приличаше на мъж, макар и много млад.

— Какво имате предвид, майстор Бучиниш, с думите, че сте ме пазили.

— Просто както пазя себе си — каза чародеят и добави сприхаво: — Сделката, момче. Силата, която отдаваме заради силата си. По-низшето същество, от което се отказваме. Не може да не знаеш, че всеки истински мъж на силата е целомъдрен.

Последва пауза и накрая Диамант каза:

— Значи вие сте се погрижили да... аз да не...

— Разбира се. Беше моя отговорност като твой учител. Диамант кимна. И каза:

— Благодаря ви. После стана.

— Извинете ме, учителю. Трябва да помисля.

— Къде отиваш?

— Долу на вълнолома.

— По-добре стой тук.

— Не мога да мисля тук.

В този миг Бучиниш може би трябваше да разбере какво го очаква; но след като бе заявил на момчето, че няма повече да бъде негов учител, съвестта му не му позволи да му заповядва.

— Ти имаш истинска дарба, Ессири — каза той, изричайки името, което беше дал на момчето в изворите на Амиа, дума, означаваща „върба“ на Древната реч. — Не я разбирам напълно. Мисля, че ти изобщо не я разбираш. Внимавай! Да злоупотребиш с дарба или да се откажеш да я използваш може да причини голяма загуба, голяма вреда.

Диамант кимна — измъчен, разкаян, покорен, скован.

— Върви — каза чародеят и Диамант тръгна.

По-късно Бучиниш разбра, че изобщо не е трябвало да позволява на момчето да напусне къщата. Беше подценил волята на Диамант, или

пък силата на заклинанието, направено му от момичето. Разговорът им бе на заранта; Бучиниш отново се върна към древната магия, която анотираше. Чак на вечеря помисли за ученика си и чак след като изяде вечерята си, си призна, че Диамант е избягал.

Бучиниш проявяваше неприязън към практикуването на всякакви по-низши изкуства на магията. Затова не разгърна заклинание за намиране, както щеше да направи всеки обикновен заклинател. Нито призова Диамант. Беше ядосан; може би дори уязвен. Хранеше добри чувства към момчето и дори бе предложил да напише за него на Призовника, а сега, при първото изпитание на характера Диамант се скърши. „Стъкло“, мърмореше магьосникът. Тази слабост поне доказваше, че не е опасен. По-добре би било някои таланти да не избухват на воля, но у този млад човек не се таеше опасност, нито злоумисъл. Нито амбиция. „Хъс няма — каза Бучиниш на смълчаната къща.

— Да пълзи тогава при майка си.“

Все пак го заболя, че Диамант го остави така, без дума за благодарност или извинение да каже.

Щом духна светилника и си легна, дъщерята на вещицата чу зов на бухал — онова късо и плавно „ху-ху-ху-ху“, заради което хората ги наричат „смеещи се бухали“. Чу го със скръбно сърце. Беше техният сигнал, в летните нощи, когато се промъкваха до върбите на брега на Амиа, докато всички други спят. Тази нощ нямаше да мисли за него. През зимата му беше изпращала послания нощ след нощ. Беше научила заклинанието на майка си за изпращане и знаеше, че заклинанието е истинско. Беше му пращала докосването си, гласа си, изричащ името му, отново и отново. И се беше натъквала на стена от въздух и мълчание. Нищо не докосваше. Той се беше оградил от нея със стена. Не искаше да я чуе.

На няколко пъти, изведнъж, посред бял ден, имаше мигове, в които тя го усещаше близо, в ума си, и можеше да го докосне, стига да протегне ръка. Но нощем познаваше само празното му отсъствие, отказа му от нея. Беше престанала да го достига от месеци, ала сърцето ѝ все още беше наранено.

— Ху-ху-ху — избуха бухалът под прозореца ѝ, а после каза:

— Тъмна роза!

Сепнала се в мъката си, тя скочи от леглото и отвори кепенците.

— Излез — прошепна Диамант, като сянка на звездната светлина.

— Мама не е вкъщи. Влез! Посрещна го на прага.

Стояха, много силно притиснати един в друг, и дълго мълчаха. За Диамант беше все едно, че държи в прегръдката си своето бъдеще, собствения си живот, целия си живот.

Най-сетне тя се размърда, целуна го по бузата и зашепна:

— Липсваше ми, липсваше ми, липсваше ми. Колко можеш да останеш?

— Колкото си поискам.

Тя задържа ръката му и го поведе вътре. Той винаги беше изпитвал известна неохота да влиза в къщата на вещицата — наситено с миризми и разхвърляно място, задръстено с женски тайни и вещерство, толкова различно от собствения му чист и уютен дом, по-различно дори от хладната суровост на магьосническата къща. Закова се на място и потръпна като кон, прекалено висок за окичените с билки тавански греди. Беше с изопнати нерви и много изтощен от дългия път, след като бе извървял четиридесет мили без храна.

— Къде е майка ти? — попита той шепнешком.

— Ще остане да бди при старата Ферни. Тя почина днес следобед, мама ще е там цяла нощ. Но как дойде тук?

— Пеш.

— Магьосникът е разрешил да се върнеш вкъщи?

— Избягах.

— Избягал си? Защо?

— За да те опазя.

Вгледа се в нея, в това живо, пламенно, мургаво лице сред рошавия облак коса. Беше само по долна риза и той видя безкрайно нежните хълмчета на гърдите ѝ. Притегли я отново към себе си, но макар да го прегърна, тя отново се отдръпна намръщена.

— Да ме опазиш? Май цяла зима ти беше все едно дали ще ме загубиш. Какво те накара да се върнеш сега?

— Той искаше да отида на Роук.

— На Роук? — Тя го зяпна. — На Роук, Ди? Значи наистина имаш дарбата... можеш да станеш заклинател?

Това, че е на страната на Бучиниш, го смаза.

— За него заклинателите са нищо. Смята, че мога да стана чародей. Да правя магьосничество. Не просто вещерство.

— О, разбирам — каза Роза. — Но не разбирам защо си избягал. Бяха пуснали ръцете си.

— Не разбираш ли? — каза той подразнен, че не разбира, защото и той не го беше разбрал. — Един магьосник не може да има нищо общо с жени. С вещици. С... онези неща.

— О, знам. Под достойнството им е.

— Не че им е под достойнството.

— О, точно така е. Бас държа, че е трябвало да отучиш всички заклинания, на които те научих. Нали?

— Не е същото.

— Не е. Не е Висшето изкуство. Не е Истинската реч. Един магьосник не може да си хаби дарбата за прости думи. „Слабо като женска магия, мръсно като женска магия“, мислиш, че не знам какво говорят ли? Защо си тук тогава?

— За да те видя!

— Защо?

— Според теб защо?

— Ти така и не ми изпрати, не ми позволи да ти изпратя, през цялото време, докато те нямаше. Аз трябваше само да чакам, докато ти омръзне да си играеш на магьосник. Е, омръзна ми да чакам. — Шепнеше и думите ѝ почти не се чуваха.

— Някой се навърта наоколо. — Не можеше да повярва, че го отхвърля. — Кой е тръгнал след теб?

— И да има някой, не е твоя работа! Ти си отиде, обърна ми гръб. Магьосниците не могат да имат нищо общо с това, което правя аз, което прави майка ми. Е, и аз не искам да имам нищо общо с теб, нищичко. Върви си!

Прегладнял, отчаян и неразбран, Диамант понечи да я прегърне пак, да накара тялото ѝ да разбере неговото тяло, да повтори онази първа, дълбока прегръдка, побрала в себе си всички години от живота им. Озова се на две крачки назад, с опърлени ръце, бръмнали уши и замаяни очи. Мълнията беше в очите на Роза и стиснатите ѝ длани искряха.

— Да не си посмял! — прошепна тя.

— Не бой се — отвърна Диамант, обърна се и излезе. Връзка бял равнец се закачи в косата му и се повлече след него.

Прекара нощта на старото им място, във върбалаците. Надяваше се, че тя ще дойде, но тя не дойде и той скоро заспа, просто от умора. Събуди се с първите студени лъчи на слънцето. Надигна се и помисли. В живота си се вгледа на тази студена светлина. Беше нещо много по-различно от онова, което бе вярвал, че е. Слезе до потока, в който бе получил името си. Пи, изми ръцете и лицето си, постара се да се приведе в колкото може по-приличен вид и тръгна през градчето към хубавата къща в горния му край, къщата на баща му.

След първите възклицания и целувки слугите и майка му го сложиха да седне на масата за закуска. Така, с топла храна в стомаха и хладен кураж в сърцето, той се изправи пред баща си, който беше излязъл преди закуска да нагледа тръгващите за Голямото пристанище коли, натоварени с дъбови дъски.

— Е, сине. — Прегърнаха се по мъжки. — Значи майстор Бучиниш ти даде ваканция?

— Не, татко. Напуснах.

Златния го зяпна, после напълни чинията си и седна.

— Напусна?

— Да, татко. Реших, че не искам да ставам магьосник.

— Хм — изсумтя с пълна уста Златния. — Напусна по своя воля, окончателно? С разрешението на майстора?

— По своя воля, окончателно, без негово разрешение.

Златния задъвка много бавно, забил поглед в масата. Диамант беше виждал баща си такъв, когато някой горски пазач му съобщеше, че в горите има пожар, или когато разбереше, че някой продавач на мулета го е измамил.

— Той искаше да отида в училището на Роук и да се уча при Повелителя на призоваването. Там щеше да ме прати. Реших да не отида.

След малко Златния попита, без да откъсва очи от масата:

— Защо?

— Защото това не е животът, който искам.

Отново пауза. Златния погледна жена си, която стоеше до прозореца и слушаше мълчаливо. После погледна сина си. И тогава, много бавно, смесицата от гняв, разочарование и смут, и достойнство

отстъпи на нещо по-простичко — израз на съучастничество, почти намигване.

— Разбирам — каза той. — И какво реши, че искаш? Пауза.

— Това — отвърна Диамант. Гласът му беше спокоен. Не погледна нито баща си, нито майка си.

— Ха! Е, трябва да кажа, че се радвам, сине. — Златния налага голямо парче месеник. — Честно казано, да ставаш магьосник, да ходиш на Роук, всички тия работи никога не са ми се стрували реални. А и ако беше отишъл там, не знам за какво щеше да е всичко това. Цялата ми търговия. Виж, ако си тук, има смисъл. Има смисъл. Добре! Но виж, ти наистина ли просто си избягал от магьосника? Той разбра ли къде отиваш?

— Не. Ще му пиша — отвърна Диамант с отскоро придобития си спокоен глас.

— Няма ли да се ядоса? Казват, че магьосниците били много избухливи. Пращят от гордост.

— Ядосан е — каза Диамант, — но нищо няма да направи.

И така се оказа. Дори, за изумление на Златния, майстор Бучиниш най-съвестно върна две пети от чирашката такса. С пакета, донесен от един от коларите на Златния, който беше закарал товар греди до Южния пристан, имаше и една бележка за Диамант. Тя гласеше: „Истинското изкуство изисква цяло сърце“. За получател, от външната страна на бележката бе нарисувана хардийската руна за върба. Бележката беше подписана с руната на Бучиниш, която имаше две значения: самото растение, както и „страдание“.

Диамант седеше в слънчевата си стая на горния етаж, на мястото си легло и слушаше пеенето на майка си, която шеташе из къщата. Държеше писмото на магьосника и препрочиташе думите и двете руни. Хладният ленив ум, породил се долу при върбите, приемаше урока. Никаква магия. Никога вече. Той така и не й бе отдал сърцето си. За него тя беше игра, игра, на която да играе с Тъмна роза. Дори имената от Истинската реч, които бе научил в къщата на чародея, макар да знаеше каква красота и колко сила таят, можеше да изостави, да ги остави да се изсипят, да ги забрави. Това не беше неговият език.

На своя език можеше да говори само с нея. А и нея беше изгубил. Раздвоеното сърце няма истинска реч. Отсега нататък можеше

да говори само на езика на дълга: приход и разход, вложение и доход, печалба и загуба.

И извън това — нищо. Имало беше илюзии, заклинанийца, камъчета, превръщащи се в пеперуди, дървени птички, които политат на живи криле за минута-две. Всъщност никога не беше имало избор. Имаше само един път, по който да върви.

Златния беше безкрайно щастлив и изобщо не го съзнаваше. „Стария си върна съкровището — говореше коларят на горския. — Благ е като прясно масло.“ Златния, без да забелязва колко е „благ“, мислеше само колко е благ животът. Беше изкупил гората на Рече, вярно, на доста солена цена, но поне Ниския клон от Източен хълм не можа да я вземе и сега двамата с Диамант можеха да я развият, както се полага. Между леските имаше много борове, които можеше да се изсекат и продадат за мачти, за греди и дървения, и на тяхно място да се посадят още лески. След време щеше да е чисто насаждение, като Голямата дъбрава, ядрото на лешниковото му кралство. Вярно, след време. Дъбът и леската не се изстрелват нагоре за една нощ като елшата и върбата. Но време имаше. Сега вече — време колкото искаш. Момчето беше само на седемнадесет, а самият той — само на четиридесет и пет. В разцвета си. Беше започнал да се чувства стар, но това бяха глупости. В разцвета си беше. По-старите дървета, дето не раждат вече, трябваше да се изкоренят заедно с боровете.

— Ех, ех — често говореше той на жена си, — всичко пак е розовичко, а? Ябълчицата на очите ти пак си е у дома, а? Вече край на цупенето, а?

А Тюли само се усмихваше и го потупваше по ръката. Веднъж обаче, вместо да се усмихне, каза:

— Чудесно е, че пак си е при нас, но... — И Златния престана да я слуша. Майките по рождение си се тревожат за децата, а пък жените по рождение са все недоволни. За какво да слуша страховете и грижите на Тюли, с които се измъчваше цял живот? Тя, разбира се, мислеше, че животът на търговец не е достатъчно добър за момчето. Нея ако слушаше човек, и животът на краля в Хавнър нямаше да е достатъчно добър за момчето й.

— Като си намери момиче — каза Златния в отговор на излиянията й, — ще се оправи. Знаеш ли, не му отива никак да живее с

магьосници. Ти за Диамант не се тревожи. Той ще разбере какво иска, като го види!

— Дано.

— Добре поне, че не се вижда с момичето на вещицата — каза Златния. — Добре поне, че с това се свърши.

По-късно му хрумна, че и жена му напоследък не се вижда с вещицата. От години не се отлепаха една от друга въпреки всичките му предупреждения, но напоследък Рошла изобщо не се мяркаше край къщата. Женските приятелства не траят дълго. Заяде я за това. Завари я да ръси полски джоджен и мливарска отрова в скриновете и раклите с дрехи срещу молци и каза:

— Твоята приятелка, мъдрата жена, май трябваше да им бае. Не сте ли вече приятелки?

— Не — отвърна жена му с тихия си и спокоен глас, — не сме.

— Толкоз по-добре! А с оная, дъщеря ѝ, какво стана? С някакъв палячо заминала, както чух?

— Музикант — отвърна Тюли. — Миналото лято.

— Празник за имения ден — каза Златния. — Време е малко да полудуваме, малко музика и танци, момче. Стана на деветнайсет. Отпразнувай го!

— Ще ходя до Източен хълм с мулетата на Съл.

— А, не. Съл ще се оправи сам. Остани си вкъщи и се повесели. Много работиш напоследък. Ще наемем музиканти. Кой е най-добрият тъдява? Тари и тумбата му?

— Татко, не искам празнуване — каза Диамант и се надигна, а мускулите му потръпваха като на кон. Вече беше по-едър от Златния и когато се раздвижи рязко, човек се стъписваше. — Ще ида до Източен хълм — заяви той и излезе.

— За какво е всичко това? — обърна се Златния към жена си: риторичен въпрос. Тя го погледна и нищо не каза — нериторичен отговор.

След като Златния излезе, тя намери сина си в стаята със счетоводните книги. Погледна страниците. Дълги, дълги списъци с имена и числа — приходи, разходи, печалби, загуби.

— Ди — заговори тя и той вдигна очи. Лицето му все още беше загладено и малко мъхесто като праскова, макар костите му да бяха

натежали, а очите му бяха тъжни.

— Не исках да нараня чувствата на татко.

— Щом си иска празника, да си го има. — Тя махна с ръка. Гласовете им си приличаха, в по-горния регистър, но с мрачни нотки, и бяха еднакво кротки и сдържани. Седна на едно столче до него, до високото писалище.

— Не мога — каза той, спря и продължи: — Наистина, никакви танци не искам.

— Той иска да си намериш момиче — промълви сухо Тюли.

— Това не ме интересува.

— Знам.

— Проблемът е...

— Проблемът е музиката — довърши майка му. Той кимна.

— Сине — изведнъж заговори тя разпалено, — няма никаква причина, никаква причина да се отказваш от всичко, което обичаш!

Той взе ръката ѝ и я целуна.

— Нещата не се смесват. Би трябвало да могат, но не се смесват. Това го разбрах. Когато оставих магьосника. Мислех, че мога да бъда всичко. Знаеш — да правя магия, да свиря музика, да бъда син на баща си, да обичам Роза... Не става така. Нещата не се смесват.

— Смесват се, и още как — каза Тюли. — Всичко е скачено едно за друго, всичко е преплетено.

— За жените може и да е така. Но аз... не мога да съм с раздвоено сърце.

— С раздвоено сърце? Ти ли? Ти се отказа от магьосничеството, защото разбра, че ако не го направиш, ще го предадеш.

Думите ѝ го стъписаха, но той не го отрече.

— Но защо — настоя тя, — защо се отказа от музиката?

— Трябва да имам цяло сърце. Не мога да свиря на арфа, докато се пазаря с мулестаря. Не мога да съчинявам балади, докато пресмятам колко трябва да платя на берачите, за да не ги наеме Ниския клон! — Гласът му леко трепереше и очите му сега не бяха тъжни, а гневни.

— Значи си сложил заклинание над себе си — каза тя, — както оня магьосник ти беше сложил. Заклинание да те пази. Да те пази с мулестарите, с берачите на лешници, и с това. — Тя тупна с презрение по книгата, задръстена с имена и числа. — Заклинание за мълчание.

След дълго време младият мъж попита:

— Какво друго мога да направя?

— Не знам, милия ми. Наистина искам да се опазиш. Наистина обичам да виждам баща ти щастлив и горд с теб. Но не мога да понеса, че те виждам нещастен, без гордост! Не знам. Може би си прав. Може би за един мъж е така — само едно нещо. Но песните ти ми липсват.

Беше се разплакала. Прегърнаха се и тя погали гъстата му лъскава коса, и му се извини, че е била груба, а той отново я прегърна и каза, че е най-добрата майка на света, и тя си излезе. Но докато прекриваше прага, се обърна за миг и каза:

— Нека да си получи празника, Ди. Пък и ти си го получи.

— Добре — отвърна той, за да я успокои.

Златния поръча бирата, яденето и фойерверките, но с наемането на музикантите се зае Диамант.

— Ще си доведе бандата, че как — каза Тари. — Изпуска ли се такова нещо? За празника на татенцето ти тук ще се изръсят всички свирачи от запада.

— Можеш да им кажеш, че на вашата група ще се плати.

— О, те ще дойдат заради славата — каза арфистът, мършав и дългнест четиридесетгодишен мъж. — То и ти можеш да изсвириш някоя, а? Биваше те преди да се захванеш с правене на пари. А и гласът ти не е лош, ако поработиш с него.

— Съмнявам се — отвърна Диамант.

— Онуй момиче, дето го харесваше, Роза, на вещицата дъщерята, обикаляла с тумбата на Лаби, разправят. Не се съмнявам, че и те ще наминат.

— Е, до скоро тогава — каза Диамант, едър, красив и безразличен, и си тръгна.

— Много големи станахме напоследък — измърмори Тари след него, — не можем да спрем две приказки да си кажем. А аз го учех на арфа едно време. Но какво е това за един богаташ?

Злобата на Тари толкова изнерви Диамант, че той загуби апетит. Известно време се надяваше, че се е разболял и че може да пропусне веселбата. Но дойде денят и той беше *там*. Не толкова набиващо се в очите и пищно там като баща му, ала присъстваше — смееше се, танцуваше. Всичките му приятели от детството също бяха там,

половината вече женени за другата половина, както изглеждаше, но имаше и много флиртове, а няколко хубавелки все се въртяха около него. Той изпи доста от чудесната бира на пивоварната на Гедж и откри, че може да понесе дори музиката, стига да танцува и да говори, и да се смее, докато танцува. Затова танцува с всички хубави момичета поред, а после отново с всяка, която дойдеше на ред, с всички танцува.

Беше най-грандиозното празненство на Златния, с дансинг, вдигнат на моравата малко по-надолу от къщата на Златния, и шатра, под която старите можеха да ядат, да пият и да одумват младите, и с нови дрехи за децата, и с жонгльори и кукловоди, някои от които наети, а други — за да оберат каквото могат, медни петащици и безплатна бира. Всяко празненство привлича странстващи артисти и музиканти — това им е препитанието — и макар непоканени, бяха добре дошли. Някакъв певец на приказки с бръмчащ като на пчела глас и с ручаща гайда пееше „Подвига на Господаря на драконите“ на хората, струпали се под големия дъб на билото на хълма. Когато тумбата на Тари, арфа, флейта, цигулка и барабан се оттегли, та музикантите да си поемат дъх и да пийнат, на танцувалната площадка скочи друга група.

— Ей, това е оркестърът на Лаби! — извика хубавелката до Диамант. — Ела, ела, тия са най-добрите!

Лаби — светлокож наперен тип, свиреше на обой. С него беше един цигулар, един свирач на тимпани — и Роза, която свиреше на флейта. Първата им мелодия беше бърза и заразителна, но прекалено бърза за повечето танцуващи. Диамант и партньорката му издържаха, а хората наоколо викаха и ръкопляскаха, когато свършиха танца си, изпотени и задъхани.

— Бира! — извика Диамант и го понесе със смях и бърборене вихрушка от млади мъже и жени.

Чу зад себе си началото на следващата мелодия — само цигулката, силна и тъжна, и тенор: „Гдето идеш, мили“.

Изпи халбата бира на един дъх и момичетата с него видяха как се стягат силните мускули на гърлото му, докато гълташе, разсмяха се и забърбориха, и цялото му тяло потрепера като на впрегнат кон, ужилен от мухи.

— О! Не мога!... — възкликна той и избяга в тъмното зад окачените зад бирената сергия фенери.

— Къде отива? — попита една, после друга.

— Ще се върне. — И се смееха, и бърбореха. Мелодията свърши.

— Тъмна роза — промълви той зад нея в тъмното. Тя извърна глава и го погледна. Главите им бяха на едно равнище, тя — седнала с кръстосани крака на танцовата площадка, той — коленичил в тревата.

— Ела при върбите — каза ѝ той.

Тя не отвърна нищо. Лаби ѝ хвърли един поглед и намести обоя на устните си. Барабанчикът удари три пъти по тимпана и подхванаха моряшка джигя.

Когато тя погледна пак, Диамант го нямаше.

След около час Тари се върна с тумбата си, недоволен от почивката, а още по-малко от бирата. Прекъсна мелодията и танца и много гръмко каза на Лаби да се разкара.

— А, пак ли си врем носа, арфистче? — сопна се Лаби, а Тари се обиди, и хората наоколо взеха страна, и щом препирнята стигна връхната си точка, Роза прибра флейтата в джоба си и се измъкна.

Зад фенерите беше тъмно, но тя знаеше пътя в тъмното. Той беше там. Върбите бяха пораснали през тези две години. Имаше съвсем малко място, където да седнат сред зелените храсти и опадалите листа.

Музиката започна отново, далечна и замъглена от вятъра и ромона на течащата вода.

— Какво искаш, Диамант?

— Да поговорим.

Бяха само гласове и сенки един за друг.

— Е?

— Искях да те помоля да заминеш с мен — каза той.

— Кога?

— Тогава. Когато се скарахме. Обърках всичко. Мислех, че... — Дълга пауза. — Мислех, че мога да продължа да бягам. С теб. И да свирим. Да се препитаваме. Двамата. Това исках да ти кажа.

— Не го каза.

— Знам. Всичко обърках. Предадох всичко. Магията. И музиката. И теб.

— Аз съм си добре.

— Нима?

— Е, не съм много добра с флейтата, но ставам, горе-долу. Кое то не си ме научил, мога да го запълня със заклинание, ако потрябва. А и

момчетата са си съвсем добри. Лаби не е толкова лош, колкото изглежда. Никой не се занася с мен. Изкарваме си добре. Зиме оставам при мама да ѝ помагам. Тъй че съм си добре. А ти, Ди?

— Всичко е зле.

Тя понечи да каже нещо и не го каза.

— Мисля, че просто бяхме деца. Сега...

— Какво се е променило?

— Направих лош избор.

— Веднъж ли? — каза тя. — Или два пъти?

— Два пъти.

— Хубавото става третия път.

Дълго мълчаха. Тя едва виждаше едрото му, присвито тяло под сенките на листата.

— По-едър си отпреди — промълви тя. — Можеш ли все още да правиш светлина, Ди? Искам да те видя.

Той поклати глава.

— Това беше единственото, което не можех да направя, а ти го можеше. Така и не ме научи.

— Просто не знаех какво точно правя — каза той. — Понякога ставаше, друг път — не.

— И магьосникът в Южен пристан не те научи да го правиш винаги?

— Учеше ме само на имена.

— Защо не можеш да го направиш сега?

— Отказах се, Тъмна роза. Трябваше или да правя само това и нищо друго, или изобщо да не го правя. Човек не може да живее с раздвоено сърце.

— Не разбирам защо — отвърна тя. — Майка ми може да излекува треска и да улесни раждане, и да намери изгубена вещ, може би това е нищо в сравнение с нещата, които правят магьосниците и господарите на драконите, но все пак не е съвсем нищо. И не се е отказвала от нищо заради това. Родила ме е, за да се научи как става! Само защото съм се научила от теб да свиря, трябва ли да се откажа да правя заклинания? Вече и аз мога да свалям треска. Защо трябва човек да се отказва от нещо, за да може да прави друго?

— Баща ми — почна той, после млъкна и се изсмя горчиво. — Просто не се връзват. Парите и музиката.

— Бащата и момичето на вещицата — добави Тъмна роза. Отново легна тишина между двамата. Листата на върбите изшумяха.

— Би ли се върнала при мен? — попита той. — Ще тръгнеш ли с мен, ще живееш ли с мен, ще се омъжиш ли за мен, Тъмна роза?

— Само не в къщата на баща ти, Ди.

— Където и да е. Ще избягаме.

— Но ти не можеш да имаш мен без музиката.

— Нито музиката без теб.

— Бих — каза тя.

— Лаби има ли си арфист? Тя се поколеба. И се засмя.

— Ами ако му трябва флейтист?

— Не съм се упражнявал, откакто напуснах, Тъмна роза. Но музиката винаги беше в главата ми, и ти...

Тя протегна ръце към него. Коленичиха един срещу друг и върбовите листа зашумяха над косите им. Целунаха се, отначало плахо.

В годините след като Диамант напусна дома си, Златния натрупа още повече пари. Всичките му сделки се оказаха изгодни. Сякаш късметът го бе ударил по главата и не можеше да се отърве от него. Стана несметно богат.

Не прости на сина си. Щеше да се получи щастлив край, но той не го допусна. Да си тръгне така, без една дума, точно в нощта на имения си ден, да замине с момичето на вещицата, оставяйки несвършена толкова почтена работа, да стане скитащ музикант, да дрънка на арфа и да пее, и да се хили за жалки петаци — всичко това носеше за Златния само срам, болка и яд. И той си преживяваше трагедията.

Тюли дълго време споделяше мъката му, тъй като можеше да вижда сина си само като лежи до мъжа си, което ѝ беше много трудно. Плачеше, щом помислеше, че Диамант сега е някъде гладен и спи на корава постеля. Студените есенни нощи бяха истинско нещастие за нея. Но след време чу да се говори за него като за Диамант, сладкогласния певец от Запада на Хавнър, Диамант, който свирел и пеел на великите владетели в Кулата на меча, и на сърцето ѝ поолекна. А веднъж, когато Златния беше слязъл до Южен пристан, двете с Рошла взеха една магарешка каручка и отидоха до Източен хълм,

където послушаха как Диамант пее „Преданието за Изгубената кралица“. Роза седеше с тях, а малката Тюли седеше на коляното на Тюли. И макар краят да не беше щастлив, в края на краищата това си бе истинска радост, за която си струва да се помоли човек.

Гдето идеш, мили

КОСТИТЕ НА ЗЕМЯТА

Пак валеше и магьосникът на Ри Алби бе силно изкушен да направи заклинание за време — само едно малко, дребно заклинанийце, колкото да отпрати дъжда отвъд планината. Боляха го костите. Болеше ги за слънцето, да се покаже и да грейне през плътта му, и да ги изсуши. Можеше, разбира се, да изрече заклинание за болка, но то щеше да я облекчи само за малко. Нямаше лек за това, което го мъчеше. Старите кости се нуждаят от слънцето. Магьосникът стоеше вкочанен на прага на къщата си, между тъмната стая и прогизналия от дъжда двор, сдържаше се да не направи заклинание и го беше яд на себе си, че се сдържа и че трябва да се сдържа.

Не прокълна — мъжете на силата не кълнат, не е безопасно — но се окашля с ръмжене, като мечка. Малко по-късно откъм скритите високи склонове на планината Гонт отекна глух гърмеж, затъркаля се от север на юг и заглъхна сред покритите с облачна пелена гори.

Добър знак е гърмът, помисли Долс. Скоро щеше да спре да вали. Придърпа гуглата и излезе на дъжда да нахрани пилците.

Първо влезе в курника и намери три яйца. Червена Бока мътеше. Яйцата й скоро щяха да се излюпят. Кокошинките я мъчеха и тя изглеждаше проскубана и дръглива. Той измърмори няколко думи против кокошкини, каза си да не забрави да почисти полога, след като пилетата се излюпят, и излезе в дворчето пред курника, където Кафява Бока, Сивка и Гамаши, и Бъбровка, и Краля, се бяха сгушили под стряхата и тихо и свадливо коментираха дъжда.

— До пладне ще спре — каза магьосникът на кокошките. Нахрани ги и зажива към къщата с три топли яйца в шепата. Като дете обичаше да газии в калта. Още помнеше каква радост му доставяше хладината й, вдигаща се между босите му пръсти. И сега обичаше да ходи бос, но калта вече не му харесваше; лепкава беше, а и не обичаше да се спира, за да си почисти краката преди да влезе в къщата. Докато подът беше от пръст, беше все едно, но сега имаше дюшеме, като на някой господар или търговец, или върховен маг. Да пази от влага и студ

старите му кокали. Хрумването не беше негово. Миналата пролет Мълчание бе дошъл от Гонтски пристан да сложи под в старата къща. Спорили бяха много за това. Ама за толкова години трябваше да му дойде умът в главата и да разбере, че да спориш с Мълчание няма смисъл.

— Газил съм я тая пръст седемдесет и пет години — беше казал Долс. — Още няколко няма да ме убият.

На което Мълчание, разбира се, не отвърна нищо, остави го да си чуе приказките и сам да разбере колко е глупав.

— С пръстта се чисти по-лесно — каза той, вече разбрал, че битката е изгубена. Истина беше, че при един добре отъпкан глинен под трябва само да забършеш с метлата от време на време и да напръскаш с вода, да не се вдига прах. Но все едно прозвуча глупашки.

— Кой ще го сложи това дюшеме? — попита той, вече на хленч.

Мълчание кимна — с две думи, той сам.

Всъщност момчето беше първокласен работник — дърводелец, мебелист, зидар, покривчия, всичко му идеше отръки. Беше се доказал, докато живееше тук като ученик на Долс, а животът му при богатшите на Гонтски пристан не беше изнежил ръцете му. Докара дъските от дъскорезницата на Шестака в Ри Алби с волската кола на Бабицката; на другия ден нареди дюшемето и го излъска, докато старият магьосник беше горе при Блатясалото езеро да бере билки. Когато Долс се прибра, подът беше готов и лъснат като самото тъмно езеро.

— Всеки път, като влизам, ще трябва да си мия краката — измърмори той недоволно и застъпва предпазливо. Дървото беше гладко и изглеждаше меко под голите му пети. — Като сатен. Не си го направил всичко това за един ден без едно-две заклинания. Селска съборетина с под като в палат! Е, голяма гледка ще е зимъс, като светне огънят по това! Или ще трябва сега и килим да си взема? Вълнен вътък на златна основа, а?

Мълчание се усмихна. Беше доволен от себе си.

Беше цъфнал на прага на къщата на Долс преди няколко години. Не, двайсетина май трябваше да са, или двадесет и пет. Доста време вече. Тогаз си беше съвсем момче, дългокрако, с рошава коса, с гладко лице. Стисната уста, ясни очи.

— Какво искаш? — сопнал се беше магьосникът; знаеше много добре какво иска, какво искаха всички те, и гледаше да държи погледа си по-настрана от тия ясни очи. Беше добър учител, най-добрият на Гонт, знаеше го. Ала ученето му беше втръснало, не искаше още един чирак да му се мотае в краката. А и надуши опасност.

— Да уча — прошепна момчето.

— Иди на Роук — каза магьосникът. Момчето беше с обуца и хубаво кожено палто. Можеше да си позволи да плати или да си спечели превоз с някой кораб до Школата.

— Ходих.

При тия думи Долс отново го изгледа. Нямаше наметало, нямаше тояга.

— Провали ли се? Отпъдиха ли те? Избяга?

На всеки въпрос момчето поклащаше глава. Затвори очи; устата му вече си беше затворена. Само стоеше — стегнато, измъчено. Вдиша дълбоко; гледаше магьосника право в очите.

— Майсторството ми е тука, на Гонт — рече то все така почти шепнешком. — Учителят ми е Хелет.

Магьосникът, чието истинско име беше Хелет, за миг замръзна и така го изгледа, че момчето сведе очи към земята.

В мълчание, Долс подири името на момчето и видя две неща: шишарка и руната на „Затворената уста“. След това, като порови в ума си — и едно изречено име. Но не го изрече.

— Омръзнало ми е да уча и да говоря — рече той. — Имам нужда от мълчание. Това стига ли ти?

Момчето кимна.

— Тогава за мен ти си Мълчание — каза магьосникът. — Можеш да спиш в къта под западния прозорец. В коша с дървата има един стар сламеник. Проветри го. Гледай да не донесеш мишки с него.

И се отправи към Овърфел, ядосан на момчето, че е дошло, и на себе си, че го е приел; ала сърцето му подскачаше не от яда. Докато крачеше — тогава можеше да крачи — с морския вятър, който все го блъскаше наляво, и с ранната слънчева светлина над морето, покрай огромната сянка на планината, мислеше за Маговете на Роук, майсторите на изкуството на магиката, изкусни в загадките и в силата. „Много им е дошъл, а? И на мене ще ми дойде много“, мислеше той и

се усмихваше. Беше миролюбив човек, но нямаше нищо против малко опасност.

После спря и усети пръстта под стъпалата си. Беше бос, както обикновено. Като ученик на Роук носеше обувки. Но се върна на родния си Гонт, в Ри Алби, с магьосническата си тояга-жезъл, и изхвърли обувката. Стоеше неподвижен и усещаше пръстта и камъка по стръмната пътека под краката си, и скалите отдолу, и корените на острова още по-дълбоко, в тъмното. В тъмното, под водите всички острови се допираха и ставаха едно. Така твърдеше Ард, докато го учеше, така казваха и учителите на Роук. Но това беше неговият остров, неговият камък и неговата пръст. Магьосничеството му извличаше сила от това. „Майсторството ми е тук“, бе казало момчето, но то отиваше по-надълбоко от едното майсторство. Това може би бе нещо, на което Долс можеше да го научи: какво е туй, дето отива по-надълбоко от майсторството. Каквото беше научил той самият тук, на Гонт, много преди да замине за Роук.

А момчето трябваше да си има тояга. Защо Немерл му бе позволил да напусне Роук без тояга — с празни ръце като чирак или като някоя вещица? Такава сила не можеше да скитосва на воля, без да е насочвана и без да излъчва сигнала си.

„Ард нямаше тояга — помисли Долс и в същото време помисли: — Момчето иска да получи тоягата си от мен. Гонтски дъб, от ръцете на гонтски магьосник. Е, стига да си я заслужи, ще му направя. Стига да може да си държи устата затворена. И ще му оставя книгите си с познания. Стига да може да почиства курника и да разбира «Глосите на Данимир», и да си държи устата затворена.“

Новият ученик чистеше курника и прекопаваше лехата с боб, учеше значението на „Глосите на Данимир“ и „Тайните на Енладите“ и си държеше устата затворена. Слушаше. Чуваше какво казва Долс; понякога чуваше какво мисли Долс. Правеше каквото Долс иска и правеше онова, което Долс не знаеше, че иска. Дарбата му далеч надхвърляше напътствията на Долс, но младежът с право бе дошъл в Ри Алби и двамата го знаеха.

През тези години понякога Долс мислеше за синове и бащи. Беше се скарал навремето с баща си — заклинател и търсач, заради избора му на Ард за свой учител. Баща му се беше развикал, че ако

стане ученик на Ард, няма повече да е негов син, подхранвал бе след това гнева си и така си умря, без да му прости.

Долс беше виждал млади мъже да плачат от радост при раждането на първия им син. Беше виждал бедни мъже да плащат на вещици едногодишна плата само за обещанието им, че ще имат здраво момче, и богаташ до натруфеното със злато личице на бебето да шепне с благоговение: „Ето го безсмъртието ми!“ Виждал бе мъже да бият синовете си, да ги хулят и унизяват, да ги проклинат и да ги прокуждат, с омраза към смъртта, която виждаха в тях. Виждал бе ответната омраза в очите на синовете им, заканата, безжалостното презрение. И понеже бе виждал всичко това, знаеше защо така и не бе потърсил помирение с баща си.

Беше видял баща и син да се трудят заедно от изгрев до залез, старецът караше един сляп вол, а мъжът на средна възраст натискаше железния плуг, без дума да си кажат. На тръгване за дома старият за малко се облегна на рамото на сина си.

Това го бе запомнил завинаги. Спомняше си го и сега, когато гледаше през огнището в зимните вечери към мургавото лице, надвесено над книга с познание или над риза, която трябваше да се закърпи. Очите сведени надолу, устата затворена, духът — вслушан.

— Веднъж в живота си, ако извади късмет, магьосникът намира човек, с когото може да поговори. — Немерл бе казал това на Долс една-две нощи преди Долс да напусне Роук, година-две преди да бъде избран за Върховен маг. Дотогава той беше Повелител на шарките и най-добрият от учителите на Долс в школата. — Мисля, че ако останеше, Хелет, можехме да поговорим.

Известно време Долс не можеше да отговори. След това, запъвайки се, гузен за проявената неблагодарност и изумен от ината си, промълви:

— Учителю, бих останал, но работата ми е на Гонт. Бих искал да съм тук, с вас...

— Това е рядка дарба, да знаеш къде трябва да си, преди да си бил по всички места, където не е трябвало да бъдеш. Е, пращай ми по някой ученик от време на време. Роук се нуждае от гонтско магьосничество. Мисля, че тук пропускаме някои неща, неща, които си струва да се знаят.

Долс беше пращал ученици на Школата, трима или четирима, добри момчета, с дарба за това или онова; но онзи, за когото Немерл беше чакал, бе отишъл и си бе заминал по своя воля, а какво бяха мислили за него на Роук, Долс не разбра. И Мълчание, разбира се, не го каза. Ясно беше, че там той бе научил за две-три години онова, което някои момчета научаваха за шест или седем, а други така и не научаваха. За него това бе просто подготвителна работа.

— Защо не дойде първом при мен? — беше го попитал Долс. — Пък после на Роук, да го огладиш?

— Не исках да ви губя времето.

— Немерл знаеше ли, че идваш да работиш при мен? Мълчание поклати глава.

— Ако беше благоволил да му кажеш за намеренията си, можеше поне едно писмо да ми прати.

Мълчание го погледна стъписано.

— Приятел ли ви беше? Долс помълча.

— Беше учителят ми. Щяхме да станем приятели, може би, ако бях останал на Роук. Имат ли приятели магьосниците? Колкото имат жени или синове, предполагам... Веднъж ми каза, че в нашия занаят този, който намери човек, с когото да може да поговори, е щастливец... Това го запомни. Ако имаш късмет, един ден ще трябва да си отвориш устата.

Мълчание сведе рошавата си, умислена глава.

— Ако не ръждяса дотогава — добави Долс.

— Ако ме помолите, ще говоря — каза младежът толкова искрено, с такава готовност да оспори изцяло характера си по молба на Долс, че магьосникът се разсмя.

— Помолих те да мълчиш — каза той. — И нямах предвид моята нужда. Аз говоря достатъчно и за двама. Все едно. Като му дойде времето, ще знаеш какво да кажеш. Това е изкуството, нали? Какво да кажеш и кога да го кажеш. А останалото е мълчание.

Младежът спа три години на сламеника под малкия западен прозорец на къщата на Долс. Учеше магьосничество, хранеше пилците, доеше кравата. Веднъж подхвърли, че Долс би могъл да си гледа кози. Не беше проговарял от близо седмица, студена и мокра есенна седмица. Това каза: „Можете да си гледате кози“.

Долс беше разтворил на масата дебела книга на познанието, мъчеше се да сглоби едно от Заклинанията на Акаста, доста повредено и обезсилено от Миазмите на Фундаур преди столетия. Тъкмо бе започнал да долавя смисъла на липсващата дума, която можеше да запълни една от празнините, почти я беше докопал и: „Можете да си гледате кози“.

Долс смяташе себе си за речовит, нетърпелив човек със сприхав, нрав. Необходимостта да се въздържа от клетви се бе оказала много тежко бреме за него на младини, а от тридесет години тъпотията на чираци, клиенти, крави и пилци съвсем го беше изтормозила. Чираците и клиентите се бояха от езика му, но пък кравите и кокошките не обръщаха внимание на избухванията му. Дотогава никога не се беше ядосвал на Мълчание. Паузата, която последва, бе много дълга.

— За какво?

Мълчание явно не забеляза паузата, нито подозрителната кротост в гласа на Долс.

— За мляко, за сирене, за печено яре, за живинка.

— Ти гледал ли си някога кози? — попита Долс със същия кротък, учтив глас.

Мълчание поклати глава.

Всъщност той беше градско момче, родом от Гонтски пристан. За себе си не бе разказвал нищо, но Долс го беше поразпитал. Баща му, пристанищен работник, беше загинал в голямото земетресение, когато Мълчание трябваше да е бил седем-осем годишен. Майка му беше готвачка в един пристанищен хан. На дванадесет момчето, изглежда, се беше забъркало в някаква беля, свързана вероятно с магията, и майка му успяла да го уреди като чирак при Еласен, сносен заклинател във Валмаут. Там момчето получило истинското си име, наред с някои умения в дърводелството и земеделието, без нещо много повече; а Еласен проявил щедрост, след три години, като платил превоза му до Роук. Това беше всичко, което Долс знаеше за него.

— Мразя козе сирене — каза Долс.

Мълчание кимна, съгласен както винаги.

Години след това от време на време Долс си спомняше как се беше ядосал, когато Мълчание го попита защо не гледа кози; и всеки

път споменът му оставяше едно кротко и спокойно чувство, както когато изядеш последната хапка от добре узряла круша.

След като прекара следващите няколко дни в опити да възстанови липсващата дума, накара Мълчание да проучи Заклинанията на Акаста. Накрая двамата заедно се справиха, след дълги мъки.

— Като оране със сляп вол — каза Долс.

Скоро след това даде на Мълчание тоягата, направена за него от гонтски дъб.

А владетелят на Гонтски пристан се бе опитал отново да привлече Долс долу, за да прави каквото е нужно в Гонтски пристан, и Долс беше изпратил вместо себе си Мълчание, и той бе останал там.

А сега Долс стоеше на прага на дома си, с три яйца в шепата, и дъждът се стичаше студен по гърба му.

От колко време беше стоял така? Защо стоеше тук? Беше мислил за кал, за пода, за Мълчание. Беше ли вървял по оная пътека над Овърфел? Не, това бе преди много, много години, беше слънчево. Валеше. Беше нахранил кокошките и се беше върнал при къщата с три яйца, те все още бяха топли в ръката му, копринено-кафяви, топли яйца, и тътенът на далечната гръмотевица все още беше в ума му, вибрираше гърмът в костите му, в нозете му. Гръм ли?

Не. Гръм имаше, но преди доста време. Това не беше гръм. Имал бе някога това странно усещане и не беше го познал, преди... колко? Много отдавна, далеч преди всички онези дни и години, за които бе мислил. Кога, кога се беше случило?... Преди земетресението. Малко преди земетресението. Малко преди половин миля от брега на Есари да се срина в морето и хората загинаха, смачкани под развалините на селата си, а една огромна вълна потопа кейовете на Гонтски пристан.

Той стъпи от високия праг в пръстта, за да усети земята с жилите на стъпалата си, но калта се хлъзгаше и зацапваше известията, които пръстта имаше за него. Остави яйцата на прага, седна до тях, изми стъпалата си с дъждовна вода от делвата до стъпалото, подсуши ги с парцала, метнат на дръжката на делвата, изплакна го и го изцеди, и го окачи на дръжката на делвата, взе яйцата, бавно се надигна и влезе в къщата си.

Изглежда свъсено тоягата си, подпряна в ъгъла зад вратата. Остави яйцата в килера, изяде набързо една ябълка, защото беше огладнял; и

взе тоягата. Беше от тис, отдолу с меден обков и излъскана като сатен на дръжката. Беше му я дал Немерл.

— Стой! — каза ѝ на нейния си език и я пусна. Тя остана права, все едно че я е забил в земята.

— До корена — рече той припряно, на Езика на Сътворението.
— До корена!

Загледа тоягата, изправена на блестящия дървен под. След малко, както я гледаше, тя започна много леко да потръпва, да трепери, да се тресе.

— Ах, ах, ах — рече старият магьосник.

— Какво да правим сега? — каза след малко той. Тоягата се олюля, остана неподвижна, затрепери отново.

— Достатъчно, миличка — каза Долс и я хвана. — Хайде, стига. Нищо чудно, че все мисля за Мълчание. Дали да го повикам... да го повикам... Не. Какво рече Ард? Намери центъра, центъра намери. Това е въпросът. Това трябва да сториш...

Докато си мърмореше и изваждаше от скрина дебелото си наметало, докато слагаше котлето да кипне над огъня, той се зачуди дали винаги си е говорил сам, дали е дърдорил през цялото време, докато Мълчание живееше с него. Не. Беше му станало навик след като си отиде Мълчание, помисли той с малката частица от ума си, която продължаваше да мисли обикновените житейски мисли, докато останалата част се подготвяше за ужаса и разрухата.

Свари трите пресни яйца и другото, от вчера, и ги прибра в една торба с четири ябълки и мях резливо вино в случай, че му се наложи да остане навън цялата нощ. Потръпна от болката в ставите под тежкото си наметало, взе тоягата, каза на огъня да угасне и излезе.

Вече не държеше крава. Застана и се загледа в курника, замислен. Лисицата напоследък се навърташе в градината. Но пилците щяха да имат зърно, ако се забавеше. И те трябваше да рискуват, като всеки друг. Открехна леко портата. Макар дъждът да беше утихнал, мъглив и ситен, кокошките стояха сгушени под стрехите на курника, унили. Тази заран Краля не беше изкукуригал ни веднъж.

— Имате ли да ми кажете нещо? — попита ги Долс. Кафява Бока, любимката му, се отърси и си каза името няколко пъти. Другите не казаха нищо.

— Е, пазете се, тогава. Оная нощ на пълнолуние видях лисицата — рече им Долс и тръгна.

Докато вървеше, мислеше; мислеше здраво; припомняше си. Припомняше си всичко, което можеше, от нещата, за които бе чул от Ард веднъж и само веднъж, и много отдавна. Странни неща, толкова странни, че така и не бе успял да разбере дали са истинско магьосничество, или просто вещерство, както казваха на Роук. Неща, за които той със сигурност не беше чувал на Роук, нито беше говорил там за тях, може би от страх, че Учителите ще го презрат, че говори сериозно за такива неща, може би защото нямаше да ги разберат, тъй като бяха гонтски работи, истини на Гонт. Нямаше ги написани в книгите с познание на Ард, дошли от Великия маг на Перегал. Всички те бяха устно слово. Бяха домашни истини.

— Ако ти се наложи да разчетеш Планината — това бяха думите на Ард, — иди при Тъмното езеро, горе, над пасището на Семере. Оттам можеш да видиш пътищата. Трябва да намериш центъра. Виж оттам къде да влезеш.

— Да вляза? — бе прошепнало момчето Долс.

— Че какво би могъл да сториш отвън? Долс дълго мълча, а сетне попита:

— Как?

— Ей така.

И дългите ръце на Ард се изпънаха напред и нагоре, в магическия зов, за който Долс по-късно щеше да разбере, че е велико заклинание на Превращението. Ард изрече словата на заклинанието невярно, както се полага да го правят учителите по магьосничество, за да не се изпълни. Ала Долс знаеше хитрината с правилното им чуване и запомнянето им. Когато Ард завърши, Долс беше повторил словата в ума си в мълчание, бегло повтаряйки и странните, непривични жестове, които бяха съставна част от тях. Ръката му изведнъж замръзна.

— Но човек не може да развали това! — каза той. Ард кимна.

— Невъзвратимо е.

— Но защо?

— По необходимост — отвърна Ард.

Долс прояви достатъчно благоразумие, за да не иска обяснения. Необходимостта да се изрече такова заклинание можеше да те споходи

много рядко. Възможността изобщо да ти се наложи да го използваш беше нищожна. Той остави ужасното заклинание да се утаи в ума му, да се скрие, покрито от хиляди други полезни или красиви, или вдъхновяващи магии и вълшебства, всичкото познание и правила на Роук, цялата мъдрост на книгите, която бе научил от Ард. Грубо, чудовищно, безполезно, то лежеше потънало в мрака на ума му от шестдесет години, като темел на по-стара, забравена къща долу в подземиято на ново жилище, изпълнено със светлини, богатства и деца.

Дъждът беше спрял, въпреки че мъглата все още скриваше планинските зъбери и дрипави облаци се стелеха над високите лесове. Макар и не толкова неуморен скитник като Мълчание, който можеше да прекара целия си живот скитайки из горите на планината Гонт, ако го оставеха, Долс беше роден в Ри Алби и познаваше пътищата и пътеките толкова добре, все едно бяха част от самия него. Хвана краткия път при кладенеца на Риси и още преди обяд излезе на високото пасище на Семере, равно стъпало на планинския склон. На миля по-надолу се виждаха стопанските сгради, закътани от един хълм, отвъд който като сенчест облак се движеше стадо овце. Гонтски пристан и заливът му оставаха скрити под стръмните хълмове, издигащи се откъм вътрешността на острова над града.

Пообиколи малко, докато намери онова, което според него трябваше да е Тъмното езеро. Беше малко, наполовината кал и тръстики, с една едва отличима, блатясала пътека към водата, и никакви дири по нея, освен от кози копита. Водата беше тъмна, макар да лежеше под яркото слънце и далече над торфищата. Той тръгна по козите следи и измърмори, когато кракът му се подхлъзна в калта и изкълчи глезена си, за да не цопне във водата. На самия ѝ край остана неподвижен. Наведе се да раз-търка глезена и се вслуша.

Цареше абсолютно мълчание.

Нямаше вятър. Нямаше птичи зов. Никакво далечно мучене или блеене, нито човешки глас. Сякаш всичко на острова беше замряло. Една муха не избръмча.

Той погледна към тъмната вода. Не отразяваше нищо.

Пристъпи с неохота навътре, с боси стъпала и оголени крака — беше навил наметалото си и го беше прибрал в пътната си торба преди час, когато изгря слънцето. В краката му се отриваха тръстики. Калта

беше мека и жвакаше под стъпалата му, пълна с преплетени тръстикови корени. Без никакъв шум той бавно навлизаше в езерото, кръговете и пълните от движението му бяха леки и смътни. Дълго време дъното беше плитко. Сетне предпазливото му стъпало не усети дъно и той спря.

Водата тръпнеше. Той го усети първо на бедрата си — плискане, като гъделичкация допир на кожена дреха; сетне го видя, потръпването на повърхността над цялото езеро. Не кръглите вълни, които правеше при вървежа си, които вече бяха затихнали, а нагъване, надигане, тръпка, отново и отново.

— Къде? — прошепна той и изрече гласно думата на езика, разбираан от всички неща, които нямат друг език.

И дойде мълчанието. Сетне една риба скочи над чернилката и разтърси водата — сиво-бяла риба, дълга колкото дланта му, и в скока си рибата извика с тънък и ясен глас, на същия език:

— Явед!

Старият магьосник се вцепени. Припомни си всичко, което знаеше за имената на Гонт, върна в ума си имената на всички склонове, стръмнини и ридове, и след минута се сети къде е Явед. Беше мястото, където хребетите се разделяха, малко по-навътре от Гонтски пристан, дълбоко сред заплетения лабиринт от хълмове над града. Там беше мястото на разлома. Едно земетресение с център оттам щеше да разтърси града и да го срине до основи, да предизвика срутище и приливна вълна, да затвори скалите на залива като склучени длани. Долс потръпна, разтрепери се целият като водата на езерото.

Обърна се и припряно закрачи към брега, без да го е грижа повече къде стъпват краката му и без да му мисли повече, че ще наруши мълчанието с пляскането си и задъханото си дишане. Загази обратно по тинестата пътека през раkitите, докато не стигна сухата земя и острата трева и не чу бръмченето на комарите и песента на скакалци. Чак тогава седна на земята, защото краката му трепереха.

— Няма да стане — рече той на себе си на хардийски, и добави: — Не мога да го направя. — А после рече: — Не мога да го направя сам.

Толкова се беше объркал, че когато се сети да повика Мълчание, не можа да си припомни началото на заклинанието, което знаеше от шестдесет години; а после, когато реши, че си го е спомнил, вместо

него започна да реди заклинанието за призоваване и то започна да става преди да е осъзнал какво прави и да спре, и да започне да го разваля дума по дума.

Отскубна шепа трева и почна да трие мазната тиня от краката си. Още не беше засъхнала, беше само полепнала по кожата му.

— Мразя калта — измърмори Долс. После стисна зъби и престана да се опитва да си почисти краката. — Пръст, пръст — зашепна и леко потупа земята, на която седеше. И бавно, много предпазливо, започна да изрича заклинанието за повикване.

На една оживена улица, водеща към оживените кейове на Гонтски пристан, магьосникът Оджиън изведнъж спря. Корабният капитан до него измина няколко крачки преди да се обърне и да види, че Оджиън говори с въздуха.

— Но аз ще дойда, учителю! — изрече той, а след малко: — Кога?

След дълго мълчание каза на въздуха нещо, което капитанът не разбра, и с едно движение на ръката му въздухът около него за миг помръкна.

— Капитане — каза чародеят, — съжалявам, но заклинанието на платната ви ще трябва да го отложа. Скоро ще има земетръс. Трябва да предупредя града. Вие предайте на хората долу всеки кораб, който може да отплава, незабавно да излезе в открито море. Заобиколете покрай Дългоръските чука-ри! Желая ви късмет.

И се обърна и затича нагоре по улицата — здрав мъж с рошава посребрена коса. Тичаше като подгонен елен.

Гонтски пристан е разположен в дъното на дълъг тесен залив между стръмни брегове. Входът му откъм морето е между два големи носа, Портата на пристана и Дългоръските чукари, на по-малко от сто стъпки разстояние един от друг. Хората на Гонтски пристан са предпазени от пирати. Но в тяхната безопасност е и техният риск: дългият залив минава по един земен разлом, а разтворените челюсти могат да се затворят.

След като направи каквото можеше с предупреждаването на града, след като се разпореде стражите при портата и на пристанището да направят каквото могат, за да не се запушат изходните пътища и да

станат гибелни за изпадналото в паника население, Оджиън се затвори в една стаичка в кулата на фара на Пристана, заключи вратата, защото изведнъж се оказа, че всеки иска да го види, и отпрати към Тъмното езеро в пасището на Семере, горе на планината.

Старият му учител седеше в тревата до езерото и хрупаше ябълка. По земята до краката му се валяха яйчени черупки, омесени със засъхналата кал. Когато той вдигна очи и видя отпратеното на Оджиън, се усмихна с широка, добра усмивка. Но изглеждаше стар. Никога не бе изглеждал толкова стар. Оджиън не го беше виждал повече от година, защото беше много зает. Все зает беше в Гонтски пристан, вършеше работа за владетелите и хората, все не можеше да пообиколи из горите в планината или да иде да седне с Хелет в малката къща при Ри Алби и да слуша, и да помълчи. Стар беше Хелет, вече на близо осемдесет; и беше уплашен. Усмихна се с радост, като видя Оджиън, но беше уплашен.

— Мисля, че това, което трябва да направим — почна той без предисловия, — е да удържим разлома да не се свлече много. Ти при Портите, а аз — отвътре, в планината. Ей тъй, заедно да я свършим. Може и да успеем. Усещам как се надига, а ти?

Оджиън поклати глава. Остави пратеното да седне в тревата до Хелет, макар то да не смачка стръковете трева, където седна.

— Нищо не направих, само хвърлих града в паника и пратих корабите извън залива — рече той. — Ти какво усещаш. Как го усещаш?

Въпросите бяха като на магьосник към магьосник, за работата. Хелет се поколеба преди да отговори.

— Това го научих от Ард — отвърна и замълча.

Нищо не беше разправял на Оджиън за своя първи учител, заклинател без добро име даже на Гонт, а може би — с лошо име. Оджиън знаеше само, че Ард никога не бе ходил на Роук, беше се учил в Перегал, и че някаква загадка или пък срам петняха името му. Колкото и да беше приказлив за магьосник, за някои неща Хелет беше мълчалив като камък. Затуй Оджиън, който ценеше мълчанието, никога не го беше питал за учителя му.

— Не е роукска магия — каза старецът. Гласът му беше сух, малко насилен. — Но не нарушава равновесието. Не е лепкаво.

Ето това беше думата му за зли дела, заклинания за печалба, проклетия, черна магия: „лепкаво“.

След малко, търсейки верните думи, той продължи:

— Пръст. Камъни. Мръсна е тая магия. Стара е. Много стара. Стара като остров Гонт.

— Древните сили? — промълви Оджиън.

— Не съм сигурен.

— Ще удържи ли самата земя?

— Мисля, че е повече въпрос да се слееш с нея. Вътре. — Старецът заравяше семките на ябълката и по-големите яйчени черупки в рохкавата пръст, и затъпкваше отгоре с ръка. — Зная думите, разбира се, но не съм се учил какво да правя, докато отивам. Туй е бедата с великите заклинания, нали? Няма как да го упражниш. — Вдигна очи. — Ах... ето го! Усещаш ли го?

Оджиън поклати глава.

— Напряга се — рече Хелет, а ръката му все така разсеяно леко потупваше пръстта, както някой би потупал изплашена крава. — Вече е скоро, струва ми се. Можеш ли да задържиш Портите отворени, драги?

— Кажи ми ти какво ще правиш... Но Хелет поклати глава.

— Не. Не му е времето. Не е от вашите неща.

Изглеждаше все по-смутен от онова, което долавяше в земята или във въздуха, а чрез него и Оджиън започна да усеща някаква усиливаща се, непоносима напрегнатост.

Седяха и мълчаха. Кризата отмина. Хелет се поотпусна и дори се усмихна.

— Много старо е това — заговори той, — дето ще го правя. Жалко, че не мога да го обмисля по-добре. Да ти го предам. Но изглежда грубовато малко. Недодялано... Тя не ми каза откъде го е научила. Оттук, разбира се... Има различни видове знание, в края на краищата.

— Тя ли?

— Ард. Моята учителка. — Хелет вдигна очи, с неразгадаемо лице, малко лукаво може би. — Ти не знаеше ли? Не, предполагам, че не съм ти го споменавал. Чудно, каква ли разлика е имало в магьосничеството й, след като беше жена. Или за мен, затуй, че съм

мъж... Това, което според мен е важното, е в чия къща живеем. И кого пускаме да влиза в тая къща. А това нещо... Ето го! Пак...

Внезапната му напрегнатост и скованост, стегнатото му лице и вгълбеният поглед напомняха за страданието на жена, чиято утроба се свива. Това си помисли Оджиън, когато запита:

— Какво означаваше „в планината“? Спазъмът отмина. Хелет отговори:

— Вътре в нея. Там, на Явед. — Посочи групата хълмове под тях. — Ще вляза и ще се опитам да задържа нещата да не се разсипят. Сигурно ще разбера как, като почна да го правя. Мисля, че ти трябва да се върнеш при себе си. Затяга се. — Замълча отново, напрегнат като че ли от някаква силна вътрешна болка, присвит и стегнат. Надигна се с усилие. Оджиън неволно протегна ръка да му помогне.

— Остави — ухили се старият магьосник, — ти си само вятър и слънчев зрак. Сега аз ще стана пръст и камък. Най-добре е да си ходиш. Сбогом, Айхал. И дръж... дръж устата отворена, нали?

Покорен, Оджиън се върна в себе си в тясната си стая в Гонтски пристан, неразбрал шегата на стареца, докато не се извърна към прозореца и не видя Дългоръките чукари в края на дългия залив, челюстите, готови да се затворят.

— Ще я държа — рече той и се приготви.

— Видиш ли, това, което трябва да сторя — говореше старият магьосник все още на Мълчание, защото му беше утеха да говори с него, макар да го нямаше вече, — е да сляза в планината, вътре в недрата ѝ. Но не както го прави един заклинател-намирач, не само да се плъзнеш навътре и да оглеждаш и опипваш. По-надълбоко. Чак най-навътре. Не до жилите, а до костите. Тъй.

И останал сам горе, на високото пасище, под лунната светлина, Хелет широко разтвори ръце в жеста на великата молитва, разтваряща всички велики заклинания; и я изрече.

Нищо не се случи, докато изричаше словата, на които го бе научила Ард, неговата стара вещица-учителка с хапливата уста и дългите ръце. Накриво бяха изречени словата тогава, ала сега той ги изговори вярно.

Нищо не се случи и му остана време да съжали за слънчевия светлик и за морския вятър, а и да се усъмни в заклинанието, в себе си

да се усъмни, преди земята около него да се надигне — суха, топла и черна.

Вътре в нея той разбра, че трябва да бърза и че трябва да се въплъти в тях, за да ги води, ала да бърза не можеше. Обзел го бе смутът преди всяко превръщане. Навремето се беше превръщал в лисица, в бик и във водно конче и знаеше какво е да промениш съществото си. Но сегашното беше по-различно, това бавно уголемяване. „Ставам огромен“ — помисли той.

И се пресегна към Явед, към болката и страданието. Щом доближи до него, усети една огромна сила да се влива в него откъм запад, сякаш Мълчание в края на краищата бе хванал ръката му. А през тая връзка той самият можеше да изпрати силата си, силата на планината, и да помогне. „Не му казах, че не ще се върна“ — помисли той, с последните думи на хардийски, последната му жал, че вече е в костите на планината. Познаваше вече огнените жили и туптежа на огромното сърце. Знаеше какво да направи. И не на човешка реч заговори:

— Успокой се, отпусни се. Ето така. Дръж се. Дръж се здраво. Така. Ще ни олекне.

Магът Оджиън беше този, когото хората видяха да стои самотен на върха на сигналната кула на пристана, когато улиците се занадигаха и засмъкваха на вълни, когато каменните плочи на настилките заподскачаха, а глинените стени започнаха да се сриват на прах и Дългоръките чукари се наклониха и взеха да се събират с грохот. Тъкмо Оджиън видяха те, вдигнал ръце пред себе си, напрегнат, да ги отдалечава с неистово усилие: а с него се отдалечаваха и скалите, отново се изправиха, укрепиха се и не помръднаха повече. Градът потръпна и замря, Оджиън бе този, който спря земния трус. Те го видяха, и го казаха.

— Моят учител беше с мен, и неговият — с него — отвърна им Оджиън, когато взеха да го възхваляват. — Можях да задържа Портата отворена, защото той удържа планината неподвижна.

Те хвалеха скромността му и не го слушаха. Слушането е рядка дарба, а хората държат да си имат своите герои.

Когато редът в града се възстанови и всички кораби се върнаха в залива, и стените отново се вдигнаха, Оджиън избяга от славословията

и се качи на хълмовете над Гонтски пристан. Намери онази странна долчинка, наречена Дърварска клисура, истинското име на която на Езика на Сътворението беше Явед, както истинското име на Оджиън беше Айхал. Обикаля я цял ден, сякаш търсеше нещо, а вечерта легна на земята и ѝ заговори.

— Трябваше да ми го кажеш. Можеше да се сбогуваме. После поплака и сълзите му капеха по сухата пръст сред тревата и правеха кални петънца, малки, лепкави петънца.

Спа там, на земята, без постеля или одеяло между него и пръстта. По изгрев слънце стана и тръгна по планинския път на Ри Алби. Не влезе в селото — заобиколи го и отиде при къщата, издигаща се накрая, северно от останалите къщи в началото на Овърфел. Вратата беше отворена.

Необратният боб беше презрял по врежовите; зелките вече бяха направили глави. Три кокошки се суетяха, кудкудякаха и кълвяха по прашния двор — червена, кафява, бяла; една сива мътеше в курника. Пилета нямаше, не се виждаше и петелът, Краля, тъй го наричаше Хелет. „Краля е мъртъв — помисли Оджиън. — Може би някое пиле, което точно сега се излюпва, ще заеме мястото му“. — Стори му се, че долови миризма от лисица откъм овощната градинка зад къщата.

Измете праха и листата, довени от вятъра през открехнатата врата по лъскавия дървен под. Изнесе завивките на Хелет на слънцето, да се проветрят.

„Ще поостана тук — помисли си. — Къщата е хубава.“

А после си рече:

„Може и кози да си завъдя.“

НА ВИСОКОТО БЛАТО

Остров Семел е разположен отвъд Пелнийско море, на северозапад от Хавнър и на югозапад от Енладите. Макар да е един от големите острови в архипелага Землемория, за Семел няма много истории. Енлад си има своята славна история, Хавнър — своето богатство, а Палн — лошата си слава, но Семел има само добитък и овце, гори и малки селища, и извисяващия се над всичко това голям замлъкнал вулкан, наричан Анданден.

Южно от Анданден се простира земя, където при последното проговаряне на вулкана е паднала пепел, дълбока сто стъпки. Реки и потоци прорязват пътя си на юг през тази високопланинска равнина, лъкатушат и пълнят езера, вият се в причудливи криволици и се сливат, образувайки от всичко това огромно блато — просторна, пуста земя с далечен хоризонт, малко дървета и малобройно население. В пепелявата почва расте тучна, сочна трева и хората гледат добитък, уговяват телета за гъстонаселеното южно крайбрежие — оставят животните да пасат сами на цели мили из равнината, а реките им служат за огради.

Както е обичайно за планините, климатът там зависи от Анданден. Той събира около себе си облаци. Лятото е късо, а зимата дълга на това високо планинско блато.

В ранната привечер на един зимен ден на пометеното от вятъра кръстовище на две пътеки застана пътник. Нито едната, нито другата пътека не изглеждаха много обещаващи — само утъпкана от добитъка пръст между тръстиките. Той се огледа за някакъв белег за посоката, в която трябваше да тръгне.

На слизане от последния планински склон беше зърнал тук-там сред блатистите земи къщи, някакво село недалече. Помислил бе, че е излязъл на пътя за селото, но някъде беше взел грешен завой. Тръстиките от двете страни на пътеките бяха толкова високи и плътни, че и да светнеше някъде светлина, нямаше да може да я види. Водата се кискаше тихо някъде близо до краката му. Беше изтъркал обувката

си, докато заобикаляше Анданден по каменистите пътища от черна лава. Подметките им съвсем се бяха протрили и стъпалата го боляха от ледената влага на блатните пътеки.

Скоро се смрачи още повече. От юг се вдигаше мъгла и скри небето. Само над огромното смътно туловище на планината светеха ярко няколко звезди. Вятърът свиреше в тръстиките, тих и унил.

Пътникът застана на кръстовището и също изсвири на тръстиките.

На една от пътеките се появи нещо — нещо голямо и по-тъмно от вечерната тъма.

— Тука ли си, милата ми? — заговори пътникът. Говореше на Древната реч, на Езика на Сътворението. — Хайде, ела, Улла — рече той и юницата направи две стъпки към него, към името си, докато той вървеше насреща ѝ. Различи в тъмното голямата ѝ глава по-скоро на допир, отколкото с очи, като погали вдлъбнатината между очите ѝ и почеса челото ѝ при основата на щръкналите рога. — Хубава си, а, хубава си — заговори ѝ той, вдишвайки тревистия ѝ дъх, надвесен над топлината ѝ. — Е, ще ме заведеш ли, Улла? Ще ме отведеш ли там, където трябва да ида?

Беше извадил късмет, че срещна селска юница, а не някое от подивелите говеда, скитащи се из блатата. Неговата Улла имаше навика да прескача огради, но след като се наскиташе, я налягаха нежни мисли за топлия обор и за майка ѝ, от която тя все още цокваше понякога глътка мляко; и сега тя драговошно поведе пътника към дома. Вървеше бавно, но устремено по пътеките и той закричи с нея, с ръка на хълбока ѝ, когато пътеката беше достатъчно широка. Когато тя нагазеше в дълбока до коленете вада, се хващаше за опашката ѝ. Тя изкатерваше мудро разкаляния бряг и дръпваше опашка да я освободи, но го изчакваше, докато се изкачи още по-тромаво от нея. После леко поемаше напред. Той се притискаше в хълбока ѝ да се сгрее, защото водата го бе смразила до костите и трепереше.

— Муу — тихо каза водачката му и той видя смътното петно жълта светлина малко вляво.

— Благодаря ти — каза ѝ и отвори портата за юницата, която отиде да навести майка си, а той се затътри през притъмнелия двор към вратата.

На вратата трябваше да е Зърньо, макар да не разбра защо му е щукнало да чука.

— Хайде влизай, глупчо! — рече тя, а той почука пак и тя остави дрехата, която кърпеше, и отиде при вратата. — Че кога пък се напи? — рече тя и тогава го видя.

Първото, за което помисли, беше за някой крал, господар някой, Махарион от песните — висок, строен и красив. А сетне си помисли за просяк, изгубил се човек в мръсни дрехи, свил се и с разтреперани ръце.

Той каза:

— Изгубих пътя. Стигнах ли селото? — Гласът му беше хриплив и дрезгав, глас на просяк, ала не говореше като просяк.

— То е на половин миля оттук — отвърна Дара.

— Има ли хан?

— Чак в Орейби, на десет мили на юг. — Тя помисли набързо. Ако ви трябва стая за нощта, имам една. Или Сан може да има, ако ще ходите до селото.

— Ще остана тук, ако може — отвърна той с подobaваща на принц учтивост. Зъбите му тракаха от студ и се държеше за рамката да не падне от немощ.

— Свалете си обувката — каза му тя. — Подгизнали са. И влезте. — Дръпна се настрана да му направи път и го подкани: — Елате при огъня. — И го накара да седне на мястото на Брен, близо до огнището. — Разбъркайте го да се разгори. Искате ли чорба? Топла е.

— Благодаря ви, стопанке — измърмори той и се сви до огъня. Тя му донесе паница рядка чорба. Той почна да пие жадно, но и без да бърза, сякаш отдавна беше отвикнал от топла чорба.

— От планината ли идвате?

Гостенинът кимна.

— Че за какво?

— За да дойда тук — отвърна той.

Вече не трепереше толкова. Босите му стъпала представляваха тъжна гледка — ожулени, разранени, подути. Доця й се да го подкани да ги сложи близо до огъня, ала не искаше да се натрапва. Какъвто и да беше, по гласа му личеше, че не е просяк.

— Рядко идват хора тъдява — каза тя, — на Високото блато. По някой амбулант. Но не и през зимата.

Гостът допи супата и тя прибра паницата. Седна на мястото си — на столчето до газената лампа вдясно от огнището, и се зае отново с кърпенето.

— Стоплете се добре първо и ще ви заведе да си легнете. В оная стая няма огън. Как е времето горе в планината? Разправят, че имало сняг.

— Прехвърча малко.

Тя го изглежда продължително, вече на светлината на лампата и огъня. Не беше млад. Беше слаб и не толкова висок, колкото ѝ се бе сторило отпървом. Имаше хубаво лице, но нещо у него изглеждаше не наред. Изглеждаше съсипан, помисли си тя, съсипан човек.

— Та защо идвате при Блатото? — попита тя. В правото ѝ беше да попита, след като го беше поканила в дома си, ала изпита неудобство, че се натрапва с този въпрос.

— Казаха ми, че имало чума по добитъка тук.

Сега, след като се бе постопил, гласът му беше хубав. Говореше като някой разказвач, когато разправят за герои и за господари на дракони. Може би беше разказвач или певец? Но не — нали спомена за чумата.

— Има.

— Може да помогна на животните.

— Да не сте лечител? Той кимна.

— Тогава ще сте повече от добре дошъл. Ужасна напаст е. И става все по-лошо.

Той не отвърна нищо. Топлината навлизаше в него и го отпускаше.

— Доближете си краката до огъня — осмели се да каже тя най-после. — Имам едни стари обувки, на мъжа ми. — Струваше ѝ известно усилие да го каже, но след като го каза, изпита облекчение, поотпусна се и тя. Че то бездруго, за какво ги пазеше още обувката на Брен? Много малки бяха за Зърньо и твърде големи за нея. Дрехите му беше раздала, но обувката му пазеше, и тя не знаеше защо. За тоя човек, изглежда. „Като ги поизчакаш, нещата си идват на мястото“ — помисли тя. — Ще взема да ви ги дам. Вашите са се съсипали.

Той я изглежда. Тъмните му очи бяха големи, дълбоки, замъглени някак, като конски очи, непроницаеми.

— Той умря — рече тя. — Преди две години. От блатната треска. Тук трябва да се пазите от нея. Водата. Живея с брат ми. Той е долу в селото, в кръчмата. Държим мандра. Правя сирене. Нашето стадо е здраво. Ама по хребетите чумата е много лоша. Може пък студеното време да я спре.

— По-скоро ще довърши болните животни — каза мъжът. Говореше малко сънено.

— Викат ми Дара — каза тя. — Брат ми е Зърньо.

— Овраг — вяло си каза той прозвището, а тя реши, че току-що е измислил как да се нарече. Не му прилягаше. Нищо у него не прилягаше сякаш едно към друго, не се връзваше в едно. И въпреки това не изпита недоверие към него. Чувстваше се спокойна. Не мислеше да ѝ навреди. Струваше ѝ се, че в него има някаква доброта, както говореше за животните. Сигурно добре се оправяше с тях. Самият той някак приличаше на животно — мълчаливо, съсипано същество, което има нужда от закрила, а не може да си я поиска.

— Хайде, елате — подкани го тя, — преди да сте заспали тук. И той послушно тръгна след нея до стаята на Зърньо, не повече от килер, пристроен към единия ъгъл на къщата. Нейната стая беше зад комина. Зърньо щеше да се върне пиян след малко и тя щеше да му постели в ъгъла край комина. Нека пътникът да поспи добре през нощта. Може би щеше да ѝ остави някоя пара на тръгване. Ужасно не стигаха парите напоследък.

Той се пробуди както винаги, в стаята си в Големия дом. Не разбра защо таванът е нисък, а въздухът мирише свежо, но и малко на вкиснало, и защо отвън мучат говеда. Трябваше да полежи неподвижно, за да се върне на онова друго място и в онзи друг човек, чието прозвище не можеше да си спомни, макар да го беше споменал предната нощ — на една юница или на жена. Истинското си име знаеше, но то не му вършеше работа нито там, където беше сега, нито никъде. Имаше някакви черни пътища и стръмни склонове, и една огромна зелена земя, проснала се пред него, прорязана от реки и потоци с блеснали води. Духаше студен вятър. Тръстиките свиреха, а младата юница го бе превела през потока и Емер му бе отворила вратата. Той беше разбрал името ѝ още щом я видя. Но трябваше да използва някое друго име. Не биваше да я нарича по име. Трябваше да

си спомни с какво име му беше казала да я нарича. И той не биваше да е Ириот, въпреки че беше Ириот. Може би след време щеше да стане друг човек. Не; това беше грешно; трябваше да си е този човек. Краката на този човек боляха и стъпалата боляха, разранени и отек-ли. Но леглото беше добро, пухено легло, топло, и все още не му се налагаше да става. Той подремна малко, отнасяйки се далече от Ириот.

Когато най-сетне стана, се зачуди колко ли е остарял и погледна ръцете си да види дали е на седемдесет. Все още изглеждаше на около четиридесет, макар да се чувстваше на седемдесет и да се движеше като на толкова, треперейки. Облече си дрехите, колкото и да бяха мръсни от дългите дни пътуване. Под стола имаше обувки, позахабени, но добри, здрави обувки, и плетени вълнени чорапи към тях. Той навлече чорапите върху разранените си стъпала и изкуцука до кухнята. Емер стоеше до големия умивалник и развиваше нещо тежко, увито в кърпа.

— Благодаря ви за чорапите и за обувките — каза той и докато изказваше благодарността си за дара ѝ, си спомни всекидневното ѝ име, но добави само — стопанке.

— Няма нищо — отвърна тя и набута онова, което държеше, в голяма глинена купа, а после изтри ръцете си в престилката.

Той нищо не разбираше от жени. Не беше живял при жени от десетгодишен. Беше се боял от тях, жените, които му подвикваха да се дръпне от пътя им в оная голяма кухня, преди толкова време. Но откакто бе тръгнал да пътува из Землемория, беше срещал жени и намираше, че не е трудно да е с тях; като с животни: вървяха си по работата, без да му обръщат много внимание, освен ако не ги изплашеше. Стараеше се да не го прави. Нито желание имаше, нито причина да ги плаши. Не бяха мъже.

— Искате ли прясна извара? Добра е за закуска.

Тя го изгледа, но не продължително, без да среща погледа му. Като животно, като котка беше, измери го, но без да го предизвиква. Котка имаше, голяма и сива, клекнала край огнището и загледана във въглените. Ириот взе паницата и лъжицата, които жената му подаде, и седна на пейката. Котката скочи до него и измърка.

— С нея внимавайте — рече жената. — С повечето хора е враждебна.

— Заради изварата е.

— Може би познава лечителя.

Беше толкова мирно тук, с жената и котката. Беше дошъл в добра къща.

— Навън е студено — каза тя. — Тая заран заледи. Ще продължавате ли днес?

Той помълча. Беше забравил, че трябва да отговаря с думи.

— Бих останал, ако може. Бих останал тук.

Забеляза усмивката ѝ, но беше и разколебана, а след малко каза:

— Ами, добре сте дошъл, господине, но трябва да ви попитам дали ще можете да платите нещо?

— О, да — отвърна той смутено, стана и се върна с куцукане до спалнята за кесията си. Извади от нея монета — малка златна енладска корона.

— Поне за храната и огъня, нали разбирате, торфът толкова е поскъпнал напоследък — говореше тя, и тогава погледна какво ѝ предлага.

— О! — възкликна и той разбра, че е сбъркал.

— Никой в селото няма да може да размени това — рече тя и за миг го погледна в лицето. — Цялото село наведнъж не може да смени това! — каза и се засмя. Всичко беше наред, само дето думата „смени“ закънтя в главата му.

— Но тя не е подменена — каза той и разбра, че тя няма предвид това. — Прощавайте. Ако остана за месец, за зимата, това ще стигне ли? Ще ми трябва място, където да отседна, докато се занимавам с животните.

— Приберете си я — рече тя, пак се засмя и махна с ръка.

— Ако можете да изцерите говедата, говедарите ще ви платят и тогаз ще можете да ми платите. Да го наречем осигуровка, ако щете. Но я приберете, господине! Свят ми се завива, като я погледна... Зърньо — рече тя, когато вратата се отвори и с дъха на студения вятър влезе сакат мършав мъж, — господинът ще остане при нас, докато лекува животните... да му спори дано! Дал ни е осигуровка. Тъй че ти ще спиш в къта до комина, а той в стаята. — Това е брат ми Зърньо, господине.

Зърньо наведе вдървено глава и измърмори нещо. Очите му бяха мътни. На Ириот му се стори, че е отровен. Щом излезе отново навън, жената се приближи и му каза тихо, но твърдо:

— Нищо му няма, само пиенето, но у него почти нищо не е останало, освен пиенето. Изяде му почти целия ум и повечето от онова, което имаме. Тъй че, нали разбирате, приберете си парите да не ги вижда, господине. Няма да дойде да ги търси. Но ако ги види, ще ги вземе. Нали разбирате, често не знае какво прави.

— Да — каза Ириот. — Разбирам. Вие сте добра жена. — Говореше за него, за това, че не знае какво прави. Прощаваше му. — Добра сестра — каза той. Думите бяха толкова нови за него, думи, които никога досега не беше изричал, дотолкова, че си помисли, че ги е казал на Истинската реч, на която не трябваше да говори. Но жената само сви рамене с начумерена усмивка.

— Някой път ще му счупя главата на тоя глупак — закани се тя и отново се захвана с работата си.

Не беше разбрал колко е уморен, докато не намери подслон. Целия ден прекара в дрямка при огъня със сивата котка, докато Дара шеташе; предлагаше му на няколко пъти храна — бедняшка, груба храна, но той я изяждаше до последния залък, бавно и с наслада. Вечерта брат й излезе и тя отрони с въздишка:

— Сега ще навърти още една дълга сметка на вересия в кръчмата, като им каже, че си имаме наемател. Не че вие сте виновен.

— О, да — каза Ириот. — Вината е моя. — Но тя му прости; а сивата котка се притискаше до бедрото му, унесена в сънища. Котешките сънища стигнаха до ума му, в ниските поля, където той говореше с животните, тъмните места. Там скочи котката, а след това бе само мляко и дълбоката, тиха възбуда. Нямаше там никаква вина, само превелика невинност. Нямаше там нужда от думи. Там нямаше да го намерят. Не беше тук, за да търси. Тук нямаше нужда да се изрича каквото и да било име. Никого нямаше освен нея, и сънуващата котка, и примигващия пламък на огъня. Минал беше през мъртвата планина по черни пътища, ала тук потоците бавно течаха сред пасищата.

Беше луд и тя не знаеше какво я бе прихванало, да му позволи да остане, но в същото време не можеше да се бои от него, нито да го подозира. А и имаше ли значение дали е луд? Държеше се добре, сигурно е бил мъдър човек преди време, преди да го сполети каквото там го беше сполетяло. Пък и не беше съвсем луд. Луд, ама откъслечно, само в отделни мигове. Нищо у него не-беше цяло, дори

лудостта му. Не можеше да си спомни името, което ѝ беше казал и пред хората в селото каза да го наричат Отак. Сигурно и нейното име не можеше да си спомни; винаги я наричаше „стопанке“. Но може би това беше от учтивост. Тя го наричаше „господине“, от учтивост, а и защото нито Овраг, нито Отак му отиваха. Отак, беше чувала тя, било някакво животинче с остри зъби и без глас, но на Високото блато такива животни нямаше.

Беше мислила дали пък приказките му, че е дошъл тук да лекува болестта по добитъка, не са едно от късчетата му лудост. Не беше като лечителите, които идеха тук с лекове и заклинания, и мехлеми за животните. Но след като си отпочина два дни, той я попита кои хора в селото гледат повече животни и тръгна, все още накуцвайки от подбитите си стъпала, с обущата на Брен. Сърцето ѝ се обърна, като го видя с тях.

Върна се вечерта, още по-окуцал, защото Сан, разбира се, го беше отвел чак в Дългите поля, където пасяха повечето му говеда. Никой друг нямаше коне освен Елшата, а те бяха за краварите му. Тя даде на госта леген с гореща вода и чиста кърпа за горките му крака, а после се сети да го попита дали няма да иска баня и той поиска. Сгряха вода и напълниха старото корито, и тя се прибра в стаята си, докато той се окъпе при огнището. Като се върна, всичко беше почистено и изтрито, кърпите бяха окачени пред огъня. Не беше познавала мъж досега да се грижи така за нещата си, а и кой можеше да очаква такова нещо от богат човек? Не беше ли имал слуги там, откъдето бе дошъл? Не ѝ създаваше повече грижи от котката. Переше си сам дрехите, даже и завивките, веднъж ги беше окачил да съхнат на слънцето, докато тя разбере какво прави.

— Няма нужда да правите това, господине, ще оправям вашите неща с моите — каза тя.

— Няма нужда — отвърна ѝ той все така отчуждено, сякаш не разбираше съвсем за какво му говори; но после добави: — Вие работите много.

— Че кой не работи много? Обичам да правя сиренето. Пък и падат пари от него. А съм и силна. Боя се само, че като остарея, няма да мога да вдигам ведрата и коритото. — Показа му закръглената си, мускулиста ръка, стисната в юмрук, и се усмихна. — Доста добре за

петдесетгодишна, а? — Глупаво беше да се хвали така, но се гордееше със силните си ръце, с пъргавината и с уменията си.

— Дано ви спори — каза той мрачно.

С кравите ѝ се оправяше чудесно. Когато беше тук и ѝ трябваше помощ, заемаше мястото на Зърньо и докато тя си бърбеше и се смееше с приятелката си Тауни, той се чувстваше по-свойски с кравите от старото куче на Брен.

— Приказва им, и ти се кълна, че го разбират какво им говори. А юницата върви след него като паленце.

Каквито и да ги вършеше горе по пасищата с говедата, говедарите започнаха да го уважават. Разбира се, те щяха да се вкопчат във всяко обещание за помощ. Половината стадо на Сан беше измряло. Елшата не искаше да каже колко глави е загубил. Навсякъде имаше трупове добитък и ако не беше времето студено, цялото Блато щеше да вони на гниеца леш. Водата не беше годна за пиене, освен ако не я превариш цял час; пиеше се само от кладенците — от нейния тук и от другия в селото, дал име на мястото.

Една заран един от краварите на Елшата спря коня си пред двора; водеше оседлан катър.

— Елшата рече, че майстор Отак може да го язди, щото до Източни поля е десет-дванайсет мили.

Гостът ѝ излезе от къщата. Беше светла, мъглива утрин, блатата се бяха скрили под блесналите от слънцето изпарения. Анданден се рееше над мъглите, огромен, разяден контур на северното небе.

Лечителят нищо не каза на краваря, а отиде направо при катъра, всъщност муле, излязло от ослицата на Сан и белия кон на Елшата. Беше белезникаво и на петна, младо и с хубава муцуна. Отиде и му поговори една минута, каза му нещо в голямото нежно ухо и го потърка по темето.

— Това прави — каза краварят на Дара. — Приказва им.

Каза го с насмешка, пренебрежително. Беше един от приятелите на чашка на Зърньо в кръчмата, съвсем приличен младеж за кравар.

— Лекува ли добитъка? — попита тя.

— Е, не може да махне чумата наведнъж. Но май може да излекува едно животно преди да почне да залита. А онез, дето още не ги е ударило, вика, че ще ги опази. Затуй господарят го праша по

всички пасища, да направи каквото може да се направи. Твърде късно е за повечето.

Лечителят провери такъмите, разхлаби един ремък и се качи в седлото — малко непохватно, но мулето не възрази. Извърна дългия си, бял като сметана нос и красивите си очи да погледне ездача си. Той се усмихна. Дара не го беше виждала усмихнат досега.

— Тръгваме ли? — каза той на краваря и той веднага пое, махна на Дара и изсумтя на кобилката си. Лечителят подкара след него. Мулето стъпваше плавно с дългите си крака, а белотата му засия под утринното слънце. Дара си помисли, че все едно гледа някои принц да си отива, като от някоя приказка, тези две яхнали фигури, които навлизаха в светлата мъгла през смътния сумрак на зимните поля, стопиха се в светлината и изчезнаха.

Работата на пасищата беше тежка. „Че кой не работи много?“, беше попитала Емер, показвайки му закръглените си силни ръце и здравите зачервени длани. Говедарят Елшата очакваше от него да остане по тези ливади, докато не пипне всяко живо животно от големите стада. Елшата беше изпратил с него две краварчета. Нравеха си нещо като бивак, покривало за земята и платнен навес. На блатото нямаше много за горене, освен ниски сухи храсти и изсъхнала тръстика, затуй огънят едва стигаше да си сварят вода и никога да сгрее човек. Краварчетата излизаха с конете и се опитваха да обградят животните така, че той да може да ги обикаля в стадо, вместо да ходи при тях едно по едно, както бяха пръснати да пасат сухата заскрежена трева. Но не можеха да задържат говедата скупчени на едно място дълго и се ядосваха и на тях, а и на него, че не се движи по-бързо. Струваше му се странно, че не са търпеливи с животните, отнасяха се с тях като с мъртви вещи, както салджията държи вързаните в реката трупи, само със сила.

Те и с него нямаха търпение, все му подвикваха да побърза, да я свърши тая работа; нито пък бяха търпеливи към себе си, към своя живот. Заговореха ли си, все се стигаше до това как щели да слязат в градчето, в Орейби, като си вземат заплатата. Той се наслуша на приказките им за курвите в Орейби, Маргаритката, Златничката и една, която наричаха „Огненото храстче“. Налагаше му се да седи с младежите, защото и тримата имаха нужда от малкото топлина на

огъня, но нито те го искаха при себе си, нито пък той искаше да е с тях. Знаеше, че изпитват смътен страх от него затова, че е магьосник, а и ревност изпитваха, но най-вече презрение. Той беше стар, беше друг, не беше един от тях. Страх и ревността той познаваше и ги отбягваше, а презрение помнеше. Радваше се, че не е от тях и че те не искат да си говорят с него. Боеше се да не им причини нещо лошо.

Стана в леденото утро, докато те още спяха, завити в одеялата си. Знаеше къде са най-близките неизцерени говеда и отиде при тях. Болестта вече му беше много позната. Усещаше я в дланите си като парене, като гадене, когато беше много напреднала. Когато приближи едно легнало на земята младо добиче, му се зави свят и му се доповръща. Приблужи още малко, но каза само слова, които можеха да облекчат умирането, и продължи.

Те го оставяха да върви между тях, колкото и да бяха диви и макар човешки ръце да не бяха им носили друго освен скопяване и клане. Изпитваше удоволствие от това, че му се доверяват, гордост му носеше. Знаеше, че не бива, но се гордееше. Щом поискаше да пипне някое от едрите говеда, трябваше само да застане и да му поговори малко, макар и на езика на онези, които не говорят. „Улла“, назоваваше ги по имена. „Елле. Еллау.“ Те си стояха по местата, големи, безразлични; понякога някое го гледеше дълго. Понякога някое само идваше при него с тежката си, уверена, величествена походка, и дишаше в отворената му шепа. Всички, които идваха при него, той можеше да изцери. Слагаше дланите си върху тях, върху косматите им, горещи хълбоци и вратове, и изпращаше цяра в ръцете си с думи на сила, изричани многократно. След малко животното потреперваше или тръскаше леко глава, и пристъпваше напред. А той отпускате ръце и оставаше на място, изцеден и пребледнял. После идваше някое друго — едро, любопитно, свенливо храбро, цялото покрито със засъхнала кал, с болест у него като леко ощипване, като сърбеж и топлина по дланите му, и замайване. „Еллау“, казваше той и отиваше до добичето, и полагаше дланите си върху него, докато не изстинеха, сякаш ги е облял планински поток.

Краварчетата спореха дали е безопасно да ядат месо от теле, умряло от чума. Храната, която си бяха донесли, поначало оскъдна, беше на привършване. Вместо да препускат двадесет мили за още,

искаха да отрежат езика на някое добиче, умряло наблизно същата заран.

Беше ги принудил да преваряват всяка вода, която използват. Сега им каза:

— Ако ядете от това месо, след година ще почне да ви се вие свят. Накрая ще почнете да залитате слепешката и ще умрете като тях.

Ругаха го и му се присмяха, ала му повярваха. Представа нямаше дали това, което им каза, е вярно. Когато го каза, му се струваше вярно. Може би им го каза напук. Може би искаше да се отърве от тях.

— Вървете си — каза им. — Оставете ме тук. Има достатъчно храна за един човек за още три-четири дни. Мулето ще ме върне.

Не се наложи да ги увещава. Препуснаха, като оставиха всичко — одеяла, платнища, желязното котле.

— Как ще върнем сега всичко това в селото? — попита той мулето.

То погледна двете кончета и каза каквото казват мулетата.

— Аааахъхъ! — каза. Кончетата щяха да му липсват.

— Трябва да си свършим работата тук — рече му той, а то го погледна кротко. Всички животни са търпеливи, но търпението на конския род е великолепно, защото конете го проявяват драговолно. Кучетата са верни, но у тях има повече подчинение. Кучетата са йерарси, делят света на господари и слуги. Всички коне са благородници. Съгласяват се на съдействие. Той си спомни как обикаляше между огромните космати крака на тежкотоварни коне, без да се бои. Утехата на топлия им дъх над главата му. Толкова отдавна... Отиде при хубавото муле и му поговори, нарече го „милото ми“, утеши го, за да не се чувства така самотно.

Повече от шест дни му трябваша, докато обиколи големите стада по източните блатата. Последните два изкара в яздене до пръснатите групи добитък, стигнали чак до планинските подножия. Много от тях все още не бяха заразени и можеше да ги опази. Мулето го върна без седло и пътят бе лек. Но нищо не му беше останало за ядене. Когато се върна в селото, му се виеше свят и краката му се подкосяваха. Едва се прибра от конюшната на Елшата, където остави мулето. Емер го поздрави и го сгълча, и се опита да го накара да хапне, но той й обясни, че все още не може да яде.

— Докато стоях при болестта, в болните поля, и аз се поболях. Да мине малко време, ще мога да хапна — обясни той.

— Ти си луд — рече тя много, много сърдито. Ядът й беше добронамерен. Защо ядът не може вече да бъде добронамерен?

— Изкъпи се поне! — каза му тя.

Знаеше колко се е вмирисал и й благодари.

— Какво ти плаща Елшата за всичко това? — попита го тя начумерено, докато водата се топлеше. Все още беше възмутена и говореше по-рязко от обикновено.

— Не знам.

Тя зяпна и го изглежда.

— Не си казал цена?

— Да кажа цена? — избухна той. После си спомни кой не трябваше да бъде и каза унило: — Не. Не съм.

— Наивник — изсъска Дара. — Ще ти съдере кожата. — Изля котела с вдигащата пара вода в коритото. — Той има слонова кост. Кажи му да е в слонова кост. Стоял си там десет дни гладен на студа, да му лекуваш говедата! Сан има само медници, но Елшата може да ти плати в слонова кост. Извинявай, че ти се бъркам в работата. — Изхвърча през вратата с две ведра към кладенеца. Нямахше да използва преварена вода за нищо на света. Умна беше, и добра. Защо толкова дълго беше живял сред хора, които не бяха добри?

— Ще видим — каза му Елшата на другия ден, — стига животните ми да се изцерят. Ако преживеят зимата, таквоз, ще знаем, че церовете са хванали, ако са здрави, демек. Не че се съмнявам, ама така е честно, нали? Не бихте искали да ви платя каквото съм си наумил, тъй де, пък после цярът да не хване и накрая всички животни да ми измрат. Но няма и да ви искам да чакате толкоз време, без да ви се плати, не. Тъй че ето ви предплата, таквоз, за всеки случай, и сме чисти засега, нали?

Парите дори не бяха в кесия, както е редно. Ириот трябваше да си протегне ръката, а собственикът отброи в шепата му пет медни петака, един по един.

— Тъй! Сега сме на чисто! — каза той бодро. — И може би ще нагледате телците ми, в пасището при Дълъг вир, утре, да речем.

— Не — отвърна Ириот. — Стадото на Сан е много закъсало. Нужен съм там.

— О, не, не сте, майстор Отак. Докато бяхте на източните пасища, дойде един заклинател, дохождал е тук и преди, от южния бряг, и Сан го нае. Ще работите за мен и ще ви платя добре. С нещо по-добро от мед, може би, ако животните ми се оправят!

Ириот не каза нито да, нито не, а си тръгна мълчаливо. Елшата го изгледа, изплю се на земята и промърмори:

— Да не дава дано!

Тревогата се надигна в ума на Ириот, както не беше се надигала, откакто бе дошъл на Високото бласто. Опита се да я надмогне. Някакъв мъж на силата бе дошъл да лекува добитъка, друг мъж на силата. Но заклинател, беше казал Елшата. Не магьосник, нито маг. Само лечител, лечител на говеда. „Не е нужно да се боя от него. Не се налага да се боя от силата му. Не ми трябва силата му. Трябва само да го видя, да се уверя, да съм сигурен. Ако прави това, което и аз правя тук, лошо няма. Можем да работим заедно. Стига да прави каквото правя аз. Стига да използва само чародейство и да не крои зло. Като мен.“

Тръгна по дългата улица на Чисти кладенци за къщата на Сан, която беше по средата, срещу кръчмата. Сан, попарен от грижи тридесет и няколко годишен мъж, говореше на вратата с някакъв непознат. Като видяха Ириот, двамата се спогледаха неспокойно. Сан влезе в къщата, непознатият влезе след него.

Ириот приближи и застана на прага. Не влезе, а заговори през отворената врата.

— Майстор Сан, за вашия добитък, дето е между двете реки. Мога да ида днес там. — Не знаеше защо го каза. Не това мислеше да каже.

— А — отвърна Сан, дойде до вратата и леко я притвори. — Няма нужда, майстор Отак. Тука е майстор Лъчезарния, дошъл е да се справи с чумата. И преди ми е лекувал животни, загнило копито и таквоз. Нали разбирате, сам човек, вие и със стадата на Елшата не можете се оправи, камо ли да...

Заклинателят се приближи зад Сан. Името му беше Айет. Силата у него беше малка, зацапана, покварена от невежество, от злоупотреба и лъжа. Ала ревността у него бе като парещ огън.

— Тая работа аз я върша тук от десетина години — заяви той и изгледа Ириот от глава до пети. — Изведнъж идва някой си от север, взима ми работата, някои хора биха вдигнали кавга за такова нещо.

Кавгата между заклинател и е лошо нещо. Стига да сте заклинател, нали, мъж на силата. Аз съм. Както добре го знаят добрите хора тук.

Ириот понечи да каже, че не иска да се карат. Опита се да отвърне, че има работа и за двамата. Понечи да го увери, че не иска да му отнема работата. Но всички тези думи изтляха бързо в жлъчната ревност на човека пред него, който нямаше да ги чуе, а щеше да ги изгори преди да са изречени.

Погледът на Айет стана още по-нагъл, щом забеляза, че Ириот се запъва и не отговаря.

— Вие — каза му той — трябва да си вървите. Да се махате. — И като каза „Да се махате“, лявата му ръка перна във въздуха като нож и Айет отстъпи една крачка и се тръшна в стола си.

Беше само дребен заклинател, лечител шарлатан, разполагащ само с няколко жалки заклинания. Така поне изглеждаше. А ако заблуждаваше, ако криеше силата си — съперник, прикриващ силата си? Ревностен съперник. Трябваше да бъде спрял, да бъде вързан, назован, призован. Ириот започна да изрича думите, които щяха да го овържат, а потресеният заклинател се сви, потъна в стола от страх, разтрепера се и проплака, жално и тънко. „Това е грешно, грешно е, злина е това, което правя, аз съм лошият“ — помисли Ириот. Спря изведнъж магическите думи, напирани в устата му, надви ги и накрая извика една друга дума. Айет рухна на пода, преви се на две и повърна разтреперан, а Сан гледаше зяпнал и се опитваше да каже: „Да не дава дано.“, и лошото не стана. Ала огънят пареше в дланите на Ириот, изгори очите му, когато се опита да скрие очите си с ръце, езика му изгори, когато понечи да проговори.

Дълго време никой не го пипна. Беше паднал в пристъп на прага на къщата на Сан. Лежеше като мъртвец. Ала лечителят от юга каза, че не е мъртъв и че е опасен като усойница. Сан разказа как Отак хвърлил проклетие върху Лъчезарния и изрекъл някакви ужасни думи, от които той ставал все по-малък и по-малък, и проплакал като вейка, хвърлена в огъня, а после за миг отново се съвзел, но болен като псе, то и кой ще го вини за това, а през цялото това време около оня, другия, Отак, имало светлина, като треперлив пламък, и сенки подскачали наоколо, а гласът му не бил като на човек. Ужасна работа.

Лъчезарния им каза да се отърват от него, но не остана да се погрижи за това. Хвана си пътя на юг веднага щом изгълта халба бира в кръчмата и им рече, че в едно село нямало място за двама заклинатели и че щял да се върне, може би, когато оня човек, или каквото е там, се махне.

Никой не искаше да го пипне. Зяпаха го отдалече как лежи пред вратата на къщата на Сан. Жена му ревеше с цяло гърло по улицата.

— Лоша поличба! Черна магия! — викаше. — О, бебенцето ми ще се роди мъртво, знам си аз!

Зърньо отиде и доведе сестра си, след като чу приказките на Лъчезарния в кръчмата, и разказа на Сан и още няколко други няколко варианта на случилото се, които вече пълзяха из селото. В най-добрия от тях Отак се извисил на десетина стъпки височина, ударил Лъчезарния и го превърнал в буца въглен с мълния, преди от устата му да затече синкава пяна и да рухне на земята.

Дара бързо дотича до селото, отиде направо до къщата на Сан, наведе се и го пипна. Всички наоколо ахкаха и мърмореха „Да не дава дано!“, освен най-малката щерка на Тауни, която обърка знаците и вместо „Да не дава дано!“ изчурулика: „Да ти спори дано!“

Мъжът се размърда и бавно се надигна. Видяха, че си е същият, точно какъвто си беше, без никакви пламъци и сенки, макар да изглеждаше много зле.

— Хайде — каза Дара, помогна му да се изправи и бавно тръгна с него по улицата.

Селяните клатеха глави. Дара беше храбра жена, но пък прекалената храброст също не е на добро. Или, както разправяха в кръчмата, храбра е, ама не както трябва и не на място, нали ме разбираш. Ако не ти е дадено по рождение, няма що да се бъркаш в магьосничеството. Нито с магьосници. Това го забрави. Като ги гледаш, съвсем като другите хора са. Ама не са. Като гледаш, уж нищо лошо няма у един лечител. Я гнило копито ще ти изцери, я пресъхнало виме. Всичко туй добре. Ама ядосай някой от тях, и ей на — пламъци, сенки, проклетия и вземе, че ти припадне накрая. Нечист. Тоя, да знаеш, винаги си е бил нечист. Впрочем, откъде дойде той? Ти това ми кажи на мене.

Тя го сложи да легне, смъкна му обувката и го остави да спи. Зърньо се прибра късно, по-пиян от обикновено, тъй че падна и си одра челото в ръжена. Разкъравен и кипнал от яд, той заповяда на Дара да ижжрита жжаклиядея от ххъщата, веднага, навън. После повърна в пепелта, падна и заспа върху огнището. Тя го домъкна до постелята му, свали му обувката и го остави да спи. Отиде да нагледа другия. Изглеждаше трескав и тя опря ръка на челото му. Той отвори очи и се вгледа безизразно в нейните.

— Емер — промълви и отново притвори очи.

Тя ужасена се дръпна от него.

Лежеше в леглото си, в тъмното, и мислеше: „Познавал е магьосника, който ми даде име. Или аз съм си казала името. Може да съм го казала гласно, на сън. Или някой му го е казал. Но никой не го знае. Никой не знаеше името ми, освен магьосника и майка ми. Само че те са мъртви, мъртви са... Казала съм го насън...“

Но знаеше, че не е.

Стоеше с малкия газеник в ръка и светлината от него струеше между пръстите ѝ и позлатяваше лицето ѝ. Беше казал името ѝ. Тя му даде сън.

Той спа до късно сутринта и се събуди като от болест, отпаднал и тих. Неспособна беше да се бои от него. Разбра, че той няма спомен за случилото се в селото, за другия чародей, не помнеше дори за шестте медни петака, които тя намери пръснати върху завивката — сигурно ги беше държал в стиснатата си ръка през цялото време.

— Елшата трябва да ти ги е дал — каза тя. — Оная стипца!

— Казах, че ще се погрижа за животните му при... при пасището между реките, там ли беше? — промълви той с безпокойство — онзи поглед като на подгонен звяр отново се появи в очите му — и се надигна от пейката.

— Седни — каза му тя. Той седна, но отвътре го гризеше.

— Как можеш да лекуваш, като си болен? — каза тя.

— Как иначе?

Но засега се поуспокои и загали сивата котка. Влезе брат ѝ.

— Ела за малко навън — рече ѝ, като видя, че лечителят е задрямал на пейката. Тя излезе с него навън.

— Тоя не го искам повече тука — каза Зърньо, решил да се прави на господар на къщата ѝ, с черния белег на челото от снощи, с подути очи и треперещи ръце.

— Къде ще идеш?

— Той трябва да си иде.

— Тази къща е моя. Къщата на Брен. Той остава. Върви си или остани, твоя работа.

— Моя работа е и кой остава, и кой си заминава, и си заминава той. Не си чула всички приказки из селото. Всички разправят, че трябва да се маха. Не е читав.

— О, да, след като им изцери половината стада и му платиха шест медника за това, крайно време е да се маха, точно така! Ще го държа тука, колкото аз реша, и толкоз.

— Няма да ни купуват млякото и сиренето — изхленчи Зърньо.

— Кой го казва?

— Жената на Сан. Всички жени!

— Тогава ще карам сиренето до Орейби — рече тя — и ще го продавам там. И от малко приличие, братко, измий си я тая рана и си смени поне ризата, че миришеш на бъчва. — И тя се върна в къщата. — Ох, ох! — проплака и избухна в сълзи.

— Какво има, Емер? — попита лечителят и извърна слабото си лице и странните си очи към нея.

— Ох, няма да се оправи, знам си аз, по-лошо ще става. Не можеш се оправи с един пияница. — Изтри очите си с престилката. — Тебе това ли те съсипа, пиенето?

— Не — отвърна той, без да се обиди. Сигурно не я разбра.

— Разбира се, че не е. Ще ме прощаваш.

— Може би пие, за да се опита да стане друг човек — каза той. — Да се промени...

— Той пие, защото пие — отвърна тя. — С някои е само това и нищо друго. Аз ще съм в мандрата. Ще заключа външната врата. Навъртат се... странници се навъртат наоколо. А ти си отдъхни. Вън е студено.

Искаше да е сигурна, че ще остане вътре на топло, далече от белята, и че никой няма да дойде да го безпокои. После щеше да прескочи до селото, да поприказва с някои от по-разумните хора и да сложи край на тия глупави приказки, ако може.

След като го направи, жената на Елшата Тауни и още няколко души се съгласиха с нея, че свадата между двамата заклинатели заради работата не е нито нещо ново, нито толкова необичайно, че да се занимават повече с нея. Но Сан и жена му, както и вечните посетители на кръчмата, не искаха да престанат — това беше единственото интересно нещо, за което можеха да приказват до края на зимата, освен за измиращия добитък.

— Освен това — каза Тауни — мъжът ми няма нищо против да плаща с мед, когато е мислил, че ще трябва да плати със слонова кост.

— Ама добитъкът, който е пипнал, си стои на крака, нали?

— Доколкото знаем, да. И няма нови заболели добичета.

— Той е истински магьосник, Тауни — каза Дара много сериозно. — Знам го.

— Точно в това е белята, скъпа — каза Тауни. — И ти го знаеш! Тук не е за човек като него. Не е наша работа кой е и какъв е, но защо е дошъл тук, това трябва да попиташ.

— Да изцери животните — отвърна Дара.

Не бяха минали три дни, откакто Лъчезарния си замина, и в селцето се появи нов странник: дойде по южния път, яхнал добър кон, и попита в кръчмата къде може да пренощува. На-пътиха го към къщата на Сан, но жената на Сан се разпищя, като чу, че на прага е застанал странник, и се развика, че ако Сан пусне през вратата още един вещер, бебето ѝ щяло да се роди дважд по-умряло. Писъците ѝ се чуваха на няколко къщи от тях по улицата и скоро между кръчмата и къщата на Сан се събра тълпа, ще рече — десетина души.

— Е, това няма да стане — каза кротко непознатият. — Чак преждевременно раждане не мога да докарам. Дали няма да се намери някоя стая в кръчмата?

— Пратете го горе, в мандрата — предложи един от краварите на Елшата. — Дара прибира всеки, който дойде. — Някои се закикотиха, други им зашъткаха.

— Карайте нагоре — посочи му кръчмарят.

— Благодаря — кимна пътникът и поведе коня си накъдето го упътиха.

— Всички чужденци в един кюп — каза кръчмарят и това го повтаряха възхитено десетина пъти в кръчмата тая нощ, най-доброто,

казано от някого в селото, откакто дойде морът по добитъка.

Дара беше в мандрата, тъкмо беше приключила с вечерното доене. Тъкмо цедеше млякото и подреждаше тавите.

— Стопанке — извика някой при вратата, а тя помисли, че е лечителят, и отвърна:

— Ей сегичка, да свърша с това. — А после се обърна, видя пред себе си непознат и за малко да изтърве тавата. — Ох, стреснахте ме! Е, какво има?

— Търся постеля за през нощта.

— Не. Съжалявам, но вече имаме гост, и брат ми, и аз. Може би Сан, в селото...

— Те ме пратиха тук. Казаха: „Всички чужденци в един кюп“. Странникът беше тридесет и няколко годишен, с открито лице и приятна външност, облечен просто, въпреки че якият кон зад него беше добър.

— Настанете ме в обора, стопанке, и ще е наред. То конят ми повече има нужда от ясла, умори се. Ще преспя в плевника, а утре заран си тръгвам. Да спиш при кравите е удоволствие в такава студена нощ. С радост ще ви платя, стопанке, ако стигат два медника. Казвам се Ястреб.

— Аз съм Дара — отвърна тя малко объркана. Но човекът ѝ допадна. — Е, добре. Приберете коня и се погрижете за него. Ей там е кладенецът, сено има много. После елате в къщата. Мога да ви предложа млечна супа. И един петак стига, благодаря.

Не изпита охота да го нарече „господине“, както се обръщаше към лечителя. У тогова не се долавяше нищо господарско. Не беше видяла крал, като го видя при другия.

Когато приключи работата си и влезе в къщата, новият, Ястреб, беше приклепнал пред огнището и с вещица разпалваше огъня. Лечителят спеше в стаята си. Тя надникна и притвори вратата.

— Не е много добре — каза тихо на новия гост. — Лекуваше говедата, ей на изток по блатото, на студеното, дни наред, и се е съсипал.

Когато се разшета из кухнята, Ястреб ѝ помогна, при това съвсем свойски, и тя започна да се чуди дали всички мъже от другите краища на света са по-оправни в къщната работа от тукашните, на Блатото.

Разговорът с него течеше непринудено и тя му разказа за лечителя, тъй като за себе си нямаше какво толкова да разправя.

— Да използват заклинател, а после да го охулят, че им е бил полезен — рече тя. — Не е справедливо.

— Но той ги е изплашил някак, нали?

— Сигурно. Беше дошъл друг лечител, идвал е и преди. Не го бива много, доколкото мога да съдя. Не можа да помогне на кравата ми със засъхналото виме преди две години. А мехлемът му си е чиста свинска мас, заклевам се. Та той казал на Отак — взимаш ми работата. Може и Отак нещо да му е отвърнал. Ядосали се и може да са си направили по някое и друго черно заклинание. Предполагам, че Отак е направил. Ама не му е направил никаква злина, самият той паднал в несвяст. А сега нищо не помни за това, пък другият си отишъл по живо по здраво, без да пострада. И казват, че всяко животно, което пипнел, си стои на крака, здраво. Десет дни изкара горе на вятъра и дъжда, да пипа животните и да ги цери. И знаете ли какво му даде говедарят? Шест петака! Чудно ли е тогаз, че е бил малко ядосан? Но не казвам, че... — Замълча да подбере думите си и продължи: — Не казвам, че не е малко особен, понякога. Като всички заклинатели, така си мисля. Може би така си е редно, като си имат работа с разни сили и зли неща. Но е свестен човек, и добър.

— Стопанке — каза Ястреб, — може ли да ви разкажа една история?

— О, ама вие разказвач ли сте? Че защо не ми казахте отначало! Значи такъв сте бил? Щото се чудех, при тая зима и вие по пътищата. Но с тоя кон мислех, че сте някой търговец. Дали можете да ми разкажете история? Че то за мене ще е най-голямата радост в живота ми, и колкото е по-дълга, толкоз по-добре! Но първо си изпийте супата, пак аз да седна по-наблизо, че да чувам...

— Всъщност аз не съм разказвач, стопанке — каза той с учтива усмивка, — но имам една история за вас. — И като изпи супата, а тя седна с дрехата за кърпене, той започна разказа си.

— Във Вътрешното море, на острова на Мъдрите, на остров Роук, където се преподава цялото магьосничество, има деветима Повелители.

Тя притвори блажено очи и заслуша.

Той назова Повелителите: Ръката и Билкаря, Призовника и Пазителя на шарките, Ветроключ и Песнопоец, Наричателя и Преобразителя.

— Изкуствата на Преобразителя и Призовника са много опасни — рече той. — Преобразуването, или превръщането, както може би го знаете, стопанке. Дори един обикновен заклинател може да знае как да направи илюзорни превръщания, да превръща за малко едно нещо в друго, или да приема самият той друг облик. Виждали ли сте такова нещо?

— Чувала съм ~ прошепна тя.

— А понякога вещици или заклинатели ще ви кажат, че са призовавали мъртви, за да говорят чрез тях. Например някое дете, за което скърбят родителите. В колибата на вещицата, в тъмното, чуват го как плаче, или се смее...

Тя кимна.

— Но това са само заклинания за илюзия, за привидност. Има обаче истински преобразувания, както и истински призовавания. И те могат да се окажат истински изкушения за магьосника! Възхитително е да летиш с крилете на сокол, стопанке, и да виждаш земята долу с очите на сокола. А да призоваваш, което ще рече да назовеш истински, е голяма сила. Да знаеш истинското име означава да притежаваш власт, както знаете, стопанке. А изкуството на призовника стига точно дотам. Възхитително е да можеш да призовеш привиденията и духа на отдавна умрели. Да съзреш красотата на Елфаран в ябълковите градини на Солея, както я е видял Моред, когато светът бил още млад...

Гласът му беше станал много тих и мрачен.

— Е, да се върнем на моя разказ. Преди малко повече от четиридесет години на остров Арк, богат остров на Вътрешното море, на югоизток от Семел, се родило дете. Детето било син на помощник-управителя на двора на владетеля на Арк. Син не на бедняк, но не и на особено важна особа. А родителите му починали млади. Така че не му обръщали много внимание, докато не им се наложило да го забележат, заради това, което правело и което можело да направи. Нечитав бил изтърсакът, както казвали. Притежавал сили. Можел да подпали огън или да го загаси с една дума. Можел да накара котли и тигани да полетят из въздуха. Можел да превърне мишка в гълъб и да го пусне да

лети из просторните кухни на владетеля на Арк. А ако се ядосал или изплашел, вършел бели. Обърнал котела с вряща вода върху един готвач, който се държал зле с него.

— О! — прошепна Дара. Един бод не беше ушила, откакто той бе започнал.

— Бил само дете, ала чародеите в двора, изглежда, не били много разумни хора, тъй като не проявили особена мъдрост или доброта спрямо него. Сигурно са се уплашили. Вързали му ръцете и му запушили устата, за да не може да прави заклинания. Затворили го в една стая в мазето, каменна килия, докато не решат, че се е укротил. После го пратили да живее в конюшните на голямата ферма, защото с животните се разбирал и когато бил с конете, бил по-кротък. Но той се скарал с едно конярче и превърнал бедния момък в конско лайно. Когато чародеят успял да върне на конярчето истинския му вид, отново вързали момчето и му запушили устата, и го качили на един кораб за Роук. Сметнали, че може би Повелителите ще успеят да го укротят.

— Горкото дете — промълви тя.

— Да, защото моряците също се уплашили от него и го държали вързано през цялото пътуване. Когато Вратарят на Големия дом на Роук го видял, отвързал ръцете му и освободил езика му. А първото нещо, което, казват, направило момчето в Големия дом, било да преобърне масата в трапезарията, да накара бирата да се вкисне, а един ученик, който се опитал да го спре, превърнал за малко в прасе... Но момчето за първи път си намерило майстора в лицето на Повелителите.

— Те не го наказали, а задържали необузданите му сили обвързани със заклинания, докато не го принудят да слуша и да започне да се учи — продължи той. — Отнело им много време. У него имало съпернически дух, който го карал да търси всяка сила, която не притежава, всяко нещо, което не знае, като предизвикателство, като заплаха, нещо, срещу което да се бори, докато не го надвие. Има много такива момчета. И аз бях такъв. Но извадих късмет. Рано си научих урока.

— Та да си дойдем на думата. — Той въздъхна. — Момчето най-сетне се научило да обуздава гнева си и да контролира силата си. А силата му била много голяма. Каквото и изкуство да изучавал, удавало му се лесно, твърде лесно, и така той презрял илюзията, а също и

влиянието на времето, и дори лечителството, защото те не внушавали страх, нямало в тях предизвикателство за него. Не виждал смисъл да ги усвоява. Така, след като Великият маг Немерл му дал име, момчето посветило волята си на голямото и опасно изкуство на призоваването. И дълго време се учело при Повелителя на това изкуство.

— Живеел все на Роук, защото там се събира цялото знание за магията и там се съхранява. И не изпитвал никакво желание да пътува и да се среща с други хора, или да види света. Казвал, че може да призове целия свят да дойде при него — което било вярно. Може би точно в това се крие цялата опасност от това изкуство.

— Значи това, което е забранено на призовника, а и на всеки магьосник, е да призовава дух на жив човек. Да, можеш да ги повикаш. Можем да изпращаме глас или форма, своята привидност. Но нямаме право да ги призоваваме да идват при нас, духом или телом. Можем да призоваваме само мъртвите. Само сенките. Сигурно разбирате защо трябва да е така. Да призовеш жив човек означава да имаш пълна власт над него, телом и духом. Никой, колкото и да е силен или велик, няма право да притежава и използва друг човек.

— Но духът на съперничество укрепвал у момчето, докато то ставало мъж. На Роук този дух е силен: винаги да си по-добър от останалите, винаги да си първият... Изкуството се превръща в състезание, в игра. Целта се превръща в средство за постигане на друга цел, по-нищожна от самата нея... Там нямало друг човек, който да е по-надарен от този младеж, но ако някой се справял по-добре от него в каквото и да е, той трудно го понасял. Това го плашело, изпълвало го със злоба.

— За него нямало място между майсторите учители, Повелителите, тъй като вече бил избран друг Призовник, мъж в разцвета на силите си, който едва ли щял да се оттегли или да умре скоро. Сред учените и другите учители той се радвал на висока почит, но не бил един от Деветимата. Бил пренебрегнат. Навярно за него е било по-добре да не остава там, все между чародеи и магове, сред момчета, учещи се на магьосничество, всички те — жадуващи за все повече сила и власт, устремени да станат най-могъщите. Тъй или иначе, с годините той ставал все по-отчужден, вглъбил се в проучванията си в самотната килия на кулата, далече от останалите, учел малко ученици, малко говорел. Призовникът му пращал от време

на време надарени ученици, но много от момчетата вече почти не знаели за него. В тази самота той започнал да упражнява някои изкуства, които не е добре да се упражняват и не водят до добро.

— Един призовник навиква да заповядва на духове и сенки да идват по негова воля и да си отиват, когато той им каже. Може би този човек започнал да мисли: „Кой ще ми забрани на мен да правя същото и с живите? Защо имам силата, като не мога да я използвам?“ Така той започнал да призовава живите, онези в Роук, от които се страхувал, смятайки ги за свои съперници, онези, към чиято сила проявявал ревност. Когато идвали при него, той им отнемал силата за себе си и ги оставял безмълвни. Не можели да кажат какво ги е сполетяло, какво е станало със силата им. Не знаели.

— И тъй, накрая той призова собствения си учител, Призовника на Роук, като го хванал ненадейно. Но Призовникът се бори с него и телом, и духом, и повика и мен, и аз отидох. Заедно се сразихме с волята, която щеше да ни унищожи.

Нощта беше настъпила. Газеният светилник на Дара беше загаснал. Само червената светлина от огъня огряваше лицето на Ястреб. Не изглеждаше така, както го бе видяла първия път. Беше уморено и сковано, и нашарено с белези от едната страна. „Лицето на ястреб“ — помисли тя. И продължи да слуша.

— Тази приказка не е за разказвач, стопанке. Не е история, която бихте чули от който и да било друг — въздъхна той. — И така, тогава все още бях новак в службата си като Върховен маг. И по-млад от мъжа, с когото се борехме, а може би не се боях достатъчно от него. Единственото, което можехме да направим двамата, бе да удържим своето срещу него там, в пълното мълчание, в килията на кулата. Никой друг не разбра какво става. Борихме се. Борихме се дълго. И накрая се свърши. Той се прекърши. Както се прекършва пръчка. Ала избяга. Призовникът беше изгубил винаги част от силата си, докато преодолеем тази сляпа стихия. А на мен не ми бяха останали сили да го спра, когато избяга, нито ум, за да отпратя след него. А и трошица сила не ми беше останала, за да тръгна след него. И той се махна от Роук. Изчезна.

— Не можехме да затаим за битката ни с него, макар да разказахме колкото можеше по-малко. И мнозина казаха, че е добре, дето сме се отървали, защото винаги е бил наполовина луд, а сега

съвсем беше полудял. Но след като двамата с Призовника се свързахме от раните в душите си, така да се каже, и от голямото затъпяване на ума, настъпващо след такава борба, започнахме да мислим, че не е добре човек с такава голяма сила, маг, да се скита из Землемория с помътен разум и може би изпълнен със срам, гняв и жажда за мъст.

— Следва от него не можахме да намерим. Несъмнено се беше превърнал в птица или риба, когато е напуснал Роук, докато стигне до някой друг остров. А един магьосник може да се крие от всякакви заклинания за намиране. Разпитахме за него по нашите си канали, но нищо и никой не ни отговори. Затова тръгнахме да го търсим, Призовникът към източните острови, а аз — към западните. Защото когато се замислях за този човек, в ума ми изплуваше образът на висока планина, като прекършен конус, със зелена земя под нея, простираща се на юг. Спомних си уроците по география като момче на Роук и релефа на земята на Семер, и планината, чието име е Анданден. Затова дойдох на Високото блато. Мисля, че дойдох където трябва.

Последва мълчание. Огънят изшепна.

— Да говоря ли с него? — попита спокойно Дара.

— Няма нужда — каза мъжът с лице на ястреб. — Аз ще се оправя. — И каза: — Ириот.

Тя погледна към вратата на спалнята. Тя се отвори и той се появи — измършавял и уморен, тъмните му очи бяха изпълнени със сън, с объркване и с мъка.

— Гед. — Той сведе глава. След малко вдигна очи и попита: — Ще ми отнемеш ли името?

— Защо?

— Защото означава само болка. Омраза, гордост, алчност.

— Тези имена ще ти отнема, Ириот, но не и личното ти.

— Не разбирах — каза Ириот. — За другите. Че са други. Всички сме други. Така трябва. Грешах.

Гед отиде при него и хвана ръцете му, полупротегнати напред, умолително.

— Ти тръгна по грешен път. Сега си се върнал. Но си уморен, Ириот, а когато си сам, пътят е тежък. Ела с мен у дома.

Главата на Ириот клюмна като от умора. Цялата напрегнатост и страст сякаш се бе изцедила от тялото му. Но той вдигна очи, не към Гед, а към Дара, смълчана в ъгъла до огнището.

— Имам работа тук. Гед я погледна.

— Има — каза тя. — Той лекува добитъка.

— Те ми показват какво трябва да правя — каза Ириот. — И кой съм. Знаят името ми. Но никога не го изричат.

След малко Гед придърпа леко по-стария мъж към себе си и го прегърна. Каза му нещо тихо и го пусна. Ириот си пое дъх.

— Разбираш ли, Гед, там не е добре за мен. Тук ми е добре. Стига да ме оставят да си върша работата. — Отново погледна Дара, а Гед — също.

— Ти какво ще кажеш, Емер? — попита я мъжът с лице на ястреб.

— Ще кажа — заговори с тънък и дрезгав като на тръстика глас тя, обърната към лечителя, — че ако телетата на Елшата оцелеят през зимата, говедарите ще те молят да останеш. Дори да не те обичат.

— Никой не обича магьосник — каза Върховният маг. — Е, Ириот? Нима бих целия този път за теб посред зима, за да се върна сам?

— Кажи им... кажи им, че сгреших. Кажи им, че постъпих грешно. Кажи на Торион, че... — Млъкна смутено.

— Ще им кажа, че промените в живота на човек може да са значими от всички изкуства, които знаем, и от цялата ни мъдрост — каза Върховният маг. Отново погледна Дара. — Може ли да остане тук, стопанке? Само негово желание ли е това, или и ваше?

— Той е десет пъти по-полезен и желан от брат ми — отвърна тя. — Добър и честен човек е, казах ви... господине.

— Е, добре тогава. Ириот, мой скъпи друже, учителю, съпернико, приятелю, сбогом. Емер, смела жено, за мен бе висока чест, благодаря ви. Дано сърцето и огнището ви познаят мир. — И той направи жест, от който за миг над огнището остана светла диря. — А сега отивам в обора.

Вратата се затвори. В тишината шепнеше само огънят.

— Ела при огъня — рече тя.

Ириот пристъпи и седна на пейката.

— Това Върховният маг ли беше? Наистина ли?

Той кимна.

— Върховният маг на света. В моя обор. Трябваше да му дам леглото си...

— Нямаше да го приеме.

Тя знаеше, че е прав.

— Името ти е хубаво, Ириот — промълви тя след малко. — Аз така и не узнах истинското име на мъжа си. Нито той моето. Няма да ти го казвам повече. Но ми харесва, че го знам, щом и ти знаеш моето.

— Името ти е хубаво, Емер. Ще го казвам, когато поискаш.

ДРАГЪНФЛАЙ

1. ИРИЯ

Бащините ѝ предци имаха широко, богато владение на широкия, богат остров Уей. Без да претендират за титла и дворцова привилегия в дните на кралете, през цялото тъмно време след падането на Махарион те държаха земята и хората си в здрави ръце, като влагаха приходите в земята, поддържаха справедливост и отблъскваха дребните тирани. След като редът и мирът се върнаха на Архипелага под давлением на мъдрите мъже на Роук, известно време семейството, стопанствата и селата процъфтяваха. Това благоденствие, както и красотата на ливадите, планинските пасища и увенчаните със стари дъбове хълмове направи владението им пословично дотолкова, че хората казваха „дебел като ирианска крава“ или „късметлия като ирианец“. Господарите, а и много обитатели на владението, добавяха името му към своето и се наричаха ирианци. Ала макар селяните и пастирите да поддържаха от сезон на сезон живота си стабилен и възпроизводителен, като дъбовете, с времето и обстоятелствата родът, притежаващ земята, започна да запада.

Раздели ги спор за наследството между братята. Единият наследник от алчност занемари имота си, другият го провали от глупост. Единият имаше дъщеря, която се опита да ръководи имението си от града, другият имаше син, чиито синове също се изпокараха и разделиха разделената вече земя. По времето, когато се роди момичето Драгънфлай^[1], Ирия, макар все още да беше един от най-красивите райони на Землемория със своите хълмове, поля и ливади, се бе превърнала в бойно поле на семейни вражди и съдебни спорове. Орните земи бурениясаха, без покриви останаха стопанските постройки, опустяха оборите, а пастирите тръгнаха след стадата си през планината да дирят по-добри пасища. Старата къща, която бе центърът на владението, беше наполовина в развалини на хълма сред дъбовете.

Собственикът ѝ бе един от четиримата мъже, които наричаха себе си „господари на Ирия“. Другите го наричаха „Господаря на Старата Ирия“. Цялата си младост и остатъка от наследството си бе

пропилял из съдилища и в преддверията на владетелите на Уей в Шелиет в усилие да докаже правата си над цялото имение, както е било отпреди сто години. Върна се неуспял и огорчен, и остатъка от живота си изкара в пиене на силното червено вино от последното си лозе и в обикаляне на границите си с глутница злобни прегладнели псета, за да пъди натрапниците от земята си.

Беше си взел в Шелиет жена, за която никой в Ирия не знаеше нищо, защото, разправяха, дошла от друг остров, някъде от запад; а тя така и не се появи в Ирия, беше умряла при раждането в града.

Когато се прибра у дома, докара със себе си тригодишна дъщеря. Даде я на икономката и веднага я забрави. Понякога се сещаше за нея, щом се напиеше. Намереше ли я, я караше да стои до стола му или да седне на коленете му и да слуша за всичките лошотии, които злите хора са причинили нему и на рода Ирия. Ругаеше, плачеше и пиеше, а караше и нея да пие, като я заричаше да почита наследството си и да бъде вярна на Ирия. Тя отпиваше по глътка вино, но мразеше ругатните му и заричанията, и заканите, и лигавите ласки, които ги съпровождаха. Измъкваше се при всяка възможност и слизаше долу при кучетата, конете и говедата. Пред тях се кълнеше, че ще остане вярна на майка си, която никой не бе зачитал, нито ѝ беше бил верен, освен нея.

Като стана на тринадесет, лозарят и икономката, единствените, които бяха останали от домашната прислуга, казаха на господаря, че е време дъщеря му да отпразнува имения си ден. Попитаха дали да повикат заклинателя от Западно езеро, или селската вещица ще свърши работа. Господарят на Ирия изпадна в бяс.

— Селска вещица? Някаква дърта вещерка да даде истинското име на ирианска дъщеря? Или оня трътлест дърт шарлатанин, слуга на ония нагли грабители на чужда земя, дето отъмкнаха Западно езеро от дядо ми? Ако тоя пор дори само стъпи в земята ми, ще насъскам псетата дроба да му разкъсат, това идете и му кажете, ако щете!

И прочие. Старата Маргарита се ската в кухнята, а старият Зайо се върна в лозето, а тринайсетгодишната Драгънфлай побягна от къщата надолу по хълма към селото, като сипеше бащините клетви върху псетата, които, побеснели от възбуда от виковете му, лаеха, джафкаха и тичаха подир нея.

— Марш обратно, кучко мръсна! — изрева тя. — Марш вкъщи, трътлест шарлатанино! — И кучетата млъкнаха и се затътрузиха назад към къщата с подвити опашки.

Драгънфлай завари селската вещица да вади червеи от забралата рана на задника на една овца. Прозвището на вещицата беше Роза, както на много жени на Уей и други острови в Хардийския архипелаг. Хората с тайно име, таящо в себе си силата им, както един диамант таи в себе си светлина, обикновено предпочитат публичното им име да е просто, обичайно като имената на останалите хора.

Роза мърмореше някакво заклинание против гниене, но повечето работа вършеха ръцете ѝ и острото ѝ ножче. Овцата понасяше търпеливо ровичкането на ножа, мътните ѝ кехлибарени очи гледаха кротко и мълчаливо; само от време на време потупваше леко с малкото си ляво предно краче и въздъхваше.

Драгънфлай приближи и загледа какво прави Роза. Роза извади един червей, пусна го на земята, изплю се върху него и отново зачопли е ножа. Момичето се опря в овцата, а овцата се опря в момичето, даде му и получи утеха. Роза измъкна последния червей, хвърли го, заплю го и каза само:

— Я ми подай ведрото.

Изплакна раздраното с осолена вода. Овцата въздъхна дълбоко и изведнъж тръгна през двора да се прибира. От лекуване до гуша ѝ беше дошло.

— Бъки! — викна Роза.

От храста, в който беше дрямало, се измъкна едно мърляво момче и тръгна подир овцата, която уж трябваше да пази, макар че тя беше по-стара от него, по-едра, по-охранена и сигурно по-умна.

— Казаха, че трябва да ми дадеш име — заяви Драгънфлай. — Баща ми е побеснял. Това е положението.

Вещицата не отвърна нищо. Знаеше, че момичето е право. Кажеше ли господарят на Ирия, че разрешава или не разрешава нещо, не се отмяташе, гордееше се със своята непреклонност, тъй като според него само слабите хора казват нещо, пък после се отмятат.

— Защо не мога сама да си дам истинското си име! — попита Драгънфлай, докато Роза плакнеше ножа и ръцете си в осолената вода.

— Не става.

— Но защо? Защо трябва човек да е непременно вещица или заклинател? Какво толкова правиш ти?

— Ами — каза Роза и плисна ведрото с осолената вода по спечената пръст на малкия двор пред къщата си, която, като повечето къщи на вещици, се намираше малко извън селото. — Ами — почна тя отново, като се изправи и се заоглежда унило наоколо, сякаш за отговор или за овца, или за кърпа. — Виж сега, човек трябва да знае нещо за силата — най-сетне довърши тя и изгледа Драгънфлай с едно око. Другото ѝ око гледаше малко настрана. Понякога Драгънфлай мислеше, че кривогледството е в лявото око на Роза, друг път май беше в дясното, но винаги едното око поглеждаше право в теб, а другото гледаше малко по-настрана, зад ъгъла, оттатък някъде.

— Коя сила?

— Единствената — каза Роза. И също тъй изведнъж, както овцата си беше отишла, си влезе в къщата. Драгънфлай тръгна подир нея, но само до вратата. Никой не влизаше неканен в къщата на вещица.

— Ти каза, че съм я имала — подвижна от прага момичето към смрадливия сумрак в едностайната съборетина.

— Вярно, рекох ти, че в тебе има сила, и то голяма — рече вещицата от тъмното. — И ти го знаеш. Какво ще излезе от тебе не знам, ти също не знаеш. То ще се разбере. Но няма такава сила, че човек да може сам да се нарече.

— Но защо не? Има ли човек нещо по-свое от собственото си истинско име?

Дълго мълчание.

Вещицата се появи с вретено и къделя мръсна вълна. Седна на дървената пейка до вратата и завъртя вретеното. Изпреде половината къделя преди да отговори.

— Моето име съм аз самата. Така е. Добре, но какво е едно име? Това, с което ме нарича някой друг. Ако няма никой друг, за какво ще ми трябва име?

— Но... — почна Драгънфлай и млъкна, разбрала, че няма какво да възрази. След малко промълви: — Значи едно име трябва да е дар?

Роза кимна.

— Дай ми името ми, Роза.

— Баща ти е казал не.

— А аз казвам: дай ми го.

— Той е господарят тук.

— Той може да ме държи бедна, неучка и никаква, но не може да ме остави без име!

Вещицата въздъхна, също като овцата — неловко и притеснено.

— Тая нощ — каза Драгънфлай. — При нашия извор, под хълма Ирия. Ако не го разбере, няма да го заболи. — Гласът ѝ беше колкото придумващ, толкова и свиреп.

— Трябва да си получиш имения ден, както си му е редът, празника си, с танци, като всяко младо — каза вещицата. — Името се дава на съмване. И трябва да си има музика, празненство и всичко. Не може тъй. Да се промъкваш крадешката нощем и никой да не знае.

— Аз ще знам. Как разбираш какво име да кажеш, Роза? Водата ли ти го казва?

Вещицата поклати посивялата си глава.

— Не мога да ти кажа. — Но нейното „не мога“ не значеше „няма“. Драгънфлай зачака. — От силата е, както казах. Просто ей тъй, идва. — Роза спря да преде и погледна с едното око нагоре, към един облак на запад; другото гледаше малко по на север. — Заставате значи във водата, двете, ти и детето. Първо му прибираш детското име. Хората може да продължат да го използват ката ден, но то не е нейното име, нито пък е било нявга. Тъй че тя вече не е дете, а име още си няма. А ти — чакаш. Там, във водата. И си отваряш ума, ей тъй. Както кога отвориш вратите на къщата си, да влезне вятър. И ти иде. Езикът ти го изрича името. Дъхът ти го прави. Ей това даваш на детето — дъха, името. Не можеш го измисли. Оставяш го то да дойде при тебе. Трябва да дойде през тебе и през водата до оная, на която принадлежи. Ей туй е силата, така става. Това е. Не го правиш ти. Ама трябва да знаеш как да го оставиш да стане. Това е целият майсторлък.

— Маговете могат повече от това — каза след малко момичето.

— Никой не може повече от това.

Драгънфлай завъртя глава, докато прешлените на врата ѝ не изпукаха, и запротяга нервно дългите си ръце и крака.

— Е, ще го направиш ли?

След малко Роза кимна. Веднъж.

Срещнаха се на пътеката под хълма Ирия посред нощ, много след залез и много преди изгрев слънце. Роза направи смътен

лъжесветлик, да виждат къде стъпват по блатясалата земя около извора и да не паднат в някоя хлътина из папура. В студената тъма, под няколкото звезди и черната извивка на хълма двете се съблякоха и нагазиха в плитката вода, стъпалата им затънаха в кадифената тиня. Вещицата докосна ръката на момичето и каза:

— Отнемам ти името, дете. Вече не си дете. Нямах име. Беше съвсем тихо.

Вещицата изшепна:

— Жено, получи името си. Ти си Ириан.

Още миг постояха така, съвсем безмълвни; после нощният вятър смрази голите им рамене и разтреперани, двете излязоха от водата, подсушиха се, колкото можаха, изгазиха боси и окаяни през режещите тръстики и сплетени коренища и най-сетне намериха пътеката. А щом тръгнаха по нея, Драгънфлай заговори шепнешком, накъсано и с ярост:

— Как можа да ме наречеш така! Вещицата не отвърна нищо.

— Не е честно! Това не е истинското ми име! Мислех, че името ще ми помогне да бъда себе си. Но стана още по-лошо. Ти го сбърка. Тъпа вещица! Сбърка го. Това е неговото име. Да си го държи. Толкова се гордее с него, с тъпото си име, с тъпия си дядо. Не го искам. Няма да го взема. Това не съм аз. Все още не знам коя съм. Не съм Ириан! — Изведнъж млъкна, след като бе изрекла името.

Вещицата си млъчеше. Вървяха в тъмното една до друга. Накрая, с умолителен и боязлив глас Роза промълви:

— Така дойде...

— Ако го кажеш на някой, ще те убия — каза Драгънфлай. При тези думи вещицата изведнъж спря и изсъска като котка:

— Да го кажа на друг?

Драгънфлай също спря. Помълча и отвърна:

— Извинявай. Но се чувствам като... все едно си ме предала.

— Изрекох истинското ти име. Не е каквото мислех, че ще е. И никак не ми е спокойно от това. Все едно съм оставила нещо несвършено. Но това е името ти. Ако те издава, значи истинността му е в това. — Роза се поколеба, а после проговори вече не толкова сърдито, по-хладно: — Ако искаш силата да ме предадеш, Ириан, ей това ще ти кажа. Моето име е Етаудис.

Вятърът се усили. Двете трепереха и зъбите им тракаха. Стояха една срещу друга на тъмния път и едва се виждаха. Драгънфлай

протегна треперещата си ръка и улови ръката на вещицата. Прегърнаха се силно и дълго. После забързаха отново, вещицата към колибата си край селото, а наследницата на Ирия — нагоре по хълма към порутената си къща, където кучетата, пуснали я да излезе без много врява, я посрещнаха с лай, който разбуди всички на половин миля околоръст, освен господаря, който хъркаше пиян до изстиналото огнище.

[1] Водно конче (англ.) — Б. пр. ↑

2. СЛОНОВА КОСТ

Господарят на Ирия от Западно езеро, Брезата, не притежаваше старата къща, но притежаваше централните и най-богатите земи на старото владение. Баща му, който бе проявил повече интерес към лозята и овощните градини, отколкото към свадите с роднините си, беше оставил на Брезата процъфтяващ имот. Брезата наемаше хора, които да му управляват стопанствата, винарните и бъчварниците, коларския превоз и прочие, а той самият се радваше на богатството си. Ожени се за свенливата щерка на по-младия брат на владетеля на Уейфърт и изпитваше неописуемо удоволствие от мисълта, че дъщерите му са с благородна кръв.

По това време сред благородното съсловие беше на мода да си имаш на служба магьосник, при това истински магьосник, с тояга-жезъл и сиво наметало, обучаван на Острова на мъдрите; така господарят на Ирия от Западно езеро си взе магьосник от Роук. Изненада се колко лесно се урежда това, стига да си платиш.

Младежът, казваше се Слонова кост, всъщност все още не бе получил тоягата и наметалото си; обясни, че ще бъде обявен официално за магьосник, като се върне на Роук. Повелителите го пратили да обиколи света и да понатрупа опит, тъй като уроците в Школата не можели да дадат на човек опита, нужен, за да бъде магьосник. На това Брезата погледна с леко подозрение, ала Слонова кост го увери, че обучението му на Роук го е снабдило с всякакви видове магия, които можело да потрѣбват в Ирия на Западно езеро, на Уей. И за да го докаже, направи илюзия как стадо сърни тича през трапезарията, следвано от ято лебеди, които величествено се възнесоха откъм южната стена и отлетяха през северната; накрая в средата на трапезата бликна фонтан в сребърен басейн, а когато господарят и семейството му предпазливо повториха примера на магьосника и напълниха чашите си от него, течността имаше вкус на сладко златисто вино.

— Виното на Андрадите — каза младежът със скромна самодоволна усмивка. Но съпругата и дъщерите бяха спечелени

окончателно. А Брезата реши, че младокът си заслужава парите, въпреки че самият той си предпочиташе сухото червено фанийско от собствените си лозя, от което можеш да се напиеш, ако пийнеш достатъчно, докато това жълтеникавото си беше чисто и просто подсладена с мед вода.

Ако младият чародей бе тръгнал да търси опит, едва ли щеше да го намери точно при Западно езеро. Всеки път, щом на Брезата му дойдеха гости от Кембърмаут или от съседните имения, се появяваха сърните, лебедите и фонтанът със златното вино. Правеше освен това и много красиви фойерверки в топлите летни вечери. Но дойдеха ли при господаря управителите на градините и лозята да молят ако може магьосникът да сложи заклинание крушите да вържат повече тая година, или да се махне маната по фанийските лозя на южния хълм, Брезата им казваше:

— Един магьосник от Роук не се принизява до такива дреболии. Идете и кажете на селския заклинател да си изкара хляба!

А когато най-младата дъщеря се поболя от кашлица и се тръшна в леглото, жената на Брезата не посмя да безпокои мъдрия младеж с това, а смирено помоли Роза от Стара Ирия да дойде, ако може, при задната врата и да даде някой мехлем или пък да побее на детето, та дано оздравее.

Слонова кост така и не забеляза нито че дъщерята е болна, нито крушовата градина, нито лозята. Държеше се настрана, както си е редно за вещ и учен човек. По цял ден яздеше из околностите на хубавата черна кобилка, която работодателят му беше дал да използва, след като стана ясно, че не е дошъл чак от Роук, за да се тътри пеш в калта и прахоляка на селските пътища.

При обиколките си понякога минаваше покрай една стара къща на един хълм, между големи дъбове. Веднъж свърна от селския път нагоре по хълма, но му налетя озверяла глутница дръгливи озъбени псета. Кобилата се уплаши и понечи да го метне от седлото и да побегне, така че оттогава той заобикаляше къщата отдалече. Но имаше око за красотата и обичаше да гледа унесено старата къща под прежурящата светлина на ранния летен следобед.

Попита Брезата кое е това място.

— А, това е Ирия — каза Брезата. — Стара Ирия, искам да кажа. Тая къща по право е моя. Но след сто години вражди заради нея дядо

ми я отстъпил, за да спрат споровете. Макар че господарят ѝ още се кара с мен, когато не е толкова пиян, че да не може да говори. Не съм го виждал дъртия от години. Имаше дъщеря, мисля.

— Казва се Драгънфлай и върши всичката работа, видях я миналата година. Висока е, и красива като разцъфтяло дърво — рече най-младата дъщеря, Роза, която бързаше да натрупа наблюдения за цял живот още на четиринайсет години — единствените, които щяха да ѝ останат. Прекъсна я кашлицата. Майка ѝ погледна с мъка и копнеж магьосника. Не можеше да не е чул кашлицата този път, нали? Той се усмихна на младата Роза и сърцето на майката изпърха. Нямаше да се усмихне, ако кашлицата на Роза беше нещо сериозно, нали?

— Нямаме нищо общо с ония в старото имение — намеси се недоволен Брезата.

Тактичният младеж не попита повече. Но му се дощя да види момичето, красиво като разцъфтяло дръвче. Започна редовно да язди покрай Стара Ирия. Искаше да спре някого в селото под хълма и да зададе някои въпроси, но нямаше кого да спре и кой да му отговори. Само някаква гърбава вещица го изгледа накриво и бързо се шмугна в колибата си. Ако отидеше до къщата, щеше да се озове срещу глутницата зли песове и може би срещу пияния старец. Но рискът си заслужаваше, реши той; до гуша му бе дошло от скучния живот в Западно езеро, а пък обичаше рисковете. Така че пое нагоре към къщата, а кучетата залаяха и се нахвърлиха да хапят кобилата по краката. Тя заскача и ги зарита, а той успя да я задържи само благодарение на заклинанието за стоене на място и на силата на ръцете си. Кучетата вече скачаха да захаят и неговите крака и тогава между тях се появи млада жена, закрепця им ругатни и ги запердаши с каиш. Когато най-сетне накара запенената, пръхтяща кобила да се укроти, той я видя — девойката, красива като разцъфтяло дръвче. Беше много висока, много потна, с големи ръце и крака, и уста, и нос, и очи, и глава, обкръжена от рошава прашна коса. И крещеше:

— Марш! Марш вкъщи, леш мръсна, кучи синове проклети! — А псетата заскимтяха и подвиха опашки.

Слонова кост притисна десния си крак с ръка. Един кучешки зъб беше съдрал клина му на прасеца и оттам бликаше струйка кръв.

— Ранена ли е? — попита девойката. — О, гадини проклети! — Галеше десния преден крак на кобилката. Когато свали ръцете си, бяха

покрити с конска пот и кръв. — Кротко, кротко — заговори тя на животното. — Храбра си ми ти, с храбро сърце. — Кобилата сведе глава и потръпна облекчено. — Защо я докарахте при подивелите псета? — запита го свирепо девойката. Беше коленичила и го гледаше отдолу. Той я гледаше от гърба на кобилата, но въпреки това се почувства нисък; много дребен се почувства.

Тя не изчака отговора му.

— Аз ще я отведа — рече тя, изправи се и хвана юздите. Слонова кост се сети, че от него се очаква да слезе. Направи го и попита:

— Много ли е зле?

Погледна към крака на кобилата и видя само светла накървавена пяна.

— Хайде ела, любов моя — каза младата жена. Не на него.

Кобилата тръгна доверчиво след нея. Изкачиха се по каменистата пътека до една стара конюшня от камъни и тухли, в която нямаше никакви коне, а само гнездящи лястовици, които се разхвърчаха над покривите и заклюкарстваха припряно.

— Успокойте я — каза му младата жена и го остави да държи юздите на кобилата. След малко се върна, помъкнала тежко ведро, и се захвана да плакне ранения крак на кобилката. — Свалете й седлото — сопна се тя; тонът ѝ съдържаше неизреченото и нетърпеливо „глупак такъв!“ Слонова кост се подчини, колкото притеснен от тази груба великанка, толкова и заинтригуван. Кобилата ѝ се подчиняваше безпрекословно. Щом ѝ кажеше: „Вдигни си крака!“, кобилата си вдигаше крака. Жената я изтри цялата, отново постави чула на гърба ѝ и я изведе на слънце. — Ще се оправи — каза тя. — Има разкъсано, но ако го плакнете с осолена вода четири пъти на ден, ще зарасте бързо. Дано.

Последното го каза искрено, макар и с неохота, сякаш все още не можеше да разбере как е могъл да остави кобилата си да я нападнат, и за първи път го погледна право в очите. Очите ѝ бяха ясни, портокаловокафяви, като тъмен топаз или като янтар. Странни очи, на едно равнище с неговите.

— Дано — повтори той. Помъчи се да го каже безгрижно, лековато.

— Кобилата е от Ириан на Западно езеро. Вие сте чародейт значи?

Той кимна.

— Слонова кост, от Голямото пристанище на Хавнър, на вашите услуги. Може ли...

Тя го прекъсна.

— Мислех, че сте от Роук.

— Оттам съм — отвърна той, вече окопитил се.

Тя го изгледа със странните си очи, неразгадаеми като на овца. После избухна:

— Живели сте там? Учили сте там? Познавате ли Върховния маг?

— Да — отвърна с усмивка той. После трепна, наведе се и притисна с ръка прасеца си.

— И вие ли сте ранен?

— Нищо ми няма — отвърна той. Всъщност, по-скоро за негово разочарование, раната беше престанала да кърви.

Погледът на девойката се върна на лицето му.

— Какво е... как е на Роук?

Слонова кост отиде накуцвайки до един каменен блок за качване и седна на него. Изпъна крака си, огледа раната и вдигна очи към девойката.

— Много време ще ми трябва, за да ви разкажа какво е на Роук. Но за мен ще е удоволствие.

— Човекът е магьосник, или почти — рече вещицата Роза, — магьосник от Роук! Не трябва да му задаваш въпроси! — Беше повече от възмутена. Беше уплашена.

— Ами той няма нищо против — увери я Драгънфлай. — Само че почти не отговаря на въпросите ми.

— Разбира се, че няма да ти отговаря!

— Защо да не ми отговаря?

— Защото е магьосник! Защото ти си жена, не го знаеш изкуството, защото си невежа!

— А ти можеше да ме научиш! Така и не ме научи!

Роза отхвърли с едно щракване на пръстите всичко, което знаеше или на което можеше да я научи.

— Е, тогава ще трябва да се уча от него — каза Драгънфлай.

— Магьосниците не учат жени. Умът ти се е замаял.

— А вие с Метлата как си казвате заклинания?

— Метлата е селски заклинател. А тоя човек е мъдрец. Учил е Висшите изкуства в Големия дом на Роук!

— Той ми разказа как е там. Минаваш през града, Туил. Има една врата на улицата, ама е затворена. Прилича на най-обикновена врата.

Вещицата заслуша, неспособна да устои на изкушението от разкритите тайни и на заразително страстния копнеж на момичето.

— И като почукаш, идва някакъв човек, най-обикновен на вид. И те изпитва. Трябва да кажеш определена дума, като пропуск, преди да те пусне вътре. Ако не я знаеш, изобщо не можеш да влезеш. Но ако те пусне, тогава отвътре виждаш, че вратата е съвсем различна — направена е от рог, с изваяно на него дърво, а пък рамката е направена от зъб, зъб от дракон, който е живял много, много преди Ерет-Акбе, преди Моред, още преди да е имало хора в Землемория. Имало е само дракони в началото. Тоя зъб го намерили на планината Онн, в Хавнър, в центъра на света. А листата на дървото са изваяни толкова тънки, че светлината струи през тях, ала вратата е толкова здрава, че затвори ли я Вратарят, никакво заклинание не може да я отвори. А после Вратарят почва да те води от коридор на коридор, докато не се объркаш съвсем, и изведнъж излизаш под открито небе. В двора с фонтана, най-вътре в Големия дом. И там ще те чака Великият маг, стига да е там...

— Продължавай — измърмори вещицата.

— Е, той всъщност само това ми разказа, засега — каза Драгънфлай, връщайки се отново в кроткия сенчест пролетен ден и безкрайната познатост на селския път, предния двор на Роза и седемте ѝ овце, пасящи по хълма Ириан и към бронзовите корони на дъбовете. — Много внимава как говори за Повелителите.

Роза кимна.

— Но ми разказа за някои от учениците.

— Е, това не вреди.

— Не знам — сви рамене Драгънфлай. — Да слушаш за Големия дом е чудесно, но си мислех, че хората там ще са... не знам. Разбира се, повечето от тях са момчета, когато отидат там. Но мислех, че трябва да са... — Погледът ѝ се зарея към овцете по хълма, а лицето ѝ се угрижи. — Някои от тях направо са лоши и глупави — продължи тя тихо. — Влизат в училището, защото са богати. И учат там само за да станат още по-богати. Или да се сдобият с власт.

— Е, ами така ще е то — каза Роза. — Че за к'во друго да ходят там?

— Но силата — както ти ми казваше — не е същото като да караш хората да правят каквото искаш, или да ти плащат...

— Не е ли?

— Не!

— Щом една дума може да изцери, значи друга може да нарани — каза вещицата. — Щом ръка може да убие, ръка може и да изцери. Само калпавата кола върви в една посока.

— Но на Роук те се учат да използват силата за добро, не за зло, не с корист.

— Всичко е с корист, тъй или инак, мен ако питаш. Хората трябва да живеят. Но какво ли знам аз? Аз си изкарвам хляба, като правя каквото знам да правя. Не се бъркам в големите изкуства, в опасните занаяти, като призоваване на мъртъвци. — И Роза направи знака за отблъскване на изречената опасност.

— Всичко е опасно — промълви Драгънфлай и този път се загледа през овцете, хълма, дърветата — в едни стаени дълбини, безцветна и огромна празнота като ясното небе преди изгрев.

Роза я наблюдаваше. Даваше си сметка, че не знае коя е Ириан, нито какво би могло да излезе от нея. Едра, силна, непохватна, неука, невинна, гневна — да. Но още докато беше дете, Роза бе забелязала у нея нещо много повече, нещо далече надхвърлящо това, което бе тя. А когато Ириан зарееше поглед като сега, далече от околния свят, като че ли пристъпяше в онова място или време, в което беше над самата себе си, отвъд всичко, познато на Роза... В такива моменти Роза се боеше от нея и се боеше за нея.

— А ти внимавай — каза мрачно вещицата. — Тъй е, всичко е опасно, а най-вече да се забъркваш с магьосници.

Заради обичта, уважението и доверието, Драгънфлай не можеше да пренебрегне едно такова предупреждение от Роза; но просто не можеше да възприеме Слонова кост като опасност. Не го разбираше, но просто не можеше да си представи, че трябва да се бои точно от него. Стараеше се да се държи почтително с него, но беше невъзможно. Смяташе, че е умен и доста хубав, но не го ценеше кой знае колко, освен заради нещата, които можеше да й каже. Знаеше какво иска да научи и лека-полека той й го каза, а то не беше точно онова, което тя

искаше да научи, но искаше да научи още повече. Той беше търпелив с нея, а тя му беше благодарна за търпението и съзнаваше, че умът му сече по-бързо от нейния. Понякога той се усмихваше на невежеството ѝ, но нито веднъж не ѝ се подигра, нито я укори за това. Също като вещицата обичаше да отговаря на въпроса с въпрос; ала отговорите на Роза винаги се оказваха нещо, което тя винаги бе знаела, докато неговите отговори се оказваха неща, каквито никога не беше си представяла, и по един стъписващ, нежелан и дори болезнен начин променяха убежденията ѝ.

Ден подир ден, както си говореха в старата конюшня на Ирия, където се срещаха, тя го разпитваше, а той ѝ отговаряше още и още, макар и неохотно, и все частично; пазеше си учителите, прецени тя, мъчеше се да защити светлия образ на Роук, докато един ден не се предаде пред настойчивостта ѝ и най-сетне не заговори свободно.

— Добри са хората там — рече той. — Великият маг наистина беше велик и мъдър. Но него го няма. А Повелителите... Някои се държат отчуждено, занимават се с тайнствените си науки, търсят още и още форми, нови и нови имена, но не използват знанията си за нищо. Други крият амбицията си под сивото наметало на мъдростта. Роук вече не е мястото, където е силата на Землемория. Сега това е Дворът в Хавнър. Роук живее със своето велико минало, пазено с хиляда заклинания от настоящето. А какво има зад тези стени-заклинания? Вражди и амбиции, страх от всичко ново, страх от младите, които предизвикват властта на старите. А в самия център — нищо. Един празен двор. Върховният маг никога няма да се върне!

— Откъде знаеш? — прошепна тя. Той я погледна сурово.

— Драконът го отнесе.

— Ти си го видял? Видял си го? — Тя стисна ръце в скута си; представяше си този полет, без дори да слуша отговора му.

Много време изтече преди отново да се върне при слънчевата светлина и конюшната, и при своите мисли и загадки.

— Но дори да си е отишъл, все пак някои от Повелителите трябва да са мъдреци.

Той вдигна очи и заговори — неохотно, а в усмивката му се прокрадваше тъга.

— Знаеш ли, цялата загадъчност и мъдрост на Повелителите, когато се изкара на светло, не струва кой знае колко. Номерата на

занаята са великолепни илюзии. Но хората не искат да знаят това. Искат си илюзиите, загадките. Кой може да ги обвини? В живота има толкова малко красиви и ценни неща.

И сякаш за да онагледят думите си, вдигна парченце счупена тухла от настилната и го подхвърли във въздуха, и докато говореше, то запърха над главите им на нежносини криле — пеперуда. Той протегна пръста си и пеперудата кацна на него. После го тръсна и пеперудата падна на земята — парченце тухла.

— В живота ми няма толкова ценни неща — промълви тя, загледала в земята. — Единственото, което знам, е да се оправям с къщата, да не превивам гръб пред никого и да говоря истината. Но ако дори и на Роук всичко е номера и лъжи, щях да намразя онези хора затова, че са ме лъгали, че са лъгали всички нас. Не може да са все лъжи. Не всички. Върховният маг наистина е слязъл в лабиринта при Белокосите и се е върнал с Пръстена на мира. Наистина е слязъл до смъртта с младия крал, надвил е паяка-магьосник и се е върнал. Знаем това от думите на самия крал. Дори и тук идваха арфисти да пеят тази песен, и един разказвач идва да я разказва.

Слонова кост кимна.

— Но в земята на смъртта Върховният маг е изгубил цялата си сила. Навярно оттогава цялото магьосничество е отслабнало.

— Заклинанията на Роза си действат добре, както винаги — отвърна тя упорито.

Слонова кост се усмихна. Нищо не каза, но тя разбра колко нищожни му изглеждат работите на някаква си селска вещица, на него, който беше видял толкова велики дела и такива могъщи сили. Въздъхна и каза от сърце:

— Ох, да не бях жена!... Той отново се усмихна.

— Ти си красива жена — каза ѝ, но простичко, без онова умилкване, с което се опитваше да ѝ говори отначало, докато не му даде да разбере, че не ѝ харесва. — Защо искаш да си мъж?

— За да мога да ида на Роук! И да видя, и да уча! Защо, защо само мъже могат да ходят там?

— Така е било отредено от първия Върховен маг, преди столетия — каза Слонова кост. — Но... аз също съм се чудил.

— Наистина ли?

— Често. Докато гледах само момчета и мъже, ден след ден, в Големия дом и навсякъде из Школата. Като знаех, че хората от града са обвързани със заклинания кракът им да не стъпва дори в полята около Роукската могила. Веднъж на много години, може би, някоя велика дама бива допусната да влезе за малко във външните дворове... Защо ли е така? Нима всички жени са неспособни да разбират? Или е защото Повелителите се страхуват от тях, страх ги е да не бъдат покварени... Не, просто се боят, че ако допуснат жени, това може да промени правото, в което са се впили — чистотата на това право...

— Жените могат да живеят целомъдрено не по-зле от мъжете — каза грубо Драгънфлай. Знаеше, че е рязка и груба, докато той беше деликатен и фин, но другояче не можеше да се държи.

— Разбира се — отвърна той с бляскава усмивка. — Но вещиците не винаги са целомъдрени, нали?... Може би точно от това се боят Повелителите. Може би целомъдрието не е чак толкова необходимо, колкото ни вменява Правото на Роук. Може би това е начинът не толкова да се опази чиста силата, колкото да опазят силата за себе си. Като оставят жените отвън, като оставят отвън всеки, който не е съгласен да се превърне в евнух, за да се домогне до тази единствена сила... Кой знае? Жена-магьосник! Виж, това би променило всичко, всички правила!

Тя разбираше как танцува умът му пред нейния, как волно се извисява и си играе с идеи, превръща ги така, както бе превърнал парчето тухла в пеперуда. Не можеше да затанцува с него, не можеше да играе с него, но го гледаше в почуда.

— Би могла да отидеш на Роук — каза той, с блеснали от възбуда, от коварство и дързост очи. И видял нейното почти умолително, изпълнено с неверие мълчание, настоя: — Би могла. Вярно е, че си жена, но външността ти може да се промени. Имаш нужния дух, куража, волята на мъж. Би могла да проникнеш в Големия дом. Знам го.

— И какво ще правя там?

— Каквото правят всички ученици. Ще живееш сама в каменна килия и ще се учиш на мъдрост! Може да не се окаже това, което си мечтала, но поне това ще научиш.

— Не мога. Ще разберат. Не бих могла дори да вляза. Нали каза, че имало Вратар. Не знам думата, която трябва да му кажа.

— Думата пропуск, да. Но аз мога да те науча на нея.

— Можеш ли? Нима е позволено?

— Не ме интересува какво е позволено — отвърна той намръщен както никога. — Самият Върховен маг казваше: „Правилата са създадени, за да бъдат нарушавани“. Несправедливостта създава правилата, а куражът ги нарушава. Аз имам нужния кураж. А ти?

Тя го изгледа. Не можеше да каже нищо. Стана и излезе на двора пред конюшната, и закрачи нагоре по пътеката, стигаща до средата на склона. Едно от кучетата, любимото ѝ — голяма и грозна едроглава хрътка — се помъкна след нея. Спря се на склона точно над блатясалия извор, където Роза я беше нарекла преди десет години. Застана там. Кучето клекна в краката ѝ и я загледа в лицето. Мислите ѝ бяха замъглени, но думите в ума ѝ се повтаряха: „Мога да отида на Роук и да разбера коя съм“.

Загледа се на запад, над папура, върбалаците и далечните хълмове. Небето на запад беше празно и чисто. Стоеше неподвижна, а душата ѝ сякаш се възнесе към небето и си отиде, остави я.

Чуваше се само тихото чаткане на копитата на кобилката, поела нагоре по пътеката. Драгънфлай се върна отново при себе си, извика на Слонова кост и затича надолу да го срещне.

— Ще отида — каза му тя.

Не беше замислял, нито му беше хрумвало подобно нещо, но макар и да изглеждаше налудничаво, колкото повече се замисляше, толкова повече му допадаше. Възможността да изтърпи цялата тази дълга сива зима в Западно езеро тежеше на духа му като камък на шията. Тук нямаше нищо освен Драгънфлай, която бе изпълнила мислите му изцяло. Внушителната ѝ, невинна сила го беше завладяла изцяло, ала той правеше това, което ѝ харесва, за да може да я накара накрая тя да направи онова, което щеше да му хареса, а играта, мислеше си, си струваше да се изиграе. Избягаше ли с нея, играта все едно че беше спечелена. Колкото до шегата в нея, представата, че наистина я вкарва в школата на Роук, предрешена като мъж, вероятността да успее беше нищожна, но му доставяше удоволствие като жест на неуважение към благочестивостта и помпозността на Повелителите и техните подлизурковци. Ако пък по някакъв начин

успееше, ако наистина успееше да вкара през онази врата една жена, макар и за миг, какво сладко отмъщение щеше да е това!

Парите бяха проблем. Момичето, разбира се, си въобразяваше, че като велик магьосник той ще щракне с пръсти и хоп — ще ги метне в морето в някоя вълшебна лодка, понесена от порива на вълшебния вятър. Ала когато ѝ каза, че ще трябва да си платят превоза на кораб, тя отвърна само:

— Имам пари от сиренето.

Много ценеше тези нейни селяшки изрази. Тя понякога го плашеше и това го ядосваше. В сънищата му тя никога не му се отдаваше, а по-скоро той самият се отдаваше на някаква огнена, унищожителна сладост, потъвайки в изпепеляващата ѝ прегръдка, сънища, в които понякога тя се оказваше нещо непосилно и непонятно за него, и в които той самият беше нищо. Пробуждаше се от тези сънища потресен и засрамен. Денем, видеше ли големите ѝ мръсни ръце, когато му говореше недодялано, като неграмотна простачка, той си възвръщаше чувството за превъзходство. Само съжаляваше, че няма някой, пред когото да повтори изразите ѝ, някой от старите му приятели в Голямото пристанище, който щеше да схване колко са смешни.

— Имам пари от сиренето — повтаряше си той на връщане към Западното езеро, и се засмиваше. — Мда.

А черната кобилка помръдваше с ухо.

Каза на Брезата, че е получил повикване от учителя си на Роук, Повелителя Ръка, и че трябва да тръгне веднага. Не можел да каже по каква работа, разбира се, но нямало да отнеме много време; половин месец дотам, още половин — за връщане; при всички случаи щял да се върне най-късно до сеитбата. Трябвало да помоли господаря да му осигури някакъв аванс от възнаграждението, за да плати за превоза и нощувките си, тъй като един магьосник от Роук не бивало да се възползва от готовността на хората да му дават всичко, което му трябва, а да си плаща пътя като обикновен човек. С това Брезата се съгласи и се наложи да даде на Слонова кост една кесия за път, първите истински пари, попадали в джоба му от години: пет пула от слонова кост, с Видрата от Шелиет от едната страна и Руната на мира на другата, в чест на крал Лебанен.

— Здравсти, адашчета — каза им той, след като остана насаме с тях. — С вас и с парите от сиренето ще се оправим добре.

Почти нищо не каза на Драгънфлай за плановете си, главно защото почти нямаше такива, разчиташе повече на късмета и на бързия си ум, който рядко го проваляше, стига да му се отвореше малка възможност да го използва. Момичето почти не зададе въпроси.

— Целия ли път ще ходя като мъж? — беше единият.

— Да — отвърна ѝ той. — Но само предрешена. Заклинание за привидност ще ти поставя чак като стигнем на Роук.

— Мислех, че ще е за превръщане — каза тя.

— Би било неблагоприятно — отвърна той, подражавайки на сериозния тон на Повелителя на промените. — Ако се наложи, ще го направя, разбира се. Но ще се увериш сама, че магьосниците са много пестеливи с великите заклинания. И с основание.

— Равновесието — кимна тя, приемайки както винаги всяка негова дума в най-простото ѝ значение.

— А може би и защото такива изкуства вече нямат някогашната сила — каза той.

Сам не разбираше защо се опитва да отслаби вярата ѝ в магьосничеството; навярно защото всяко отслабване на нейната сила, на целостта и беше печалба за него. Беше започнал просто с опитване да я склони да легне с него, игра, която обичаше да играе. Играта се бе превърнала в нещо като надпревара, каквато той не беше очаквал, но и не можеше да я прекрати. Вече беше решен не да я спечели, а да я надвие. Не можеше да позволи тя да го надвие. Трябваше да ѝ докаже, пък и на себе си, че сънищата му са безсмислени.

Съвсем в началото, нетърпелив да преодолее пълното ѝ физическо безразличие, той беше направил магия, заклинание за съблазън, към което изпитваше презрение още докато го правеше, макар да знаеше, че действа. Хвърли ѝ го докато тя, съвсем типично за нея, оправяше един волски юлар. Но не събуди у нея онази томителна жажда като у момичетата, над които го бе прилагал в Голямото пристанище и в Туил. Драгънфлай изведнъж се умълча и посърна. Престана да му задава безкрайните си въпроси за Роук и щом той заговореше, не му отговаряше. А когато той подходи много предпазливо и я хвана за ръката, тя го цапардоса толкова силно по главата, че свят му се зави. Видя я как стана и излезе от конюшната,

без една дума да каже, а любимата ѝ грозна хрътка изприпка след нея. Хрътката се обърна и му се ухили.

Той тръгна по пътеката към старата къща. Щом ушите му престанаха да бръмчат, се запромъква след нея, все още надявайки се, че заклинанието действа и че това е нейният просташки начин най-сетне да го вкара в леглото си. Като наближи къщата, чу трясък от трошащи се грънци. Бащата, пианицата, изскочи залитайки от вратата, уплашен и объркан, сподирен от гръмкия, дрезгав глас на Драгънфлай:

— Марш навън, пияна гад нъедна! Ах ти, мръсен безсрамнико!

— Тя ми взе чашата — изхленчи като кутре пред непознатия господарят на Ирия, а кучетата заджавкаха около него. — Счупи ми я.

Слонова кост си тръгна. Не се върна цели два дни. На третия яхна кобилата и подкара покрай Стара Ирия колкото да види какво ще стане, и тя закричи отгоре да го посрещне.

— Съжалявам, Слонова кост — каза му и го изгледа с мътните си оранжеви очи. — Не знам какво ме прихвана онзи ден. Ядосана бях. Но не на теб. Извинявай.

Той щедро ѝ прости. Но повече не опита с любовни заклинания.

Скоро, мислеше сега той, нямаше и да му трябват. Щеше да има истинска власт над нея. Най-сетне беше разбрал как да я спечели. Тя сама му се беше оставила в ръцете. Силата и волята ѝ бяха огромни, но за щастие беше глупава, а той — не.

Брезата пращаше колар за Кембърмаут с шест бурета десетгодишно фанийско, поръчано от тамошния търговец. Зарадва се, че ще може да изпрати магьосника си като охрана, тъй като виното беше ценно и макар младият крал да се стараяше колкото може по-бързо да въведе ред, по пътищата все още се срещаха банди разбойници. Така Слонова кост напусна Зимно езеро на големия фургон, теглен от четири товарни коня, подрусвай-ки се леко по каменистия път. Долу при Магарешки хълм изведнъж край пътя изникна някакъв недодялан младеж и помоли коларя да го вземе.

— Не те познавам — каза коларят и надигна камшика да раз-кара непознатия, но Слонова кост се показа от фургона и рече:

— Пусни го този момък, добри човече. Нищо лошо няма да направи, щом съм с теб.

— Ама го дръжте под око, господарю — каза коларят.

— Ще го държа — каза Слонова кост и намигна на Драгънфлай. Тя, грижливо предрешена в старо селяшко палто, гамаши и отвратителна плъстена шапка, не му отвърна с намигане. Вживя се в ролята си още щом седнаха един до друг отзад, провесили крака — краката им подскачаха от друсането, а шестте бурета ги разделяха от дремещия колар, и дремещите летни хълмове бавно-бавно се изнизваха зад тях. Слонова кост се опита да я подразни, но тя само поклати глава. Може би се беше уплашила от този налудничав план, след като вече се започна. Знае ли човек. Беше се навъсила и мълчеше. „Сигурно ще съм страшно отегчен от тази жена — помисли Слонова кост, — след като легна с нея.“ Тази мисъл го възбуди почти непоносимо, но когато я погледна пак, желанието му се изпари.

Ханове по пътя нямаше, тъй като преди време всичко наоколо бе влизало в границите на владението Ирия. Когато слънцето се спусна над полята на запад, отбиха в една селска къща, предлагаща ясли за конете, навес за колата и слама в плевника на конюшната за коларите. Плевникът беше тъмен и задушен, а сламата — плесенясала. Слонова кост не изпита никаква страст, въпреки че Драгънфлай лежеше няма и на три педи от него. През целия ден беше играла ролята си на мъж толкова старателно, че май бе успяла да убеди дори и него. „Може би все пак ще успее да излъже старците!“ — помисли той, ухили се и заспа. През целия следващ ден се подрусваха във фургона, един-два пъти ги настигна лятна градушка, и най-сетне по здрач стигнаха Кембърмаут — заможен пристанищен град с крепостна стена. Оставиха коларя да се оправя с работата на господаря и тръгнаха да обиколят за някой хан до пристанището. Драгънфлай оглеждаше забележителностите на града в пълно мълчание, което можеше да се вземе или за възхита, или за неодобрение, или за тъпо безразличие.

— Това е просто обикновено градче — каза Слонова кост. — Единственият истински град на света е Хавнър.

Нямаше смисъл да се опитва да я впечатли; тя каза само:

— За Роук не пътуват много кораби, нали? Как мислиш, много време ли ще ни трябва да си намерим?

— Не, ако нося тояга.

Тя престана да се озърта и известно време продължи да крачи напред, умишлено. В движение беше красива — дръзка и изящна, с високо вдигната глава.

— Искаш да кажеш, че ще се подчинят на магьосник? Но ти не си магьосник.

— Това е формалност. Ние, старшите заклинатели, можем да носим тояга, когато сме по работа, за Роук. Както съм аз.

— Че водиш там мен ли?

— Водя им ученик — да. Ученик с големи дарби.

Повече въпроси не му зададе. Нямаше навика да спори — това беше едно от добрите й качества.

Докато вечеряха в пристанищната гостилница, тя го попита с необичайна плахост:

— Наистина ли имам големи дарби?

— Според мен, да.

Тя се замисли — разговорът с нея често течеше много мудно — и рече:

— Роза винаги ми е казвала, че имам сила, но не знаеше точно каква. А аз... знам, че имам, но и аз не знам каква е.

— Отиваш на Роук, за да разбереш точно това — каза той и вдигна чашата си за наздравица. Тя също вдигна своята и му се усмихна, с толкова нежна и лъчезарна усмивка, че той каза спонтанно: — И дано намериш това, което търсиш!

— Ако го намеря, ще е благодарение на теб — отвърна тя. В този момент той я обичаше заради вярното й сърце и бе готов да се отметне от всички свои мисли за нея, освен като приятел и спътник в едно смело приключение, в една дръзка шега.

Наложи се да спят в една стая в претъпкания хан с още двама пътници, но мислите на Слонова кост бяха съвсем целомъдрени, въпреки че малко го беше смях на себе си заради това.

На заранта той откъсна един билков стрък от кухненската градинка на хана и го омагьоса в подобие на великолепно тояга, с меден обков и точно по неговата мярка.

— Какво е дървото? — попита Драгънфлай възхитена, щом го видя, а когато той й отвърна със смях: „Розмарин“, и тя се разсмя.

Тръгнаха към кейовете да разпитат за някой кораб, пътуващ на юг, който може да вземе един магьосник и чирака му до Острова на мъдрите, и много скоро намериха една тежка търговска гемия, заминаваща за Уотхорт, чийто собственик щеше да превози магьосника на добра воля, а чирака му — на половин цена. Макар и на половин

цена, отидоха половината пари от сиренето, но пък получиха удобна каюта, защото „Морската видра“ беше двумачтов кораб.

Докато си говореха с корабовладелеца, на пристанището спря фургон и започнаха да разтоварват шест познати им бурета.

— Това е наше — рече Слонова кост, а корабовладелецът отвърна:

— За град Хорт заминава. А Драгънфлай каза тихо:

— От Ирия.

И погледна през рамо към сушата. Това беше единственият път, когато Слонова кост я видя да поглежда назад.

Корабният ветроловец се качи на борда малко преди да отплават. Не беше роукски магьосник, а някакъв обрулен от морския вятър човек в протритото моряшко наметало. Слонова кост размаха „тоягата“ си за поздрав. Заклинателят го изгледа от глава до пети и рече:

— На този кораб с времето работи един човек. Ако не съм аз, се махам.

— Аз съм просто пътник, господине. С радост оставям ветровете в твоите ръце.

Заклинателят погледна Драгънфлай, която стоеше права като дърво и мълчеше.

— Добре — отрони той и това бе последната дума, която каза на Слонова кост.

По време на пътуването обаче той говори няколко пъти с Драгънфлай, което попритесни Слонова кост. Невежеството и доверчивостта ѝ можеше да ѝ навредят, а оттам — и на него. Какво толкова си приказвали, попита я той, а тя му отвърна:

— Какво ще стане с нас. Той я зяпна.

— С всички нас. От Уей и Фелкуей, и от Хавнър, и Уотхорт, и Роук. Казва, че когато крал Лебанен трябвало да бъде коронясан, миналата есен, повикал от Гонт стария Върховен маг да дойде и да му даде короната, ала той отказал. А нов Върховен маг няма. Затова кралят си сложил короната сам. А според някои това е грешно и той няма законно право на трона. Но според други сега самият крал е Върховен маг. Обаче той не е магьосник, а само крал. Тъй че, според трети, тъмните времена отново щели да дойдат, след като няма ред и справедливост, а магьосничеството се използва за зли цели.

Слонова кост помълча стъписан.

— И този стар ветроловец казва всичко това?

— Всички го говорят, мисля — отвърна с мрачна откровеност Драгънфлай.

Но ветроловецът поне си знаеше работата. „Морската видра“ пореше бързо на юг. Срещаха летни шквалове и вълни с бели гребени, но не и буря или опасен вятър. Отбиха се и взеха товар от пристанищата по северния бряг на Оу, на Илиен, Ленг, Камери и Оупорт, а сетне поеха на запад да откарат пътниците до Роук. И щом обърнаха на запад, Слонова кост усети празнота в стомаха си, защото много добре знаеше колко добре се пази Роук. Знаеше, че нито той, нито ветроловецът ще могат да обърнат роукския вятър, ако задуха срещу тях. А духнеше ли, Драгънфлай щеше да попита защо? Защо духа срещу тях?

Зарадва се, щом забеляза, че заклинателят също е неспокоен, застанал до кормчията, без да откъсва очи от върха на мачтата, готов да извика да приберат платната при най-малкия намек за вятър от запад. Но вятърът духаше стабилно от север. Този вятър донесе шквал и Слонова кост слезе в каютата, но Драгънфлай остана горе на палубата. Беше му казала, че се страхува от водата. Не можела да плува, така беше казала:

— Удавянето сигурно е ужасно... Да не можеш глътка въздух да вдишаш...

И беше потръпнала. Това бе първото нещо, за което бе проявила страх. Но не харесваше ниската претъпкана каюта и беше стояла всеки ден на палубата, и беше спала там в топлите нощи. Слонова кост не беше се и опитвал да я убеждава да слезе в каютата. Вече бе разбрал, че от убеждаване полза няма. За да я има, трябваше да я покори; а това щеше да стане само ако стигнеха на Роук.

Отново се качи на палубата. Проясняваше се и щом слънцето залезе, облаците на запад се разпръснаха и разкриха блесналото като злато небе зад високата тъмна извивка на един хълм.

Слонова кост се вторачи в този хълм с някаква странна смесица от копнеж и омраза.

— Това е Роукската могила, момко — обърна се ветроловецът към Драгънфлай, която бе застанала до него при парапета. — Сега навлизаме в залива Туил. Там духа само оня вятър, който те си поискат.

Докато навлязат в залива и хвърлят котвата, вече се беше стъмнило и Слонова кост каза на корабовладелеца:

— Ще слеза на брега на заранта.

Драгънфлай го чакаше долу в малката им тясна каюта, сериозна както винаги, но с блеснали от възбуда очи.

— Ще слезем на брега на заранта — повтори той и на нея и тя кимна разбиращо.

— Добре ли изглеждам? — попита го.

Той седна на тесния си нар и я погледна. Тя седеше на нейния тесен нар — не можеха да застанат съвсем лице в лице, защото нямаше място за коленете им. В Оупорт по негов съвет тя си беше купила хубава риза и панталони, тъй че да изглежда по-подходящ кандидат за Школата. Лицето ѝ беше загоряло от слънцето и вятъра, чисто. Косата си беше прибрала на плитка, като Слонова кост. Беше си измила и ръцете и сега те лежаха отпуснати на бедрата ѝ, дълги и силни ръце, като на мъж.

— Не ми приличаш на мъж — каза той и сведе глава. — Поне на мен. На мен никога не си ми приличала на мъж. Но не се тревожи. Пред тях ще минеш.

Тя кимна угрижено.

— Първият изпит е най-важният, Драгънфлай — каза той. Всяка нощ, докато лежеше сам в тази каюта, беше обмислял този разговор. — Да влезеш в Големия дом. Да преминеш през вратата.

— Мислих за това — рече тя припряно и искрено. — Не мога ли просто да им кажа коя съм? А ти да гарантираш за мен — да кажеш, че макар да съм жена, имам някаква дарба... И да обещаю, че ще положа клетвата и ще направя заклинанието за целомъдрие, и ще живея отделно, ако поискат...

Той клатеше глава през цялото време, докато тя говореше.

— Не, не, не, не. Безнадеждно е. Безполезно. Фатално!

— Дори ако ти...

— Дори и аз да настоявам за теб. Няма да слушат. Правото на Роук забранява да се учат жени на каквото и да било висше изкуство, дори на една дума от Езика на Сътворението. Винаги е било така. Няма да слушат. Затова трябва да им се покаже! И ние ще им го покажем, двамата с теб. Ще ги научим. Трябва ти смелост, Драгънфлай. Не трябва да се поддаваш на слабост и да си мислиш: „О, само ако им се

помоля да ме пуснат, не могат да ми откажат“. Могат и ще го направят. А ако се разкриеш, ще те накажат. И мен също. — Особено наблегна на последното и измърмори: — Да не дава дано!

Тя го изгледа с неразгадаемите си очи и после попита:

— Какво трябва да направя?

— Вярваш ли ми, Драгънфлай?

— Да.

— Ще ми се довериш ли изцяло, напълно... съзнавайки, че рискът, който аз поемам заради теб, е много по-голям от твоя?

— Да.

— Тогава трябва да ми кажеш думата, която ще изречеш пред Вратаря.

Тя го зяпна.

— Но аз мислех, че ти ще ми я кажеш... думата за пропуск.

— Пропускът, за който той ще те попита, е истинското ти име.

Помълча малко, докато тя го възприеме, и продължи тихо:

— А за да подейства заклинанието за привидност над теб, за да стане толкова пълно и дълбоко, че Повелителите на Роук да те виждат като мъж и нищо друго, за да стане това, ти също трябва да помниш името си. — Отново помълча. Докато говореше, му се струваше, че всичко, което казва, е истина, и гласът му беше развълнуван и нежен. — Можех да го науча отдавна. Но предпочетох да не използвам изкуствата си. Исках да ми се довериш напълно и сама да ми кажеш името си.

Тя гледаше в ръцете си, стиснати в скута ѝ. На смътночервеникавата светлина от лампата в каютата миглите ѝ мятаха много нежни, издължени сенки по страните ѝ.

— Името ми е Ириан — промълви тя. Той се усмихна. Тя не се усмихна.

Той замълча. Всъщност беше съвсем объркан. Ако го беше знаел, щеше да е толкова лесно, щеше да разполага с името ѝ, а с него — и с властта да направи с нея каквото си поиска — преди дни, преди седмици, само с една преструвка за този безумен план... без да се отказва от заплатата си и от несигурното си положение, без това пътуване по море, без да му се налага да бие целия този път до Роук заради това! Защото знаеше, че целият му план е пълна глупост. Нямаше начин да я прикрие така, че да излъже макар и за миг Вратаря.

Всичките му хрумвания да унизи Повелителите, както те го бяха унизили, бяха налудничави. Обсебен от желанието да излъже момичето, сам беше попаднал в капана, който ѝ готвеше. С горчивина осъзна, че винаги е вярвал на собствените си лъжи, оплитал се е в мрежите, които старателно е заплитал. След като се бе изложил като пълен глупак на Роук, се беше върнал, за да го повтори. Изпълни го голям, неутешим гняв. Нищо нямаше да се получи, нищичко.

— Какво има? — попита тя. Нежността в дълбокия ѝ, дрезгав глас съвсем го съкруши и той скри лицето си в длани, борейки се да надмогне срамните сълзи.

Тя сложи ръка на коляното му. За първи път го докосваше. Той го изтърпя — топлата тежест на допира ѝ, който беше желал толкова време.

Искаше му се да я удари, да избие от нея тази ужасна, невежествена добрина, но когато най-сетне проговори, каза:

— Искях само да се любя с теб.

— Тъй ли?

— А ти да не мислеше, че съм един от евнусите им? Че бих се кастрирал със заклинания, за да съм свят? Защо нямам тояга според теб? Защо не съм в Школата? Да не би да повярва на всичко, което ти казах?

— Да — отвърна тя. — Съжалявам. — Ръката ѝ остана на коляното му. — Можем да се любим, ако искаш.

Той изправи гръб и я изгледа.

— Какво си ти?

— Не знам. Нали затова поисках да дойда на Роук. Да разбера.

Той се отдръпна и стана, изгърбен; никой от двамата не можеше да стои прав в ниската каюта. Отдръпна се колкото може по-далече от нея, с гръб, стискаше и отпускаше ръце.

— Няма да го разбереш. Всичко е лъжа и преструвки. Старци, които си играят с думи. Не исках да играя игрите им, затова напуснах. Знаеш ли какво направих? — Обърна се и се ухили злобно, победоносно. — Накарах едно момиче, градско момиче, да дойде в стаята ми. В килията ми. В малката ми каменна целомъдрена килийка. Имаше прозорче към една задна улица. Без заклинания — при техните магии никакви заклинания не можеш да направиш. Но тя пожела да дойде и дойде, а аз пуснах въжена стълба от прозореца и тя се качи. И

когато старците влязоха, го правехме! Показах им! А ако можех да вкарам и теб, пак щях да им покажа, щяха да ги науча на техния урок!

— Е, ще се опитам — каза тя.

Той я зяпна.

— Не по същите причини като теб, но все пак искам да вляза. Пък и бихме целия този път. А и името ми знаеш.

Вярно беше. Знаеше името ѝ: Ириан. Беше като въглен в огъня, като жар, изгаряща ума му. Мисълта му не можеше да го удържи. Знанието му не можеше да го използва. Езикът му не можеше да го изрече.

Тя го погледна — грубото ѝ, силно лице бе смекчено от сумрака на фенера.

— Щом си ме довел дотук само за да се любиш с мен, Слонова кост — каза тя, — можем да го направим. Ако още го искаш.

Онемял, той само поклати глава. След малко успя дори да се засмее.

— Мисля, че подминахме... тази възможност...

Тя го погледна без съжаление или укор, или срам.

— Ириан — каза той и този път името дойде лесно, сладко и студено като изворна вода в пресъхналата му уста. — Ириан, чуй какво трябва да направиш, за да влезеш в Големия дом...

3. АЗВЕР

Той я остави на ъгъла на улицата — тясна, сива, потайна на вид улица, виеща се между безлики стени с една дървена врата в края, в по-висока стена. Беше сложил върху нея заклинанието си и тя приличаше на мъж, макар да не се чувстваше като мъж. Двамата със Слонова кост се прегърнаха, защото в края на краищата си бяха приятели, спътници, пък и той толкова много беше направил за нея.

— Кураж! — каза ѝ той и я пусна. Тя тръгна по улицата и спря пред вратата. Погледна назад, но него вече го нямаше.

Почука.

След малко чу как резето изскърца. Вратата се откряна. Зад прага стоеше мъж на средна възраст.

— Какво мога да направя за теб? — каза той. Не се усмихна, но гласът му беше любезен.

— Можете да ме пуснете в Големия дом, господине.

— Знаеш ли как се влиза? — Очите му с форма на бадеми бяха вежливи, но сякаш я гледаха от много мили или много години разстояние.

— Влиза се оттук, господине.

— Знаеш ли чие име трябва да кажеш, за да те пусна?

— Моето собствено, сър. Ириан.

— Нима? — каза той. Това я смути. Тя помълча.

— Това е името, което вещицата Роза от селото ми на Уей ми даде, в извора под хълма Ирия — най-сетне отвърна тя. Казваше чистата истина.

Вратарят я изгледа много продължително.

— Тогава това е името ти. Но може би не цялото ти име. Смятам, че имаш и друго.

— Не го зная, господине.

И след нова дълга пауза каза:

— Може би ще го науча тук, господине.

Вратарят килна леко глава. Много смътна усмивка очерта бръчиците около устните му. Той пристъпи встрани.

— Влез, дъще.

И тя пристъпи през прага на Големия дом.

Заклинанието на Слонова кост за привидност се разпадна като паяжина. Тя беше и приличаше на себе си.

Тръгна след Вратаря по някакъв каменен коридор. Чак в края му се сети да погледне през рамо и видя светлината, струяща през хилядите листа на дървото, изваяно във високата врата, в костенобялата ѝ рамка.

Някакъв забързан по коридора младеж в сиво наметало се закова на място, щом се приближиха. Зяпна Ириан, после кимна късо и продължи. Тя погледна през рамо към него. Той погледна през рамо към нея.

През коридора, на равнището на очите, плавно се носеше някакво мъгливо зеленикаво кълбо, което явно гонеше младежа. Вратарят махна с ръка към него и кълбото го избягна. Ири-ан свърна встрани и се сниши уплашена, но усети как студеният му пламък близна косата ѝ, щом премина над нея. Вратарят я погледна и усмивката му се разшири. Макар да не каза нищо, тя усети, че е загрижен за нея. Изправи се и продължи след него.

Спряха пред една дъбова врата. Вместо да почука, той изписа във въздуха руна с върха на тоягата си — лека тояга от някакво сиво дърво. Вратата се отвори и отвътре отекна глас:

— Влез!

— Почакай малко тук ако обичаш, Ириан — каза Вратарят и влезе в стаята, като остави вратата отворена. Тя видя вътре рафтове, отрупани с книги, маса, затрупана с още книги и мастилници и писания, две-три момчета, насядали на масата, и един сивокос набит мъж, с когото Вратарят заговори. Видя как лицето на мъжа се промени, как погледът му се отклони за миг стъписан към нея, и как той заразпитва Вратаря с тих, напрегнат глас.

После двамата дойдоха при нея.

— Повелителят на промените на Роук; Ириан от Уей — каза Вратарят.

Преобразителят я зяпна открито. Беше по-нисък от нея. После се вторачи във Вратаря и отново в нея.

— Прости ми, че ще говоря за теб пред самата теб, млада жено — рече той. — Но се налага. Повелителю Вратар, знаеш, че никога не

съм оспорвал решенията ти, но Правото е изрично. Длъжен съм да те попитам какво те накара да го нарушиш и да я пуснеш да влезе.

— Тя помоли — каза Вратарят.

— Но... — Преобразителят замълча.

— Кога за последен път жена е молила да я пуснат в Школата?

— Те знаят, че Правото не им го позволява.

— Ти знаеше ли го, Ириан? — попита я Вратарят и тя отвърна:

— Да, господине.

— Тогава какво те доведе тук? — попита строго Повелителят на промените, но и без да скрива любопитството си.

— Майстор Слонова кост каза, че мога да мина за мъж. Макар да смятах, че трябва да кажа коя съм. Ще бъда целомъдрена като всеки друг, господине.

Две дълги извивки се очертаха на бузите на Вратаря и оградиха леката кривина на усмивката му. Лицето на Преобразителя си остана строго, но той примига и след като помисли малко, каза:

— Сигурен съм... да, честността определено е била по-добрият вариант. Та за кой майстор спомена?

— Слонова кост — каза Вратарят. — Един младеж от Голямото пристанище Хавнър, когото пуснах да влезе преди три години и да си излезе миналата година, както сигурно си спомняш.

— Слонова кост! Оня дето се учеше при Ръката? Той тук ли е? — обърна се с гняв Преобразителя към Ириан. Тя стоеше изпъната и не отвърщаше нищо.

— Не е в Школата — каза усмихнат Вратаря.

— Той те е излъгал, девойко. Подиграл се е с теб, опитвайки се да се подиграе с нас.

— Използвах го да ми помогне да дойда тук и да ми каже какво трябва да кажа на Вратаря — каза Ириан. — Не съм тук да се подигравам с никого. Дойдох, за да науча това, което трябва да знам.

— Често съм се чудил защо го пуснах това момче — каза Вратарят. — Сега май започвам да разбирам.

При тези думи Преобразителят го изгледа и след като помисли, попита навъсено:

— Вратарю, какво имаш предвид?

— Мисля, че Ириан от Уей може да е дошла при нас, търсейки не само онова, което тя трябва да знае, но и онова, което трябва да научим

ние. — Тонът на Вратаря също бе станал сериозен, а усмивката му я нямаше. — Мисля, че това може да се окаже сериозна тема за разговор между нас деветимата.

Преобразителят прие това с искрено удивление, но не възрази. Каза само:

— Но не и пред учениците. Вратарят поклати глава в съгласие.

— Тя може да нощува в града — каза Преобразителят с облекчение.

— Докато ние си говорим зад гърба й?

— Няма да я вкараш в Заседателната зала, нали? — каза изумен Преобразителят.

— Върховният маг вкара там момчето Арен.

— Но... но Арен беше крал Лебанен...

— А Ириан коя е?

Преобразителят замълча, а сетне каза тихо, почтително:

— Приятелю, какво смяташ да направиш? Да научиш? Какво е тя, че искаш това за нея?

— Кои сме ние — каза Вратарят, — че да ѝ откажем, без да знаем какво е тя?

— Жена — каза Повелителят на призоваването.

Ириан бе чакала с часове в стаята на Вратаря, ниска, светла и гола стая с един стол до малкото прозорче, гледащо към кухненските градини на Големия дом — хубави и добре поддържани градини, с дълги лехи зеленчуци и билки, с плодни храсти и дръвчета зад тях. Видя как един едър тъмнокож мъж излезе с две момчета и започнаха да плевят една от зеленчуковите лехи. Гледката на грижливата им работа я поразсея. Съжали, че не може да слезе да им помогне. Очакването и цялата тази странност наоколо много ѝ тежаха. Веднъж Вратарят дойде, донесе ѝ чаша вода и блюдо със студено месо, хляб и лук, а тя яде, защото ѝ каза да яде, но дъвчеше и преглъщаше трудно. Градинари-те се прибраха и нямаше нищо за гледане през прозорчето освен зелките и подскачащите врабци, и от време на време по някой ястреб, закръжил високо в небето, и вятъра, който шумолеше в короните на дърветата отвъд лехите.

Вратарят дойде пак и каза:

— Ела, Ириан, да се срещнеш с Повелителите на Роук.

Сърцето ѝ запрепуска като товарен кон в галоп. Тя го последва през лабиринт от коридори до една стая с тъмни стени и ред високи сводести прозорци. Вътре стояха прави група мъже. Всички се обърнаха да я видят, щом влезе.

— Ириан от Уей, ваши благородия — каза Вратарят. Всички мълчаха. Той ѝ махна да се приближи. — С Повелителя на промените вече се запозна. — Изреди всички останали, но тя не можа отведнъж да запомни имената и майсторствата им, освен че Повелителят Билкар се оказа оня, когото беше взела за градинар, а най-младият от тях, високият със строгото, красиво лице, което приличаше на издялано от тъмен камък, беше Повелителят Призовник. Тъкмо той пръв проговори, когато Вратарят приключи.

— Жена — каза той.

Вратарят кимна, спокоен както винаги.

— Затова ли ни събра Деветимата? Само затова?

— Затова и за нищо друго — отвърна Вратарят.

— Над Вътрешното море са видели да прелитат дракони. Роук е без върховен маг, а островите са без законно коронован крал. Толкова работа има да се свърши — каза Призовникът. Гласът му беше като от камък, студен и тежък. — Кога ще я свършим?

Последва неловка тишина, тъй като Вратарят не му отговори. Накрая един слаб светлоок мъж, облечен в червена риза под сивото си магьосническо наметало, каза:

— Като ученик ли водиш тази жена в дома, Повелителю Вратар?

— Ако съм го сторил, от вас зависи да го одобрите или не — каза той.

— И? — подкани го с лека усмивка мъжът с червената риза.

— Повелителю Ръка — каза Вратарят, — тя помоли да влезе като ученик и аз не видях основание да ѝ откажа.

— Имаш всички основания — заяви Призовникът. Заговори друг мъж, с дълбок и ясен глас.

— Тук е важна не нашата преценка, а Правото на Роук, което всички ние сме се заклели да спазваме.

— Съмнявам се, че Вратарят би го пренебрегнал току-така — каза един, когото Ириан не бе забелязала, докато не заговори, въпреки че беше едър мъж, с костеливо, грубо лице. За разлика от останалите, той гледаше нея, докато говореше.

— Аз съм Куремкармерук — каза ѝ той. — Като Повелител Нарицател, боравя с имената свободно, в това число и с личното ми. Кой те нарече, Ириан?

— Вещицата Роза от нашето село, повелителю — отвърна тя, макар гласът ѝ да прозвуча малко високо и пресипнало.

— Да не ѝ е сбъркано името? — попита Вратарят Нарицателя. Куремкармерук поклати глава.

— Не. Но...

Призовникът, който беше стоял с гръб към тях, с лице към празната камина, се обърна.

— Имената, които вещиците си дават една на друга, не могат да ни занимават тук. Вратарю, ако проявяваш някакъв интерес към тази жена, би могъл да го изразиш извън тези стени — извън вратата, която си се заклел да пазиш. Тя няма място тук, нито някога ще има. Тя може да донесе само смут, раздор и още по-голяма слабост между нас. Аз повече няма да говоря и нищо повече няма да кажа в нейно присъствие. Единственият отговор на една съзнателна грешка е мълчанието.

— Мълчанието не стига — каза друг, който не беше проговарял досега. За Ириан той изглеждаше много странно, тъй като имаше светлочервеникава кожа, дълга светла коса и тесни очи с цвета на лед. Речта му също звучеше странно, скована и някак изкривена.

— Мълчанието е отговорът на всичко и на нищо — каза той. Призовникът вдигна благородното си тъмно лице и хвърли поглед към бледия мъж в другия край на стаята, но не отвърна нищо. И без дума или жест се обърна и излезе. Докато минаваше бавно покрай Ириан, тя се сви и се отдръпна от пътя му. Все едно, че пред нея се беше отворил гроб — зимен гроб, студен, мокър и черен. Дъхът ѝ заседна в гърлото и тя зяпна, за да вдиша. След като се съвзе, забеляза, че Преобразителят и бледият мъж я гледат напрегнато.

Онзи с плътния и нисък като камбана глас също я изгледа и ѝ заговори с откровена и добронамерена суровост.

— Както разбирам, човекът, който те е довел тук, е искал да навреди, но не и ти. И все пак с идването си тук, Ириан, ти нанасяш вреда и на нас, и на себе си. Всяко нещо, което не е на мястото си, вреди. Една изпята нота, колкото и добре да е изпята, разваля мелодията, щом не е част от нея. Жени учат жените. Вещиците учат

своя занаят от други вещици и от заклинатели, а не от магьосници. Това, което ние учим тук, е на език не за женски уста. Младежкото сърце се бунтува срещу такива закони, нарича ги несправедливи, деспотични. Но тези закони са истински, основават се не на това, което ни се иска, а на това, което е. Справедливият и несправедливият, глупавият и мъдрият, всички трябва да им се подчиняваме, или да похабим живота си и да съжаляваме.

Преобразителят и един слаб мъж с изпито лице, който стоеше до него, кимнаха в съгласие. Повелителят Ръка каза:

— Ириан, съжалявам. Слонова кост беше мой ученик. Ако съм го учил зле, дважд по-зле постъпих, че го отпратих. Сметнах го за незначителен и поради това — за безвреден. Ала той те е излъгал и подвел. Не бива да изпитваш срам. Вината е негова и моя.

— Аз не се срамувам — каза Ириан. Изглежда ги всички. Чувстваше, че е редно да им благодари за учтивостта, но думите не й дойдоха. Кимна им сковано, обърна се и излезе.

Вратарят я догони, когато се спря на първата пресечка на коридора и не знаеше накъде да продължи.

— Насам — каза й той и тръгна след нея, а след малко още веднъж: — Насам.

И много скоро стигнаха до някаква врата. Не беше направена от рог и слонова кост. Беше от нерезбован дъб, черна и масивна, с желязно резе, изтъняло от времето.

— Това е градинската врата — каза магът, докато отключваше. — Портата на Медра, както я наричат. Пазя и двете врати.

Той я отвори. Ярката дневна светлина заслепи Ириан. Щом свикна с нея и започна да вижда ясно, тя видя пътека, водеща от вратата през градините и полята отвъд тях; отвъд полята бяха високите дървета, а Роукската могила се възвишаваше вдясно от нея. Но на пътеката точно пред вратата, сякаш ги беше чакал, стоеше светлокосият мъж с тесните очи.

— Шаркопазителю — каза Вратарят, ни най-малко изненадан.

— Къде водиш тази дама? — попита Пазителят на шарките със странния си говор.

— Никъде — отвърна Вратарят. — Пускам я да си излезе така, както я пусках да влезе, по нейно желание.

— Ще дойдеш ли с мен? — обърна се Шаркопазителят към Ириан.

Тя го погледна, погледна и Вратаря, и не отвърна нищо.

— Не живея в този дом. Нито в никой дом — каза Пазителят на шарките. — Живея ей там. В Дъбравата... Аха — рече той и се обърна рязко. Малко по-надолу на пътеката се бе появил Куремкармерук, Нарицателя. Нямаше го там, докато другият маг не каза: „Аха“. Ириан запремества поглед от единия към другия, съвсем объркана.

— Това е само моя привидност, изпратеното от мен — заговори ѝ старецът. — Аз също живея не тук. Живея на мили оттук. — Посочи с ръка някъде на север. — Би могла да ме навестиш, когато приключиш с нашия Шаркопазител. Бих искал да науча повече за името ти. — Кимна на другите двама магове и изчезна. На мястото, където стоеше, забръмча дива пчела.

Ириан сведе поглед към земята. Дълго помълча, а накрая се окашля смутено и проговори, без да вдига очи:

— Наистина ли вредя с това, че съм тук?

— Не знам — отвърна Вратарят.

— В Дъбравата не може да се навреди — каза Шаркопазителят. — Хайде. Там има една стара къща, колиба. Стара, мръсна. Но теб това няма да те притесни, нали? Поостани там. Виж.

И тръгна по пътеката, между лехите с магданоз и бобените врежове. Тя погледна Вратаря, а той леко ѝ се усмихна. Тя тръгна след белокосия.

Повървяха около половин миля. Вдясно на фона на залязващото слънце в цял ръст се издигаше закръглената могила. Зад тях, на пониския хълм, се беше проснала Школата — сива и с многобройни покриви. Горската дъбрава вече се възправяше пред тях. Тя видя дъбове и върби, леска и ясен, и високи вечнозелени дървета. От гъстия мрак на дърветата течеше поток с тревисти брегове, с много кафяви, отъпкани места, където слизаха говеда и овце на водопой или за да го пребродят. Бяха минали през стобора от едно пасище, на което петдесет-шестдесет овце пасяха ниската бледозелена трева, и сега стояха край потока.

— Онази къща. — Магът посочи един нисък, обрасъл с мъх покрив, полускрит от предвечерните сенки на дърветата. — Ще останеш ли тази нощ?

Молеше я да остане, не я задължаваше. Тя можа само да кимне.

— Ще донеса храна — рече той и продължи напред, ускори крачка и скоро изчезна, макар и не така изведнъж като Наричателя, сред светлина и сянка под дърветата. Ириан тръгна през високата трева и бурените към къщурката.

Изглеждаше много стара. Личеше, че е била престроявана многократно, но от дълго време бе стояла занемарена. От дълго време никой не беше живял тук, ако се съдеше по застоялия въздух. Все пак въздухът беше приятен, сякаш спалите тук бяха спали в мир и покой. Колкото до олющените стени, мишките, праха и паяжините, както и оскъдните вещи, всичко това за Ириан беше съвсем като в родния ѝ дом. Тя намери една стара метла и помете мишите изпращания. После застла дървения нар с одеялото си. Намери някаква пукната кана в дола-па с изкорубената врата и я напълни с вода от потока, който течеше чист и кротък само на десет стъпки от вратата. Направи всичко това в някакъв транс, а след като го направи, седна в тревата с гръб до стената, нагряна от слънцето, и заспа.

Когато се събуди, Повелителят на шарките седеше наблизко, а между двамата на тревата имаше кошница.

— Гладна ли си? Яж — каза той.

— Ще ям по-късно, господине. Благодаря ви — отвърна Ириан.

— А аз съм гладен сега — каза магът. Взе си от кошницата едно твърдо сварено яйце, счупи го, обели го и го захапа.

— Това е „къщата на Видрата“ — каза той. — Много е стара. Стара като Големия дом. Тук всичко е старо. Ние сме стари — Повелителите.

— Не сте много — каза Ириан. Смяташе го за между тридесет и четиридесетгодишен, макар да беше трудно да се определи. За косата му продължаваше да мисли, че е бяла, просто защото не е черна.

— Но аз ида отдалече. Милите могат да бъдат години. Каргиец съм. От Карего. Знаеш ли го?

— Белокосите! — Ириан го зяпна изумена. Всички онези балади на Маргарита за Белокосите, които дошли на корабите си от Изток, за да сеят опустошение по земята и да набиват невинни бебета на пиките си, и историята как Ерет-Акбе загубил Пръстена на мира, и новите песни, както и Кралското сказание как Върховният маг Ястреба отишъл при Белокосите и се върнал с пръстена...

— Белокоси ли?

— Скрежни. Бели — каза тя и отвърна поглед смутена.

— Аха — каза той. — Повелителят Призовник не е стар. — И я изглежда накриво с тесните си, ледени на цвят очи.

Тя си замълча.

— Мисля, че се уплаши от него. Тя кимна.

След като не отвърна нищо и изтече известно време, той рече:

— В сенките на тези дървета няма страшно. Само истина.

— Когато мина покрай мен — промълви тя, — видях гроб.

— Аха — каза Шаркопазителят.

Беше струпал на земята до крака си парченцата от черупката на яйцето. Подреди ги в дъга, а после ги затвори в кръг.

— Да — каза той, гледайки черупките; после грижливо и внимателно ги зарови. Отупа ръцете си от пръстта и погледът му отново пробяга към Ириан.

— Ти вещица ли си, Ириан?

— Не.

— Но имаш някакви познания.

— Не. Нямам. Роза не поиска да ме учи. Каза, че не смеела. Защото съм имала сила, но тя не знаела каква е.

— Твоята Роза е мъдро цвете — каза магът, без да се усмихне.

— Но аз знам, че трябва да направя нещо. Трябва да бъда нещо. Точно затова поисках да дойда тук. Да разбера. На Острова на мъдрите.

Вече бе попривикнала със странното му лице и можеше да го разчита. Реши, че изглежда тъжно. Говореше хрипливо, бързо, сухо и миролюбиво.

— Мъжете на Острова не винаги са мъдри — рече той. — Вратарят... може би. — Сега я погледна не отстрани, а направо, очите му уловиха погледа ѝ и го задържаха. — Но там. В леса. Под дърветата. Там е старата мъдрост. Не остарява. Мога да те науча. Мога да те заведа в Дъбравата. — След малко се надигна. — Искаш ли?

— Да — отвърна тя колебливо.

— Къщата наред ли е? — Да...

— Утре — каза той и си тръгна.

Така половин месец или малко повече, в горещите дни на лятото Ириан спеше в къщата на Видрата, място за мирен сън и покой, и се

хранеше с това, което ѝ носеше в кошницата си Повелителят на шарките — яйца, сирене, зеленчуци, плодове, пушено месо — и отиваше с него всеки следобед в дъбравата с високите дървета, където пътеките сякаш никога не бяха точно там, където ги помнеше, и често водеха далече отвъд онова, което изглеждаше като края на гората. Вървяха там в тишина и говореха рядко, когато седнеха да отдъхнат. Магът беше кротък човек. Макар у него да се долавяше плам, не ѝ го показваше и присъствието му не тежеше, беше леко като на дърветата и на редките птици и четириноги твари в Дъбравата. Както сам и каза, не се опитваше да я учи. Когато го попита за Дъбравата, ѝ каза, че с Роукската могила тя съществува, откакто Сегой е сътворил островите на света, и че цялата магия е в корените на дърветата, и че те са оплетени с корените на всички гори, които са били и които тепърва ще бъдат.

— И понякога Дъбравата е на това място — каза ѝ, — а друг път — на друго. Но винаги я има.

Тя така и не разбра къде живее. Допускаше, че просто спи където си избере в тези топли есенни нощи. Попита го откъде идва храната, която ядат. Това, което Школата не можела да си осигури сама, каза той, го доставяли стопаните наоколо, смятали се за добре възнаградени със закрилата на Повелителите над техните стада, ниви и градини. Това ѝ се стори логично. На Уей фразата „магьосник без каша“ означаваше нещо неவிжданo и нечувано. Но тя не беше магьосник и поради това, тъй като искаше да си спечели кашата, полагаше всички усилия да възстанови къщата на Видрата, като заемаше сечива от някой стопанин и купуваше пирони и вар в градчето Туил — половината пари от сиренето ѝ бяха останали.

Шаркопазителят никога не идваше преди пладне, така че утрините ѝ бяха свободни. Със самотата беше свикнала, но все още ѝ липсваха Роза и Маргарита, и Зайо, и пилците и кравите и овцете, и проскубаните глупави кучета, и всичката работа, която вършеше въкъщи, мъчейки се да опази Стара Ирия да не се разпадне и да сложи храна на масата. Всяка заран работеше, без да бърза, докато не видеше магът да излиза от дърветата — косата му с цвета на слънцето беше грейнала на слънчевата светлина.

Навлезеше ли в Дъбравата, забравяше за всякакво печелене или отплащане, дори за учене. Достатъчно ѝ беше просто да е там.

Когато го попита дали тук идват ученици от Големия дом, той каза:

— Понякога.

А веднъж й каза:

— Моите думи са нищо. Чуй листата.

Това бяха единствените му думи, които можеха да минат за обучение. Докато вървеше, тя се вслушваше в листата, щом вятърът ги раздвижише или нахлуеше бурен в короните на дърветата; наблюдаваше играта на сенките и си мислеше за корените дълбоко долу в земния мрак. Беше доволна, че е тук. И в същото време непрекъснато, без недоволство или нетърпение, усещаше, че е в очакване на нещо. А това мълчаливо очакване беше най-дълбоко и ясно, щом излезеше изпод дървесния покров и видеше откритото небе.

Веднъж, когато се отдалечиха много и дърветата, тъмни и вечнозелени, тя не ги познаваше, се издигаха много високо над тях, тя чу зов — дали беше надут рог или нечий вик? — далечен и едва доловим. Остана на място, заслушана на запад. Магът продължи да върви и се обърна чак когато разбра, че е спряла.

— Чух... — каза тя, ала не можа да каже какво е чула. Той се вслуша. Накрая продължиха през тишината, усилена и сгъстена от далечния зов.

Никога не навлизаше в Дъбравата без него и минаха много дни преди той да я остави сама вътре. Но в един жарък следобед, когато излязоха на поляна сред стари дъбове, той каза:

— Ще се върна.

И се отдалечи с бързите си, тихи стъпки, изведнъж се изгуби сред пъстрите и изменчиви дълбини на леса.

Не изпитваше желание да обикаля сама. Тукашният покой зовеше за тишина, гледане и слушане; а и тя знаеше колко измамни са пътеките и че Дъбравата е, по думите на Шаркопазителя, „по-голяма отвътре, отколкото отвън“. Седна на тревата под пъстрите лъчи на слънцето и загледа как сенките на листата играят по поляната. Пелената от дъбови листа и жълъди беше дълбока; макар нито веднъж да не видя диви свине в гората, видя дирите им. За миг долови миризмата на лисица. Мислите й се движеха кротко и леко като полъха на вятъра в топлата светлина.

Тук умът ѝ често изглеждаше изпразнен от всякаква мисъл, изпълнен със самата гора, но в този ден спомените ѝ се върнаха живи и ярки. Помисли за Слонова кост, помисли, че никога вече няма да го види, зачуди се дали е намерил кораб, с който да се върне в Хавнър. Беше ѝ казал, че повече няма да се върне в Западно езеро; единственото място за него беше Голямото пристанище, кралският град, а остров Уей ако ще да потъне в морето по-дълбоко и от Солея. Но тя самата си мислеше с любов за пътищата и полята на Уей. Мислеше си за Стара Ирия, за бла-тясалия извор под хълма, за старата къща на билото му. Мислеше за Маргарита, как пееше балади в кухнята, в зимните вечери, отмервайки ритъма с дървените си обуца; и за стария Зайо в лозята с острия му като бръснач косер, дето ѝ показваше как се подрязва лозата „най-отдолу, до живота в нея“; и Роза, нейната Етаудис, как бае шепнешком да облекчи болката в счупената ръка на някое дете. „Мъдри хора съм познавала“ — помисли си тя. Умът ѝ се отдръпна пред спомена за баща ѝ, но движението на листата и сенките задържаха и него. Видя го пиан, с лиги по устата. Усети жилавите му, треперещи ръце върху себе си. Видя го разплакан, разтреперан и засрамен; и скръб се надигна през тялото ѝ и се стопи, като изтръпване, което се стапя, щом протегнеш ръце и размърдаш пръсти. За нея той беше нещо по-малко от майка ѝ, която не бе познавала.

Протегна се, усети лекотата на тялото си в следобедната топлина и умът ѝ отново се унесе към Слонова кост. В живота си не беше имала никого, когото да пожелае. Когато младият магьосник се появи за първи път, яхнал кобилката, толкова дребен и така високомерен, ѝ се прииска да може да го пожелае; но не го пожела и не можеше, и затова реши, че сигурно е защитен със заклинание. Роза ѝ беше обяснила как действали магьосническите заклинания, „за да не ти щукне нито на тебе, нито на тях, сещаш ли се, щото това щяло да им отнеме от силата, така казват“. Но Слонова кост, бедничкият Слонова кост, се беше оказал съвсем беззащитен. Ако някой беше под властта на заклинание за целомъдрие, то това сигурно беше тя, защото колкото чаровен и хубав да беше, тя така и не можа да изпита нещо друго освен харесване, а единствената ѝ страст бе да научи всичко, което той можеше да ѝ предаде.

Замисли се за себе си, седнала сред дълбоката тишина на Дъбравата. Не пееха птици; вятърът беше затихнал; листата висяха унило. „Дали съм омагьосана? Дали съм безплодно същество, непълна, не истинска жена?“ — питаше се и оглеждаше силните си голи ръце, меката издутина на гърдите си в сянката под яката на ризата.

Вдигна очи и видя Белокосия да излиза от една тъмна пътека между високите дъбове и да пристъпя към нея по поляната.

Той спря пред нея. Тя усети, че се изчервява, лицето и гърлото ѝ пламнаха, замая се, ушите ѝ закънтяха. Потърси в себе си думи, да каже каквото и да е, за да отвлече вниманието му от себе си, ала нищичко не можа да измисли. Той седна до нея. Тя сведе очи, уж че разглежда скелета на ланския лист до ръката си.

„Какво искам?“ — запита се наум, а отговорът дойде не в думи, а през цялото ѝ тяло и душа: огънат, много по-голям огън от този, полетът, полетът изгарящ...

Върна се в себе си, в стаения въздух под дърветата. Белокосият мъж седеше до нея, свел лице към земята, и тя помисли колко мъничък и лек изглежда, колко тих и скръбен. Нямахше от какво да се бои. Тук нищо лошо не можеше да я сполети.

Той вдигна очи към нея.

— Ириан, чуваш ли листата?

Ветрецът отново леко полъхваше и тя успя да долови смътен шепот между дъбовете.

— Малко.

— Думите чуваш ли?

— Не.

Нищо не попита и той нищо повече не каза. След малко стана и тя тръгна подир него към пътеката, която винаги ги извеждаше, рано или късно, извън гората на поляната до потока Туилбърн и къщата на Видрата. Когато излязоха там, беше късен следобед. Той отиде до потока и коленичи да пие от него, точно където напускаше леса, над всички бродове. Тя — също. После седнаха в прохладната висока трева на брега и той заговори.

— Моите хора, каргите, почитат богове. Близначни богове, братя. И кралят там също е бог. Но преди боговете и след тях винаги са потоците. Пещери, камъни, хълмове. Дървета. Земята. Тъмната земна.

— Древните сили — каза Ириан. Той кимна.

— Там жените познават Древните сили. Тук също — вещиците. А това знание е лошо... така ли?

Когато я питаше така, винаги я изненадваше. Тя не каза нищо.

— Тъмното е лошо — каза Пазителят на шарките. — Така ли? Ириан вдиша дълбоко и както си седяха, го погледна право в очите.

— „Само в мрака е светлината“ — каза тя.

— Аха — каза той. И извърна лице, за да не види тя какво е изписано на него.

— Трябва да си ходя — каза тя. — Мога да се разхождам в Дъбравата, но не мога да живея там. Не е... моето място. А и Повелителят Песнопоец каза, че вредя с това, че съм тук.

— Всички вредим с това, че сме — промълви Пазителят на шарките.

И както правеше често, направи на земята една малка фигурка с каквото имаше подръка: върху шепа пясък от речния бряг постави едно сухо листо, тревен стрък и наоколо им подреди кръг от камъчета. После ги пренареди. И каза:

— Сега трябва да поговоря за вредата. След дълга пауза продължи:

— Сигурно знаеш, че един дракон ни върна нашия господар Ястреба, с младия крал, от бреговете на смъртта. Сетне драконът отнесе Ястреба у дома му, защото силата му я нямаше, не беше повече маг. Затуй скоро след това Повелителите на Роук се събраха да изберат нов Върховен маг, тук, в Дъбравата, както винаги. Но не както винаги... Преди да дойде драконът Призовникът също се беше завърнал от смъртта, там, докъдето може да стигне, докъдето може да го заведе неговото изкуство. Той е видял там нашия върховен повелител и младия крал, в оная страна отвъд каменната стена. Каза, че те няма да се върнат. Каза, че Ястреба му казал да се върне при нас и да донесе това известие. И ние скърбихме за своя господар. Но после дойде драконът, Калесин, и го донесе жив.

— Призовникът също беше сред нас, когато стояхме на Роукската могила и видяхме Върховния маг, коленичил пред крал Лебанен — продължи той. — И тогава, докато драконът отнасяше приятеля ни, Призовникът падна. Лежеше като мъртъв, студен, сърцето му не биеше, но дишаше. Билкарят приложи цялото си изкуство, но не можа да го вдигне. „Мъртъв е — каза той. — Дъхът не го оставя, но е

мъртъв.“ И го оплакахме. А сетне, тъй като ни беше обзело отчаяние, а всички мои шарки говореха за промяна и опасност, се събрахме, за да си изберем нов повелител на Роук, върховен маг, който да ни закриля. И на своя съвет поканихме младия крал на мястото на Призовника. Струваше ни се редно и той да заседава с нас. Единствен Преобразителят се изказа изпървом против, а после се съгласи.

— Събрахме се, седнахме, ала не можехме да решим. Говорехме какво ли не, но никой не каза нито едно име. И тогава аз... — Той помълча малко. — Тогава ме споходи онова, което моите хора наричат „едуевану“, втория дъх. Думите ми дойдоха и аз ги изрекох. Казах: „Хама Гондун!“ А Куремкармерук им го каза на хардийски: „Жена от Гонт“. Но когато се съвзех, не можех да им обясня какво значи това. И така се разделихме, без избран върховен маг.

— Скоро след това кралят си замина, а с него замина Ветроключ. Преди кралят да бъде коронясан, отидоха на Гонт и потърсиха Ястреба, за да разберат какво означава това „жена от Гонт“. Но него не видели, видели само моята сънародничка, Тенар на Пръстена. Тя каза, че не била жената, която търсят. И те не намерили нищо. Затова Лебанен реши, че е пророчество, което тепърва ще се сбъдне. И в Хавнър сам постави короната на главата си.

— Билкарят, и аз също, решихме, че Призовникът е мъртъв. Смятахме, че дъхът, който дишаше, е останал от някое негово заклинание, като заклинанието, което знаят змиите, и с чиято помощ сърцата им продължават да бият дълго след като умрат. Макар да изглеждаше ужасно да погребем дишащо тяло, все пак то беше студено, кръвта не течеше из него и нямаше душа. Това беше по-ужасното. И така, приготвихме се да го заровим. И тогава, както лежеше до гроба, очите му се отвориха. Той се размърда и проговори. Каза: „Призовах се сам отново в живот, за да сторя това, което трябва да сторя“.

Гласът на Шаркопазителя стана по-хриплив и той изведнъж забърса с опакото на ръката си фигурката от камъчета.

— И тъй, когато Ветроключ се върна от коронясването на краля, бяхме отново деветима. Но разделени. Защото Призовникът каза, че трябва да се съберем отново и да изберем върховен маг. Кралят нямал място между нас, рече той. И „една жена от Гонт“, която и да е тя, също няма място между мъжете на Роук. Е? Ветроключ, Песнопоеца,

Преобразителя и Ръката рекоха, че е прав. И тъй като крал Лебанен е човек, завърнал се от смъртта, изпълнявайки онова пророчество, рекоха, че и върховният маг ще е човек, завърнал се от смъртта.

— Но... — почна Ириан и спря.

След малко Пазителят на шарките каза:

— Това изкуство, призоваването, знаеш ли, е ужасна работа. Винаги е опасно. Тук — той се загледа към зеленозлатия сумрак на дърветата, — тук няма призоваване. Няма връщане през стената. Няма стена.

Лицето му беше лице на воин, но докато гледаше към гората, някак омекна, изпълни се с тъга и копнеж.

— А сега — рече той, — използва теб като повод за събирането ни. Но аз няма да ида в Големия дом. Няма да бъда призован.

— Той няма ли да дойде тук?

— Мисля, че няма да стъпи в Дъбравата. Нито на Роукска могила. На Могилата каквото има, има.

Тя не го разбра, но и не попита, улисана.

— Казваш, че ме използва за повод да се съберете.

— Да. За да се изгони една жена, са нужни девет мага. — Много рядко се усмихваше, а усмихнеше ли се, усмивката му беше бърза и напрегната. — Трябва да се съберем, за да наложим Правото на Роук. И да изберем върховен маг.

— Ако си ида... — Видя, че поклати глава. — Мога да отида при Наризателя...

— Тук си по на сигурно.

Представата, че може да причини вреда, я безпокоеше, но че сама може да е застрашена не беше й хрумвало. Струваше й се немислимо.

— Аз ще се оправя. Значи Наризателят, ти и... Вратарят?...

— ...не желаем Торион да ни бъде върховен маг. Също и Билкарят, макар че той си копае и не говори много.

Забеляза, че Ириан го гледа удивена.

— Торион Призовника, това е истинското му име — рече той. — Той умря.

Тя знаеше, че крал Лебанен използва открито истинското си име. Той също се беше завърнал от смъртта. Но че Призовникът прави

същото продължаваше да я стъписва и безпокои, щом помислеше за това.

— А... а учениците?

— Също са разделени.

Тя си помисли за Школата, където беше влязла за толкова малко. Оттук под клоните на Дъбравата ѝ се видя като каменни стени, оградили един вид съществуване от всички останали, като кошара, като клетка. Как можеше който и да е от тях да съхрани разсъдъка си в равновесие в място като това?

Пазителят на шарките избута четири камъчета в малка дъга върху пясъка и продължи:

— Жалко, че Ястреба си отиде. Съжалявам, че не мога да разчета какво пишат сенките. Но единственото, което чувам в шепота на листата, е „Промяна, промяна...“ Всичко ще се промени, но не и те. — Отново вдигна поглед към дърветата, все така изпълнен с копнеж. Слънцето гаснеше. Той стана, пожела ѝ вежливо лека нощ и си тръгна, потъна сред дърветата.

Тя поседя още малко на брега на Туилбърн. Беше обезпокоена от думите му, а и от своите мисли и чувства в Дъбравата, безпокоеше я и това, че изобщо бе възможно тук да я безпокои каквато и да било мисъл и чувство. Влезе в къщата, пригответи си вечерята — пушено месо, хляб и маруля — и я изяде, без да усети вкус. После закричи неспокойно покрай бързея. В късната привечер беше много топло, в замреженото от перести облаци млечносиво небе грееха само най-ярките звезди. Тя свали сандалите си и нагази във водата. Беше прохладна, но из нея пробягваха жилки слънчева топлина. Смъкна дрехите си, мъжките панталони и риза, които бяха цялото ѝ облекло, и се гмурна гола във водата; усещаше по тялото си тласъка на течението. Никога не беше плувала в потоците на Ирия, а морето мразеше с неговити сиви и студени гърбици, но сега тази бърза вода ѝ хареса. Отпусна се и бързеят я понесе, дланите ѝ се плъзгаха над коприненогладките подводни камъни и по собствените ѝ хълбоци, краката ѝ се плъзгаха между водораслите. Безпокойството и тревогата ѝ се отмиха от нея в забързалата се вода и тя се понесе с наслада в прегръдката на потока, взирайки се в белия, мек плам на звездите.

Прониза я хлад. Водата бе станала студена. Стегна се, все още с меки и отпуснати крайници, погледна нагоре и видя на брега черната

фигура на мъж.

Стъпи на дъното и се изправи гола във водата.

— Махни се! — викна Ириан. — Марш оттук, гадино мръсна, развратнико гнусен, или дроба ще ти откъсна! — Скочи към брега, хвана се за жилавата трева и се изправи. Нямаше никого. Стоеше цялата пламнала, разтреперана от гняв. После при-тича по брега, намери дрехите си и ги навлече, без да спира да кълне: — Магьосник въшлив! Ах ти, мръсен кучи син!

— Ириан?

— Той беше тук! — извика тя. — Онзи гнусник, Торион! — Тръгна към Шаркопазителя, излязъл на звездната светлина до къщата. — Къпех се в потока, а той стоеше и ме гледаше!

— Пратено е било само... негова привидност. Не може да ти навреди, Ириан.

— Пратено, ама с очи, привидност, ама вижда! Дано да го... — И млъкна изведнъж, изгубила думи. Прилоша ѝ. Разтресе се цялата и преглътна слюнката, напълнила устата ѝ.

Пазителят на шарките пристъпи и взе ръцете ѝ в своите. Дланите му бяха топли, а тя се почувства смъртно изстинала сега, когато се приближи до него за топлината на тялото му. Постоя така, извърнала лице настрана — но ръцете им бяха оплетени и телата им — притиснати едно до друго. Накрая тя се отдръпна и отметна назад провисналата си мокра коса.

— Благодаря ти. Беше ми студено.

— Знам.

— Никога не ми е било студено. Беше заради него.

— Казвам ти, Ириан, той не може да дойде тук, не може да ти навреди тук.

— Никъде не може да ми навреди — каза тя и огънят отново пламна в жилите ѝ. — Само да се опита, ще го унищожа.

— Аха — каза Пазителят на шарките.

Тя го погледна на звездната светлина и рече:

— Каж ми името си. Не истинското си име. Само някакво име, с което да мога да те наричам. Когато мисля за теб.

Той помълча, а сетне каза:

— В Карего-Ат, докато бях варварин, бяха Азвер. На хардийски това е „боен пряпорец.“

— Азвер — каза тя. — Благодаря ти.

Дълго лежа будна в малката къща; въздухът беше душен, а ниският таван сякаш я притискаше; после заспа изведнъж и дълбоко. Събуди се също така изведнъж, тъкмо когато на изток започваше да изсветлява. Отиде до вратата да види онова, което най-обичаше да гледа, небето преди изгрева. Но погледна надолу и видя Азвер Шаркопазителя, загърнат в сивото си наметало, заспал дълбоко на земята пред прага ѝ. Прибра се безшумно в къщата. След малко го видя да се връща при дърветата си — вървеше малко сковано и се почесваше по главата, както правят все още неразсънните се хора.

Захвана се за работа — да остърже вътрешната стена на къщата и да я подготви за варосване. Щом първият слънчев лъч удари в прозорчето, на отворената ѝ врата се почука. Отвън стоеше мъжът, когото бе помислила за градинар, Билкарят, едър и як като кафяв бик, и до него мършавият и мрачен стар Наричател.

Тя измърмори нещо за поздрав. Вече я плашеха тези Повелители на Роук; а и появата им означаваше, че мирното време е изтекло, свършили са дните за ходене сред смълчаната лятна гора с Пазителя на шарките. Бяха свършили още предната нощ. Знаеше го, ала не искаше да го знае.

— Пазителят на шарките ни повика — каза Повелителят на билките. Изглеждаше смутен. Видя някакъв бурен, израсъл под прозореца, и каза: — Я, това е велвер. Някой от Хавнър трябва да го е посадил тук. Не знаех, че има от него на острова. — Огледа го много грижливо и прибра няколко семенца в кесията си.

Ириан оглеждаше Наричателя прикрито, но също толкова грижливо, като се мъчеше да разбере дали е това, което тук наричаха „изпратено“, или си е от плът и кръв. Нищо у него не изглеждаше безтелесно, но тя сметна, че не е тук, а когато той пристъпи в лъча светлина и не хвърли сянка, се увери.

— Далече ли живеете оттук, господине? — попита тя. Той кимна.

— Останах някъде по средата. — Вдигна очи. Пазителят на шарките идваше, вече напълно буден.

Той ги поздрави и попита:

— А Вратарят ще дойде ли?

— Каза, че предпочитал да пази вратите — отвърна Билкарят. Затвори грижливо кесията си с многото джобове и огледа останалите. — Но вече не знам дали може да опази мравуняка.

— Какво сега? — каза Куремкармерук. — Аз чета за дракони. Мравки не ме интересуват. Но всички момчета, които учех в Кулата, напуснаха.

— Призовани са — сухо каза Билкарят.

— Е? — още по-сухо каза Нарицателят.

— Мога да ви кажа само както аз го виждам — каза Билкарят много неохотно, с неудобство.

— Давай — подкани го старият маг. Билкарят се колебаеше.

— Тази жена не е от нашия съвет — каза накрая.

— Тя е от моя — каза Азвер.

— Тя дойде на това място по това време — каза Нарицателят.

— А на това място, по това време, никой не идва случайно. Всеки от нас го знае само така, както го вижда. Има имена зад имена, скъпи ми Знахарю.

Черноокият маг сведе очи.

— Добре — отрони той облекчено, приел оценката. — Торион много се събира с другите Повелители и с младите. Тайни срещи, вътрешни кръгове. Сплетни, слухове. Младите ученици са наплашени, неколцина вече попитаха мен и Вратаря дали може да си идат... да напуснат Роук. И ние щяхме да ги пуснем. Но в пристанището няма нито един кораб, и нито един не е дошъл в залива Туил след онзи, който докара теб, скъпа, а на другия ден отплава отново за Уотхорт. Ветроключ държи Роукския вятър срещу всичко. И самият крал да рече да дойде, няма да може да спре на Роук.

— Докато вятърът не се промени, така ли? — каза Пазителят на шарките.

— Торион твърди, че Лебанен не е законен крал, тъй като не го е коронясал върховен маг.

— Глупости! Историята не е това! — каза старият Нарицател.

— Първият върховен маг се е появил столетия след последния крал. Роук е управлявал вместо кралете.

— Аха — каза Пазителят на шарките. — Трудно е за иконома да предаде ключовете, когато господарят на къщата се върне. Нали?

— Пръстенът на мира е изцерен — заговори Билкарят с търпеливия си, угрижен тон, — пророчеството е изпълнено, синът на Моред е коронован, а ето, че мир все още нямаме. Къде сме сбъркали? Защо не можем да намерим равновесието?

— Какво смята да прави Торион? — запита Наричателят.

— Да доведе Лебанен тук — отвърна Билкарят. — Младежите приказват за „истинска корона“. Втора коронация, тук. От върховния маг Торион.

— Да не дава дано! — изломоти Ириан и направи знака, предназначен да попречи на словото да се превърне в дело. Никой от мъжете не се усмихна, а Билкарят със закъснение повтори жеста.

— Но как ги държи? — каза Наричателят. — Билкар, ти беше тук, когато Ястреба и Торион се биха с Ириот. Мисля, че неговата дарба беше също толкова силна като на Торион. Той използваше хората, контролираше ги напълно. Това ли прави Торион?

— Не знам — отвърна Билкарят. — Мога само да ви кажа, че когато съм с него, когато съм в Големия дом, имам чувството, че нищо повече не може да се направи. Че нищо няма да се промени. Нищо няма да израсте. Че каквито и лекове да приложат, болестта ще свърши със смърт. — Изглежда ги един по един като ранен бик. — И мисля, че е вярно. Няма друг начин да възстановим Равновесието, освен да си кротуваме. Много далече отидохме. Върховният маг и Лебанен да отидат в плът в смъртта и да се върнат — това не беше редно. Те нарушиха закон, който не трябва да се нарушава. Торион се върна тъкмо за да възстанови закона.

— Какво, да ги върнем отново в смъртта? — каза Наричателят, а Пазителят на шарките изсумтя:

— Кой може да каже какво е законът?

— Има стена — каза Билкарят.

— Оная стена не е с по-дълбоки корени от моите дървета — заяви Пазителят на шарките.

— Прав си, Билкарю, в неравновесие сме — с твърд и дрезгав глас каза Куремкармерук. — Кога и къде започнахме да прехвърляме границата? Какво сме забравили, на какво сме обърнали гръб, какво пренебрегнахме?

Ириан запремества поглед от единия към другия.

— Когато равновесието е нарушено, кротуването не върши работа. Може само да доведе до още по-голямо зло — каза Пазителят на шарките. — Докато... — И той направи бърз и красноречив жест с ръце, с отворени длани нагоре и после — надолу.

— Може ли да има нещо по-грешно от това сам да се призовеш от смъртта? — каза Нарицателят.

— Торион беше най-добрият от всички ни — храбро сърце, благороден ум. — Билкарят говореше почти с ярост. — Ястреба го обичаше. И всички ние.

— Съвест го е обладала — каза Нарицателя. — Съвестта му е казала, че единствен той може да оправи нещата. За да го стори, той отрече смъртта си. Така той отрича живота.

— И кой ще се възправи срещу него? — запита Пазителят на шарките. — Аз мога само да се скрия сред дърветата си.

— А аз в кулата си — каза Нарицателят. — А ти, Билкарю, и ти, Вратарю, сте в капана, в Големия дом. Зад стените, които съградихме, за да пазят всичкото зло отвън. Или вътре, както може да се окаже сега.

— Ние сме четирима срещу него — каза Пазителят на шарките.

— Те са петима срещу нас — отвърна Билкарят.

— Дотам ли се стигна — каза Нарицателят, — да стоим в края на леса, засаден от самия Сегой, и да си говорим как да се унищожим едни други?

— Да — каза Пазителят на шарките. — Онова, което не се променя твърде дълго, се самоунищожава. Гората е вечна, защото тя умира и умира, и така живее. Не ще позволя тази мъртва ръка да ме докосне. Или да докосне краля, който ни донесе надежда. Направен беше оброк и се направи чрез мен. Аз го изрекох — „Жена от Гонт“. Не ще допусна това слово да се забрави.

— Тогава дали да не идем на Гонт? — запита Билкарят, повлиян от страстта на Азвер. — Ястреба е там.

— И Тенар е там — каза Азвер.

— Може би надеждата ни е там — каза Нарицателят.

И се смълчаха, мъчейки се да стоят в себе си надеждата.

Ириан също се смълча, но нейната надежда се стопи, заменена от чувство за срам и за пълна нищожност. Това бяха храбри, мъдри хора, стремяха се да спасят всичко, което обичаха, ала не знаеха как да го сторят. А тя не можеше да сподели мъдростта им, не можеше да

помогне с нищо в решенията им. Отдели се от тях, а те не забелязаха. Закрачи бавно към Туилбърн, там, където потокът се стичаше от гората в малък водопад. Водата беше грейнала под утринните лъчи на слънцето и весело ромонеше. Искаше ѝ се да заплаче, но в плаченето хич я нямаше. Застана безмълвно и се загледа във водата, а срамът ѝ бавно се превърна в гняв.

Върна се при тримата мъже и каза:

— Азвер.

Той се обърна сепнат към нея и пристъпи.

— Защо нарушихте своето Право заради мен? Честно ли беше към мен, която никога няма да мога да бъда това, което сте вие?

Азвер се намръщи.

— Вратарят те пусна, защото го помоли — каза той. — Аз те доведох при Дъбравата, защото листата на дърветата ми казваха твоето име много преди да дойдеш тук. „Ириан“, казваха, „Ириан“. Защо си дошла, не знам, но не е случайно. Призовникът също го знае.

— Може би съм дошла за да го унищожа. Той я погледна и не каза нищо.

— Може би съм дошла да унищожа Роук. Тогава светлите му очи лумнаха.

— Опитай!

Вдигнала високо глава, тя го прикова с поглед и цялото ѝ тяло потръпна. Почувства се по-голяма от него, по-голяма от самата себе си, неизмеримо по-голяма. Можеше само да посегне с пръст и да го унищожи. А той стоеше пред нея дребен, смел в мимолетната си тленност, беззащитен. Ириан вдиша, дълго и предълго, и отстъпи.

Усещането за неимоверна сила се изцеди от нея. Леко извърна глава и сведе поглед надолу, изуми се като видя собствената си кафява ръка, загърнатия ръкав на ризата, тревата, прохладна и зелена около обутите ѝ в сандали стъпала. Погледна отново Пазителя на шарките и отново видя пред себе си — крехко и уязвимо същество. Съжали го и го почете. Дося ѝ се да го предупреди за гибелта, надвиснала над него. Но нито думичка не можа да излезе от устата ѝ. Обърна се и се върна при брега на потока, до малкия водопад. Там се смъкна и скри лицето си в шепи, за да го забрави, да забрави целия свят.

Гласовете на говорещите магове ромоняха като гласовете на бързея. Потокът редеше своите думи, а те — своите, но нито едните,

нито другите бяха верните думи.

4. ИРИАН

Когато Азвер се върна при останалите мъже, на лицето му имаше нещо, което накара Билкаря да каже:

— Какво става?

— Не знам — отвърна той. — Може би не трябва да напускаме Роук.

— Вероятно не можем — каза Билкарят. — Ако Ветроключ заключи ветровете срещу нас...

— Аз се връщам, където съм — каза рязко Куремкармерук. — Не обичам да оставям себе си така, като стара обувка. Ще се върна при вас вечерта. — И изчезна.

— Бих искал да повървя малко под дърветата ти, Азвер — въздъхна Билкарят.

— Върви, Деяла. Аз ще остана тук.

Билкарят тръгна към Дъбравата. Азвер седна на грубата пейка, направена от Ириан, опря се на стената на къщата и погледна към девойката, свила се безмълвно малко по-нагоре край потока. Между тях и Големия дом на полето тихо блееха овце. Утринното слънце прежурияше.

Баща му го бе нарекъл „Боен пряпорец“. Дошъл бе на запад, оставяйки зад гърба си всичко познато. Истинското си име бе научил от дърветата на Горската обител и беше станал Пазител на шарките на Роук. През цялата тази година шарките на сенките и клоните, и корените, целият мълчалив език на неговата гора беше говорил за разруха, за престъпване, за промяна на всички неща. Знаеше, че това вече ги е сполетяло. Беше дошло с нея.

Тя беше под негова опека, под закрилата му, беше го разбрал още щом я видя. Дори да бе дошла, за да унищожи Роук, както му каза, той трябваше да ѝ служи. Правеше го драговолно. Беше вървяла с него в гората — висока, непохватна, неустрашима; отмятала беше трънестите ръце на храстите с голямата си, грижлива длан. Очите ѝ, кехлибаренокафяви като водата на Туилбърн в сянка, се бяха взирали във всичко; беше слушала; беше стояла в пълна кротост. Искаше му се

да я опази и знаеше, че не би могъл. Дал ѝ беше малко топлина, когато ѝ стана студено. Нямаше какво друго да ѝ даде. Тя щеше да иде там, където трябваше да иде. От опасност не разбираше. Мъдрост не притежаваше, освен невинността си, броня нямаше, освен яростта си. „Коя си ти, Ириан?“ — промълви той към нея, загледан как се е присвила като животно, затворено в своята немота.

Билкарят се върна от гората и поседя малко с него, без да проговори. По пладне тръгна към Големия дом, като обеща на заранта да се върне с Вратаря. Щяха да поканят останалите магове да се срещнат с тях в Дъбравата.

— Но *той* няма да дойде — рече Деяла, а Азвер кимна.

През целия ден се заседя при къщата на Видрата, без да изпуска Ириан от очи; накара я да хапне с него. Тя дойде при къщата, но след като се нахраниха, отново се върна при мястото си на брега на потока и остана да седи там неподвижно. И той също почувства тялото и ума си отпуснати и затъпели, и се опита да се отърси от това чувство, ала не можа. Помисли за очите на Призовника и тогава и на него му стана студено, студът го прониза целия, макар да седеше в щедрия зной на летния ден. „Управляват ни мъртъвци“ — помисли той и тази мисъл не го напусна.

Зарадва се, като видя Куремкармерук бавно да идва по брега на Туилбърн от север. Старецът газеше през потока бос, държеше обувката си в едната ръка, а високия жезъл в другата, и изръмжаваше, щом кракът му се подхлъзнеше по някой камък. Седна на отсамния бряг да си подсуши краката и да си обуе обувката.

— На връщане за Кулата — рече той — ще се возя. Наемам си кола, купувам си муле. Остарях, Азвер.

— Ела в къщата — подкани го Пазителят на шарките и сложи вода и храна за Нарицателя.

— Момичето къде е?

— Спи. — Азвер кимна към Ириан, която се беше свила в тревата до малкия водопад.

Дневният пек беше започнал да се смалява и по тревата от Дъбравата плъзнаха сенки, макар къщата на Видрата все още да беше огряна от слънчевите лъчи. Куремкармерук приседна на пейката с гръб до стената, а Азвер — на прага.

— Стигнахме до края — отрони в тишината старецът. Азвер кимна, в тишина.

— Какво те доведе тук, Азвер? — запита Наричателят. — Често съм мислил да те попитам. Толкова път. Пък и в каргийските земи нямате магьосници.

— Нямаме. Но имаме нещата, от които е съставено магьосничеството. Вода, камъни, дървета, думи...

— Но не и думите на Сътворението.

— Не. Нито драконите.

— Никога?

— Само в старите приказки от най-далечния изток, от пустините на Хур-ат-Хур. Преди да е имало богове. Преди да е имало хора. Преди хората да станат хора, са били дракони.

— Виж, това е интересно — рече старецът и се понадигна. — Казах ти, че четях за драконите. Нали знаеш оная мълва, дето прелетели над Вътрешното море на изток, чак до Гонт. Това несъмнено ще да е бил Калесин, отвеждащ Гед у дома, поукрасена от моряци, за да стане хубавата приказка още по-добра. Но едно момче тук ми се закле, че цялото му село видяло летящи дракони тая пролет, западно от планината Онн. Тъй че почнах да чета стари книги, за да разбера кога са престанали да идват на изток от Пендор. И в един стар пелнийски ръкопис се натъкнах на твоята история, или нещо такова. Че хора и дракони били един и същи вид, но се скарали. Някои заминали на запад, други на изток, и станали два вида, и забравили, че някога са били едно.

— Ние отидохме още по на изток — каза Азвер. — Но знаеш ли как е пълководец на моя език?

— „Едран“ — отвърна уверено Наричателят и се засмя. — Дракон...

След малко добави:

— Мога да проследя една етимология чак до ръба на ориста... Но си мисля, Азвер, че сега сме точно там. Няма да го надвием.

— Той има предимство — каза много сухо Азвер.

— Така е. Но дори да признаем, че е невероятно, да признаем, че е невъзможно... ако го надвием... ако се върне в смъртта и ни остави живи... какво ще правим? След това какво?

След дълго мълчание Азвер отвърна:

— Представа нямам.

— Твоите листа и сенки нищо ли не ти казват?

— Промяна, промяна — отвърна Пазителя на шарките. — Превращение.

Изведнъж вдигна очи. Овцете, които се бяха струпали край стобора, се пръснаха. Някой идеше насам по пътеката от Големия дом.

— Млади мъже — промълви задъхан Билкарят, след като се добра до тях. — Армията на Торион. Идат насам. Да вземат момичето. Да го прогонят. — Спря и си пое дъх. — Вратарят говореше с тях, когато тръгнах. Мисля, че...

— Ето го — каза Азвер и Вратарят се появи, гладкото му жълто-кафяво лице беше спокойно, както винаги.

— Казах им, че ако в този ден излязат през Портата на Мед-ра, нивга не ще се върнат в дома, който познават. И неколцина от тях склониха да се върнат. Но Ветроключ и Песнопоец ги подкараха. Скоро ще дойдат.

Вече се чуваха мъжки гласове в полята източно от Дъбравата.

Азвер бързо отиде при лежащата край потока Ириан, останалите тръгнаха след него. Тя се разбуди и се надигна, още замаяна от съня и отпусната. Стояха около нея като стража, когато групата от тридесетина души подмина къщата и тръгна към тях. Повечето бяха по-стари ученици — в тълпата се мяркаха няколко магьоснически тояги — и ги водеше Ветроключ. Мършавото му старческо лице изглеждаше напрегнато и уморено, но той учтиво поздрави четиримата магове.

Те също го поздравиха и думата взе Азвер:

— Заповядай в Дъбравата, Повелителю Ветроключ — рече той, — и да изчакаме там другите от Деветимата.

— Първо трябва да решим въпроса, който ни разделя — каза Ветроключ.

— Тежък въпрос — вметна Наричателят.

— Жената с вас отхвърля Правото на Роук — заяви Ветроключ. — Тя трябва да си иде. На пристана чака лодка, която да я вземе, и вятърът, мога да ви уверя, ще е попътен чак до Уей.

— Не се съмнявам в това — каза Азвер, — но се съмнявам, че ще тръгне.

— Пазителю на шарките, нима ще отречеш Правото и общността ни, траяла толкова дълго, за да крепи реда против силите на развалата? Нима точно ти си този, който ще наруши правилата, ще строши шарката?

— Не е стъкло, че да се строши — каза Азвер. — Тя е дъх, огън.

Голямо усилие му струваше да продължи.

— Смърт тя не познава — каза той, ала говореше на своя език и другите не го разбраха. Той пристъпи по-близо към Ириан. Усети топлината на тялото ѝ. Тя беше вдигнала глава и гледаше, с животинска безмълвност, сякаш не разбираше никого от тях.

— Торион се завърна от смъртта, за да спаси всички ни — каза Ветроключ, ясно и пламенно. — Той ще бъде Върховният маг. Под негова власт Роук ще бъде това, което е бил. Кралят ще получи истинската корона от неговата ръка и ще властва с негово напътствие, както властваше Моред. Вещици не ще сквернят святата земя. Дракони не ще заплашат Вътрешно море. Ще цари ред, сигурност, мир.

Никой от четиримата магове с Ириан не му отвърна. В настъпилата тишина младежите с него замърмориха и един сред тях рече:

— Дайте ни вещицата.

— Не — каза Азвер, ала нищо повече не можа да добави. Вдигна жезъла си от върба, но той бе само дърво в ръката му.

От четиримата само Вратарят проговори. Пристъпи напред, Огледа младите мъже един по един и каза:

— Вие ми се доверихте, когато ми дадохте имената си. Сега ще ми се доверите ли?

— Господарю — каза един от тях, с хубаво тъмно лице и магьоснически жезъл от дъбово дърво, — вярваме ви, и тъкмо затова ви молим, нека вещицата да си иде и да се върне мирът.

Ириан пристъпи напред преди Вратарят да успее да проговори.

— Не съм вещица — каза тя. Гласът ѝ прозвуча висок и метален след плътните гласове на мъжете. — Изкуство не владее. Нямам знание. Дойдох да уча.

— Тук не учим жени — каза Ветроключ. — Ти го знаеш.

— Нищо не знам — каза Ириан, пристъпи още крачка напред и застана срещу стария маг. — Кажете ми коя съм.

— Знай мястото си, жено — хладно отвърна магът.

— Мястото ми — рече тя бавно, като провлачваше думите, — мястото ми е на хълма. Където нещата са такива, каквито са. Кажете на мъртвия, че ще го срещна там.

Ветроключ не каза нищо. Младежите замърмориха сърдито и неколцина от тях пристъпиха напред. Азвер застана между тях и нея; думите ѝ го бяха освободили от парализата на тяло и ум, която го удържаше.

— Кажете на Торион, че ще го срещнем на Роукската могила — рече той. — Когато дойде, ще сме там. Сега ела с мен — обърна се той към Ириан.

Нарицателят, Вратарят и Билкарят тръгнаха след двамата в Дъбравата. Пътека за тях имаше. Ала когато неколцина от младите понечиха да ги последват, пътека нямаше.

— Върнете се — каза Ветроключ на младите.

Те се обърнаха, разколебани. Ниското слънце все още огряваше полята и покривите на Големия дом, но в леса витаеха само сенки.

— Вещерство — замърмориха те, — светотатство, поквара.

— По-добре стойте настрана — каза им Ветроключ с напрегнато и мрачно лице. Тръгна обратно към Школата и те се помъкнаха след него, като спореха в безсилие и гняв.

Не бяха много навътре в Дъбравата и все още вървяха покрай потока, когато Ириан спря, извърна се, клекна до огромните, изгърбени над земята корени на една върба и се надвеси над водата. Четиримата магове останаха на пътеката.

— Тя проговори с другия дъх — каза Азвер.

Нарицателят кимна.

— Тогава трябва ли да я следваме? — попита Билкарят. Този път кимна Вратарят. Усмихна се и рече:

— Така изглежда.

— Добре — отвърна Билкарят, изгледа ги с търпеливия си, угрижен поглед; отдели се малко встрани и приклекна да разгледа някакво малко стръкче или мъх на земята.

Времето в Дъбравата течеше както винаги, сякаш не течеше изобщо, а в същото време свършваше отведнъж, денят тихо се изсипа с няколко дълги дъха, потръпване на листата, птица, запяла далече някъде, друга, отвърнала ѝ от още по-далече. Ириан бавно се надигна.

Не проговори, само погледна пътеката и тръгна. Четиримата мъже поеха след нея.

Излязоха в спокойния вечерен въздух. На запад още светлееше, когато прегазиха Туилбърн и закрачиха през полята към Роукска могила, издигаща се напред тъмна и висока на фона на небето.

— Идват — каза Вратарят.

През градините и нагоре по пътеката от Големия дом идеха мъже — петимата магьосници и много ученици. Водеше ги сам Торион Призовника, висок в сивото си наметало, понесъл жезъла си от костенобяло дърво, около който смътно сияеше лъжесветлик.

Там, където двете пътеки се срещаха и сливаха, за да възвият нагоре към билото на Могилата, Торион спря и зачака. Ириан закрачи напред и се озова лице в лице с него.

— Ириан от Уей — проговори Призовникът с дълбок и ясен глас, — за да бъде мир и ред, и в името на равновесието на всички неща, повелявам ти да напуснеш този остров. Не можем да ти дадем това, що искаш, и затова те молим за прошка. Ала речеш ли да останеш тук, ти отхвърляш прошката и трябва да научиш какво носи това престъпване.

Тя се изправи, висока почти колкото него, и също толкова изпъната. Близко минута не каза нищо, а накрая проговори с висок, дрезгав глас:

— Ела на хълма, Торион.

Остави го на кръстопътя, долу на равното, и продължи още малко нагоре по склона, няколко крачки. Обърна се и го погледна отвисоко.

— Какво те плаши в този хълм?

Смрачаваше се. Западът се бе изтънил до смътна червена резка, а небето на изток бе потъмняло над морската шир.

Призовникът вдигна очи към Ириан. Вдигна бавно двете си ръце и жезъла в изричане на заклинание, проговаряйки на езика, който всички магьосници и магове на Роук бяха учили, езика на тяхното изкуство, Езика на Сътворението:

— Ириан, в твоето име те призовавам и ти повелявам да ми се подчиниш!

Тя се поколеба, сякаш за миг готова да се подчини, да се върне при него, ала извика:

— Аз не съм само Ириан!

При този вик Призовникът затича нагоре към нея, протегна напред ръце, устреми се към нея, сякаш искаше да я сграбчи и да я задържи. Двамата вече бяха на хълма. Тя се извиси неописуемо над него, огън изригна между двамата, яркочервен пламък сред вечерния сумрак, блеснали тъмnozлати люспи и огромни криле... и се заличи всичко това, и нищо друго нямаше освен жената, застанала на пътеката, и високия мъж, скланящ се ничком пред нея, бавно скланящ се към земята — и се просна върху нея.

От всички единствен Билкарят, лечителят бе първият, който излезе от вцепенението. Тръгна по пътеката и коленичи до Торион.

— Приятелю — промълви той. — Братко.

Под сивото наметало ръцете му напипаха само купчина дрехи и сухи кости, и скършена тояга.

— Така е по-добре, Торион — промълви той. Ала плачеше. Стариат Наризател пристъпи напред и каза на жената на хълма:

— Коя си ти?

— Не зная другото си име — отвърна тя. Говореше като преди, като на Призовника, на Езика на Сътворението, езика, на който говорят драконите.

Обърна му гръб и закрачи нагоре по хълма.

— Ириан — извика Азвер, Пазителят на шарките, — ще се върнеш ли при нас?

Тя спря и го изчака да стигне до нея.

— Ще се върна, ако ме повикаш.

Протегна ръка и хвана неговата. Той вдиша рязко.

— Къде ще отидеш?

— При онези, които ще ми дадат името. В огън, не във вода. При моя народ.

— На запад?

— Отвъд запада.

Обърна им гръб и продължи нагоре към билото в сгъстяващата се тъмнина. И щом се отдалечи от тях, те я видяха, всички — огромните златолюспести хълбоци, увенчаната с остър шип виеща се опашка, дъха ѝ, който беше ярък пламък. На билото на могилата тя спря за миг, издължената ѝ глава се извърна, за да огледа бавно остров Роук, най-дълго се взира към Горската обител, вече тъмно петно в тъмата. И тогава с гръм, като от разтърсени бронзови листи, широките

криле се разтвориха и се възнесе нагоре драконът, описа кръг над Роукска могила, и отлетя.

Ивица от пламък и дим се изсипа от тъмното небе.

Азвер, Пазителят на шарките, стоеше, стиснал с лявата си ръка дясната, опарена от нейното докосване. Погледна надолу към мъжете, смълчани в подножието на хълма, с лица, вторачени след дракона.

— Е, приятели мои — извика той. — А сега какво? Единствен Вратарят отговори:

— Мисля, че трябва да се върнем в дома си и да разтворим вратите му.

ОПИСАНИЕ НА ЗЕМЛЕМОРИЯ

НАРОДИ И ЕЗИЦИ

НАРОДИ

ХАРДИЙСКИТЕ ЗЕМИ

Хардийският народ на Архипелага се препитава със земеделие, скотовъдство, риболов, търговия и обичайните за едно не-индустриално общество занаяти и умения. Числеността му е стабилна и ограничената им, годна за обитаване земя никога не е била пренаселвана. Гладът е нещо непознато, а бедността в много редки случаи е драстична.

Малките острови и села обикновено се управляват от повече или по-малко демократичен съвет или Дума, оглавявана или представлявана при преговори с други групи от избран Островитянин или Островитянка. В Разливите често не съществува никакво друго управление освен Островната дума и Градските думи. Във вътрешните острови рано е възникнала управляваща класа и повечето от големите острови и градове се управляват, поне номинално, от наследствени Владетели и Владетелки, докато целият Архипелаг от столетия се е управлявал от крале. Селищата и големите градове обаче често се управляват почти изцяло от своите Думи, както и от търговски и занаятчийски гилдии. Големите гилдии, тъй като мрежата им покрива всички Вътрешни острови, не са подвластни на никакъв друг господар или власт, освен на краля в Хавнър.

Формите на крепостничество, васалство и робство са съществували в различни периоди в някои райони, но не и под управлението на хавнърските крале.

Съществуването на магията като призната и ефективна сила, притежавана от определени индивиди, но не от всички, оформя и влияе на всички институции на хардийското население, така че макар ежедневието в Архипелага привидно да прилича на това в неиндустриалните общества другаде, има и почти неизмерими

различия. Едно от тези различия е може би, или може да се разпознае в, липсата на каквато и да било институционализирана религия. Суеверието е толкова обичайно, колкото и навсякъде, но не съществуват никакви богове, никакви култове, никакво почитане на висша сила от каквато и да било вид. Ритуал се проявява единствено в традиционните жертвоприношения на Древните сили по време на големите и повсеместно провеждани празненства като Слънчевото завръщане и Дълготрайния танц, при изричането и изпяването на традиционните песни и епоси на тези празненства и, вероятно, в извършването на магически заклинания.

Цялото население на Архипелага и на Разливите споделя хардийския език и култура, с местни отлики. Хората на Салджийския народ в далечния Югозападен разлив съхраняват ежегодните празненства, но почти нищо друго от архипелагската култура, тъй като нямат търговия, земеделие и не знаят нищо за другите народи.

Повечето хора на Архипелага са с кафява или червеникаво-кафява кожа, черна права коса и тъмни очи; преобладаващият телесен тип е нисък, тънък, с малки кости, но доста мускулист и със стегната плът. В Източните и Южните разливи хората обикновено са по-високи, с по-яки кости и по-тъмни. Много от южняците имат много тъмнокафява кожа. Повечето мъже на Архипелага са с малка или никаква окосменост по лицето.

Жителите на Оскил, Рогма и Борт са по-светлокожи от останалите на Архипелага и често имат светлокафява и дори руса коса и светли очи; тамошните мъже често са брадати. Техният език и част от поверията им са по-близки до каргадските, отколкото до хардийските. Тези далечни северняци вероятно са потомци на каргадците, които, след като заселили четирите големи Източни земи, са се върнали по море на Запад преди около две хиляди години.

КАРГАДСКИТЕ ЗЕМИ

На тези четири големи острова на североизток от главния Архипелаг преобладаващият цвят на кожата е светлокафяв до бял, с коса тъмна до руса и очи тъмни до сини или сиви.

Липсват значителни смесвания между видовете цвят на кожата, освен на Оскил, тъй като Северният разлив е изолиран и рядко заселен,

а каргадците са се държали отчуждено и често пъти враждебно към жителите на архипелага цели две или три хилядолетия.

Четири острова на Каргад имат предимно сух климат, но са плодородни, когато се напояват и обработват. Каргадците са поддържали общество, което изглежда малко повлияно, освен в отрицателен смисъл, от своите далеч по-многобройни съседи на юг и запад.

Сред каргадците магическата сила, изглежда, е рядка като природна дарба, може би защото е била пренебрегвана или активно потискана от тяхното общество и власти. Освен като зло, внушаващо страх и отбягвано, магиката не играе значима роля в тяхното общество. Тази неспособност или отказ да се практикува магия поставя каргадците в неблагоприятно положение спрямо обитателите на архипелага почти във всяко отношение, и това донякъде може да обясни защо те винаги са се въздържали от търговия и от всякакъв вид размяна, освен пиратски набези и нашествия по най-близките острови на Южния разлив и около Гонтско море.

ДРАКОНИ

Песни и сказания указват, че драконите са съществували преди всяко друго живо същество. Някои старохардийски съставни имена или евфемизми за *дракон* са Първороден, Старей, Древни деца. (Думите за първородно дете на семейството в оскилски, *ахад*, и на каргадски, *гадда*, произлизат от думата *хаат*, „дракон“ на Древната реч.)

Откъслечни позовавания и приказки от Гонт и Разливите, пасажки от свещената история в Каргадските земи и една странна загадка в „Пелнийските сказания“, дълго време пренебрегвана от учените на Роук, разкриват, че в най-ранните времена драконите и човешките същества са били от един и същи вид. По-късно това драконово-човешко племе се разделило на два вида същества, несъпоставими в своите нрави и стремежи. Навярно някакво дълготрайно географско разделение е причинило постепенно и естествено отделяне, диференциране на видовете. Пелнийските сказания и Каргадските легенди твърдят, че разделението станало съзнателно, в резултат на

едно взаимно споразумение, известно като *верв надан*, *Ведурнан*, „Разделението“.

Тези легенди са съхранени най-добре в Хур-ат-Хур, най-източната от Каргадските земи, където драконите са се изродили до животни без висока интелигентност. При все това тъкмо в Хур-ат-Хур хората съхраняват най-жива убеденост в първоначалното родство между човешкия и драконовия вид. А с тези приказки за древни времена се съчетават и истории от по-ново време за дракони, приемащи човешки облик, хора, придобиващи драконова форма, същества, които всъщност са и човешки, и драконски.

Както и да се е стигнало до Разделението, от началото на историческото време човешките същества са обитавали главния Архипелаг и Каргадските земи източно от него, докато драконите са се придържали към най-западните острови — и отвъд тях. Някои хора са се озадачавали защо са избрали за свое владение пустото море, след като драконите са „същества на вятъра и огъня“, които се давят, ако се гмурнат под водата. Но за тях не е наложително да докосват нито вода, нито суша; те живеят в полет, високо във въздуха, на слънчевата и звездната светлина. Единственото, което драконът използва като суша, е някое скалистو място, където може да снесе своите яйца и да отгледа дракончетата си. Малките голи и пустинни островчета на най-отдалечения Западен разлив са достатъчни за това.

„Сътворението на Еа“ не съдържа изрични позовавания за първоначално единство и по-късно отделяне на драконите от хората, но това може да е така, защото поемата, в предполагаемата ѝ първоначална форма, на Езика на Сътворението, се датира към време преди Разделението. Най-доброто свидетелство в поемата за общия произход на дракони и хора е архаичната хардийска дума в нея, която обикновено се разбира като „хора“ или „човешки същества“, *алат*. Думата етимологично (от Истинските руни Атл и Хта) означава „елово-същества“, „тези, които изричат слова“ и следователно би могла да означава или да включва драконите. Понякога използваната дума е алхерат, „истино-слово-същества“, „тези, които изричат истински слова“, говорещите Истинската реч. Това би могло да означава хора чародеи, или дракони, или и двете. В древните „Пелнийски сказания“ се твърди, че думата се използва за обозначаване както на чародеи, така и на дракони.

При драконите знанието на Истинската реч е вродено, или както се изразява Гед, „драконът и речта на дракона са едно и също“. Ако човешките същества първоначално са споделяли това вътрешно присъщо знание или идентичност, то те са го изгубили така, както са изгубили драконската си природа.

ЕЗИЦИ

Древната реч, или Езикът на Сътворението, с която Сегой е сътворил островите на Землемория в началото на времето, е вероятно безкраен език, тъй като назовава всички неща.

Този език е вроден при драконите, но не и при хората, както се каза по-горе. Съществуват изключения. Някои човешки същества, притежаващи могъщи дарби в магията — или поради древното родство между хора и дракони — знаят по рождение известен брой думи от Древната реч. Но огромното мнозинство от хората трябва да учат Древната реч. Хардийците, практикуващи занаята на магьосничеството, я учат от своите учители. Заклинатели и вещици научават по няколко думи от нея, а някои я овладяват почти толкова свободно, колкото драконите.

Всички заклинания използват поне една дума от Древната реч, въпреки че на селската вещица или заклинател може да не им е съвсем ясно значението ѝ. Великите заклинания се правят само на Древната реч и се разбират в момента на изричането им.

Хардийският език на Архипелага, оскилският на Оскил и каргадският говор са все далечни издънки на Древната реч. Никой от тези езици не служи за правене на магически заклинания.

Населението на Архипелага говори хардийски. Съществуват толкова диалекти, колкото са островите, но отликите на никой от тях не са толкова крайни, че да е напълно неразбираем за другите.

Оскилският, говорен в Оскил и два острова северозападно от него, има повече сходства с каргадския, отколкото с хардийския. Каргадският е най-отдалечен и по речников състав, и по синтаксис от Древната реч. Повечето говорещи го (както и повечето говорещи хардийски) не съзнават, че езиците им имат общ предтеча. Учените на Архипелага знаят този факт, но повечето каргадци биха го отрекли,

защото бъркат хардийския с Древната реч, на която се правят заклинанията, и поради това се боят и презират цялата архипелагска реч като злокобно магьосничество.

ПИСМЕНОСТ

За писмеността се смята, че е била изобретена от Господарите на руните, първите велики чародеи на Архипелага, навярно за да помогне за съхраняването на Древната реч. Драконите нямат писменост.

В Землемория съществуват две съвършено различни форми на писменост: Истинските руни и руническото писмо.

Истинските руни, използвани в Архипелага, възплъщават слова от Езика на Сътворението. Истинските руни не са просто символи, а сътворители: те могат да се използват за появата на нещо или на условие, или да предизвикат събитие. Да изписваш такава руна означава да действаш. Силата на действието варира според обстоятелствата. Повечето Истински руни се намират само в древни текстове или книги на древната мъдрост и се използват единствено от чародеи, обучени в прилагането им; но твърде много от тях, например символът, изписван на прага, за да опази къщата от пожар, се използват ежедневно и са познати и на неучените хора.

Дълго след изобретяването на Истинските руни за хардийския език е било създадено немагическо руническо писмо. Това писмо въздейства на реалността не повече от всяка друга писмовност — тоест непряко, но значително.

Твърди се, че Сегой пръв изписал Истинските руни с огън на вятъра, тъй че те са съвременни на Езика на Сътворението. Но това може и да не е така, тъй като драконите не ги използват, а и да ги знаят, не го признават.

Всяка Истинска руна си има значимост, обвързаност или област на значение, която повече или по-малко може да се определи на хардийски; но по-добре е да кажем, че руните изобщо не са думи, а по-скоро заклинания или действия. Само и единствено в синтаксиса на Древната реч, и само когато се изговарят или пишат от чародей, не като изявление, а с намерението да се действа, подсилено с глас и жест — в заклинание — словата на руната напълно разгръщат силата си.

Когато се записват, заклинанията се пишат с Истинските руни, понякога с известни примеси от хардийските руни. Да пишеш на Истинските руни, както и да говориш на Древната реч, означава да гарантираш истинността на това, което казваш — стига да си човек. На този език човешките същества не могат да лъжат. Драконите могат; или поне те твърдят така; а ако лъжат, то това не доказва ли, че твърдението им е истинно?

Назованото име на една Истинска руна може да е думата, която тя означава в Древната реч, или една от конотациите на руната, преведена на хардийски. Имената на обичайно използваните руни като Пир (използвани за защита от огън, вятър и лудост), Сифл („добра скорост“), Симн („спорна работа“) се използват безцеремонно от обикновените хора, говорещи хардийски; но практикуващите магията изричат дори такива добре познати и често използвани имена предпазливо, защото те всъщност са думи от Древната реч и могат да повлияят на събития по нежелани и неочаквани начини.

Така наречените „Шестстотин руни на хардийския“ не са хардийските руни, с които се пише на обикновения език. Те са Истински руни, на които са дадени „безопасни“, пасивни имена на обикновения език. Истинските им имена в Древната реч трябва да се запомнят в мълчание. Амбициозният ученик по магьосничество ще продължи с изучаването на „Следващите руни“, „Руните на Еа“ и много други. Доколкото Древната реч е безкрайна, така е и с руните.

Обикновеният хардийски, за целите на управлението, търговията или личните писма, или за да се записва история, приказки и песни, се пише със знаци, съответно наречени хардийски руни. Повечето жители на Архипелага научават по няколкостотин до няколко хиляди от тези знаци като основна част от своето няколкогодишно обучение. Говорим или писмен, хардийският е безполезен за правене на заклинания.

ЛИТЕРАТУРА И ИСТОРИЧЕСКИ ИЗВОРИ

Преди хилядолетие и половина или повече, са били създадени хардийските руни, за да позволят разказвателното писане. Оттогава насетне са записани и съхранени като текстове „Сътворението на Еа“, „Великите подвизи“, „Баладите“ и „Песните“, които първоначално са

били текстове за изпяване или декламиране. Те и до днес съществуват в двете си форми. Многого писмени копия на древните текстове служат, за да бъдат опазени от многобройните и безразборни изменения и различия, или изобщо да се забравят; но песните и историите, които са част от всяко детско образование, се преподават и научават на глас, предавани през годините от един жив глас на друг.

Древният хардийски се различава по речник и произношение от съвременната реч, но наизустяването и редовното декламиране и слушане на класиката опазва разбираемостта на архаичния език (и вероятно слага някаква спирачка на езиковата инерция в ежедневиия говор), докато хардийските руни, също като китайските йероглифи, могат да се приспособяват към различните произношения и изменения в значенията.

Подвизи, сказания, песни и популярни балади все още се съчиняват за устни изпълнения, предимно от професионални певци. Нови творби, спечелили общ интерес, се записват поединично или се включват в сборници.

Независимо дали се изпълняват, или четат в мълчание, всички такива поеми и песни съзнателно биват оценявани според тяхното съдържание, а не по литературните им качества, и оценката варира от висока до нулева. Обичайните поетически средства са стабилната метрика, алитерацията, стилизираните фрази и устойчивите словосъчетания. Съдържанието включва митичен, епичен или исторически разказ, географски описания, практически наблюдения, свързани с природа, земеделие, морски познания и занаяти, нравоучителни приказки и притчи, философска, пророческа и духовна поезия и любовни песни. Подвизите и сказанията обикновено се декламираат, баладите се пеят, често с акомпанимент на ударни инструменти; професионалните декламатори и певци могат да пеят с лира, цигулка, барабани и други инструменти. Песните по принцип съдържат по-малко разказвателен елемент и много от тях се ценят и опазват главно заради мелодиката им.

Историческите книги и записки, както и магическите предписания, съществуват само в писмена форма — последните обикновено представляват смесица от хардийско руническо писмо и Истински руни. Една книга на познанието (сборник от заклинания,

съставен от чародей или поредица чародеи) обикновено съществува в едно-единствено копие.

Често се оказва особено важно словата на тези книги-познания да не се изричат гласно.

Оскилците използват хардийските руни, за да пишат на своя език, тъй като те търгуват предимно с хардийски говорещи страни.

Каргадците проявяват остра съпротива към всякакъв вид писмо, защото го смятат за магьосническо и порочно. Те съхраняват сложни отчети и записи в тъкани с различни цветове и плетива и са опитни в математиката, като използват дванадесетична система; но са възприели някакъв вид символично писмо едва след идването на Богокралете, и при това го прилагат много оскъдно. Бюрократите и търговците на Империята са приспособили хардийските руни към каргадския, с някои опростявания и добавки за целите на търговията и дипломацията. Но каргадските жреци изобщо не учат писменост и мнозина каргадци все още изписват всяка хардийска руна с тънка черта през нея, за да заличат криещата се в нея магия.

ИСТОРИЯ

Бележка по датировките: Много острови притежават свое местно летоброене. Най-широко разпространената система за датиране в Архипелага, която произлиза от Хавнърското сказание, е избрала за първа историческа година годината, в която тронът е взел Моред. По това летоброене „настоящето“ в описанието, което четете сега, е 1058 г. на Архипелага.

НАЧАЛАТА

Всичко, което знаем за древните времена в Землемория, може да се намери в поеми и песни, предавани устно столетия наред, преди да бъдат записани.

„Сътворението на Еа“, най-старата и най-свещена поема, е най-малко от две хиляди години в хардийския език; първоначалната ѝ версия може да е съществувала хилядолетия преди това. Нейните тридесет и една станси разказват как Сегой е въздигнал островите на

Землемория в началото на времето и е създал всички неща и живи същества, като ги е назвал на Езика на Сътворението — езика, на който за първи път е била изречена поемата.

Океанът обаче е по-стар от островите; така твърдят песните.

*Преди да бъде светлият Еа, преди Сегой
да повели да бъдат острови,
предутринен вятър браздеше морската шир...*

А Древните сили на Земята, проявяващи се при Роукската могила, Горската обител, Гробниците на Атуан, Теренон, Устните на Паор и по много други места, може би са се породили със самия свят.

Възможно е Сегой да е една от Древните земни сили. Възможно е Сегой да е име на самата Земя. Според някои всички дракони, или определени дракони, или определени хора, са проявления на Сегой. Единственото, което е сигурно, е, че името Сегой е древно почитително название, образувано от старохардийския глагол „създавам, оформям, възниквам съзнателно“. От същия корен произлиза и съществителното есиги, „творческа сила, дихание, поезия“.

„Сътворението на Еа“ е в основата на образованието в Архипелага. Докато станат на шест-седем години, всички деца вече са слушали поемата и повечето са започнали да я запаметяват. Възрастен, който не я знае наизуст така, че да може да я декламира или пее с други и да я преподава на деца, е смятан за голям невежа. Тя се учи през зимата и пролетта, а се декламира и пее всяка година на Дълготрайния танц, празнуването на лятното слънцестоене.

Цитат от нея е приведен в началото на „Магьосникът от Землемория“:

*Само в мълчанието има слово,
само в мрака — светлина,
само в смъртта — живот;
Ярко прорязва полетът на ястреба
пустеещите небеса.^[1]*

Началото на първата станца е цитирано в „Техану“:

Сътворено от неръкотворно, края от началото как да различим?
Единствено ни е позната вратата между двата свята, където влизаме,
когато си отиваме оттук. Сред всички същества, които вечно се
завръщат, най-старият, Сегой, Вратарят...

и последният стих от първата станса:

И светлата Еа излязла от морската пяна^[2]

[1] Прев. Катя Петрова ↑

[2] Прев. Мария Кръстева ↑

ИСТОРИЯ НА АРХИПЕЛАГА

КРАЛЕТЕ НА ЕНЛАД

Двата най-ранни оцелели епоса или исторически текстове са „Подвигът на Енлад“ и „Подвигът на младия крал“ или „Подвигът на Моред“.

„Подвигът на Енлад“, голяма част от който изглежда напълно митична, засяга кралете преди Моред и първата година от възшествието на Моред на трона. Престолният град на тези владетели е бил Берайла, на остров Енлад.

Ранните крале и кралици на Енлад, сред чиито имена са Лар Ашал, Дохун, Енашен, Тиман и Тагтар, постепенно разширявали владенията си, докато накрая се провъзгласили за владетели на Землемория. Владението им се простира на юг едва до Илиен и не включва Фелкуей на изток, Палн и Семел на запад, нито Оскил на север, но са изпращали изследователи из цялото Вътрешно море и в Разливите. Най-древните карти на Землемория, които днес могат да се намерят в архивите в двореца в Хавнър, са били нарисувани в Берайла преди около хиляда и двеста години.

Тези крале и кралици са притежавали известни познания по Древната реч и в магиката. Някои от тях със сигурност са били магьосници, или най-малкото са имали магьосници, които да ги съветват или да им помагат. Но магьосничеството в „Подвигът на Енлад“ е капризна сила, на която не може да се разчита. Моред е бил първият мъж и първият крал, наречен Магесника.

МОРЕД

„Подвигът на младия крал“, пята ежегодно на Слънчевото завръщане, празника на зимното слънцестоене, разказва историята на Моред, така наречения още Крал-магесник, Белия вълшебник и Младия крал. Моред произлиза по сребрена линия от дома Енлад,

наследявайки трона от свой братовчед; предците му са били магьосници, съветници на крале.

Поемата започва с най-познатата и най-обичана любовна история в Архипелага, за Моред и Елфаран. В третата година на царуването си младият крал отплавал на юг до най-големия остров в Архипелага, Хавнър, за да разреши споровете между тамошните градове-държави. На връщане със своя „безвеслен кораб“ той се отбил на остров Солея и там, „в градините на пролетта“, видял Елфаран, Островитянката, или Владетелката на Солея. Не продължил за Енлад, а останал при Елфаран. За да скрепи годеча си, ѝ дарил сребърен пръстен (или гривна), съкровището на семейството му, на който била гравирана уникална и могъща Истинска руна.

Моред и Елфаран се венчали и поемата описва тяхното царуване като кратък златен век, основополагащ камък на последвалата ги етика в управлението.

Преди брака им някакъв маг или чародей, чието име никога не се упоменава, освен като „Врага на Моред“ или „Владетеля на жезъла“, ухажвал Елфаран. Озлобен и решен на всяка цена да я притежава, през няколкото последвали брака години на мир този мъж натрупал могъща сила в магьосничеството. След пет години се появил и обявил, според думите на поемата:

*Ако не бъде моя Елфаран,
аз словото Сегоево ще отменя
и всички острови ще залича,
ще ги залееят белите вълни.*

Той наистина притежавал силата да вдига огромни вълни в морето, да спира прилива или да го предизвиква преждевременно. А гласът му можел да омагьоса цели поселения, поставяйки всички, които го чуят, под негова власт. И така, той обърнал народа на Моред срещу него. С викове, че кралят им ги е предал, обитателите на Енлад унищожавали собствените си градове и ниви; моряци потопявали корабите си, а войниците, покорни на заклинанията на Врага, се сражавали един срещу друг в кървави, опустошителни битки.

Докато Моред полагал усилия да освободи народа си от тези заклинания и да се опълчи срещу своя враг, Елфаран се върнала с едногодишното им дете на родния си остров, Солея, където силите й щели да са най-могъщи. Но там Врагът я последвал с намерението да я превърне в своя пленница и робиня. Тя потърсила убежище при Изворите на Енса, където със своите познания на Древните сили на мястото можела да устои на Врага и да го прогони от острова. „Сладките земни води отблъснали соления унищожител“, гласи поемата. Но след като избягал, той пленил брат й Салан, който плавал от Енлад, за да й се притече на помощ. Превръщайки Салан в свой геббет или инструмент, Врагът го изпратил при Моред със съобщението, че Елфаран се е спасила с бебето на едно островче в Челюстите на Енлад.

Доверил се на пратеника, Моред влязъл в клопката. Едва спасил живота си. Врагът го преследвал от Източен до Западен Енлад по сеещ разруха път. На равнините на Енлад, срещайки съратниците, които му останали верни, най-вече моряци, дошли с корабите си до Енлад, за да му помогнат, Моред се обърнал и приел сражението. Врагът не можел да му се противопостави пряко, но изпратил срещу него собствените му обвързани със заклинанието воители и още по-лошо, пратил магии, които съсухряли телата на хората му, докато „живи не заприличали на черни мъртъвци, издъхнали от жажда сред пустинята“. За да опази хората си, Моред отстъпил.

След като оставил бойното поле, завалял дъжд и той видял истинското име на своя враг, изписано от дъждовните капки в прахта.

Научил името на Врага, той вече можел да се опълчи на чародейството му и да го изтласка от Енлад, гонейки го по зимното море, „яхнал западния вятър, дъждовния вятър, тежкия облак“. Никой от двамата не отстъпвал на своя противник и в последния им сблъсък, някъде сред Морето на Еа, и двамата загинали.

В своя предсмъртен гняв Врагът надигнал огромна вълна и я отпратил да залее остров Солея. Елфаран разбрала това в мига, в който усетила смъртта на Моред. Заповядала на хората си да се качат по своите лодки; след това, както гласи поемата, „Тя взела лирата в ръцете си“ и в часа, в който чакала гибелната вълна, която само Моред можел да укроти, създала песента, наречена „Оплакване на Белия вълшебник“. Островът бил потопен и с него — Елфаран. Но лодката й

— люлка от върбово дърво — се понесла на воля и спасила детето им Сериад, носещо на ръката си годежния дар на Моред, пръстена с Руната на мира.

На картите на Архипелага остров Солея е отбелязан с бяло петънце или като въртоп.

След Моред от Енлад властвали още седем крале и кралици и кралството се разраствало на площ и благоденствие.

КРАЛЕТЕ НА ХАВНЪР

Сто и петдесет години след смъртта на Моред крал Акамбар, княз на Далечния Шелиет, преместил двора в Хавнър и превърнал Големия пристан на Хавнър в столица на кралството. С по-централно разположение от Енлад, Хавнър бил по-подходящ за търговия и изпращане на флотилии, които да бранят хардийските острови срещу каргадските набези и грабежи.

Историята на „Четиринадесетте крале на Хавнър“ (всъщност шестима крале и осем кралици, ок. 150–400) е разказана в „Хавнърска балада“. Ако се проследи родословието по мъжка и женска линия и бракосъчетанията между различните благородни домове на Архипелага, ще се види, че кралският дом обединява пет княжества: домът Енлад, най-старият, възхождащ родословно пряко от Моред и Сериад; домовете на Шелиет, Еа и Хавнър; и най-сетне домът Илиен. Принцът на Илиен Джемал Морското чедо бил първият от своя дом, който взел трона на Хавнър. Негова внучка била кралица Херу; синът ѝ Махарион (царувал от 430 до 452 г.) бил последният крал преди „Тъмното време“.

„Годините на кралете на Хавнър“ били период на благоденствие, открития и могъщество, но през последното столетие от този период нападенията на каргадците от изток и на дракони-те от запад взели да стават чести и ожесточени.

Крале, Владетели и Островитяни, заети със защитата на островите на Архипелага, започнали във все по-голяма степен да разчитат на чародеи за отблъскването на драконите и каргадските флотилии. В „Хавнърска балада“ и „Подвизите на господарите на

драконите“ в хода на сказанието имената и подвизите на такива магьосници започват да засенчват тези на кралете.

Великият учен-маг Ат съставил сборник с древни науки, побрал много откъслечни знания, особено за думите от Езика на Сътворението. Неговата „Книга на имената“ се превърнала в основата на назоваването и станала системна част от магическото изкуство. Ат оставил книгата си с един свой съратник чародей на Поуди, преди да замине на запад, изпратен от краля, за да разгроми или прогони драконите, които нападали стада, запалвали пожари и унищожавали стопанства по всички западни острови. Някъде западно от Енсмер Ат се опълчил на великия дракон Орм. Описанията за този сблъсък са различни; но въпреки че драконите спрели за известно време враждебните си набези е сигурно, че Орм го е преживял, а Ат — не. Неговата книга, изгубена в продължение на столетия, днес се намира в Самотната кула на Роук.

Твърди се, че драконите се хранят със светлина или огън; те убиват от ярост, за да опазят малките си или за забавление, но никога не изяждат жертвите си. От паметивека чак до царуването на Херу те използвали само най-външните острови на Западния разлив — който трябва да е бил най-източната граница на владенията им — за срещи и за отглеждане на потомството си, и рядко били виждани от повечето жители на островите. По природа раздразними и високомерни, възможно е драконите да са се почувствали застрашени от нарастващото население и от благополучието на Вътрешните острови, което довело до увеличаване на корабния трафик чак извън Западния разлив. Каквато и да е била причината, през тези години те зачестили със своите набези, внезапни и напосоки, над стада и селяни по самотните западни острови.

Една поема от „Ведурнан“ или Разделението, която се знае в Хур-ат-Хур, гласи:

*Човеците избрах хомота,
а драконите — крилото.
Човеците — имането,
а драконите — нищото.*

Тоест човешките същества са избрали да притежават неща, а драконите — не. Но така както сред хората съществуват аскети, някои дракони са алчни за бляскави неща — злато, скъпоценни камъни; един от тях бил Йевод, който понякога се появявал сред хората в човешки облик и който превърнал богатия остров Пендор в драконска люпилня, докато не бил прогонен на запад от Гед. Но хищните дракони от „Баладата“ и песните, изглежда, са били подтикнати не толкова от алчност, колкото от гняв, от чувството, че са измамени, предадени.

„Подвизите“ и баладите, разказващи за набези на дракони и контранабези на магьосници, описват драконите като безжалостни като всяко диво животно, вдъхващи ужас, непредсказуеми, но интелигентни и понякога — по-мъдри от чародеите. Макар да говорят на Истинската реч, те са безкрайно измамни. Някои от тях просто се наслаждават от умствените двубои с чародеи, „цепейки аргументите с раздвоения си език“. Също като човешките същества, с изключение на най-великите, всички крият истинските си имена. В баладата „Пътешествието на Хаса“ драконите се описват като могъщи, но подвластни на чувства същества, чийто гняв към нашественическата човешка флота е оправдан от тяхната любов към пустинното им владение. Те се обръщат към героя със следните думи:

*Отплавай назад към домовете на изгрева, Хаса.
За нашите криле остави дългите ветрове на заника,
нам остави морето-въздух, незнайното,
отвъдното...*

МАХАРИОН И ЕРЕТ-АКБЕ

Кралица Херу, с прозвище Орлицата, наследила трона от своя баща, Денгемал от дома Илиен. Съпругът ѝ Айман бил от дома Моред. След като царувала тридесет години, тя дала короната на своя син Махарион.

Съветникът-магьосник на Махарион и негов неразделен приятел бил един човек от простолюдието, „безотчи“, безбрачен син на една вещица от вътрешен Хавнър. Той е най-любимият герой на Архипелага

и историята му е разказана в „Подвигът на Ерет-Акбе“, който бардовете пеят на Дълготрайния танц.

Дарбите на Ерет-Акбе в магиката се проявили още когато бил момче. Изпратили го в кралския двор, за да го обучават тамошните чародеи, а кралицата го избрала за другар на своя син.

Махарион и Ерет-Акбе станали „братя по сърце“. Те прекарвали десет години неразделно, в сражения с каргадците, чиито редки набези от Изтока в последно време се превърнали в продължително колонизиращо и носещо робски гнет нашествие. В продължение на едно поколение или повече Венуей, Торхивън и Ториклите, Спийви, Перегал и части от Гонт били под каргадска власт. При Уей Шелиет Ерет-Акбе сътворил могъща магия срещу каргадските сили, които акостирали при блатото на Уей с „хиляда кораба“ и пълчищата им нахлували по сушата. Използвайки едно призоваване на Древните сили, наречено Водната вещина (навярно същото, което използвала и Елфаран на Солея срещу Врага), той превърнал водите на Шелиетските аязма — свещени извори и езерца в градините на Владетелите на Уей — в потоп, който помел нашествениците назад към морския бряг, където ги чакала войската на Махарион. Нито един кораб от флотилията не се завърнал в Карего-Ат.

Следващият противник на Ерет-Акбе се оказал магьосник, наречен Повелителят на огъня, чиято сила била толкова голяма, че удължил деня с пет часа, въпреки че не успял да изпълни клетвата си — да спре слънцето по пладне и да прогони завинаги тъмнината от островите. Повелителят на огъня приел драконов облик, за да се срази с Ерет-Акбе, но накрая бил сразен с цената на горите и градовете на Илиен, които подпалил по време на битката.

Възможно е Повелителят на огъня всъщност да е бил дракон в човешки облик; твърде скоро след неговата гибел Орм, Великият дракон, който преди това надвил Ат, повел пълчища от своя вид да опустошат западните острови на Архипелага — навярно за да отмъсти за Повелителя на огъня. Тези огнени налети предизвикали голям ужас и стотици морски съдове пренесли бягащите хора от Палн и Семел до Вътрешните острови; но драконите не причинявали толкова щети, колкото каргадците, и Махарион преценил, че непосредствената опасност е на изток. Докато самият той заминал на запад да се срази с

драконите, изпратил Ерет-Акбе на изток, за да се помъчи да установи мир с краля на Каргадските земи.

Херу, кралицата-майка, дала на пратеника пръстена, който Моред дарил на Елфаран; съпругът ѝ Аймал ѝ го подарил в деня на бракосъчетанието им. Той се предавал от поколение на поколение потомци на Сериад и се превърнал в най-скъпото им притежание. На него била гравирана фигура, неизписана никъде другаде, Обвързващата руна или Руната на мира, за която се вярвало, че осигурява мирно и справедливо управление. „Нека кралят на Каргад носи пръстена на Моред“, казала кралицата-майка. Така, понесъл най-щедрия от всички възможни дарове като знак за мирни намерения, Ерет-Акбе потеглил сам за Града на кралете на Карего-Ат.

Там бил посрещнат гостоприемно от крал Торег, който след потресаващата загуба на флотата си бил готов да призове за примирие и да се оттегли от окупираните хардийски острови, стига Махарион да не потърси възмездие.

Каргадската кралска власт обаче се намирала под влиянието на върховните жреци на Боговете-близнаци. Върховният жрец на Торег, Интатин, който се противопоставял на всякакво примирие или споразумяване, предизвикал Ерет-Акбе на дуел по магьосничество. Тъй като каргадците не практикували чародейството така, както го разбирали хардийците, Интатин трябва да е прилъгал Ерет-Акбе в някое място, където Древните сили на земята са отнели силите му. Хардийската „Подвигът на Ерет-Акбе“ разказва само за „борбата“ между героя и върховния жрец, докато:

*просмукала се слабостта на древната тъма
в костите на Ерет-Акбе,
а тишината на тъмата майчина — в ума му.
Лежал той дълго, забравил ярка слава, братски дълг,
лежал тъй дълго, а на гърдите му лежал
прекършеният пръстен.*

Дъщерята на „мъдрия крал Торег“ измъкнала Ерет-Акбе от неговия транс или от оковалото го заклинание и той възвърнал силата си. Дал ѝ половината от Пръстена на мира, която останала при него.

(От нея тя се предавала на потомците ѝ над петстотин години до последните наследници на Торег, брат и сестра, прогонени в изгнание на един пустинен остров на Източния разлив; а сестрата го дала на Гед.) Интатин задържал другата половина от счупения Пръстен и тя „потънала в мрака“ — тоест била скрита във Великата съкровищница на Гробниците на Атуан. (Там Гед я намерил и след като съединил двете половини, а с тях и Руната на мира, двамата с Тенар върнали Пръстена в Хавнър.)

Каргадската версия на историята, разказвана като свещена литургия от жречеството, твърди, че Интатин надвил Ерет-Акбе, който „изгубил своята тояга, и амулет, и сила“ и едва се добрал в Хавнър като прекършен човек. Само че по онова време чародеите все още не носели тояга-жезъл, а Ерет-Акбе определено трябва да е бил здрав човек и могъщ магьосник, когато се изправил срещу дракона Орм.

Крал Махарион се стремил към мир, но така и не го получил. Докато Ерет-Акбе пребивавал в Карего-Ат (вероятно няколко години), нападенията на дракони се усилили. Вътрешните острови били обезпокоявани от бежанците, напускащи западните острови, и от прекъсвания на мореплаването и търговията, след като драконите започнали да палят морски съдове, плаващи на запад от Хоск, и да връхлитат над кораби дори във Вътрешно море. Всички магьосници и годни да носят оръжие мъже, които Махарион могъл да събере под своя команда, тръгвали на бран срещу драконите и той самият ги предвождал четири пъти; но мечовете и стрелите не били от голяма полза срещу бронираните, бълващи огън и летящи врагове. Палн се превърнал в „овъглено поле“, села и градове в западните предели на Хавнър изгорели до основи. С помощта на заклинанията си кралските магьосници успели да оковат и убият няколко дракона над Пелнийско море, което вероятно усилило яростта на драконите. Точно когато Ерет-Акбе се завръщал, Великият дракон Орм полетял към град Хавнър и заплашил с огъня си кулите на кралския палат.

Ерет-Акбе, току-що доплавал в залива „с платна, изтънели от източните ветрове“, не можал да спре, „за да прегърне сърдечния си брат или да поздрави дома му“. Сам приел драконов облик и полетял да се срази с Орм над връх Онн. „Пламък и огън в среднощния въздух“ се виждали от двореца в Хавнър. Летели на север, драконът бягал, а Ерет-Акбе го преследвал. Над морето край Таон Орм се обърнал и

ранил магьосника толкова тежко, че го принудил да кацне на земята и да върне човешкия си облик. Сега драконът го преследвал чак до Стария остров, Еа, първата земя, която Сегой въздигнал от морето. На тази свята и наситена със земна сила почва двамата с Орм се срещнали. Прекратили битката си и си заговорили като равни, споразумявайки се да прекратят враждата между своите раси.

Но за жалост кралските чародеи, вбесени от щурма над сърцето на кралството и окуражени от победата си в Пелнийско море, отвели флотата чак в далечния Западен разлив и нападнали островчетата и скалите, по които драконите отглеждали своите малки, като избили много потомства, „трошейки яйцата чудовищни с железните си млатила“. Щом Орм чул това, гневът му отново се пробудил и той „полетял към Хавнър като огнена стрела“. (В хардийски, както и на каргадски, за драконите се говори в мъжки род, въпреки че полът на всички дракони е въпрос на догадки, а в случая с най-старите и най-великите — пълна загадка.)

Ерет-Акбе, полусъвзел се, тръгнал след Орм, прогонил го от Хавнър и го преследвал „из целия Архипелаг и Разливите“, не го оставял да кацне на суша и все го гонел над морската шир, докато накрая в един последен и ужасен полет двамата прехвърлили Драконовия низ и достигнали последния остров от Западния разлив, Селидор. Там, на един вдаден в океана бряг, изнемогващи, двамата се възправили един срещу друг и се вкопчили „с нокти и пламък, със слово и меч“, докато:

*не стекла се кръвта им и пясъкът червен не станал.
Дъхът им секнал. И телата
се проснали край шумното море.
И прага на смъртта пристъпили ведно.*

Самият крал Махарион, според сказанието, отишъл в Селидор, „за да поплаче край морето“. Той прибрал меча на Ерет-Акбе и го поставил на върха на най-високата кула в двореца си.

След смъртта на Орм драконите си останали заплаха за Запада, особено когато били предизвиквани от ловци на дракони, но престанали да нападат населени острови и търговските кораби. Йевод

от Пендор бил единственият дракон, който нападал Вътрешните земи след времето на „Кралете“. В продължение на много столетия във Вътрешното море не е бил виждан нито един дракон, чак до времето, когато Калесин, наречен „Най-старият“, не отнесъл Гед и Лебанен на остров Роук.

Махарион умрял няколко години след Ерет-Акбе, без да успее да спечели мир, и оставил кралството в големи размирици. Навсякъде се говорело, че след като е изгубен Пръстенът на мира, не може да се появи истински крал на Землемория. Смъртно ранен в битка срещу разбунтувалия се Владетел на пристаните Гехис, Махарион изрекъл пророчество: „Тронът ми ще наследи оня, що жив прекоси земята на смъртта и се върне на далечните брегове на деня“.

ТЪМНОТО ВРЕМЕ, РЪКАТА И ШКОЛАТА НА РОУК

След смъртта на Махарион през 452 г. тронът бил оспорван от няколко претенденти; нито един от тях не се наложил. Няколко години те се борили помежду си и унищожили изцяло централната власт. Архипелагът се превърнал в полесражение за феодални князе наследници, управи на малки острови и градове-държави и пиратски главатари, като всички се мъчели да усилят богатството и мощта си и да разширят или опазят границите на владенията си. Търговският и морски трафик се стопили заради пиратските набези, градове и поселения се прибрали зад крепостните си стени; занаятите, рибарството и земеделието страдали от непрестанните набези и войни; робството, което не съществувало по времето на „Кралете“, станало нещо обичайно. Магията се превърнала в основното оръжие при набези и битки. Чародеи се наемали на служба при бойни главатари или сами се стремели към власт и могъщество. Заради безотговорността на тези магьосници и извращението на тяхната мощ, самата магия придобила мрачна слава.

През този период драконите не представлявали никаква заплаха, а каргадците се затворили в собствените си вътрешни кавги, но с годините раздорът сред населението на Архипелага се влошавал. Моралната и интелектуална традиция се облягала единствено на знанието и преподаването на „Сътворението“ и други митове и

героични сказания, както и на съхранението на занаяти и умения: сред тях било и магическото изкуство, използвано за праведни цели.

„Ръката“, необвързващ съюз или общност, загрижена главно за разбирането и етичното прилагане и учене на магията, била създадена от мъже и жени от остров Роук около сто и петдесет години след смъртта на Махарион. Възприемайки Ръката като заплаха за хегемонията си, магьосниците — бойни главатари на Уотхорт нападнали Роук и избили почти всички възрастни мъже на острова. Но Ръката вече се била разпростряла и по други острови около Вътрешното море. Под името „Жените на Ръката“, общността оцеляла в продължение на столетия, поддържайки тънка, но здрава мрежа от информация, общение, взаимна защита и учене.

Някъде към 650 г. сестрите Елеал и Яхан от Роук, Медра Откривателя и други хора на Ръката основали на Роук школа, център, където можели да се събират и да споделят познание, да уточняват дисциплини и да упражняват етичен контрол над практикуването на магьосничеството. Заради посредничеството на Ръката по другите острови, славата на тази школа бързо се разраснала. Магьосникът Териел от Хавнър, предусетил, че школата представлява заплаха за безконтролното лично могъщество на чародеите, дошъл с огромна флота, за да я унищожи. Той бил сразен, а флотата му разпръсната. Тази първа победа укрепила славата за ненакърнимостта на Школата на Роук.

Под непрестанно усилващото се влияние на Роук чародейството се оформило в цялостна научна дисциплина и приложението му все повече попадало под контрола на морални и политически цели. Магьосници, обучавани в Школата, отивали по други острови на Архипелага, за да действат срещу военни главатари, пирати и враждуващи благородници, да предотвратяват грабежи, да налагат наказания и примирия, да укрепват граници и да защитават хора, стопанства, села, градове и корабоплаване, докато не се възстановил общественият ред. В ранните години били изпращани, за да наложат мир; после във все по-голяма степен били призовавани да го поддържат. Докато тронът в Хавнър оставал празен, в продължение на над двеста години Школата на Роук служела ефективно като централно управление на Архипелага.

Властта на Върховен маг на Роук била в много отношения съпоставима с тази на краля. Със сигурност Халкел, първият Върховен маг, е бил повлиян от амбиция, арогантност и суетност при учредяването на собствената си авторитетна титла. Но понеже Върховните магове били ограничавани от съдържателното учение и практика на Школата и от бдителността на колегите си, никой след него не е злоупотребявал със своята власт, за да отслаби други и да възвеличи себе си.

Все пак лошата слава, която магията си спечелила през Тъмното време, продължавала да съпътства много от практиките на заклинателите и вещиците. Особени подозрения и злословия будели женските сили, още повече защото те се съчетавали с Древните сили.

Из цяла Землемория винаги са съществували извори, пещери, хълмове, камъни и гори — места на средоточие на сила и святост. Някои от тях будели боязън и почит сред местните обитатели, славата на други се простирала надлъж и шир.

Познаването на тези места и сили било в основата на религията в земите на Каргад. В Архипелага знанието за Древните сили все още било част от дълбоката и обща основа на мисленето и почитта. По всички острови най-прилаганите от вещиците умения като бабуване, знахарство, скотовъдство, напояване, рударство и металургия, заклинания за садене и отглеждане, любовни магии и прочие често привличали или черпели мощ от Древните сили. Но училите на Роук магьосници като цяло започнали да се отнасят с подозрение към старинните практики и престанали да призовават „Силите на Майката“. Само в Палн чародеите съчетали двете практики в една тайнствена, езотерична и смятана за опасна Пелнийска наука.

Въпреки че като всяка сила и те могат да бъдат насочени да служат на злото и на суетната амбиция (както станало с камъка на Теренон в Оскил), Древните сили по природа били святи и предетични. През и след Тъмния век обаче те били оставени на жените и демонизирани от чародеите в Хардийските земи, както и в Каргадските земи от култовете на кралете-жреци и боговете-крале. Така към осми век във Вътрешните земи на Архипелага единствено селски жени поддържали ритуалите и жертвоприношенията по древните светилища. Заради това били презирани и оскърбявани. Магьосниците стоели настрана от такива места. На Роук, центъра на Древните сили в

цяла Землемория, за най-значителните проявления на тези сили — Роукската могила и Горската обител — изобщо не се говорело като за такива. Само Повелителите на шарките, които живеели през целия си живот в Дъбравата, служели за връзка на човешките умения и дейности с по-древната земна святост, напомняйки на чародеи и магове, че силата им не е тяхна, а им е дадена в заем.

ИСТОРИЯ НА КАРГАДСКИТЕ ЗЕМИ

Историята на Четирите земи е предимно легендарна и засяга местните борби и примирия на племената, градовете-държави и малките кралства, съставлящи от хилядолетия обществото на Каргад.

Робството за много от тези държави е обичайно, както и по-стриктната, отколкото в Архипелага, кастова система и „разделение на труда“ между двата пола.

Религията била обединяващ елемент дори за най-войнствените племена. На Четирите земи съществували стотици „Места на мира“, на които не се допускали никакви битки и вражди. Каргадската религия представлява домашен или общностен култ към Древните сили, хтоничните или земни сили, проявяващи се като духове на мястото. Те били почитани при светилището или при домашни олтари с приношения на цветя, масло, храна, с танци, надбягвания, жертвоприношения, изваяния, песни, музика и тишина. Почитането се извършвало както непреднамерено, така и с ритуали, лично или с участието на цялата общност. Жречество не съществувало — всеки възрастен човек можел да извърши церемониите и да учи децата на това. Тази древна духовна практика се съхранила, макар и неофициално и често пъти скрито, и под по-новите, институционализирани религии на Боговете-близнаци и Бога-крал.

От неизброимите свети дъбрави, пещери, ридове, хълмове, извори и камъни на Четирите земи най-святото място била една пещера и изправените камъни в пустинята Атуан, наречено Гробниците. То било център за поклонничество от най-ранните останали в писмената история времена и кралете Атуан и по-късно Хупун поддържали приют за дошлите да се поклонят.

Преди шест-седем века по островите започнала да се разпространява една небесна религия, възникнала от култа към Боговете-близнаци, първоначално герои от една пустинна сага от Хурат-Хур. Към пантеона бил добавен Небесен баща и възникнала жреческа каста, която да извършва ритуалите. Без да потиска култа към Древните сили, жречеството на Боговете-близнаци и Небесния баща започнало да професионализира религията, да организира ритуалите и празненствата, да строи все по-скъпи храмове и да държи под свой контрол публичните церемонии като бракосъчетания, погребения и назначаването на длъжностни лица.

Йерархичният и централистки уклон на тази религия най-напред оказал подкрепа на кралете Хупун на Карего-Ат. Със сила и дипломатически маневри домът Хупун за около столетие успял да завладее или погълне повечето от останалите каргадски кралства, които били над двеста.

Когато (през 440 г. по хардийското летоброене) Ерет-Акбе дошъл да потърси мир между Архипелага и Каргадските земи, носейки Обвързания пръстен като израз на кралската искреност, той пристигнал в Хупун като столица на Каргадската империя и се отнесъл към крал Торег като към владетел.

Но в продължение на няколко десетилетия кралете Хупун били в конфликт с върховния жрец и неговите последователи в Авабат, Свещения град, на петдесет мили от Хупун. Жреците на Близначните богове били в процес на отнемане на властта на кралете и на превръщане на Авабат не само в религиозен, а и в политически център на страната. Посещението на Ерет-Акбе, изглежда, съвпаднало с окончателното изместване на властта от кралете към жреците. Крал Торег го посрещнал с почести, но Върховният жрец Интатин се сразил с него, победил го или го измамил, и за известно време го задържал в плен. Пръстенът, който трябвало да свърже двете кралства, бил строшен.

След тази борба родословието на каргадските крале в Хупун продължило и те били почитани формално, но останали безвластни. Четирите земи се управлявали от Авабат. Върховните жреци на Близначните богове станали жреци-крале.

През 840 г. по архипелагското летоброене единият от двамата жреци-крале отровил другия и се самопровъзгласил за възплъщение на

Небесния баща, Бога-крал, който трябвало да бъде почитан приживе. Култът към Близначните богове продължил, както и народният култ към Древните сили; но религиозната и светска власт оттогава преминали в ръцете на Бога-крал, избран (често при повече или по-малко прикрито насилие) и обожествяван от жреците в Авабат. Четирите земи били обявени за Небесна империя, а официалната титла на Бога-крал била Всемогъщият император.

Последните наследници на дома Хупун били момче и момиче, Енсар и Антил. Понеже жадувал да сложи край на каргадската кралска династия, но не искал да рискува със светотатственото проливане на царствена кръв, Богът-крал наредил двете деца да бъдат пратени в изгнание на пустинен остров. Сред дрехите и играчките, които взела със себе си принцеса Антил, била и половината от счупения Пръстен, донесен от Ерет-Акбе, който тя наследила от дъщерята на Торег. Вече като старица, тя я дала на младия чародей Гед, озовал се на острова ѝ при коработрушение. По-късно, с помощта на върховната жрица на Гробниците на Атуан, Арха-Тенар, Гед можал да съедини счупените половини на Пръстена и да възстанови Руната на мира. Дватама с Тенар отнесли изцерения Пръстен в Хавнър, за да чака наследника на Моред и Сериад, крал Лебанен.

МАГЪОСНИЧЕСТВО

Сред хардийски говорещото население на Архипелага способността да се прави магия се приема за вроден талант, като музикалната дарба, макар и много по-рядка. На повечето хора им липсва напълно. При малко хора, може би един на стотина, тя е талант, усвоим с учене. При много по-малко хора се проявява, без да се учи.

Дарбата за магьосничество се проявява главно в използването на Истинската реч, Езика на Сътворението, в който името на едно нещо е самото нещо.

Тази реч, която е вродено присъща за драконите, може да се учи от човешки същества. Някои, малко на брой хора, са родени с неучено познание поне на няколко думи от Езика на Сътворението. Неговото изучаване е в основата на преподаването на магия.

Истинското име на една личност е дума в Истинската реч. Съществен елемент в таланта на вещицата, заклинателя или магьосника е силата да разпознае истинското име на едно дете и да му даде това име. Знанието може да бъде породено и дарът получен само при определени условия, в подходящото време (обикновено в началото на юношеството) и на подходящо място (извор, речен вир или бързей).

Тъй като името на лицето е самото лице, в най-буквалния и абсолютен смисъл, всеки, който го знае, притежава над лицето истинска власт, власт на живот и смърт. Често едно истинско име изобщо не се знае от никой друг, освен от даващия го и от притежателя, като и двамата го пазят в тайна през целия си живот. Силата да даваш истинско име и задължението да го пазиш в тайна са едно цяло. Истински имена са били издавани, но никога от далия името.

Някои хора с голяма вродена и придобита с обучение сила са в състояние да разкриват истинското име на друга личност или понякога дори да го разбират неволно. Такова знание е изключително опасно, тъй като с него може да се злоупотреби. Обикновените хора — и драконите — пазят истинските си имена в тайна; чародеите крият и бранят своите с помощта на заклинания. Моред не е могъл дори да започне битката със своя Враг, докато не видял името на Врага си изписано в праха от падащия дъжд. Гед е успял да принуди дракона Йевод да му се подчини, след като е открил с помощта на чародейството и на научните си познания истинското име на Йевод, скрито под столетни пластове от лъжливи имена.

Преди времето на Моред магьосничеството било див и необуздан талант. Самият той, едновременно и крал, и магьосник, превърнал изкуството на магиката в интелектуална и морална дисциплина, като събрал чародеи, които да работят заедно в кралския двор за общото добро и да изучават етичните основи и ограничения на дейността си. Тази хармония, общо взето, преобладавала при царуването на Махарион. В Тъмното време, при липсата на какъвто и да било контрол върху магическите сили и повсеместната злоупотреба с тях, магиката си спечелила лоша слава.

ШКОЛАТА НА РОУК

Школата била основана някъде към 650 г, както обяснихме по-горе. Деветимата Повелители или Главни учители на Роук първоначално били:

Ветроключ, или Повелителят на заклинанията, контролиращи климата

Ръката, Повелителят на илюзиите

Билкаря, Повелителят на знахарските изкуства

Преобразителя, Повелителят на заклинанията, които преобразуват материални неща и тела

Призовника, Повелителят на заклинанията, които призовават духове на живи и мъртви

Нарицателя, Повелителят на знанието на Истинската реч

Пазителя на шарките, обитател на Горската обител, Повелителят на смисъла и значението

Откривателя, Повелителят на заклинанията по откриване, обвързване и връщане

Вратаря, Повелителят на влизането и напускането на Големия дом.

Първият Върховен маг, Халкел, премахнал титлата Откривател и я заменил с Песнопоец. Задачата на Песнопоеца е да съхранява и преподава всички устни „подвизи“, балади, песни и пр., както и пеещите се заклинания.

Халкел подредил в стриктна йерархия първоначално синонимните и грубо определими думи като *вещер*, *заклинател*, *магьосник*. Според неговите правила:

Вещерството било ограничено единствено до жени. Цялото магьосничество, практикувано от жени, било наречено „низш занаят“, дори когато включвало дейности, иначе смятани за „висши изкуства“, като знахарството, баенето, превръщането и пр. Вещиците можели да се учат само една друга или при заклинатели. Било им забранено да постъпват в Школата на Роук и Халкел разубеждавал заклинателите изобщо да учат вещици. Изрично забранил жени да бъдат учени на каквато и да било дума от Истинската реч и макар тази забрана да била често пренебрегвана, с течение на времето тя довела до дълбока и продължителна загуба на знания и сила сред жените, практикуващи магьосничество.

Заклинателството се практикувало от мъже — единствената му отлика от вещерството. Заклинателите се обучавали взаимно и притежавали известни познания в Истинската реч. Заклинателството включвало както низши занаяти според определението на Халкел (откриване, поправяне, намиране на вода с лескова пръчка, церене на животни и пр.), така и някои висши изкуства (знахарство, баене, влияние върху климата). Учениците, проявили дарба за закланателство, били изпрацани в Роук за обучение, като първо изучавали висшите изкуства на закланателството и ако покажели висок успех, можели да продължат с обучението си в изкуствата на магьосничеството, особено с назоваване, призоваване и моделиране, и така да станат магьосници.

Магьосникът, според определението на Фалкел, бил мъж, получил своята тояга-жезъл от учител, самият той магьосник, поел особена отговорност за неговото обучение. Обикновено самият Върховен маг връчвал тоягата на ученика и го обявявал за магьосник. Този вид преподаване и наследяване на знания се е появил и по други места освен в Роук — особено на Палн, — но Повелителите на Роук се отнасяли с подозрителност към всеки ученик, който се е учил другаде, освен на Роук.

Маг останал, общо взето, неопределен термин: магьосник с голяма мощ.

Името и длъжността *Върховен маг* било изобретено от Халкел, а Върховният маг на Роук бил десетият Повелител, който не се брои между Деветимата. Личност със значителна морална и интелектуална сила, Върховният маг също така упражнявал значителна политическа власт. Като цяло тази власт се използвала добронамерено. Поддържайки Роук като силно централизиращ, нормализиращ и умиротворяващ елемент в обществото на Архипелага, Върховните магове разпращали по островите закланатели и магьосници, обучени да разбират етичното приложение на магията и да пазят човешките общности от суша, мор, нашественици, дракони, както и от безскрупулното прилагане на собствените си умения.

След коронацията на крал Лебанен и възстановяването на Върховните двореци и дворцови съвети в Голямото пристанище Хавнър Роук останал без Върховен маг. Изглежда, че тази длъжност, несъществувала първоначално като елемент в управлението на

Школата или на Архипелага, вече не била полезна, нито уместна, и Гед, когото мнозина наричат най-великия от Върховните магове, вероятно е бил последният такъв.

БЕЗБРАЧИЕ И ВЕЩЕРСТВО

Школата Роук била основана както от мъже, така и от жени и през първите няколко десетилетия там преподавали и се учили и мъже, и жени; но след като през Тъмното време жените, вещерството и Древните сили започнали да бъдат смятани за нечисти, широко се разпространило убеждението, че мъжете трябва да се подготвят да упражняват „висшите изкуства“, като усърдно избягват „низшите занаяти“, „Земното познание“ и жените. Мъж, непожелал да се подложи на железния контрол на заклинанието за целомъдрие, изобщо не можел да практикува висшите изкуства. От него не можело да стане нещо повече от обикновен заклинател. Така мъжете магьосници започнали да отбягват жени, като отказвали да ги учат или да се учат от тях. Вещиците, които почти без изключение продължавали да се занимават с магьосничество, без да се отказват от своята сексуалност, били описвани от целомъдрените мъже като изкусителни, нечисти, похотливи и изцяло порочни.

Когато през 730 г. първият Върховен маг на Роук, Халкел от Уей, изключил жените от Школата, от неговите деветима Повелители единствено Пазачът на шарките и Вратарят възразили — и били свалени от постове си. Над три столетия нито една жена нито преподавала, нито учила в Школата на Роук. През тези столетия магьосничеството било почитано изкуство, осигуряващо висок сан и власт, докато вещерството било смятано за нечисто и невежествено, за суеверие, практикувано от жени, на които плащали селянци.

Вярата, че един магьосник трябва да е безбрачен, се съхранила неоспорима толкова векове, че вероятно се превърнала в психологически факт. Без този предразсъдък в убежденията обаче, изглежда, че връзката между магизма и сексуалността може да зависи от конкретния човек, от самата магия, както и от обстоятелствата. Няма съмнение, че един толкова велик маг като Моред бил също така съпруг и баща.

В продължение на половин хилядолетие или повече мъжете, амбицирани да усъвършенстват великите заклинания на магиката, се самообричали на абсолютно целомъдрие, налагано чрез самоизричани заклинания. В Школата на Роук учениците живеели под това заклинание за целомъдрие от момента, в който влязат в Големия дом, и ако станели магьосници — до края на живота си.

Между заклинателите обаче малцина са безбрачни и много от тях се женят и създават семейства.

Жените, които се занимават с магьосничество, може да се подлагат на периоди на безбрачие, както и на пост и други дисциплини, за които се вярва, че пречистват и съсредоточават сила; но повечето вещици водят активен сексуален живот, държат се по-свободно от повечето селски жени и са по-малко застрашени от насилие. Много от тях сключват „вещерски брак“ помежду си или с обикновена жена. Рядко се женят за мъже и когато го правят, обикновено си избират заклинател.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.